

URZĄD STATYSTYCZNY
W BIAŁYMSTOKU

INFORMACJE
I OPRACOWANIA
STATYSTYCZNE

*Ochrona
środowiska
i leśnictwo
w województwie
podlaskim
w 2011 r.*

BIAŁYSTOK 2012

ROK VIII

WYDAWCA

Urząd Statystyczny w Białymstoku

DYREKTOR

Ewa Kamińska-Gawryluk

OPRACOWANIE PUBLIKACJI

Mirosława Antoniuk, Grzegorz Błachowski, Małgorzata Jelska, Agata Kawałko,
Ewa Sobiech, Elżbieta Tomaszewska, Anna Maria Witkowska – Ośrodek Statystyki
Leśnictwa i Ochrony Przyrody

Krystyna Skardzińska – Podlaski Ośrodek Badań Regionalnych

REDAKCJA TECHNICZNA, SKŁAD, KOREKTA I WYKRESY

Sylwia Monika Jasińska, Ewa Kępa, Joanna Orłowska, Anna Przerwa, Anna Szeszko
– Podlaski Ośrodek Badań Regionalnych

OPRACOWANIE WERSJI ELEKTRONICZNEJ

Ewa Kępa, Anna Przerwa, Monika Skłodowska – Podlaski Ośrodek Badań Regionalnych

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

Publikacja dostępna również w wersji książki

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU

15-959 Białystok, ul. Krakowska 13

tel. 85 749 77 00, fax 85 749 77 99

e-mail: Sekretariat USBST@stat.gov.pl, Internet: www.stat.gov.pl/urzedy/bialystok

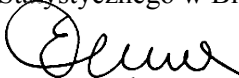
PRZEDMOWA

„Ochrona środowiska i leśnictwo w województwie podlaskim w 2011 r.” to ósma edycja wydawanego corocznie opracowania, a jednocześnie kolejna publikacja Urzędu Statystycznego w Białymstoku dotycząca zagadnień związanych ze środowiskiem.

Niniejsze opracowanie składa się z uwag metodycznych oraz części tabelarycznej wzbogaconej o mapy i wykresy. Uwagi metodyczne zawierają omówienie zakresu, źródeł i zasad grupowania danych, metod badań i ich organizacji, a także wyjaśnienia ważniejszych pojęć, definicje i interpretacje wielkości oraz wskaźników statystycznych prezentowanych w publikacji. W części tabelarycznej zamieszczono charakterystykę poszczególnych elementów środowiska i skali ich degradacji oraz informacje dotyczące zanieczyszczeń. Dane zaprezentowano w ujęciu przestrzennym, głównie w układzie powiatów i gmin, a wybrane informacje zostały przedstawione na tle kraju oraz według podregionów i miast o dużej skali zagrożenia środowiska.

Podstawowym źródłem danych zawartych w opracowaniu są materiały oparte na badaniach i sprawozdawczości Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto, w celu jak najbardziej wszechstronnego przedstawienia problematyki związanej z ochroną środowiska i leśnictwem, wykorzystano również dostępne dane ministerstw, Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej, informacje opracowane przez służby meteorologiczne, geodezyjne i ochrony przyrody, a także wyniki pomiarów, kontroli, ocen i analiz laboratoryjnych wykonanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku oraz Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku.

Oddając do rąk Państwa niniejszą publikację, serdecznie dziękuję wszystkim osobom i instytucjom za przekazane informacje oraz uwagi i wnioski, które przyczyniły się do ukształtowania i wzbogacenia jej treści.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, listopad 2012 r.

PREFACE

“Environmental Protection and Forestry of Podlaskie Voivodship in 2011” is the eighth edition of the study presented yearly, but also the next publication of the Statistical Office in Białystok concerning environment.

The study consists of methodological notes and the tabular part enriched with maps and graphs. Methodological notes include elaboration of scope, resources and methods of classifying data, survey methods and their organization, but also major terms, definitions as well as interpretations of data and statistical indices presented in the publication. The tabular part includes characteristics of individual elements and the degradation scale of the environment as well as information on pollution. Data are presented in the spatial division, mainly into powiats and gminas. Selected information is shown against the background of the country as well as by subregions and urban areas with a high risk to the environment.

Materials based on surveys and reports of the Central Statistical Office are the main source of data introduced in the publication. Moreover, in order to thoroughly present issues on environmental protection and forestry, there was used available data of ministries, the General Directorate of State Forests, the Bureau for Forest Management and Geodesy, information prepared by meteorological, geodesic and environmental protection services as well as results of surveys, controls, assessments and laboratory analyses made by the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in Białystok and the Voivodship Sanitary-Epidemiological Station in Białystok.

Presenting the publication, I would like to sincerely thank all individuals and institutions for providing information as well as suggestions and conclusions that contribute to shaping and enriching contents of its subsequent editions.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, November 2012

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Tabl. Table	Str. Page
Przedmowa	<i>Preface</i>	x	3
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	12
Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska (2000–2011)	<i>Major data on status, threats to environment and environmental protection (2000–2011)</i>	I	14
Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniach i ochronie środowiska według podregionów (2010, 2011)	<i>Major data on status, threats to environment and environmental protection by subregions (2010, 2011)</i>	II	22
SPIS TABLIC			
DZIAŁ I. WARUNKI NATURALNE			
Położenie geograficzne	<i>Geographic location</i>	1	25
Powierzchnia i granice	<i>Area and borders</i>	2	25
Większe rzeki	<i>Principal rivers</i>	3	25
Większe i głębsze jeziora	<i>Principal and deeper lakes</i>	4	26
Temperatury powietrza (1971–2011)	<i>Air temperatures (1971–2011)</i>	5	27
Średnie miesięczne temperatury powietrza (1971–2011)	<i>Average monthly temperatures (1971–2011)</i>	6	27
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie (1971–2011)	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness (1971–2011)</i>	7	28
Miesięczne sumy opadów atmosferycznych (1971–2011)	<i>Monthly atmospheric precipitation (1971–2011)</i> ...	8	28
DZIAŁ II. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY. KOPALINY			
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	29
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni województwa (2005, 2010, 2011, 2012)	<i>Geodesic status and use of voivodship land (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1/9/	33
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni według powiatów w 2012 r.	<i>Geodesic status and use of land by powiats in 2012</i>	2/10/	34
Użytki rolne według klas bonitacyjnych w 2000 r.	<i>Agriculture land by quality classes in 2000</i>	3/11/	36
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne wyłączone na cele nieleśne (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	4/12/	36
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz zrehabilitowane i zagospodarowane (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	5/13/	37
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji według powiatów w 2011 r. ...	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation by powiats in 2011</i>	6/14/	37
Powierzchnia zmeliorowanych użytków rolnych według powiatów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Area of drained agricultural land by powiats (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	7/15/	38
Zagrożenie gruntów rolnych i leśnych oraz gleb użytkowanych rolniczo niekorzystnym oddziaływaniem czynników przyrodniczych	<i>Threat of adverse effect of natural conditions on agricultural and forest land as well as on soil used agriculturally</i>	8/16/	38
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik (1999/2000, 2004/05, 2009/10, 2010/11)	<i>Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural farms in terms of pure ingredient (1999/2000, 2004/05, 2009/10, 2010/11)</i>	9/17/	39
Pożary upraw rolnych, łąk, rzysek i nieużytków (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Fires of arable crops, meadows, stubble and waste-lands (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	10/18/	39
Powierzchnia, zasoby i eksploatacja złóż torfów w 2011 r.	<i>Area, resources and exploitation of peat deposit in 2011</i>	11/19/	40

LIST OF TABLES

CHAPTER I. ENVIRONMENT

<i>Geographic location</i>	1	25
<i>Area and borders</i>	2	25
<i>Principal rivers</i>	3	25
<i>Principal and deeper lakes</i>	4	26
<i>Air temperatures (1971–2011)</i>	5	27
<i>Average monthly temperatures (1971–2011)</i>	6	27
<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness (1971–2011)</i>	7	28
<i>Monthly atmospheric precipitation (1971–2011)</i> ...	8	28

CHAPTER II. USE AND PROTECTION OF LAND SURFACE AND SOIL. MINERALS

<i>Methodological notes</i>	x	29
<i>Geodesic status and use of voivodship land (2005, 2010, 2011, 2012)</i>	1/9/	33
<i>Geodesic status and use of land by powiats in 2012</i>	2/10/	34
<i>Agriculture land by quality classes in 2000</i>	3/11/	36
<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	4/12/	36
<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	5/13/	37
<i>Devastated and degraded land requiring reclamation by powiats in 2011</i>	6/14/	37
<i>Area of drained agricultural land by powiats (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	7/15/	38
<i>Threat of adverse effect of natural conditions on agricultural and forest land as well as on soil used agriculturally</i>	8/16/	38
<i>Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural farms in terms of pure ingredient (1999/2000, 2004/05, 2009/10, 2010/11)</i>	9/17/	39
<i>Fires of arable crops, meadows, stubble and waste-lands (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	10/18/	39
<i>Area, resources and exploitation of peat deposit in 2011</i>	11/19/	40

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ III. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD	CHAPTER III. RESOURCES, CONSUMPTION, POLLUTION AND WATER PROTECTION		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	45
Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Exploitable underground water resources (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	1/20/	48
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Water withdrawal for needs of the national econo- my and population (2000, 2005, 2010, 2011)</i> ...	2/21/	48
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według powiatów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Water withdrawal for needs of the national econo- my and population by powiats (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	3/22/	49
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Water consumption for needs of the national eco- nomy and population (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	4/23/	49
Miasta o decydującym zużyciu wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2011 r.	<i>Urban areas with decisive water consumption for needs of the national economy and popu- lation in 2011</i>	5/24/	50
Gospodarowanie wodą w jednostkach zużywają- cych wodę na cele produkcyjne (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Water management in entities using water for production purposes (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	6/25/	51
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych według powiatów i gmin (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds by powiats and gminas (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	7/26/	52
Miasta i ludność w miastach wyposażonych w sieć wodociągową i kanalizacyjną (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Urban areas and urban population fitted with water-line and sewage systems (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	8/27/	54
Ludność w miastach korzystająca z sieci wodocią- gowej i kanalizacyjnej według powiatów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Urban population using water-line and sewage systems by powiats (2000, 2005, 2010, 2011)</i> ...	9/28/	55
Wodociągi i kanalizacja według powiatów i gmin (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Water-line and sewage systems by powiats and gminas (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	10/29/	56
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Industrial and municipal waste water discharged into waters or into the ground (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	11/30/	63
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi według powiatów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Industrial and municipal waste water requiring treatment discharged into waters or into the ground by powiats (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	12/31/	63
Miasta o dużej skali zagrożenia ściekami (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Urban areas with high waste water threat (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	13/32/	64
Ścieki przemysłowe odprowadzone do wód lub do ziemi (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Industrial waste water discharged into waters or into the ground (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	14/33/	64
Ścieki przemysłowe według powiatów i gmin (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Industrial waste water by powiats and gminas (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	15/34/	65
Ścieki przemysłowe według sekcji i działów w 2011 r.	<i>Industrial waste water by sections and divisions in 2011</i>	16/35/	68
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Industrial waste water treatment plants (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	17/36/	68
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysło- wych odprowadzonych do wód lub do ziemi (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Charge of pollutants in industrial waste water discharged into waters or into the ground (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	18/37/	69
Osady z przemysłowych oczyszczalni i podczysz- czalni ścieków (2005, 2010, 2011)	<i>Sludge from industrial waste water treatment and pretreatment plants (2005, 2010, 2011)</i>	19/38/	69
Ścieki komunalne oczyszczane i nieoczyszczane (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Treated and untreated municipal waste water (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	20/39/	69
Ścieki komunalne oczyszczane oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów i gmin (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Treated municipal waste water and population using waste water treatment plants by powiats and gminas (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	21/40/	70
Komunalne oczyszczalnie ścieków według powiatów i gmin (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Municipal waste water treatment plants by powiats and gminas (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	22/41/	76
Miasta obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków oraz ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Urban areas served by waste water treatment plants as well as waste water discharged through sewage system (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	23/42/	86

		Tabl. Table	Str. Page
Klasyfikacja stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu jednolitych części wód rzek w 2011 r.	<i>Classification of ecological status, ecological potential, chemical status and status of uniform bodies of rivers in 2011</i>	24/43/	87
Klasyfikacja stanu ekologicznego, stanu chemicznego i stanu jednolitych części wód jezior w 2011 r.	<i>Classification of ecological status, chemical status and status of uniform bodies of lakes in 2011</i>	25/44/	88
DZIAŁ IV. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA	CHAPTER IV. AIR POLLUTION AND PROTECTION		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	89
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według powiatów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Plants especially noxious to air purity by powiats (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	1/45/	91
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według wielkości emisji zanieczyszczeń (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Plants especially noxious to air purity by amount of pollutants emission (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	2/46/	91
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza według stopnia redukcji wytworzonych zanieczyszczeń (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Plants especially noxious to air purity by degree of reduction of generated pollutants (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	3/47/	92
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Air pollutant reduction systems in plants especially noxious to air purity (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	4/48/	92
Emitory na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według wielkości emisji (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Emitters in plants especially noxious to air purity by amount of emission (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	5/49/	93
Emisja zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Emission of air pollutants as well as pollutants retained in pollutant reduction systems in plants especially noxious to air purity (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	6/50/	93
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według rodzajów substancji (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Emission of air pollutants from plants especially noxious to air purity by kind of substance (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	7/51/	94
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według powiatów w 2011 r.	<i>Emission and reduction of air pollutants from plants especially noxious to air purity by powiats in 2011</i>	8/52/	95
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w miastach w 2011 r.	<i>Emission of air pollutants from plants especially noxious in urban areas in 2011</i>	9/53/	95
Emisja i redukcja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według sekcji i działów w 2011 r.	<i>Emission and reduction of industrial air pollutants from plants especially noxious to air purity by sections and divisions in 2011</i>	10/54/	96
DZIAŁ V. ODPADY	CHAPTER V. WASTE		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	97
Odpady według grup odpadów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Waste by group of waste (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	1/55/	99
Odpady według powiatów w 2011 r.	<i>Waste by powiats in 2011</i>	2/56/	99
Odpady według sekcji i działów w 2011 r.	<i>Waste by sections and divisions in 2011</i>	3/57/	100
Odpady według miast (2000, 2005, 2010, 2011) ...	<i>Waste by urban areas (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	4/58/	101
Odpady komunalne i nieczystości ciekłe (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Municipal waste and liquid waste (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	5/59/	102
Kontrolowane składowiska odpadów komunalnych (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Controlled municipal landfill areas (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	6/60/	103
Odpady komunalne, nieczystości ciekłe i składowiska odpadów komunalnych według powiatów w 2011 r.	<i>Municipal waste, liquid waste and municipal landfill areas by powiats in 2011</i>	7/61/	103

		Tabl. Table	Str. Page
DZIAŁ VI. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ	CHAPTER VI. PROTECTION OF ENVIRONMENT AND BIODIVERSITY		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	104
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona oraz pomniki przyrody według powiatów i gmin (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value as well as nature monuments by powiats and gminas (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	1/62/	107
Parki narodowe w 2011 r.	<i>National parks in 2011</i>	2/63/	111
Parki narodowe według kategorii gruntów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>National parks by category of land (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	3/64/	112
Parki narodowe według kategorii ochronności (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>National parks by category of protection (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	4/65/	112
Stan liczebny głównych gatunków zwierząt łownych i chronionych w parkach narodowych (2005, 2010, 2011)	<i>Animals of major game and protected species in national parks (2005, 2010, 2011)</i>	5/66/	113
Ochrona lasu w parkach narodowych (2005, 2010, 2011)	<i>Forest protection in national parks (2005, 2010, 2011)</i>	6/67/	113
Pozyskanie drewna w parkach narodowych według kategorii cięć (2005, 2010, 2011)	<i>Removals in national parks by category of cutting (2005, 2010, 2011)</i>	7/68/	114
Turystyka w parkach narodowych (2005, 2010, 2011)	<i>Tourism in national parks (2005, 2010, 2011)</i>	8/69/	114
Rezerwaty przyrody w 2011 r.	<i>Nature reserves in 2011</i>	9/70/	115
Rezerwaty przyrody (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Nature reserves (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	10/71/	121
Parki krajobrazowe w 2011 r.	<i>Landscape parks in 2011</i>	11/72/	121
Parki krajobrazowe według kategorii gruntów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Landscape parks by category of land (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	12/73/	122
Obszary chronionego krajobrazu w 2011 r.	<i>Protected landscape areas in 2011</i>	13/74/	122
Obszary chronionego krajobrazu według kategorii gruntów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Protected landscape areas by category of land (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	14/75/	124
Obszary Natura 2000 w 2011 r.	<i>Natura 2000 areas in 2011</i>	15/76/	124
Pomniki przyrody według powiatów (2010, 2011)	<i>Nature monuments by powiats (2010, 2011)</i>	16/77/	132
Ważniejsze zwierzęta chronione (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Major animals protected (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	17/78/	132
Tereny zieleni w miastach (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Green belts in urban areas (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	18/79/	133
DZIAŁ VII. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I OCENA SKUTKÓW DEGRADACJI ŚRODOWISKA	CHAPTER VII. INSPECTION AND CONTROL ACTIVITIES AS WELL AS EVALUATION OF EFFECTS OF ENVIRONMENTAL DEGRADATION		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	134
Jakość wody z wodociągów dostarczanej ludności do spożycia według powiatów (2005, 2010, 2011)	<i>Quality of water from waterworks supplied to the population for consumption by powiats (2005, 2010, 2011)</i>	1/80/	135
Stan sanitarny hoteli według powiatów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Sanitary condition of hotels by powiats (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	2/81/	136
Stan sanitarny basenów kąpielowych według powiatów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Sanitary condition of swimming pools by powiats (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	3/82/	136
Działalność kontrolna Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Control activities of the Voivodship Inspectorates for Environmental Protection (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	4/83/	137
Stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnieniowych, obiektów produkcji i obrotu przedmiotami (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Sanitary condition of food and dietary establishments, manufactures and trade establishments (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	5/84/	138

		Tabl. Table	Str. Page
Ocena sanitarna niektórych artykułów spożywczych i przedmiotów użytku (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Sanitary evaluation of selected foodstuffs and usable items (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	6/85/	139
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	7/86/	140
Zachorowania na choroby zawodowe (2010, 2011)	<i>Incidence of occupational diseases (2010, 2011) ..</i>	8/87/	140
DZIAŁ VIII. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA	CHAPTER VIII. ECONOMICAL ASPECTS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x	141
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	1/88/	145
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania oraz kierunków inwestowania (2000, 2005, 2010, 2011) ...	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by sources of financing as well as directions of investing (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	2/89/	146
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania oraz powiatów w 2011 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by sources of financing as well as powiats in 2011</i>	3/90/	148
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania oraz powiatów i gmin w 2011 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by directions of investing as well as powiats and gminas in 2011</i>	4/91/	149
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według rodzajów inwestycji (2005, 2010, 2011)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by kind of investments (2005, 2010, 2011)</i>	5/92/	154
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według grup inwestorów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by groups of investors (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	6/93/	154
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według sekcji i działów w 2011 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by sections and divisions in 2011</i>	7/94/	155
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania oraz źródeł finansowania (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Outlays on fixed assets in water management by directions of investing as well as sources of financing (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	8/95/	155
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według źródeł finansowania oraz powiatów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Outlays on fixed assets in water management by sources of financing as well as powiats (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	9/96/	156
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania oraz powiatów i gmin w 2011 r.	<i>Outlays on fixed assets in water management by directions of investing as well as powiats and gminas in 2011</i>	10/97/	158
Efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska według powiatów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Tangible effects of environmental protection investments by powiats (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	11/98/	162
Efekty rzeczowe inwestycji gospodarki wodnej według powiatów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Tangible effects of water management investments by powiats (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	12/99/	163
Realizacja inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej na wsi (2005, 2010, 2011)	<i>Realization of environmental protection and water management investments in rural areas (2005, 2010, 2011)</i>	13/100/	164
Nakłady na środki trwałe na małą retencję wodną (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Outlays on fixed assets in water low retention (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	14/101/	165
Efekty rzeczowe inwestycji małej retencji wodnej (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Tangible effects of water low retention investments (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	15/102/	166
Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej – wpływy i wydatki (2005, 2010, 2011)	<i>Environmental protection and water management funds – incomes and expenditure (2005, 2010, 2011)</i>	16/103/	166
Gromadzenie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Accumulation of money on account of the protection of agricultural and forest land (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	17/104/	167
Opłaty za korzystanie ze środowiska i inne wpływy na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz ich redystrybucja (2005, 2010, 2011)	<i>Payments for using the environment and other incomes for environmental protection and water management funds as well as their redistribution (2005, 2010, 2011)</i>	18/105/	168

	Tabl. <i>Table</i>	Str. <i>Page</i>
Wpływy na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej z tytułu kar oraz ich redystrybucja (2005, 2010, 2011)	<i>Incomes for environmental protection and water management funds from fines as well as their redistribution (2005, 2010, 2011)</i>	19/106/ 168
Wykorzystanie środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2005, 2010, 2011)	<i>Use of resources of Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund (2005, 2010, 2011)</i>	20/107/ 169
DZIAŁ IX. LEŚNICTWO I ŁOWIECTWO	CHAPTER IX. FORESTRY AND HUNTING	
Uwagi metodyczne	<i>Methodological notes</i>	x 170
Powierzchnia gruntów leśnych i przeznaczonych do zalesienia (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Forest land and land designated for afforestation (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	1/108/ 171
Powierzchnia gruntów leśnych i lesistość według powiatów w 2011 r.	<i>Forest land and forest cover by powiats in 2011 ..</i>	2/109/ 172
Powierzchnia lasów według wieku drzewostanów	<i>Forest land by age of stand</i>	3/110/ 173
Powierzchnia lasów według gatunków panujących w drzewostanie	<i>Forest land by dominant species in stand</i>	4/111/ 173
Powierzchnia lasów według typów siedliskowych lasu	<i>Forest land by forest habitat types</i>	5/112/ 174
Powierzchnia Państwowego Gospodarstwa Leśnego – Lasy Państwowe (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Area of the State Forests National Forest Holding – State Forests (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	6/113/ 174
Powierzchnia rezerwatów i lasów ochronnych w zarządzie Lasów Państwowych (2000, 2005, 2010)	<i>Area of reserves and protective forests managed by State Forests (2000, 2005, 2010)</i>	7/114/ 175
Wybrane dane o lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa według powiatów i gmin w 2011 r.	<i>Selected data on forests not owned by the State Treasury by powiats and gminas in 2011</i>	8/115/ 176
Powierzchnia lasów ochronnych niestanowiących własności Skarbu Państwa (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Protective forests not owned by the State Treasury (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	9/116/ 186
Powierzchnia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa objęta nadzorem (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Forest land not owned by the State Treasury under supervision (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	10/117/ 186
Powierzchnia gruntów leśnych w lasach prywatnych według powiatów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Forest land in private forests by powiats (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	11/118/ 187
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane wykonane w lasach prywatnych według powiatów w 2011 r.	<i>Renewals, afforestation and other forest breeding work made in private forests by powiats in 2011</i>	12/119/ 188
Powierzchnia wykonanych zalesień oraz gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia według powiatów w 2011 r.	<i>Area of afforestation made as well as non-forest land designated for afforestation by powiats in 2011</i>	13/120/ 189
Pozyskanie drewna (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Removals (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	14/121/ 189
Wybrane dane o zadrzewieniach według powiatów (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Selected data on plantings by powiats (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	15/122/ 190
Pożary lasów według przyczyn powstania (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Forest fires by causes (2000, 2005, 2010, 2011) ...</i>	16/123/ 190
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Hunters' associations, members of the Polish Hunting Association as well as hunting districts (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	17/124/ 191
Ważniejsze zwierzęta łowne (2000, 2005, 2010, 2011)	<i>Major game species (2000, 2005, 2010, 2011)</i>	18/125/ 191
Odstraża ważniejszych zwierząt łownych w łowieckim roku gospodarczym (2000/01, 2005/06, 2009/10, 2010/11)	<i>Major game species shot in the hunting year (2000/01, 2005/06, 2009/10, 2010/11)</i>	19/126/ 191

SPIS MAP I WYKRESÓW**LIST OF MAPS AND GRAPHS**

		<u>Str.</u> <u>Page</u>
Podział administracyjny województwa podlaskiego w 2011 r.	<i>Administrative division of Podlaskie Voivodship in 2011</i>	24
Podregiony i powiaty w województwie podlaskim w 2011 r.	<i>Subregions and powiats in Podlaskie Voivodship in 2011</i>	25
Kierunki wykorzystania powierzchni województwa w 2012 r.	<i>Use of voivodship land in 2012</i>	44
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w gospodarstwach rolnych w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych (1999/2000–2010/11)	<i>Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in agricultural farms in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land (1999/2000–2010/11)</i>	44
Struktura poboru wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2000–2011)	<i>Structure of water withdrawal for needs of the national economy and population (2000–2011)</i>	45
Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania odprowadzonych do wód lub do ziemi (2000–2011)	<i>Structure of industrial and municipal waste water requiring treatment discharged into waters or into the ground (2000–2011)</i>	45
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2000–2011)	<i>Emission of air pollutants from plants especially noxious (2000–2011)</i>	96
Struktura odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) [2000–2011]	<i>Structure of waste (excluding municipal waste) [2000–2011]</i>	96
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona według podregionów i powiatów w 2011 r.	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value by subregions and powiats in 2011</i>	97
Struktura powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej w 2011 r.	<i>Structure of legally protected areas possessing unique environmental value in 2011</i>	97
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska na 1 mieszkańca według powiatów w 2011 r.	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection per capita by powiats in 2011</i>	154
Struktura nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania w 2011 r.	<i>Structure of outlays on fixed assets in environmental protection by directions of investing in 2011</i>	154
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej na 1 mieszkańca według powiatów w 2011 r.	<i>Outlays on fixed assets in water management per capita by powiats in 2011</i>	155
Struktura nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania w 2011 r.	<i>Structure of outlays on fixed assets in water management by directions of investing in 2011</i>	155
Struktura powierzchni gruntów leśnych w 2011 r.	<i>Structure of forest land area in 2011</i>	172
Lesistość według podregionów i powiatów w 2011 r.	<i>Forest cover by subregions and powiats in 2011</i>	172
Struktura powierzchni lasów	<i>Structure of forest area</i>	173

*

* *

W wersji angielskiej: przedmowa i spis treści.

In English version: preface and contents.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

Kreska	(-)	—	zjawisko nie wystąpiło.
Zero:	(0)	—	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
	(0,0)	—	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05;
	(0,00)	—	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,005.
Kropka	(·)	—	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak	x	—	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak	Δ	—	nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
„W tym”		—	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

tys.	=	tysiąc	art.	=	artykuł
mln	=	milion	bhp	=	bezpieczeństwo i higiena pracy
			cd.	=	ciąg dalszy
zł	=	złoty	dok.	=	dokończenie
			gm.	=	gmina
szt.	=	sztuka	itp.	=	i tym podobne
			lp.	=	liczba porządkowa
g	=	gram	M.	=	miasto
kg	=	kilogram	m.in.	=	między innymi
t	=	tona	np.	=	na przykład
			nr (Nr)	=	numer
mm	=	milimetr	ok.	=	około
m.	=	metr	poz.	=	pozycja
mb.	=	metr bieżący	str.	=	strona
km	=	kilometr	tabl.	=	tablica
			tj.	=	to jest
ha	=	hektar	tzn.	=	to znaczy
km ²	=	kilometr kwadratowy	tzw.	=	tak zwany
			w.	=	wiek
m ³	=	metr sześcienny			
dam ³	=	dekametr sześcienny	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
hm ³	=	hektometr sześcienny	PKD	=	Polska Klasyfikacja Działalności
°C	=	stopień Celsjusza	EKG	=	Europejska Komisja Gospodarcza
s	=	sekunda	EUROSTAT	=	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej
h	=	godzina	EWG	=	Europejska Wspólnota Gospodarcza
r.	=	rok	ONZ	=	Organizacja Narodów Zjednoczonych

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w publikacji dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.
2. Dane prezentuje się:
 - 1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

PKD 2007, w stosunku do dotychczas stosowanej klasyfikacji PKD 2004, wprowadziła zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności, a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. Zmiany te spowodowały brak porównywalności danych również przy niezmiennych nazwach niektórych poziomów klasyfikacyjnych.
 - 2) według **sektorów własności**:
 - a) sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
 - b) sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.
3. Dane prezentowane dla województwa, podregionów, powiatów i gmin odpowiadają poziomom: 2, 3, 4 i 5 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r.

Podregiony (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego.
4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.
5. Informacje w podziałach według **podregionów, powiatów i gmin** oraz na **miasta i wieś** – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „miasta” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „wieś” – pozostałe terytorium kraju, województwa, podregionu, powiatu lub gminy.
6. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
7. **Przy przeliczeniach na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczeniach danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – za lata 2000–2009 na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, od 2010 r. – Narodowego

Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Taką samą zasadę zastosowano przy prezentacji danych dotyczących stanu i struktury ludności. Dane za 2010 r. zostały zmienione w stosunku do zamieszczonych w poprzedniej edycji publikacji.

8. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

9. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

10. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Głównego Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

11. W stosunku do obowiązującej Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zastosowano skróty; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót	pełna nazwa
	sekcje
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
	działy
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004
		woje				
WARUNKI						
1	Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	1210,7	1209,4	1207,7	1205,1	1202,4
2	miasta: w tysiącach	710,0	710,4	711,3	710,8	710,8
3	w % ludności ogółem	58,6	58,7	58,9	59,0	59,1
4	wieś: w tysiącach	500,7	499,0	496,4	494,3	491,6
5	w % ludności ogółem	41,4	41,3	41,1	41,0	40,9
6	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	60	60	60	60	60
Ludność (stan w dniu 31 XII) – w tys. – w wieku:						
7	przedprodukcyjnym	314,9	303,3	291,7	279,7	269,1
8	produkcyjnym	702,0	710,6	719,0	727,3	734,3
9	poprodukcyjnym	193,8	195,5	197,0	198,1	199,0
10	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,9	9,6	9,3	8,9	8,9
11	Zgony ^b na 1000 ludności	9,7	9,6	9,4	9,7	9,7
12	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,3	6,4	7,2	6,3	7,1
13	Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,2	-0,0	-0,1	-0,8	-0,9
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:						
14	mężczyźni	70,49	70,61	70,68	70,73	71,23
15	kobiety	79,14	79,92	80,39	79,94	80,07
WYKORZYSTANIE I OCHRONA						
16	Powierzchnia ogólna ^c w tys. ha	2018,0	2018,0	2018,0	2018,7	2018,7
w tym:						
17	użytki rolne	x	x	1233,4	1242,4	1239,7
18	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	x	x	609,0	609,8	613,1
19	grunty pod wodami powierzchniowymi	x	x	26,9	27,4	27,4
20	użytki kopalne	x	x	2,6	2,6	2,5
21	tereny komunikacyjne	x	x	56,5	55,9	55,3
22	tereny osiedlowe ^d	x	x	23,1	14,8	15,3
23	nieużytki	x	x	59,2	59,2	59,1
24	Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne ^e w ha	58	18	17	29	103
25	grunty rolne	52	11	10	10	41
26	grunty leśne	6	7	7	19	62
27	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania (stan w dniu 31 XII) w ha	2845	2850	2836	2857	2848
28	Grunty zrekultywowane (w ciągu roku) w ha	14	47	16	27	30
29	Grunty zagospodarowane (w ciągu roku) w ha	13	74	4	2	30

^a Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12. ^b Łącznie ze zgonami niemowląt. ^c Stan w dniu 1 I następnego patrz uwagi metodyczne do działu „Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi i gleby. Kopaliny” na str. 29. ^d Mieszających przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011		Lp.
wództwo							Polska	

DEMOGRAFICZNE^a

1199,7	1196,1	1192,7	1191,5	1189,7	1203,4	1201,0	38538,4	1
710,0	711,6	710,1	710,1	715,8	724,8	724,0	23385,8	2
59,2	59,5	59,5	59,6	60,2	60,2	60,3	60,7	3
489,7	484,5	482,6	481,4	474,0	478,6	477,0	15152,6	4
40,8	40,5	40,5	40,4	39,8	39,8	39,7	39,3	5
59	59	59	59	59	60	59	123	6
259,8	250,6	242,3	235,1	228,7	229,1	223,3	7146,6	7
740,4	744,7	747,8	751,4	754,1	764,8	764,7	24738,5	8
199,5	200,8	202,6	205,0	206,9	209,5	212,9	6653,4	9
9,1	9,2	9,3	10,0	10,2	9,9	9,3	10,1	10
9,8	9,9	9,8	9,7	10,2	9,8	9,7	9,8	11
5,6	6,2	5,0	5,3	4,7	4,5	4,8	4,7	12
-0,7	-0,7	-0,5	0,3	0,0	0,1	-0,4	0,3	13
71,04	71,00	71,54	72,02	71,91	72,51	73,25	72,44	14
80,41	80,53	80,88	81,42	81,48	81,90	81,82	80,90	15

ZASOBÓW POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY

2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	2018,7	31268,0	16
1236,5	1233,4	1225,7	1223,4	1219,9	1217,2	1216,6	18825,0	17
621,7	623,8	632,7	635,5	640,0	641,8	642,3	9599,6	18
26,7	27,2	27,3	27,4	27,6	27,6	27,5	645,5	19
2,4	2,5	2,3	2,3	2,2	2,1	2,1	28,6	20
55,1	55,2	55,1	54,7	54,7	55,0	55,0	889,2	21
15,6	16,3	15,6	15,9	16,2	16,6	17,0	662,1	22
58,2	56,7	55,9	55,6	54,5	54,4	54,3	478,8	23
43	36	138	159	68	60	66	3509	24
28	30	112	143	56	50	55	2905	25
15	6	26	16	12	10	11	604	26
2887	2821	2803	2864	2825	2855	2828	64011	27
58	32	53	20	41	31	63	1770	28
8	32	12	10	10	6	35	629	29

roku. Dane według kierunków wykorzystania powierzchni podano według ewidencji gruntów obowiązującej od 2002 r.;
 kaniowe, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe. e W trybie obo-

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004
		woje				
WYKORZYSTANIE, ZANIE						
1	Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	90,2	87,1	89,0	89,0	88,8
	na cele:					
2	produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	15,2	14,0	14,3	14,0	14,3
3	nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	18,3	17,9	18,1	18,0	19,7
4	eksploatacji sieci wodociągowej ^a	56,7	55,2	56,7	57,1	54,8
	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych:					
5	w hm ³	34,3	33,2	34,1	34,9	34,1
6	miasta	24,4	23,1	22,8	22,7	21,9
7	wieś	9,9	10,1	11,3	12,2	12,2
8	na 1 mieszkańca ^b w m ³	28,3	27,4	28,2	28,9	28,3
9	miasta	34,3	32,4	32,1	31,9	30,8
10	wieś	19,8	20,3	22,6	24,7	24,8
11	Miasta ogółem (stan w dniu 31 XII)	36	36	36	36	36
	z ogółem wyposażone w sieć:					
12	wodociągową	36	36	36	36	36
13	kanalizacyjną	34	34	35	35	36
14	obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków	33	33	34	35	36
15	mechaniczne	–	–	–	–	–
16	biologiczne	27	27	24	23	20
17	z podwyższonym usuwaniem biogenów	6	6	10	12	16
18	nieobsługiwane przez oczyszczalnie ścieków	3	3	2	1	–
19	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^{bc} (stan w dniu 31 XII)	55,4	56,5	57,9	60,2	61,2
20	w tym w miastach w % ludności miast	88,5	89,3	90,4	93,3	93,7
21	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w hm ³	40,8	39,1	38,8	40,2	40,4
	w tym:					
22	wody chłodnicze (umownie czyste)	0,8	0,6	0,7	0,8	0,7
23	ścieki wymagające oczyszczania	40,1	38,5	38,1	39,3	39,8
24	oczyszczane	39,4	38,1	37,7	39,0	39,6
25	mechanicznie	0,3	0,3	0,3	0,8	0,7
26	chemicznie	–	–	–	–	–
27	biologicznie	31,3	30,0	13,4	13,7	10,9
28	z podwyższonym usuwaniem biogenów	7,9	7,7	24,0	24,5	28,0
29	nieoczyszczane	0,6	0,4	0,4	0,3	0,1
	odprowadzone:					
30	bezpośrednio z zakładów	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1
31	siecią kanalizacyjną	0,6	0,4	0,4	0,2	0,1

^a Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci. ^b Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12. ^c Lud

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011		Lp.
wództwo							Polska	
CZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD								
92,7	92,8	91,7	93,8	94,6	92,9	93,9	11152,2	1
14,0	13,9	14,3	13,1	12,7	12,7	12,9	8008,1	2
22,2	18,6	19,0	21,8	23,7	21,2	22,4	1111,2	3
56,5	60,3	58,5	58,9	58,2	59,0	58,7	2033,0	4
35,4	36,6	36,1	36,8	36,9	37,0	37,1	1202,0	5
21,7	22,0	21,6	21,4	21,9	21,6	21,5	815,5	6
13,7	14,6	14,5	15,4	15,0	15,4	15,6	386,5	7
29,4	30,6	30,2	30,9	31,0	31,1	30,9	31,2	8
30,5	30,9	30,3	30,2	30,6	30,1	29,7	34,8	9
27,9	30,1	30,1	31,9	31,6	32,7	32,7	25,6	10
36	36	36	36	38	39	40	908	11
36	36	36	36	38	39	40	906	12
36	36	36	36	38	39	40	905	13
36	36	36	36	38	38	40	901	14
–	–	–	–	–	–	–	3	15
20	18	18	17	19	21	22	401	16
16	18	18	19	19	17	18	497	17
–	–	–	–	–	1	–	7	18
62,1	62,8	62,4	63,7	62,5	62,4	63,6	65,7	19
94,3	94,5	93,5	93,8	92,7	92,0	93,5	88,4	20
39,3	39,7	41,2	40,6	41,0	40,6	40,4	9487,1	21
0,5	0,7	0,6	0,5	0,5	0,5	0,3	7215,2	22
38,8	39,0	40,7	40,2	40,5	40,1	40,2	2271,9	23
38,5	38,8	40,0	40,0	39,5	40,1	40,2	2097,9	24
0,7	0,7	0,8	0,8	0,7	0,8	0,8	626,7	25
–	–	–	–	–	–	–	113,8	26
9,8	7,7	8,2	8,1	7,7	7,1	7,2	322,8	27
28,0	30,4	31,0	31,1	31,0	32,2	32,2	1034,6	28
0,3	0,2	0,6	0,1	1,0	0,0	–	174,0	29
0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	–	118,2	30
0,2	0,1	0,6	0,1	1,0	–	–	55,7	31

ność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004
		woje				
ZANIECZYSZCZENIE						
1	Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ogółem (stan w dniu 31 XII)	52	51	48	49	56
	z ogółem:					
	posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					
2	pyłowych	42	40	37	38	43
3	gazowych	5	5	5	6	7
	nieposiadające:					
4	określonej emisji dopuszczalnej	1	1	1	5	8
	wyników pomiarów emisji:					
5	pyłów	10	10	6	7	8
6	gazów	10	10	6	6	7
7	wyników pomiarów emisji	49	46	44	45	51
8	Emisja zanieczyszczeń pyłowych ^a w tys. t	2,0	2,0	2,0	2,0	2,2
9	w tym ze spalania paliw	1,7	1,6	1,7	1,6	1,8
10	Emisja zanieczyszczeń gazowych ^a w tys. t	1709,0	1901,9	1873,8	1983,5	1874,1
	w tym:					
11	dwutlenku siarki	6,2	7,4	6,4	6,6	5,5
12	tlenków azotu ^b	3,2	3,6	3,3	3,7	3,5
13	tlenku węgla	3,4	2,7	2,5	2,7	3,0
14	dwutlenku węgla	1694,9	1887,6	1861,1	1970,0	1861,6
	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń ^a :					
	w tysiącach ton:					
15	pyłowe	102,4	121,0	121,2	137,2	121,8
16	gazowe (bez dwutlenku węgla)	0,7	0,7	0,7	0,8	1,5
	w % zanieczyszczeń wytworzonych:					
17	pyłowe	98,1	98,4	98,4	98,6	98,2
18	gazowe (bez dwutlenku węgla)	4,8	4,9	5,1	5,6	10,9
ODP						
	Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t:					
19	wytworzone w ciągu roku	717,8	744,6	807,1	927,5	887,4
20	poddane odzyskowi	531,9	539,3	642,4	778,1	722,3
21	unieszkodliwione	133,5	136,4	111,5	106,1	105,2
22	w tym składowane ^c	110,4	109,3	88,3	54,4	57,4
23	magazynowane czasowo	52,4	68,9	53,2	43,3	59,9
24	dotychczas składowane (nagromadzone ^d ; stan w końcu roku)	2331,0	2417,0	2466,7	2415,5	2468,0
25	Tereny składowania odpadów niezrekultywowane (stan w końcu roku) w ha	32,5	35,3	35,5	35,7	36,9
26	Tereny składowania odpadów zreakultywowane w ciągu roku w ha	2,7	3,0	1,5	1,5	1,5
27	Odpady komunalne zebrane ^e w tys. t	326	338	343	323	293

^a Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. ^b W przeliczeniu na dwutlenek azotu. ^c Na składowiskach osadowych) własnych. ^e Dane szacunkowe.

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011		Lp.
wództwo							Polska	

I OCHRONA POWIETRZA

57	55	57	58	56	56	57	1777	1
43	43	41	44	42	42	42	1206	2
7	5	5	6	6	7	8	258	3
7	7	7	6	5	6	7	225	4
10	9	12	13	12	14	15	510	5
8	8	11	12	11	13	14	443	6
52	49	52	55	51	49	53	1597	7
2,0	1,7	1,7	1,3	1,1	1,1	1,0	57,5	8
1,6	1,4	1,3	1,0	0,9	0,8	0,7	40,0	9
1799,8	1703,9	1716,2	1602,8	1597,6	1616,6	1646,1	220928,0	10
5,3	4,8	4,3	3,7	3,4	3,3	3,3	503,4	11
3,6	3,4	3,4	3,0	3,1	3,2	3,2	332,0	12
3,2	3,3	4,6	4,0	2,2	2,4	2,2	341,2	13
1787,3	1692,2	1703,4	1591,6	1588,5	1607,3	1636,9	219263,1	14
118,4	116,8	117,1	83,5	68,9	86,6	99,0	19970,5	15
1,6	1,1	1,5	0,7	0,8	1,4	1,5	2523,5	16
98,3	98,5	98,5	98,4	98,4	98,8	99,0	99,7	17
11,2	8,8	10,3	5,8	8,2	13,4	13,7	60,2	18

ADY

927,9	957,4	1057,2	838,3	737,9	713,5	707,6	123524,1	19
795,1	853,2	935,3	729,6	665,3	617,0	641,9	88657,0	20
69,8	58,3	69,0	50,2	24,7	60,3	24,7	31454,8	21
47,3	40,9	42,3	6,3	5,3	35,6	3,8	26601,3	22
63,0	45,9	52,9	58,5	47,9	36,2	41,0	3412,3	23
2474,8	2423,2	2426,9	2383,4	2367,0	2350,2	2333,4	1654074,4	24
36,5	35,4	34,1	40,7	31,6	30,5	29,6	8460,4	25
1,5	2,2	2,2	0,3	–	–	–	118,0	26
268	278	262	247	247	243	252	9827,6	27

kach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. d Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, sta-

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA (dok.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2001	2002	2003	2004
		woje				
OCHRONA PRZYRODY						
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):					
1	w tysiącach hektarów	644,0	644,3	644,3	644,7	644,3
2	w % powierzchni ogólnej	31,9	31,9	31,9	31,9	31,9
3	Parki narodowe (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	92,2	92,2	92,2	92,2	92,1
4	Rezerваты przyrody ^a (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	14,0	14,3	14,3	22,9	22,9
5	Parki krajobrazowe (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1
6	Obszary chronionego krajobrazu (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7
7	Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII)	2051	2066	2053	2058	2110
EKONOMICZNE ASPEKTY						
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) – w mln zł – służące:					
8	ochronie środowiska	126,4	118,0	92,6	114,9	86,5
9	gospodarce wodnej	36,8	36,1	21,8	31,4	48,6
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) – w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową – służące:					
10	ochronie środowiska	5,5	5,9	4,2	4,6	3,1
11	gospodarce wodnej	1,6	1,8	1,0	1,3	1,7
LEŚNI						
12	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	604,5	605,6	606,1	607,7	609,6
13	w tym lasy	595,6	596,7	597,4	598,5	600,2
14	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	29,5	29,6	29,6	29,7	29,7

^a Część powierzchni rezerwatów przyrody została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody, drugi raz

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Lp.
wództwo						Polska	

I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

645,0	645,0	645,1	645,1	645,5	645,6	645,6	10148,7	1
32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,0	32,5	2
92,1	92,1	92,1	92,1	92,1	92,1	92,1	314,6	3
23,6	23,6	23,7	23,7	23,5	23,5	23,5	164,5	4
88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	88,1	2607,7	5
462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	462,7	7078,1	6
2112	2112	2076	2184	1916	2058	2031	36318	7

OCHRONY ŚRODOWISKA

98,9	155,8	139,1	174,9	140,6	257,4	246,0	12158,2	8
41,9	67,6	66,9	53,4	34,2	118,0	76,5	3136,2	9
3,0	4,2	3,3	3,6	3,0	5,1	3,8	5,0	10
1,3	1,8	1,6	1,1	0,7	2,3	1,2	1,3	11

CTWO

614,2	617,6	620,8	622,3	624,0	626,2	627,2	9350,7	12
604,6	607,9	611,0	612,4	614,1	616,2	617,3	9143,3	13
30,0	30,1	30,3	30,3	30,4	30,5	30,6	29,2	14

łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG PODREGIONÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo	Podregiony			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
Powierzchnia ogólna (stan w dniu 31 XII) w km ²	2010 2011	20187 20187	5132 5132	8818 8818	6237 6237
WARUNKI DEMOGRAFICZNE^a					
Ludność (stan w dniu 31 XII)	2010 2011	1203448 1200982	509016 509677	414941 412678	279491 278627
w % – w wieku:					
przedprodukcyjnym	2010 2011	19,0 18,6	18,0 17,7	19,3 18,8	20,5 20,0
produkcyjnym	2010 2011	63,6 63,7	64,9 64,9	62,0 62,3	63,4 63,6
poprodukcyjnym	2010 2011	17,4 17,7	17,1 17,4	18,7 18,9	16,1 16,4
na 1 km ² powierzchni ogólnej	2010 2011	60 59	99 99	47 47	45 45
w miastach w % ogółu ludności	2010 2011	60,2 60,3	74,5 74,5	46,8 46,9	54,1 54,2
Urodzenia żywe:					
w liczbach bezwzględnych	2010 2011	11928 11155	5056 4789	4045 3793	2827 2573
na 1000 ludności	2010 2011	9,9 9,3	9,9 9,4	9,7 9,2	10,1 9,2
Zgony:					
w liczbach bezwzględnych	2010 2011	11814 11647	4614 4530	4589 4504	2611 2613
na 1000 ludności	2010 2011	9,8 9,7	9,1 8,9	11,0 10,9	9,3 9,4
w tym zgony niemowląt:					
w liczbach bezwzględnych	2010 2011	54 54	17 19	19 18	18 17
na 1000 urodzeń żywych	2010 2011	4,5 4,8	3,4 4,0	4,7 4,8	6,4 6,6
Przyrost naturalny:					
w liczbach bezwzględnych	2010 2011	114 -492	442 259	-544 -711	216 -40
na 1000 ludności	2010 2011	0,1 -0,4	0,9 0,5	-1,3 -1,7	0,8 -0,1
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA					
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem w hm ³	2010 2011	92,9 93,9	36,1 36,0	30,0 30,0	26,8 27,9
w tym – w % ogółem – na cele:					
produkcyjne (poza rolnictwem, leśnic- twem, łowiectwem i rybactwem)	2010 2011	13,7 13,7	6,9 8,1	24,7 23,7	10,5 10,2
– z ujęć własnych					
eksploatacji sieci wodociągowej ^b	2010 2011	63,5 62,5	70,7 69,9	65,8 67,0	51,0 48,1

^a Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12. ^b Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

**II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo	Podregiony			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (cd.)					
Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII):					
wodociągowej:					
w kilometrach	2010	12321,5	3249,0	5124,1	3948,4
	2011	12585,7	3353,8	5167,2	4064,7
na 100 km ² w km	2010	61,0	63,3	58,1	63,3
	2011	62,3	65,4	58,6	65,2
kanalizacyjnej ^a :					
w kilometrach	2010	2556,9	1152,0	797,9	607,0
	2011	2857,7	1256,0	874,8	726,9
na 100 km ² w km	2010	12,7	22,4	9,0	9,7
	2011	14,2	24,5	9,9	11,7
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych (stan w dniu 31 XII):					
wodociągowe	2010	179019	62162	77622	39235
	2011	183501	63477	79253	40771
kanalizacyjne	2010	74479	35356	23124	15999
	2011	78453	36889	24294	17270
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w hm ³	2010	37,0	15,5	13,2	8,3
	2011	37,1	15,5	13,2	8,4
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi ogółem w hm ³	2010	40,1	18,2	13,9	7,9
	2011	40,2	18,2	14,3	7,8
w tym oczyszczane w % ogółem	2010	99,9	100,0	99,7	100,0
	2011	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów	2010	98,0	99,1	98,1	96,4
	2011	98,0	98,6	96,2	99,6
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^{bc} (stan w dniu 31 XII)	2010	62,4	77,1	48,0	57,2
	2011	63,6	78,0	49,4	58,3
w tym biologicznych i z podwyższonym usuwaniem biogenów	2010	62,3	77,1	47,7	57,2
	2011	63,5	78,0	49,0	58,3
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w tys. t:					
pyłowych	2010	1,1	0,2	0,5	0,4
	2011	1,0	0,2	0,4	0,4
gazowych	2010	1616,6	850,4	404,9	361,2
	2011	1646,1	938,7	375,3	332,1
w tym: dwutlenku siarki	2010	3,3	1,5	0,9	0,9
	2011	3,3	1,5	0,9	0,9
tlenków azotu ^d	2010	3,2	1,7	0,5	0,9
	2011	3,2	1,8	0,5	0,9
dwutlenku węgla	2010	1607,3	846,6	402,3	358,4
	2011	1636,9	934,8	372,7	329,3

a Łącznie z kolektorami. *b* Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12. *c* Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12. *d* W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

**II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIACH I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo	Podregiony			
		białostocki	łomżyński	suwalski	
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.)					
Zanieczyszczenia powietrza zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych ^a :					
pyłowe	2010	98,8	99,2	88,7	99,3
	2011	99,0	99,4	90,3	99,4
gazowe (bez dwutlenku węgla)	2010	13,4	15,3	2,3	19,3
	2011	13,7	15,6	3,7	18,9
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t:					
wytworzone w ciągu roku	2010	713,5	155,4	277,6	280,5
	2011	707,6	176,5	229,9	301,2
w tym:					
poddane odzyskowi	2010	617,0	107,0	246,4	263,6
	2011	641,9	153,4	195,6	292,9
unieszkodliwione	2010	60,3	35,8	22,0	2,5
	2011	24,7	4,9	17,4	2,4
w tym składowane ^b	2010	35,6	30,9	4,7	–
	2011	3,8	3,2	0,6	–
dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku)	2010	2350,2	2338,2	9,1	2,9
	2011	2333,4	2330,5	–	2,9
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):					
w hektarach	2010	645561	154239	191290	300032
	2011	645634	154239	191290	300105
w % powierzchni ogólnej	2010	32,0	30,0	21,7	48,1
	2011	32,0	30,0	21,7	48,1
Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII)	2010	2058	215	1542	301
	2011	2031	213	1524	294
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) – w mln zł – służące:					
ochronie środowiska	2010	257,4	117,0	94,7	45,6
	2011	246,0	98,9	100,3	46,8
gospodarce wodnej	2010	118,0	39,5	39,8	38,7
	2011	76,5	34,2	31,3	11,0
LEŚNICTWO					
Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w ha	2010	626157	173543	262511	190104
	2011	627242	173686	263371	190185
w tym lasów	2010	616206	170563	259084	186559
	2011	617318	170702	259978	186639
las publiczne	2010	427149	128053	155151	143945
	2011	427261	128052	155232	143977
las prywatne	2010	199008	45489	107360	46159
	2011	199981	45634	108139	46208
Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	2010	30,5	33,2	29,4	29,9
	2011	30,6	33,3	29,5	29,9

^a W zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. ^b Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. ^c Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych.

TABL. 4. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA

JEZIORA	Powierzchnia w ha	Głębokość maksymalna w m
WEDŁUG POWIERZCHNI		
Siemianówka ^a	11,7–32,5 km ²	4,1–7,0
Wigry	2118,3	73,0
Rajgrodzkie	1503,2	52,0
Gaładuś	728,6 ^b	54,8
Sajno	522,5	27,0
Dręstwo	504,2	25,0
Białe Augustowskie	476,6	30,0
Serwy	460,3	41,5
Necko	400,0	25,0
Szelment Wielki	356,1	45,0
Rospuda Filipowska	341,7	38,9
Hańcza	311,4	108,5
Pomorze	295,4	23,5
Wiżajny	293,1	5,3
Kolno	264,4	3,3
Studzieniczne	250,1	30,5
Blizno	238,5	28,8
Tajno	235,6	6,6
Pierty	228,2	38,0
Mieruńskie Wielkie	189,4	25,5
Gremzdy	188,1	14,3
Szelment Mały	168,5	28,5
Kalejty (Długie Augustowskie)	159,7	12,0
Hołny	158,1	15,2
WEDŁUG GŁĘBOKOŚCI		
Hańcza	311,4	108,5
Wigry	2118,3	73,0
Gaładuś	728,6 ^b	54,8
Białe Filipowskie	132,4	52,0
Rajgrodzkie	1503,2	52,0
Ozewo (Użewo)	53,6	49,6
Garbaś	152,5	48,0
Busznica	49,4	48,0
Szurpiły	80,9	46,2
Długie Sejneńskie	102,4	45,0
Szelment Wielki	356,1	45,0
Okmin	111,8	42,4
Dmitrowo	61,2	42,0
Serwy	460,3	41,5
Rospuda Filipowska	341,7	38,9
Pierty	228,2	38,0
Białe Wigierskie	100,2	34,0
Boczne k. Przerośli	58,3	33,5
Studzieniczne	250,1	30,5
Białe Augustowskie	476,6	30,0
Blizno	238,5	28,8
Krzywe Wigierskie	138,4	28,5
Szelment Mały	168,5	28,5
Sajno	522,5	27,0
Mieruńskie Wielkie	189,4	25,5

^a Sztuczny zbiornik wodny. Powierzchnia maksymalna zbiornika (w fazie maksymalnego piętrzenia) osiąga 32,5 km², minimalna – 11,7 km². Głębokość maksymalna przy napełnieniu całkowitym wynosi 7,0 m, przy napełnieniu minimalnym – 4,1 m. ^b Jezioro graniczne – na terytorium Polski 560 ha.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

TABL. 5. TEMPERATURY POWIETRZA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Stacje meteorologiczne	
	Białystok	Suwałki
Wzniesienie stacji nad poziom morza w m	148	184
Temperatury w °C:		
średnie ^a : 1971–2000	6,9	6,3
1991–2000	7,2	6,8
2001–2010	7,5	7,1
2000	8,6	8,1
2005	7,1	6,7
2010	6,8	6,2
2011	7,6	7,3
skrajne w latach 1971–2011: maksimum	35,5	35,2
minimum	-35,4	-30,6
amplitudy temperatur skrajnych w latach 1971–2011 ...	70,9	65,8

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

TABL. 6. ŚREDNIE MIESIĘCZNE^a TEMPERATURY POWIETRZA

STACJE METEOROLOGICZNE L A T A	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w °C											
Białystok 1971–2000	-3,5	-2,7	1,0	6,8	12,8	15,7	17,2	16,5	11,9	7,0	1,8	-1,6
1991–2000	-2,3	-1,6	1,4	7,7	12,7	16,2	17,7	17,0	12,0	7,1	1,4	-2,1
2001–2010	-3,5	-2,5	1,4	7,8	13,1	15,8	19,2	17,7	12,5	7,3	3,0	-2,0
2000	-2,1	1,3	2,4	11,5	13,8	16,6	16,1	16,6	10,3	10,2	5,7	1,0
2005	-0,1	-4,8	-1,9	7,8	12,3	14,8	18,7	15,9	13,6	7,7	2,3	-1,7
2010	-10,2	-3,4	1,8	7,9	13,6	17,0	21,1	19,2	11,5	4,4	4,5	-6,3
2011	-2,2	-6,0	0,8	9,1	12,5	17,6	18,4	17,1	13,4	6,4	2,2	1,6
Suwałki 1971–2000	-4,0	-3,4	0,1	6,0	12,1	15,1	16,6	16,3	11,5	6,6	1,3	-2,2
1991–2000	-2,7	-2,3	0,5	7,1	12,1	15,6	17,4	17,0	11,8	6,7	0,8	-2,6
2001–2010	-3,9	-3,3	0,5	7,2	12,6	15,4	18,9	17,7	12,6	6,8	2,5	-2,3
2000	-2,7	0,7	1,3	11,1	13,3	15,8	15,8	16,1	10,0	9,7	5,1	0,8
2005	-0,3	-5,5	-3,2	7,2	11,6	14,4	18,4	16,1	13,9	7,6	2,4	-2,0
2010	-10,6	-4,0	0,6	7,4	13,3	16,2	21,0	19,0	11,4	4,3	3,7	-7,4
2011	-3,1	-7,5	0,0	8,8	12,4	17,3	18,6	17,1	13,4	6,7	2,7	1,3

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich miesięcznych z tych okresów.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

TABL. 7. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Stacje meteorologiczne	
	Białystok	Suwałki
Roczne sumy ^a opadów w mm:		
1971–2000	577	591
1991–2000	573	575
2001–2010	613	619
2000	453	512
2005	546	539
2010	851	729
2011	586	610
Średnia prędkość wiatru w m/s:		
2000	2,4	3,3
2005	2,6	3,7
2010	2,6	3,5
2011	2,6	3,7
Usłonecznienie w h:		
2000	1856	1746
2005	1836	1810
2010	1734	1766
2011	1889	1914
Średnie zachmurzenie w oktantach ^b :		
2000	4,9	5,0
2005	5,1	4,9
2010	5,4	5,4
2011	5,1	5,0

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów. ^b Stopień zachmurzenia nieba: od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami).

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

TABL. 8. MIESIĘCZNE SUMY^a OPADÓW ATMOSFERYCZNYCH

STACJE METEOROLOGICZNE L A T A	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
	w milimetrach												
Białystok	1971–2000	29	24	31	39	52	72	85	62	57	46	40	39
	1991–2000	26	33	38	52	58	64	69	53	60	42	40	38
	2001–2010	39	31	31	25	75	64	84	87	53	47	42	36
	2000	34	25	46	32	9	36	88	56	30	3	63	31
	2005	34	32	38	7	99	46	60	69	60	12	30	59
	2010	33	29	30	33	110	109	124	126	115	25	81	36
2011	29	43	19	57	66	64	184	41	22	23	9	31	
Suwałki	1971–2000	33	25	34	37	49	74	83	64	53	49	46	43
	1991–2000	32	32	41	45	45	60	73	57	51	45	48	45
	2001–2010	42	31	35	23	66	63	92	87	47	57	41	35
	2000	40	29	53	33	14	31	107	58	29	3	79	36
	2005	45	19	33	23	74	69	47	104	40	25	22	40
	2010	24	29	30	34	136	80	87	125	51	25	61	48
2011	26	50	17	29	57	47	154	113	38	22	21	35	

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich miesięcznych z tych okresów.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

DZIAŁ II. WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY. KOPALINY

Uwagi metodyczne

Dane o **stanie i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2001 r. Nr 38, poz. 454) sporządzonej przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii oraz Departament Mienia i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego. Dane te prezentowane są według powierzchni geodezyjnej. Zgodnie z wyżej wymienioną ewidencją dane o:

- 1) **użytkach rolnych** dotyczą: gruntów ornych, sadów, łąk i pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych zajętych pod budynki mieszkalne oraz inne budynki i urządzenia budowlane służące produkcji rolniczej, nie wyłączając produkcji rybnej oraz przetwórstwa rolno-spożywczego (kotłownie, komórki, garaże, szopy, stodoły, wiaty, spichlerze, budynki inwentarskie, place składowe i manewrowe w obrębie zabudowy itp.), a także ogródków przydomowych w gospodarstwach rolnych, gruntów pod stawami obejmującymi zbiorniki wodne (z wyjątkiem jezior i zbiorników zaporowych z urządzeniami do regulacji poziomu wód) wyposażone w urządzenia hydrotechniczne, nadające się do chowu, hodowli i przetrzymywania ryb obejmujące powierzchnię ogroblowaną wraz z systemem rowów oraz z terenami przyległymi do stawów i z nimi związanymi, a należącymi do obiektu stawowego, gruntów pod rowami, do których zalicza się otwarte rowy pełniące funkcję urządzeń melioracji wodnych dla gruntów wykorzystywanych do produkcji rolniczej;
- 2) **gruntach leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych** dotyczą:
 - a) lasów, do których zalicza się grunty określone jako „las” w ustawie z dnia 28 IX 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435) z późniejszymi zmianami,
 - b) gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, do których zalicza się grunty porośnięte roślinnością leśną, których pole powierzchni jest mniejsze od 0,10 ha, a także: śródpolne skupiska drzew i krzewów niezaliczone do lasów, tereny torfowisk, pokrytych częściowo kępami krzewów i drzew karłowatych, grunty porośnięte wikliną w stanie naturalnym i krzewiastymi formami wierzb w dolinach rzek i obniżeniach terenu, przylegające do wód powierzchniowych grunty porośnięte drzewami lub krzewami, stanowiące biologiczną strefę ochronną cieków i zbiorników wodnych, jary i wąwozy pokryte drzewami i krzewami naturalnie lub sztucznie w celu zabezpieczenia przed erozją, niezaliczone do lasów, wysypiska kamieni i gruzowiska porośnięte drzewami i krzewami, zadrzewione i zakrzewione tereny nieczynnych cmentarzy, poza zwartymi kompleksami lasów, skupiska drzew i krzewów mające charakter parku, niewyposażone w urządzenia i budowle dla rekreacji i wypoczynku;
- 3) **gruntach pod wodami powierzchniowymi** dotyczą:
 - a) gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi, do których zalicza się grunty pod wodami płynącymi w rzekach, potokach górskich, kanałach i innych ciekach, o przepływach stałych lub okresowych oraz źródła, z których cieki biorą początek, a także grunty pod wodami znajdującymi się w jeziorach i zbiornikach sztucznych, z których cieki wypływają lub do których wpływają,
 - b) gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi, do których zalicza się grunty pod wodami w jeziorach i zbiornikach innych niż określone powyżej;

4) gruntach zabudowanych i zurbanizowanych dotyczą:

- a) terenów mieszkaniowych, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki mieszkalne, urządzenia funkcjonalnie związane z budynkami mieszkalnymi (podwórza, dojazdy, przejścia, przydomowe place gier i zabaw itp.), a także ogródki przydomowe,
- b) terenów przemysłowych, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia służące produkcji przemysłowej, a także ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków, stacje transformatorowe, czynne hałdy i wysypiska, urządzenia magazynowo-składowe, bazy transportowe i remontowe itp.,
- c) innych terenów zabudowanych, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia związane z administracją, służbą zdrowia, handlem, kultem religijnym, rzemiosłem, usługami, nauką, oświatą, kulturą i sztuką, wypoczynkiem, łącznością itp., czynne cmentarze, grzebowniska zwierząt oraz inne grunty zabudowane (nieujęte w pozycjach dotyczących terenów mieszkaniowych i przemysłowych),
- d) zurbanizowanych terenów niezabudowanych, do których zalicza się grunty niezabudowane, ale przeznaczone w planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej,
- e) terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, do których zalicza się niezajęte pod budynki:
 - tereny ośrodków wypoczynkowych, tereny zabaw dziecięcych, plaże, urządzone parki, skwery, zielńce (poza pasami ulic),
 - tereny o charakterze zabytkowym: ruiny zamków, grodziska, kurhany, pomniki przyrody itp.,
 - tereny sportowe: stadiony, boiska sportowe, skocznie narciarskie, tory saneczkowe, strzelnice sportowe, kąpieliska itp.,
 - tereny spełniające funkcje rozrywkowe: lunaparki, wesołe miasteczka itp.,
 - ogrody zoologiczne i botaniczne,
 - tereny zieleni nieurządzonej niezaliczone do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych,
- f) terenów komunikacyjnych, do których zalicza się grunty zajęte pod:
 - drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne, w osiedlach mieszkaniowych, dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych oraz do obiektów użyteczności publicznej, place postojowe i manewrowe przy dworcach kolejowych, autobusowych i lotniczych, portach morskich, rzecznych i innych oraz ogólnodostępne dojazdy do ramp wyładowniczych i placów składowych,
 - tereny kolejowe,
 - inne tereny komunikacyjne obejmujące: porty lotnicze i inne budowle oraz urządzenia służące komunikacji lotniczej, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty, budowle i urządzenia górskich kolei linowych, torowiska tramwajowe poza pasami ulic i dróg, a także obiekty i urządzenia związane z komunikacją miejską, urządzone parkingi poza lasami państwowymi, dworce autobusowe, wały ochronne wód przystosowane do ruchu kołowego,
- g) użytków kopalnych, tj. gruntów zajętych przez czynne odkrywkowe kopalnie, w których odbywa się wydobywanie kopalin;

5) użytkach ekologicznych dotyczą prawnie chronionych pozostałości ekosystemów, takich jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne, śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp. Użytki ekologicz-

ne określa się na podstawie rozporządzenia właściwego wojewody lub uchwały właściwej rady gminy, podjętych na podstawie przepisów o ochronie przyrody;

6) **nieużytkach** dotyczą:

- a) niezakwalifikowanych do użytków ekologicznych: bagien (błota, topieliska, trzęsawiska, moczary, rojsty), piasków (piaski ruchome, plaże nieurządzone, piaski nadbrzeżne, wydmy), naturalnych utworów fizjograficznych, takich jak: urwiska, strome stoki, uskoki, skały, rumowiska,
- b) nieprzeznaczonych do rekultywacji wyrobisk po wydobywaniu kopalin;

7) **terenach różnych** dotyczą wszystkich pozostałych gruntów, których nie można zaliczyć do innych użytków, takich jak: grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego. Do terenów przeznaczonych do rekultywacji zalicza się zdegradowane lub zdewastowane grunty, takie jak: nieczynne hałdy, wysypiska, zapadliska, tereny po działalności przemysłowej i górniczej oraz po poligonach wojskowych, dla których właściwe organy zatwierdziły projekty rekultywacji.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytku rolnego pod względem jego przydatności do produkcji rolniczej. Klasa I określa najwyższą wartość rolniczą, a klasa VI – najniższą.

Dane o **gruntach rolnych wyłączonych na cele nierolnicze i leśnych wyłączonych na cele nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty, wyłączonych w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266).

Ochrona gruntów rolnych i leśnych w myśl wyżej wymienionej ustawy polega na:

- ograniczeniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej lub leśnej, a także w drzewostanach, powstającym wskutek działalności nierolniczej lub nieleśnej,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi,
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- przywracaniu i poprawianiu wartości użytkowej gruntem, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej, a także na zapobieganiu obniżania produktywności gruntów leśnych.

Dane nie uwzględniają ubytku gruntów rolnych niezwiązanego ze zmianą właściciela, np. ubytku tych gruntów w ramach rozwoju budownictwa indywidualnego na gruntach własnych gospodarstw rolnych. Prezentowane dane nie obejmują gruntów, które zostały wyłączone na cele nierolnicze i nieleśne z pominięciem powołanych wyżej przepisów prawnych.

Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 II 1995 r. chroni grunty rolne zaliczone do klas I–III oraz grunty rolne klas IV–VI wytworzone z gleb organicznych, nie uwzględnia natomiast klas V–VI wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego.

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej.

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntem zdegradowanym lub zdewastowa-

nym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Erozja gleb to proces niszczenia (zmywania, żłobienia, wywiewania) wierzchniej warstwy gleby wywołany siłą wiatru i płynącej wody. Erozję gleb przyspiesza działalność gospodarcza człowieka: nadmierny wyrąb lasów, niszczenie szaty roślinnej, nieprawidłowa uprawa gruntów i dobór roślin uprawnych, odwadnianie bagien itp. W zależności od bezpośredniego czynnika sprawczego wyróżnia się erozję: wietrzną (eoliczną), wodną, wodno-grawitacyjną (ruchy masowe) oraz uprawową. Masowo występuje erozja wietrzna oraz wodna (powierzchniowa i wąwózowa).

Erozja wietrzna (eoliczna) polega na wywiewaniu odspojonych cząstek gruntu, a następnie ich przemieszczaniu, sortowaniu i osadzaniu.

Zagrożenie gleb erozją wietrzną ocenia się przy pomocy 3-stopniowej skali, uwzględniając rzeźbę terenu, pokrycie powierzchni roślinnością (lesistość) oraz rodzaj gleby. Najbardziej narażone na erozję wietrzną są piaski luźne drobnoziarniste i utwory murszowe, na których silne zagrożenie występuje już nawet w terenie płaskim o lesistości wynoszącej 25%.

Erozja wodna polega na zmywaniu i wymywaniu cząstek gleby. W przypadku, gdy niewielki spływ wody po zboczu powoduje jedynie rozbryzgi i splukiwanie odspojonych frakcji gleby ma miejsce **erozja wodna powierzchniowa**, natomiast gdy przy silnym spływie wody powstają rozmywy o głębokości ponad 2 m, mówimy o **erozji wąwózowej**.

Zagrożenie gleb erozją wodną powierzchniową (skala 3-stopniowa) ustala się w oparciu o rodzaje gleb oraz ekspozycję (nachylenie) terenu. Erozji wodnej w pierwszej kolejności ulegają lessy, utwory lessowe oraz gleby pyłowe i piaski luźne. Przy **erozji wąwózowej** kryterium wyróżniania poszczególnych stopni zagrożenia (5 stopni) stanowi gęstość sieci wąwozów wyrażona w km na 1 km²; w pierwszym stopniu zagrożenia (erozja słaba) gęstość wąwozów wynosi od 0,01 do 0,1 km/km², w drugim (erozja umiarkowana) – od 0,1 do 0,5, w trzecim (erozja średnia) – od 0,5 do 1,0, w czwartym (erozja silna) – od 1,0 do 2,0 i w stopniu piątym (erozja bardzo silna) – powyżej 2,0 km/km².

**TABL. 1/9/. STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI
WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012		
	w hektarach				w odset- kach	na 1 miesz- kańca ^a w ha
Powierzchnia ogólna	2018620	2018702	2018702	2018702	100,0	1,68
Użytki rolne	1239701	1219915	1217234	1216554	60,3	1,01
grunty orne	792953	772680	771027	770454	38,2	0,64
sady	6047	5535	5436	5341	0,3	0,00
łąki trwałe	208001	207115	206585	206625	10,2	0,17
pastwiska trwałe	193386	192837	192084	192011	9,5	0,16
grunty:						
rolne zabudowane	30240	32483	32714	32762	1,6	0,03
pod stawami	928	1500	1669	1716	0,1	0,00
pod rowami	8146	7765	7720	7646	0,4	0,01
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	613075	639978	641802	642289	31,8	0,53
lasy	601754	624856	626532	627235	31,1	0,52
grunty zadrzewione i zakrzewione	11321	15122	15270	15054	0,7	0,01
Grunty pod wodami powierzchniowymi	27441	27570	27557	27525	1,4	0,02
płynącymi	24559	24415	24683	24696	1,2	0,02
stojącymi	2882	3155	2873	2829	0,1	0,00
Grunty zabudowane i zurbanizowane	73114	73139	73651	74022	3,7	0,06
tereny:						
mieszkaniowe	7579	7374	7487	7645	0,4	0,01
przemysłowe	1972	2445	2520	2603	0,1	0,00
inne zabudowane	2983	4052	4269	4378	0,2	0,00
zurbanizowane niezabudowane	1193	744	740	793	0,0	0,00
rekreacyjno-wypoczynkowe	1532	1561	1536	1539	0,1	0,00
tereny komunikacyjne:						
drogi	49516	49175	49474	49549	2,5	0,04
kolejowe	5310	5421	5352	5264	0,3	0,00
inne	521	132	127	127	0,0	0,00
użytki kopalne	2508	2236	2146	2124	0,1	0,00
Użytki ekologiczne	635	1825	1825	1847	0,1	0,00
Nie użytki	59066	54457	54405	54298	2,7	0,05
Tereny różne	5588	1818	2228	2166	0,1	0,00

^a Ludność według stanu w dniu 31 XII 2011 r.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

TABL. 2/10/. STAN GEODEZYJNY I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WEDŁUG
Stan w dniu 1 I

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Użytki rolne			
			razem	w tym		
				grunty orne	sady	łąki i pastwiska trwałe
w hekta						
1	WOJEWÓDZTWO	2018702	1216554	770454	5341	398636
	POWIATY					
2	Augustowski	165939	71780	39669	457	29315
3	Białostocki	297644	152430	86259	1004	58621
4	Bielski	138509	103323	61216	397	38081
5	Grajewski	96762	65261	36141	216	26679
6	Hajnowski	162353	63138	36468	81	24711
7	Kolneński	94010	68349	42240	77	23789
8	Łomżyński	135459	97307	65335	343	28346
9	Moniecki	138179	82153	44035	315	34890
10	Sejneński	85517	41215	28666	127	11005
11	Siemiatycki	145946	87833	63079	253	21227
12	Sokólski	205450	137807	87724	1260	44713
13	Suwalski	130700	91516	66386	336	22270
14	Wysokomazowiecki	128891	98276	76730	354	18066
15	Zambrowski	73312	47692	30952	64	14352
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
16	Białystok	10213	3054	1680	24	1192
17	Łomża	3267	1873	925	25	850
18	Suwałki	6551	3547	2948	7	529

a Mieszkaniowe, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe.

Źródło: dane Departamentu Mienia i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego.

POWIATÓW W 2012 R.

Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Grunty pod wodami powierz- chniowymi	Grunty zabudowane i zurbanizowane			Użytki ekologiczne	Nieużytki	Tereny różne	Lp.
		tereny		użytki kopalne				
		osiedlowe ^a	komuni- kacyjne					
rach								
642289	27525	16958	54940	2124	1847	54298	2166	1
79043	5767	655	3025	27	44	5578	20	2
121442	4162	2805	8777	422	20	7382	204	3
28608	409	683	4548	219	9	696	14	4
23157	1703	813	2271	67	62	3372	56	5
89878	1107	1182	4439	167	684	1691	67	6
21640	355	442	2245	66	65	843	5	7
31223	1208	607	3647	140	64	1166	97	8
29421	1250	504	3192	133	–	20645	881	9
36918	3716	304	1614	3	–	1700	47	10
51414	755	684	4227	213	64	716	40	11
55852	445	883	5935	351	–	4103	74	12
24231	5920	482	2891	39	830	4278	513	13
24110	392	687	3803	109	–	1487	27	14
22459	142	473	2037	98	5	400	6	15
1944	83	3627	1398	14	–	62	31	16
34	33	929	324	1	–	47	26	17
915	78	1198	567	56	–	132	58	18

TABL. 3/11/. UŻYTKI ROLNE^a WEDŁUG KLAS BONITACYJNYCH W 2000 R.
Stan w dniu 1 I

RODZAJE UŻYTKÓW ROLNYCH	Ogółem	Klasy bonitacyjne						grupy nieobjęte klasyfika- cją glebo- znawczą
		I	II	III	IV	V	VI	
W TYSIĄCACH HEKTARÓW								
OGÓŁEM	1206,2	0,0	0,0	82,8	554,9	355,6	212,7	0,2
Grunty orne i sady ..	806,3	–	0,0	64,7	385,0	214,3	142,2	0,1
Użytki zielone	399,9	0,0	0,0	18,0	169,9	141,3	70,5	0,1
W ODSETKACH								
OGÓŁEM	100,0	0,0	0,0	6,9	46,0	29,5	17,6	0,0
Grunty orne i sady ..	100,0	–	0,0	8,0	47,7	26,6	17,6	0,1
Użytki zielone	100,0	0,0	0,0	4,5	42,5	35,3	17,6	0,1

^a Według granic administracyjnych – powierzchnia ewidencyjna.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

TABL. 4/12/. GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE WYŁĄCZONE NA CELE NIELEŚNE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
	w hektarach			
OGÓŁEM	58	43	60	66
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW				
Grunty rolne	52	28	50	55
W tym użytki rolne	17	17	30	21
klasy bonitacyjne:				
I–III	7	7	11	5
IV ^b	7	6	16	14
V–VI	3	4	3	2
Grunty leśne	6	15	10	11
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA				
Na tereny:				
osiedlowe	7	19	33	33
przemysłowe	–	2	13	6
komunikacyjne	21	5	–	1
Pod użytki kopalne	28	9	8	12
Na inne cele	2	8	6	13

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych. ^b Użytki pochodzenia mineralnego i organicznego.

Ź r ó d ł o: w zakresie gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 5/13/. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
	w hektarach			
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	2845	2887	2855	2828
zdewastowane	2688	2772	2746	2719
zdegradowane	157	115	109	109
Grunty zrekultywowane (w ciągu roku)	14	58	31	63
w tym na cele: rolnicze	2	7	9	27
leśne	9	49	20	8
Grunty zagospodarowane (w ciągu roku)	13	8	6	35
w tym na cele: rolnicze	1	8	6	27
leśne	9	–	–	3

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 6/14/. GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty wymagające rekultywacji		
	ogółem	zdewastowane	zdegradowane
	w hektarach		
WOJEWÓDZTWO	2828	2719	109
POWIATY			
Augustowski	60	60	–
Białostocki	353	353	–
Bielski	345	345	–
Grajewski	127	127	–
Hajnowski	287	270	17
Kolneński	98	98	–
Łomżyński	199	199	–
Moniecki	206	206	–
Sejneński	14	14	–
Siemiatycki	260	260	–
Sokólski	454	454	–
Suwalski	133	133	–
Wysokomazowiecki	80	80	–
Zambrowski	119	119	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU			
Białystok	2	2	–
Suwałki	92	–	92

TABL. 7/15/. POWIERZCHNIA ZMELIOROWANYCH UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Grunty orne				Łąki i pastwiska		
		razem	w tym		razem	w tym		
			zdrenowane	nawadniane		zdrenowane	nawadniane	
w hektarach								
WOJEWÓDZ -	2000	358844	183422	179583	77	175422	29028	65700
T W O	2005	359288	184631	180901	77	174657	29253	65508
	2010	350508	185169	181424	90	165339	29670	61124
	2011	350619	185293	181547	90	165326	29682	61300
POWIATY								
Augustowski		28492	11588	11543	–	16904	2415	6416
Białostocki ^a		54359	26001	25673	–	28357	6122	10062
Bielski		40791	24102	23053	1	16689	3877	5518
Grajewski		16104	5651	5472	–	10453	703	5326
Hajnowski		22605	11982	11501	–	10623	2430	3024
Kolneński		11447	871	682	56	10576	546	7257
Łomżyński ^a		15018	6208	5675	21	8810	1209	3430
Moniecki		13951	2814	2734	12	11137	1248	4797
Sejneński		8091	2990	2990	–	5101	606	496
Siemiatycki		25201	17337	17206	–	7864	2283	2050
Sokólski		19703	2427	2389	–	17276	3117	5421
Suwalski ^a		13055	9078	8880	–	3976	992	179
Wysokomazowiecki		53261	44841	44495	–	8421	2745	1695
Zambrowski		28541	19403	19255	–	9138	1390	5630

^a Łącznie z miastem na prawach powiatu.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku.

TABL. 8/16/. ZAGROŻENIE GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH ORAZ GLEB UŻYTKOWANYCH ROLNICZO NIEKORZYSTNYM ODDZIAŁYWANIEM CZYNNIKÓW PRZYRODNICZYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia zagrożona							
	ogółem		według stopnia zagrożenia erozją					
	w km ²	w % powierzchni ogólnej	słaba	średnia	silna	słaba	średnia	silna
			w km ²			w % powierzchni ogólnej		
Zagrożenie gruntów rolnych i leśnych erozją wodną:								
powierzchniową	5561	27,6	3529	1968	64	17,5	9,8	0,3
wąwozową	722	3,6	693	20	9	3,4	0,1	0,0
Zagrożenie gleb użytkowanych rolniczo erozją wietrzną	8588	42,6	6528	1780	280	32,3	8,8	1,4

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa.

TABL. 9/17/. ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK

WYSZCZEGÓLNIENIE	1999/2000	2004/05	2009/10 ^a	2010/11			
				ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny	
						razem	w tym gospodarstwa indywidualne
W TONACH							
Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	89677	95606	112402	100867	333	100534	98550
azotowe	49196	52492	64738	50843	191	50652	49587
fosforowe	19486	20541	24148	25183	75	25107	24667
potasowe	20995	22573	23517	24841	67	24774	24296
Nawozy wapniowe ^c	73819	65863	15252	15376	19	15357	14059
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg							
Nawozy mineralne lub chemiczne ^b	75,1	87,1	105,0	94,9	87,9	94,9	94,0
azotowe	41,2	47,8	60,5	47,8	50,4	47,8	47,3
fosforowe	16,3	18,7	22,5	23,7	19,8	23,7	23,5
potasowe	17,6	20,6	22,0	23,4	17,7	23,4	23,2
Nawozy wapniowe ^c	61,9	60,0	14,2	14,5	4,9	14,5	13,4

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b Łącznie z wieloskładnikowymi. ^c Przeważnie w postaci wapna palonego, łącznie z wapnem defekacyjnym.

TABL. 10/18/. POŻARY^a UPRAW ROLNYCH, ŁĄK, RŻYSK I NIEUŻYTKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
Liczba pożarów:				
upraw rolnych, łąk, rżysk	216	275	68	79
nieużytków	460	298	234	397
Powierzchnia – w ha – objęta pożarami:				
upraw rolnych, łąk, rżysk	281	229	41	79
nieużytków	645	232	130	365

^a Powstałe w wyniku wypalania pozostałości roślinnych.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku.

TABL. 11/19/. POWIERZCHNIA, ZASOBY I EKSPLOATACJA ZŁÓŻ TORFÓW W 2011 R.
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby				Trwale użytki zielone		Inne użytki rolne		Nieuzyski rolnicze	
	ogółem		w tym eksploatowane		razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane
	udokumentowane w ha	szacunkowe w mln m ³	w ha	w mln m ³						
WOJEWÓDZTWO ..	187284	2587,1	1553	15,8	135530	1218	16946	273	34808	62
miasta	5172	64,8	5	0,3	4720	2	227	1	225	2
wieś	182112	2522,3	1548	15,5	130810	1216	16719	272	34583	60
POWIAT AUGUSTOWSKI	25628	387,1	–	–	15228	–	5011	–	5389	–
miasta	375	7,3	–	–	127	–	69	–	179	–
wieś	25253	379,8	–	–	15101	–	4942	–	5210	–
Gmina miejska										
Augustów	375	7,3	–	–	127	–	69	–	179	–
Gmina miejsko-wiejska										
Lipsk – wieś	7849	134,7	–	–	5171	–	1513	–	1165	–
Gminy wiejskie										
Augustów	3120	50,6	–	–	2262	–	260	–	598	–
Bargłów Kościelny	1711	23,7	–	–	1367	–	212	–	132	–
Nowinka	2197	29,7	–	–	1111	–	65	–	1021	–
Płaska	3324	35,3	–	–	365	–	2602	–	357	–
Sztabin	7052	105,8	–	–	4825	–	290	–	1937	–
POWIAT BIAŁOSTOCKI	23134	289,8	–	–	23071	–	–	–	63	–
miasta	2052	24,1	–	–	2052	–	–	–	–	–
wieś	21082	265,7	–	–	21019	–	–	–	63	–
Gminy miejsko-wiejskie										
Choroszcz	1537	18,8	–	–	1474	–	–	–	63	–
miasto	115	1,7	–	–	115	–	–	–	–	–
wieś	1422	17,1	–	–	1359	–	–	–	63	–
Czarna Białostocka	528	4,8	–	–	528	–	–	–	–	–
miasto	2	0,0	–	–	2	–	–	–	–	–
wieś	526	4,8	–	–	526	–	–	–	–	–
Łapy	2376	29,6	–	–	2376	–	–	–	–	–
miasto	285	3,5	–	–	285	–	–	–	–	–
wieś	2091	26,1	–	–	2091	–	–	–	–	–
Michałowó	4820	56,1	–	–	4820	–	–	–	–	–
miasto	86	1,3	–	–	86	–	–	–	–	–
wieś	4734	54,8	–	–	4734	–	–	–	–	–
Supraśl	904	9,8	–	–	904	–	–	–	–	–
miasto	171	1,4	–	–	171	–	–	–	–	–
wieś	733	8,4	–	–	733	–	–	–	–	–
Suraż	1090	12,4	–	–	1090	–	–	–	–	–
miasto	744	9,5	–	–	744	–	–	–	–	–
wieś	346	2,9	–	–	346	–	–	–	–	–
Tykocin	639	7,3	–	–	639	–	–	–	–	–
miasto	424	4,9	–	–	424	–	–	–	–	–
wieś	215	2,4	–	–	215	–	–	–	–	–
Wasilków	959	10,9	–	–	959	–	–	–	–	–
miasto	191	1,8	–	–	191	–	–	–	–	–
wieś	768	9,1	–	–	768	–	–	–	–	–
Zabłudów	1192	9,7	–	–	1192	–	–	–	–	–
miasto	34	0,0	–	–	34	–	–	–	–	–
wieś	1158	9,7	–	–	1158	–	–	–	–	–

TABL. 11/19/. POWIERZCHNIA, ZASOBY I EKSPLOATACJA ZŁÓŻ TORFÓW W 2011 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby				Trwałe użytki zielone		Inne użytki rolne		Nieużytki rolnicze	
	ogółem		w tym eksploatowane		razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane
	udokumentowane w ha	szacunkowe w mln m ³	w ha	w mln m ³						
POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.)										
Gminy wiejskie										
Dobrzyniewo Duże	400	4,6	–	–	400	–	–	–	–	–
Gródek	4591	61,4	–	–	4591	–	–	–	–	–
Juchnowiec Kościelny	379	3,5	–	–	379	–	–	–	–	–
Poświętne	468	6,5	–	–	468	–	–	–	–	–
Turośń Kościelna	1568	15,1	–	–	1568	–	–	–	–	–
Zawady	1683	39,3	–	–	1683	–	–	–	–	–
POWIAT BIELSKI	9328	116,5	–	–	9323	–	–	–	5	–
miasta	219	2,5	–	–	219	–	–	–	–	–
wieś	9109	114,0	–	–	9104	–	–	–	5	–
Gminy miejskie										
Bielsk Podlaski	119	1,2	–	–	119	–	–	–	–	–
Brańsk	100	1,3	–	–	100	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie										
Bielsk Podlaski	2445	32,3	–	–	2445	–	–	–	–	–
Boćki	2304	27,0	–	–	2304	–	–	–	–	–
Brańsk	1160	13,4	–	–	1158	–	–	–	2	–
Orla	1084	12,7	–	–	1081	–	–	–	3	–
Rudka	633	7,3	–	–	633	–	–	–	–	–
Wyszki	1483	21,3	–	–	1483	–	–	–	–	–
POWIAT GRAJEWSKI ...	22239	283,4	607	6,8	18442	504	1340	76	2457	27
miasta	636	7,6	5	0,3	446	2	144	1	46	2
wieś	21603	275,8	602	6,5	17996	502	1196	75	2411	25
Gmina miejska										
Grajewo	225	2,5	1	0,0	225	1	–	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie										
Rajgród	6517	82,4	30	0,3	5645	24	519	3	353	3
miasto	393	5,0	4	0,3	206	1	144	1	43	2
wieś	6124	77,4	26	0,0	5439	23	375	2	310	1
Szczuczyn	748	5,5	92	1,2	744	92	–	–	4	–
miasto	18	0,1	–	–	15	–	–	–	3	–
wieś	730	5,4	92	1,2	729	92	–	–	1	–
Gminy wiejskie										
Grajewo	7786	102,4	140	1,9	6751	118	525	–	510	22
Radziłów	5910	75,2	270	3,4	4046	195	288	73	1576	2
Wąsosz	1053	15,4	74	0,0	1031	74	8	–	14	–
POWIAT HAJNOWSKI ...	7055	75,2	–	–	7055	–	–	–	–	–
miasta	522	4,5	–	–	522	–	–	–	–	–
wieś	6533	70,7	–	–	6533	–	–	–	–	–
Gmina miejska										
Hajnówka	54	0,5	–	–	54	–	–	–	–	–

TABL. 11/19/. POWIERZCHNIA, ZASOBY I EKSPLOATACJA ZŁÓŻ TORFÓW W 2011 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby				Trwale użytki zielone		Inne użytki rolne		Nieuzyski rolnicze	
	ogółem		w tym eksploatowane		razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane
	udokumentowane w ha	szacunkowe w mln m ³	w ha	w mln m ³						
POWIAT HAJNOWSKI (dok.)										
Gmina miejsko-wiejska										
Kleszczele	1210	12,4	–	–	1210	–	–	–	–	–
miasto	468	4,0	–	–	468	–	–	–	–	–
wieś	742	8,4	–	–	742	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie										
Białowieża	324	4,1	–	–	324	–	–	–	–	–
Czeremcha	181	1,4	–	–	181	–	–	–	–	–
Czyże	604	7,0	–	–	604	–	–	–	–	–
Dubicze Cerkiewne	616	5,8	–	–	616	–	–	–	–	–
Hajnówka	213	2,4	–	–	213	–	–	–	–	–
Narew	2559	27,9	–	–	2559	–	–	–	–	–
Narewka	1294	13,7	–	–	1294	–	–	–	–	–
POWIAT KOLNEŃSKI ...	8661	73,9	367	3,3	8357	305	189	40	115	22
wieś	8661	73,9	367	3,3	8357	305	189	40	115	22
Gmina miejsko-wiejska										
Stawiski – wieś	269	1,5	88	0,7	127	43	60	29	82	16
Gminy wiejskie										
Grabowo	102	0,6	25	0,2	72	20	17	–	13	5
Kolno	3388	28,8	169	1,7	3256	157	112	11	20	1
Mały Płock	482	5,3	71	0,6	482	71	–	–	–	–
Turośl	4420	37,7	14	0,1	4420	14	–	–	–	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI ...	5570	68,5	232	1,4	4027	196	1136	35	407	1
wieś	5570	68,5	232	1,4	4027	196	1136	35	407	1
Gminy miejsko-wiejskie										
Jedwabne – wieś	283	2,0	23	0,2	247	10	30	13	6	–
Nowogród – wieś	221	2,7	27	0,3	221	27	–	–	–	–
Gminy wiejskie										
Łomża	1740	19,2	126	0,9	844	106	891	19	5	1
Miastkowo	91	1,0	–	–	55	–	28	–	8	–
Piątnica	330	3,1	50	0,0	200	50	130	–	–	–
Przytuły	412	0,0	–	–	362	–	50	–	–	–
Śniadowo	549	7,5	3	0,0	540	3	–	–	9	–
Wizna	735	20,8	3	0,0	716	–	7	3	12	–
Zbójna	1209	12,2	–	–	842	–	–	–	367	–
POWIAT MONIECKI	39546	501,6	118	1,0	13208	34	6327	72	20011	12
miasta	286	3,9	–	–	286	–	–	–	–	–
wieś	39260	497,7	118	1,0	12922	34	6327	72	20011	12
Gminy miejsko-wiejskie										
Goniądz – wieś	17969	262,7	111	1,0	5143	34	2595	67	10231	10
Knyszyn	1492	19,7	–	–	1492	–	–	–	–	–
miasto	278	3,8	–	–	278	–	–	–	–	–
wieś	1214	15,9	–	–	1214	–	–	–	–	–
Mońki	1012	12,7	–	–	1012	–	–	–	–	–
miasto	8	0,1	–	–	8	–	–	–	–	–
wieś	1004	12,6	–	–	1004	–	–	–	–	–

TABL. 11/19/. POWIERZCHNIA, ZASOBY I EKSPLOATACJA ZŁÓŻ TORFÓW W 2011 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zasoby				Trwałe użytki zielone		Inne użytki rolne		Nieuzyski rolnicze	
	ogółem		w tym eksploatowane		razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane	razem	w tym eksploatowane
	udokumentowane w ha	szacunkowe w mln m ³	w ha	w mln m ³						
POWIAT MONIECKI (dok.)										
Gminy wiejskie										
Jasionówka	770	9,0	–	–	770	–	–	–	–	–
Jaświły	2169	30,6	–	–	2169	–	–	–	–	–
Krypno	1004	12,4	–	–	1004	–	–	–	–	–
Trzcianne	15130	154,5	7	–	1618	–	3732	5	9780	2
POWIAT SEJNEŃSKI	5280	114,7	–	–	3377	–	–	–	1903	–
wieś	5280	114,7	–	–	3377	–	–	–	1903	–
Gminy wiejskie										
Giby	929	22,9	–	–	359	–	–	–	570	–
Krasnopol	1063	20,2	–	–	796	–	–	–	267	–
Puńsk	1027	23,7	–	–	773	–	–	–	254	–
Sejny	2261	47,9	–	–	1449	–	–	–	812	–
POWIAT SIEMIATYCKI ..	3349	35,2	–	–	3339	–	–	–	10	–
miasta	8	0,1	–	–	8	–	–	–	–	–
wieś	3341	35,1	–	–	3331	–	–	–	10	–
Gmina miejska										
Siemiatycze	8	0,1	–	–	8	–	–	–	–	–
Gmina miejsko-wiejska										
Drohiczyn – wieś	100	1,5	–	–	100	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie										
Dziadkowice	116	1,4	–	–	116	–	–	–	–	–
Grodzisk	17	0,1	–	–	17	–	–	–	–	–
Mielnik	366	4,3	–	–	366	–	–	–	–	–
Milejczyce	1134	10,9	–	–	1134	–	–	–	–	–
Nurzec-Stacja	966	8,8	–	–	966	–	–	–	–	–
Siemiatycze	642	8,1	–	–	632	–	–	–	10	–
POWIAT SOKÓLSKI	18733	232,5	–	–	17134	–	–	–	1599	–
miasta	624	9,0	–	–	624	–	–	–	–	–
wieś	18109	223,5	–	–	16510	–	–	–	1599	–
Gminy miejsko-wiejskie										
Dąbrowa Białostocka	2650	37,2	–	–	2650	–	–	–	–	–
miasto	15	0,2	–	–	15	–	–	–	–	–
wieś	2635	37,0	–	–	2635	–	–	–	–	–
Krynki	1002	9,7	–	–	1002	–	–	–	–	–
miasto	56	1,9	–	–	56	–	–	–	–	–
wieś	946	7,8	–	–	946	–	–	–	–	–
Sokółka	4077	48,0	–	–	4077	–	–	–	–	–
miasto	58	0,5	–	–	58	–	–	–	–	–
wieś	4019	47,5	–	–	4019	–	–	–	–	–
Suchowola	5642	79,0	–	–	4043	–	–	–	1599	–
miasto	495	6,4	–	–	495	–	–	–	–	–
wieś	5147	72,6	–	–	3548	–	–	–	1599	–
Gminy wiejskie										
Janów	985	8,7	–	–	985	–	–	–	–	–
Korycin	880	9,2	–	–	880	–	–	–	–	–
Kuźnica	835	9,0	–	–	835	–	–	–	–	–
Nowy Dwór	1264	18,4	–	–	1264	–	–	–	–	–
Sidra	707	6,1	–	–	707	–	–	–	–	–
Szudziałowo	691	7,2	–	–	691	–	–	–	–	–

DZIAŁ III. ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

Uwagi metodyczne

W dziale zawarto informacje dotyczące: zasobów wodnych i głównych kierunków ich wykorzystania, ścieków przemysłowych i komunalnych oraz stopnia ich oczyszczania, wyposażenia miast i wsi w instalacje wodne i oczyszczalnie ścieków, a także stanu czystości wód powierzchniowych (rzek i jezior).

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych to część zasobów, które z uwzględnieniem zasad ich ochrony i warunków technicznych mogą być pobierane z określonego poziomu wodonośnego bez naruszania równowagi hydrogeologicznej.

Przyrost zasobów wód podziemnych jest to ilość wody dodatkowo udokumentowana w wyniku prowadzonych w danym roku prac hydrogeologiczno-studiennych przy budowie ujęć wód podziemnych i przekazana do wykorzystania.

Informacje o **poborze wody** dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

Dane o **ludności korzystającej w miastach z wodociągów i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych podłączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągów przez źródła podwórzowe i uliczne, a z kanalizacji przez wpusty kanalizacyjne.

Informacje o **długości sieci wodociągowej** dotyczą przewodów ulicznych bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **połączenia wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np. hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

Zdrój uliczny jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

Dane o **ściekach przemysłowych** dotyczą ścieków odprowadzonych z jednostek, które według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zostały ujęte w „Przemysłe” obejmującym sekcje: „Górnictwo i wy-

dobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, jak również w pozostałych sekcjach, których udział w ilości odprowadzonych ścieków jest niewielki. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o poborze wód i wyposażeniu w oczyszczalnię ścieków.

Jako **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** (umownie czyste) uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- 1) są odprowadzane do wód wydzielonych dla nich systemem kanalizacji i nie następuje mieszanie ich z innymi ściekami wymagającymi oczyszczenia;
- 2) ładunki zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ładunków zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia;
- 3) temperatura określona w pozwoleniu wodno-prawnym dla wód chłodniczych odprowadzanych do:
 - jezior oraz ich dopływów nie przekracza $+26^{\circ}\text{C}$ albo naturalnej temperatury wody w przypadku gdy jest ona wyższa niż $+26^{\circ}\text{C}$,
 - pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza $+35^{\circ}\text{C}$.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczonych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. przez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysoko efektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Dwustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczne i chemiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczenia (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz przez zbiorczą kanalizację wojewódzkich zakładów usług wodnych, spółdzielnie mieszkaniowe, kółka rolnicze i zakłady pracy (przemysłowe, rolnicze, budowlane itp. obsługujące domy mieszkalne). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki**

wymagające oczyszczenia. Dane te nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

Komunalne oczyszczalnie ścieków obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (przyzagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ściekach oczyszczanych odprowadzonych siecią kanalizacyjną** obejmują ścieki oczyszczane w oczyszczalniach mechanicznych, mechaniczno-biologicznych oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Ładunek zanieczyszczeń w ściekach to masa zanieczyszczeń zawartych w ściekach odprowadzona w jednostce czasu, równa iloczynowi natężenia przepływu ścieków i stężenia zanieczyszczeń.

Równoważna liczba mieszkańców (RLM) jest to liczba wyrażająca wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z obiektów przemysłowych i usługowych w stosunku do jednostkowego ładunku zanieczyszczeń w ściekach z gospodarstw domowych, odprowadzanych od jednego mieszkańca w ciągu doby. W Polsce przyjęto ładunek BZT₅ pochodzący od jednego mieszkańca równy 60 g O₂/dobę.

Biochemiczne zużycie tlenu (BZT₅) jest to ilość tlenu zużyta w ciągu 5 dni (procesy mineralizacji najbardziej intensywnie przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni) w procesie biochemicznego utleniania substancji (głównie organicznych) zawartych w ściekach, przy użyciu żywych bakterii i enzymów pozakomórkowych.

Chemiczne zużycie tlenu (ChZT) jest to ilość tlenu pobrana w procesie chemicznego utleniania ścieków.

Zawiesiny w ściekach to nierozpuszczone, zawieszane substancje i materiały o różnym stopniu rozdrobnienia.

W procesach oczyszczania ścieków wytwarzają się **osady ściekowe**. Ilość i skład osadów uzależnione są od sposobu i stopnia oczyszczania ścieków.

Do **miast obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków** zaliczono te miasta, z których ścieki komunalne przed odprowadzeniem ich do odbiornika były poddawane procesom oczyszczania mechanicznego, biologicznego lub z podwyższonym usuwaniem biogenów. W przypadku wyposażenia miasta w kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o klasyfikacji miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decydowała przewaga ilości ścieków oczyszczanych mechanicznie, biologicznie lub z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

Podstawą **oceny stanu wód** jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 XI 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545). Rozporządzenie określa sposób klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych w ciekach naturalnych, jeziorach lub innych zbiornikach naturalnych, wodach przejściowych i przybrzeżnych oraz sztucznych jednolitych części wód powierzchniowych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych. Stan jednolitych części wód naturalnych ocenia się porównując wyniki klasyfikacji stanu ekologicznego z wynikami stanu chemicznego. Stan wód sztucznych i silnie zmienionych ocenia się porównując wyniki klasyfikacji potencjału ekologicznego z wynikami stanu chemicznego. W zależności od wyników oceny stanu ekologicznego / potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego, ocena końcowa klasyfikuje jednolitą część wód do dobrego lub złego stanu wód. Aby stan wód uznano za dobry musi być spełniony warunek, iż oceniony stan / potencjał ekologiczny jest dobry lub powyżej dobrego oraz stan chemiczny oceniono jako dobry.

Stan ekologiczny jest definiowany jako bardzo dobry, dobry, umiarkowany, słaby, zły.

Dla wód sztucznych lub silnie zmienionych (wody te zostały tak przekształcone przez człowieka, że nie-

możliwe jest przywrócenie im stanu naturalnego) określa się **potencjał ekologiczny**. Klasyfikuje się go na podstawie wyników klasyfikacji zbadanych elementów biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Potencjał ekologiczny jest definiowany jako maksymalny, dobry, umiarkowany, słaby, zły.

Stan chemiczny wód klasyfikuje się na podstawie chemicznych wskaźników jakości wód. Stan chemiczny jest definiowany jako dobry oraz poniżej dobrego.

TABL. 1/20/. ZASOBY EKSPLOATACYJNE WÓD PODZIEMNYCH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
	w hektometrach sześciennych			
O G Ó Ł E M	642,1	658,7	668,0	672,7
z utworów geologicznych:				
czwartorzędowych	624,0	640,3	649,7	654,4
trzeciorzędowych	17,7	18,0	17,9	17,9
kredowych	0,3	0,3	0,3	0,3
starszych	0,1	0,1	0,1	0,1
Przyrost zasobów w stosunku do poprzedniego roku	0,6	1,5	2,8	4,7

Ź r ó d ł o: dane Państwowego Instytutu Geologicznego.

TABL. 2/21/. POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	2000	2005	2010	2011
	w hektometrach sześciennych				w odsetkach			
O G Ó Ł E M	90,2	92,7	92,9	93,9	100,0	100,0	100,0	100,0
na cele:								
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych ..	15,2	14,0	12,7	12,9	16,8	15,1	13,7	13,7
w tym wody: powierzchniowe	2,3	1,8	1,1	1,0	2,5	2,0	1,2	1,1
podziemne	11,8	11,5	11,6	11,9	13,1	12,4	12,5	12,6
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	18,3	22,2	21,2	22,4	20,3	24,0	22,8	23,8
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	56,7	56,5	59,0	58,7	62,9	60,9	63,5	62,5
wody: powierzchniowe	8,5	7,6	8,4	8,2	9,5	8,2	9,1	8,8
podziemne	48,2	48,9	50,5	50,5	53,4	52,7	54,4	53,7

^a Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 3/22/. POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Na cele							
			produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych			nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	eksploatacji sieci wodociągowej ^a			
			razem	w tym wody			razem	wody		
				powierzchniowe	podziemne			powierzchniowe	podziemne	
	w dam ³	na 1 km ² w dam ³	w dekametrach sześciennych							
WOJEWÓDZ-TWO										
2000	90197	4,5	15190	2264	11767	18310	56697	8527	48170	
2005	92729	4,6	13973	1845	11476	22237	56519	7632	48887	
2010	92888	4,6	12706	1091	11615	21224	58958	8430	50527	
2011	93915	4,7	12860	989	11871	22357	58698	8230	50469	
POWIATY										
Augustowski	3483	2,1	96	–	96	15	3372	–	3372	
Białostocki	30800	10,4	412	–	412	7887	22501	8230	14271	
Bielski	4277	3,1	1216	–	1216	498	2563	–	2563	
Grajewski	4635	4,8	952	–	952	1622	2061	–	2061	
Hajnowski	2617	1,6	393	–	393	31	2193	–	2193	
Kolneński	1892	2,0	419	–	419	26	1447	–	1447	
Łomżyński	3839	2,8	597	–	597	680	2562	–	2562	
Moniecki	12378	9,0	364	–	364	10015	1999	–	1999	
Sejneński	1286	1,5	186	–	186	3	1097	–	1097	
Siemiatycki	3128	2,1	722	–	722	25	2381	–	2381	
Sokólski	3389	1,6	662	–	662	55	2672	–	2672	
Suwalski	1859	1,4	104	–	104	–	1755	–	1755	
Wysokomazowiecki	5779	4,5	1746	–	1746	–	4033	–	4033	
Zambrowski	4342	5,9	531	–	531	1500	2311	–	2311	
MIASTA NA PRAWACH POWIATU										
Białystok	1827	17,9	1827	–	1827	–	–	–	–	
Łomża	4075	123,5	1485	989	496	–	2590	–	2590	
Suwałki	4308	65,3	1148	–	1148	–	3160	–	3160	

^a Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

TABL. 4/23/. ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	2000	2005	2010	2011
	w hektometrach sześciennych				w odsetkach			
OGÓŁEM	76,5	80,6	79,4	80,5	100,0	100,0	100,0	100,0
Przemysł	15,3	14,5	12,8	12,9	20,0	18,0	16,1	16,0
Rolnictwo i leśnictwo ^a	18,3	22,2	21,2	22,4	23,9	27,6	26,7	27,8
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	42,9	43,9	45,4	45,2	56,1	54,4	57,2	56,2

^a Woda zużyta do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

TABL. 5/24/. MIASTA O DECYDUJĄCYM ZUŻYCIU WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zużycie wody									
	ogółem	na cele						razem	w tym gospodarstwa domowe	
		przemysłowe ^a					eksploatacji sieci wodociągowej ^b			
		razem	w tym			z zakupu	razem			na 1 mieszkańca ^c w m ³
			do produkcji							
z ujęć własnych zakładu	z sieci wodociągowej									
w dekametrach sześciennych							na 1 mieszkańca ^c w m ³			
MIASTA OGÓLEM	39370,3	11300,0	9700,0	229,0	424,0	28070,3	21513,5	29,7		
w tym o decydującym zużyciu wody:										
Białystok	14821,3	1668,0	1480,0	16,0	82,0	13153,3	9830,2	33,4		
Łomża	3891,2	1572,0	1375,0	98,0	129,0	2319,2	1708,4	27,1		
Suwałki	3591,8	1089,0	947,0	5,0	47,0	2502,8	1867,7	27,0		
Bielsk Podlaski	2088,5	1214,0	1173,0	–	–	874,5	707,3	26,5		
Wysokie Mazowieckie	1715,0	1401,0	1385,0	–	16,0	314,0	289,4	30,4		
Grajewo	1421,5	741,0	671,0	–	1,0	680,5	566,2	25,2		
Siemiatycze	1337,3	749,0	542,0	73,0	73,0	588,3	499,7	33,3		
Augustów	1331,7	151,0	3,0	31,0	63,0	1180,7	757,1	24,6		
Zambrów	1207,0	430,0	430,0	–	–	777,0	684,1	30,0		
Hajnówka	1157,6	360,0	242,0	–	–	797,6	621,6	28,0		
Sokółka	920,0	137,0	134,0	–	–	783,0	476,0	25,0		
Mońki	736,6	334,0	311,0	–	–	402,6	339,4	32,4		
Kolno	728,1	419,0	395,0	–	–	309,1	256,9	24,0		
Łapy	541,0	145,0	69,0	–	1,0	396,0	361,9	22,3		

^a Poza rolnictwem i leśnictwem. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych. ^c Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 6/25/ GOSPODAROWANIE WODĄ W JEDNOSTKACH ZUŻYWAJĄCYCH WODĘ NA CELE PRODUKCYJNE

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychód wody						Rozchód wody				
	ogółem	z ujęć własnych				z zakupu	zużycie na potrzeby własne				sprzedaż
		razem	powierzchniowych	podziemnych	z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych		razem	w tym do produkcji			
								razem	w tym z sieci wodociągowej		
w hektometrach sześciennych											
OGÓŁEM	2000	16,3	15,2	2,3	11,8	1,2	1,1	15,3	12,9	0,7	0,8
	2005	15,5	14,0	1,8	11,5	0,7	1,5	14,5	12,6	0,8	0,9
	2010	13,4	12,7	1,1	11,6	–	0,7	12,8	11,0	0,5	0,5
	2011	13,5	12,9	1,0	11,9	–	0,6	12,9	11,2	0,4	0,6
Górnictwo i wydobywanie		0,3	0,3	–	0,3	–	–	0,3	0,3	–	–
Przetwórstwo przemysłowe		11,0	10,4	1,0	9,4	–	0,5	10,7	9,7	0,4	0,2
w tym:											
produkcja artykułów spożywczych		8,4	8,0	1,0	7,1	–	0,4	8,4	7,7	0,4	0,0
produkcja napojów		1,6	1,6	–	1,6	–	0,0	1,6	1,5	0,0	0,0
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych		0,2	0,2	–	0,2	–	0,0	0,2	0,2	0,0	0,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ...		1,4	1,3	–	1,3	–	0,1	1,2	1,1	0,0	0,3
Budownictwo		0,1	0,1	–	0,1	–	–	0,1	–	–	0,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		0,1	0,1	–	0,1	–	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		0,0	0,0	–	0,0	–	–	0,0	–	–	0,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		0,3	0,3	–	0,3	–	0,0	0,3	–	–	0,0
Pozostałe sekcje		0,3	0,2	–	0,2	–	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0

TABL. 7/26/. POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENÍ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ DO NAPEŁNIANIA I UZUPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Pobór wody ^a				
	nawad- nianych użytków rolnych i gruntów leśnych	napel- nianych stawów rybnych	ogółem	do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych		do napelniania i uzupełniania stawów rybnych	
				w dam ³	na 1 ha w dam ³	w dam ³	na 1 ha w dam ³
WOJEWÓDZTWO							
2000	11801	1395	18310	1165	0,1	17145	12,3
2005	15463	1417	22237	4138	0,3	18099	12,8
2010	11821	1471	21224	1062	0,1	20162	13,7
2011	8555	1471	22357	858	0,1	21499	14,6
wieś	8555	1471	22357	858	0,1	21499	14,6
POWIAT AUGUSTOWSKI	156	-	15	15	0,1	-	-
Gminy wiejskie							
Bargłów Kościelny	49	-	5	5	0,1	-	-
Nowinka	73	-	7	7	0,1	-	-
Płaska	34	-	3	3	0,1	-	-
POWIAT BIAŁOSTOCKI	3377	479	7887	339	0,1	7548	15,8
Gminy miejsko-wiejskie							
Choroszcz	273	-	27	27	0,1	-	-
Łapy	36	-	4	4	0,1	-	-
Michałowó	286	55	529	29	0,1	500	9,1
Supraśl	-	136	2320	-	-	2320	17,1
Suraz	92	-	9	9	0,1	-	-
Tykocin	908	-	91	91	0,1	-	-
Wasilków	246	-	25	25	0,1	-	-
Gminy wiejskie							
Dobrzyniewo Duże	881	-	89	89	0,1	-	-
Gródek	336	102	2519	34	0,1	2485	24,4
Juchnowiec Kościelny	84	-	8	8	0,1	-	-
Poświętne	187	186	2261	18	0,1	2243	12,1
Zawady	48	-	5	5	0,1	-	-
POWIAT BIELSKI	2122	35	498	213	0,1	285	8,1
Gminy wiejskie							
Bielsk Podlaski	716	-	72	72	0,1	-	-
Boćki	766	35	362	77	0,1	285	8,1
Brańsk	215	-	21	21	0,1	-	-
Orla	163	-	17	17	0,1	-	-
Rudka	172	-	17	17	0,1	-	-
Wyszki	90	-	9	9	0,1	-	-

^a Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

TABL. 7/26/. POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ DO NAPEŁNIANIA I UZUPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Pobór wody ^a				
	nawad- nianych użytków rolnych i gruntów leśnych	napeł- nianych stawów rybnych	ogółem	do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych		do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	
			w dam ³	na 1 ha w dam ³	w dam ³	na 1 ha w dam ³	
POWIAT GRAJEWSKI	500	90	1622	50	0,1	1572	17,5
Gmina miejsko-wiejska							
Rajgród	400	65	780	40	0,1	740	11,4
Gminy wiejskie							
Grajewo	100	–	10	10	0,1	–	–
Wąsosz	–	25	832	–	–	832	33,3
POWIAT HAJNOWSKI	311	–	31	31	0,1	–	–
Gmina miejsko-wiejska							
Kleszczele	170	–	17	17	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Czyże	58	–	6	6	0,1	–	–
Dubicze Cerkiewne	49	–	5	5	0,1	–	–
Narew	34	–	3	3	0,1	–	–
POWIAT KOLNEŃSKI	250	–	26	26	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Kolno	25	–	3	3	0,1	–	–
Turośl	225	–	23	23	0,1	–	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	225	51	680	23	0,1	657	12,9
Gmina miejsko-wiejska							
Nowogród	25	–	3	3	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Łomża	35	–	4	4	0,1	–	–
Przytuły	–	51	657	–	–	657	12,9
Zbójna	165	–	16	16	0,1	–	–
POWIAT MONIECKI	780	696	10015	78	0,1	9937	14,3
Gminy miejsko-wiejskie							
Knyszyn	115	563	8149	12	0,1	8137	14,5
Mońki	60	–	6	6	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Jasionówka	94	–	9	9	0,1	–	–
Jaświły	48	–	5	5	0,1	–	–
Krypno	429	133	1843	43	0,1	1800	13,5
Trzcianne	34	–	3	3	0,1	–	–
POWIAT SEJNEŃSKI	26	–	3	3	0,1	–	–
Gmina wiejska							
Sejny	26	–	3	3	0,1	–	–

^a Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

TABL. 7/26/. POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ DO NAPEŁNIANIA I UZUPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha		Pobór wody ^a				
	nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych	napelnianych stawów rybnych	ogółem	do nawodnień użytków rolnych i gruntów leśnych		do napelniania i uzupełniania stawów rybnych	
				w dam ³	na 1 ha w dam ³	w dam ³	na 1 ha w dam ³
POWIAT SIEMIATYCKI	260	–	25	25	0,1	–	–
Gmina miejsko-wiejska							
Drohiczyn	23	–	2	2	0,1	–	–
Gminy wiejskie							
Milejczyce	105	–	10	10	0,1	–	–
Nurzec-Stacja	107	–	10	10	0,1	–	–
Siemiatycze	25	–	3	3	0,1	–	–
POWIAT SOKÓLSKI	548	–	55	55	0,1	–	–
Gminy miejsko-wiejskie							
Sokółka	143	–	15	15	0,1	–	–
Suchowola	342	–	34	34	0,1	–	–
Gmina wiejska							
Korycin	63	–	6	6	0,1	–	–
POWIAT ZAMBROWSKI	–	120	1500	–	–	1500	12,5
Gmina wiejska							
Zambrów	–	120	1500	–	–	1500	12,5

^a Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

TABL. 8/27/. MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH WYPOSAŻONYCH W SIEĆ WODOCIĄGOWĄ I KANALIZACYJNĄ
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z ogółem – miasta wyposażone w sieć	
		wodociągową	kanalizacyjną
Miasta	2000	36	34
	2005	36	36
	2010	39	39
	2011	40	40
Ludność w miastach ^a :			
w tysiącach	2000	710,0	706,8
	2005	710,8	710,8
	2010	724,8	724,8
	2011	724,0	724,0
w % ogółu ludności miast	2000	100,0	99,6
	2005	100,0	100,0
	2010	100,0	100,0
	2011	100,0	100,0

^a Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 9/28/. LUDNOŚĆ W MIASTACH KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność w miastach ^a				
	ogółem	z ogółem – korzystająca z sieci			
		wodociągowej	kanalizacyjnej	wodociągowej	kanalizacyjnej
	w tysiącach			w % ogółu ludności miast	
WOJEWÓDZTWO					
2000	710,0	624,8	542,4	88,0	76,4
2005	710,0	680,0	620,8	95,8	87,4
2010	724,8	695,3	645,3	95,9	89,0
2011	724,0	695,0	648,3	96,0	89,5
POWIAT AUGUSTOWSKI					
Augustów	30,8	28,7	27,7	93,2	90,0
Lipsk	2,5	2,4	2,0	95,0	81,1
POWIAT BIAŁOSTOCKI					
Choroszcz	5,7	5,2	4,2	90,5	73,4
Czarna Białostocka	9,8	9,6	7,5	97,9	77,1
Łapy	16,2	16,0	15,1	98,7	93,1
Michałowó	3,2	3,1	3,1	95,8	95,8
Supraśl	4,7	4,5	3,7	95,8	78,7
Suraż	1,0	1,0	0,5	96,9	54,3
Tykocin	2,0	1,9	1,4	97,3	68,6
Wasilków	10,2	10,1	9,7	98,9	94,5
Zabłudów	2,5	1,9	1,6	76,4	65,2
POWIAT BIELSKI					
Bielsk Podlaski	26,6	25,5	20,8	95,9	78,3
Brańsk	3,9	3,7	3,2	94,8	82,4
POWIAT GRAJEWSKI					
Grajewo	22,5	20,1	18,9	89,5	84,1
Rajgród	1,7	0,8	0,9	48,2	55,8
Szczuczyn	3,5	3,3	1,1	92,9	30,9
POWIAT HAJNOWSKI					
Hajnówka	22,1	21,3	19,0	96,6	86,0
Kleszczele	1,4	1,3	0,8	97,0	60,2
POWIAT KOLNEŃSKI					
Kolno	10,7	10,5	6,8	98,5	64,0
Stawiski	2,4	2,1	2,0	85,4	81,2
POWIAT ŁOMŻYŃSKI					
Jedwabne	1,9	1,5	0,9	80,4	50,7
Nowogród	2,2	2,0	1,9	93,2	87,7
POWIAT MONIECKI					
Goniądz	1,9	1,7	1,3	90,6	69,7
Knyszyn	2,9	2,6	1,8	92,7	63,4
Mońki	10,4	10,0	9,5	95,6	90,6
POWIAT SEJNEŃSKI					
Sejny	5,7	5,6	4,3	98,7	75,1

^a Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 9/28/. LUDNOŚĆ W MIASTACH KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ WEDŁUG POWIATÓW (dok.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność w miastach ^a				
	ogółem	z ogółem – korzystająca z sieci			
		wodociągowej	kanalizacyjnej	wodociągowej	kanalizacyjnej
	w tysiącach			w % ogółu ludności miast	
POWIAT SIEMIATYCKI					
Drohiczyn	2,1	2,0	0,8	92,6	38,1
Siemiatycze	14,9	13,8	11,0	92,4	73,4
POWIAT SOKÓLSKI					
Dąbrowa Białostocka	6,1	5,9	5,2	96,8	85,7
Krynki	2,6	2,0	1,7	78,5	67,1
Sokółka	19,0	18,4	15,6	97,1	82,3
Suchowola	2,3	2,2	1,8	97,3	78,4
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI					
Ciechanowiec	4,9	4,2	2,9	86,5	58,9
Szepietowo	2,3	2,1	1,6	89,7	69,2
Wysokie Mazowieckie	9,5	9,3	9,1	97,9	96,0
Czyżew	2,6	2,5	2,0	94,1	77,7
POWIAT ZAMBROWSKI					
Zambrów	22,8	22,3	21,2	98,2	93,0
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Białystok	294,3	285,9	281,2	97,2	95,6
Łomża	63,1	61,2	59,0	97,1	93,5
Suwałki	69,2	66,6	65,3	96,2	94,4

^a Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 10/29/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne		w dm ³	na 1 mieszkańca ^b w m ³
	stan w dniu 31 XII						
WOJEWÓDZTWO							
2000	8904,5	1354,0	139121	33360	295	34306,5	28,3
2005	11006,4	2030,3	164313	56415	177	35359,3	29,4
2010	12321,5	2556,9	179019	74479	131	37020,1	31,1
2011	12585,7	2857,7	183501	78453	122	37106,8	30,9
miasta	1819,7	1539,9	70571	56502	70	21513,5	29,7
wieś	10766,0	1317,8	112930	21951	52	15593,3	32,7
POWIAT AUGUSTOWSKI	1014,9	164,7	10563	4991	1	1872,0	31,2
miasta	92,5	96,5	4737	4189	1	812,8	24,4
wieś	922,4	68,2	5826	802	–	1059,2	39,7
Gmina miejska							
Augustów	77,2	86,7	4310	3919	1	757,1	24,6

^a Łącznie z kolektorami. ^b Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 10/29/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowa- dzące do budynków mieszkalnych i zbio- rowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodocią- gowa	kanali- zacyjna ^a	wodocią- gowe	kanali- zacyjne		w dam ³	na 1 miesz- kańca ^b w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT AUGUSTOWSKI (dok.)							
Gmina miejsko-wiejska							
Lipsk	140,5	9,8	898	270	–	108,7	19,5
miasto	15,3	9,8	427	270	–	55,7	22,0
wieś	125,2	–	471	–	–	53,0	17,4
Gminy wiejskie							
Augustów	216,3	6,3	1241	85	–	328,7	47,8
Bargłów Kościelny	224,1	9,4	1250	154	–	325,2	56,1
Nowinka	91,6	44,8	780	312	–	57,4	19,4
Płaska	73,9	–	875	–	–	70,5	27,3
Sztabin	191,3	7,7	1209	251	–	224,4	41,4
POWIAT BIAŁOSTOCKI	1552,9	706,0	31044	15767	12	3869,8	27,1
miasta	237,3	224,4	9141	7784	4	1476,2	26,7
wieś	1315,6	481,6	21903	7983	8	2393,6	27,2
Gminy miejsko-wiejskie							
Choroszcz	164,2	39,9	2694	825	–	367,4	26,1
miasto	34,8	23,5	820	547	–	179,6	31,5
wieś	129,4	16,4	1874	278	–	187,8	22,5
Czarna Białostocka	92,9	39,3	1703	961	–	263,6	22,2
miasto	37,8	30,6	1112	802	–	209,9	21,5
wieś	55,1	8,7	591	159	–	53,7	25,9
Łapy	113,3	98,5	4378	3061	–	560,8	24,6
miasto	49,1	58,9	2409	2319	–	361,9	22,3
wieś	64,2	39,6	1969	742	–	198,9	30,5
Michałowó	188,0	39,8	2383	896	2	196,3	27,1
miasto	29,2	18,6	683	686	2	116,5	36,4
wieś	158,8	21,2	1700	210	–	79,8	19,8
Supraśl	81,0	86,2	3388	3043	–	286,1	20,8
miasto	21,0	22,4	1079	1012	–	129,9	27,8
wieś	60,0	63,8	2309	2031	–	156,2	17,2
Suraż	38,1	15,6	688	206	–	30,3	14,7
miasto	11,7	15,6	328	206	–	9,6	9,6
wieś	26,4	–	360	–	–	20,7	19,4
Tykocin	102,1	10,6	1394	288	2	339,8	52,5
miasto	9,9	9,6	477	280	2	86,0	43,0
wieś	92,2	1,0	917	8	–	253,8	56,8
Wasilków	65,3	49,7	2745	2301	–	394,3	27,3
miasto	27,2	31,0	1729	1483	–	299,4	29,7
wieś	38,1	18,7	1016	818	–	94,9	21,7
Zabłudów	140,8	18,7	1697	506	4	219,9	24,3
miasto	16,6	14,2	504	449	–	83,4	33,4
wieś	124,2	4,5	1193	57	4	136,5	20,8

^a Łącznie z kolektorami. ^b Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 10/29/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne		w dam ³	na 1 mieszkańca ^b w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Dobrzyniewo Duże	129,1	60,9	2275	690	–	249,3	29,3
Gródek	55,0	26,9	1145	618	4	86,0	15,1
Juchnowiec Kościelny	162,5	102,3	3381	1597	–	473,1	32,2
Poświętne	77,1	66,3	943	346	–	178,3	48,0
Turośń Kościelna	113,3	51,3	1850	429	–	181,6	31,6
Zawady	30,2	–	380	–	–	43,0	14,7
POWIAT BIELSKI	764,6	179,5	14117	4654	12	1694,0	28,9
miasta	105,0	93,5	4646	3218	1	819,9	26,8
wieś	659,6	86,0	9471	1436	11	874,1	31,1
Gminy miejskie							
Bielsk Podlaski	86,1	75,2	3744	2398	1	707,3	26,5
Brańsk	18,9	18,3	902	820	–	112,6	28,8
Gminy wiejskie							
Bielsk Podlaski	190,8	28,3	3148	394	7	180,0	25,0
Boćki	134,8	10,3	1361	350	–	155,5	32,6
Brańsk	135,8	–	1751	–	–	263,8	41,9
Orla	42,1	7,7	1499	182	1	53,9	17,4
Rudka	29,5	29,5	467	401	–	39,1	19,3
Wyszki	126,6	10,2	1245	109	3	181,8	38,2
POWIAT GRAJEWSKI	579,7	92,6	6693	2578	8	1386,7	28,0
miasta	69,2	60,3	2553	1836	7	677,8	24,5
wieś	510,5	32,3	4140	742	1	708,9	32,4
Gmina miejska							
Grajewo	48,4	42,7	1901	1533	7	566,2	25,2
Gminy miejsko-wiejskie							
Rajgród	97,8	9,1	659	228	–	132,6	24,1
miasto	9,5	8,5	214	202	–	26,4	15,7
wieś	88,3	0,6	445	26	–	106,2	27,8
Szczuczyn	81,0	9,8	1024	108	1	214,0	32,9
miasto	11,3	9,1	438	101	–	85,2	24,1
wieś	69,7	0,7	586	7	1	128,8	43,4
Gminy wiejskie							
Grajewo	189,1	1,0	1219	5	–	240,9	39,7
Radziłów	101,1	22,1	1085	378	–	137,3	27,1
Wąsosz	62,3	7,9	805	326	–	95,7	24,1

^a Łącznie z kolektorami. ^b Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 10/29/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowa- dzące do budynków mieszkalnych i zbio- rowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodocią- gowa	kanali- zacyjna ^a	wodocią- gowe	kanali- zacyjne		w dam ³	na 1 miesz- kańca ^b w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT HAJNOWSKI	684,3	232,1	13689	6420	11	1140,5	24,4
miasta	96,6	80,0	4434	3426	5	655,7	27,8
wieś	587,7	152,1	9255	2994	6	484,8	20,9
Gmina miejska							
Hajnówka	83,1	74,8	3964	3227	3	621,6	28,0
Gmina miejsko-wiejska							
Kleszczele	59,0	6,0	1251	226	2	50,9	18,2
miasto	13,5	5,2	470	199	2	34,1	24,4
wieś	45,5	0,8	781	27	–	16,8	11,9
Gminy wiejskie							
Białowieża	30,1	38,4	962	690	3	77,0	33,6
Czeremcha	73,5	11,0	1273	275	2	60,5	17,2
Czyże	69,3	4,0	958	88	–	54,3	23,1
Dubicze Cerkiewne	69,2	7,1	907	120	–	33,4	18,8
Hajnówka	101,2	21,7	1577	590	–	71,7	17,7
Narew	115,8	19,8	1572	304	–	97,3	24,8
Narewka	83,1	49,3	1225	900	1	73,8	18,9
POWIAT KOLNEŃSKI	446,1	32,4	5391	848	6	922,9	23,0
miasta	35,9	20,2	1445	586	4	309,9	23,5
wieś	410,2	12,2	3946	262	2	613,0	22,8
Gmina miejska							
Kolno	24,4	10,2	1131	254	–	256,9	24,0
Gmina miejsko-wiejska							
Stawiski	88,5	10,0	1044	332	6	242,9	37,1
miasto	11,5	10,0	314	332	4	53,0	21,7
wieś	77,0	–	730	–	2	189,9	46,2
Gminy wiejskie							
Grabowo	82,4	5,2	664	82	–	99,2	27,1
Kolno	159,1	–	1500	–	–	225,5	25,4
Mały Płock	85,8	1,2	885	16	–	74,8	14,8
Turośl	5,9	5,8	167	164	–	23,6	4,5
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	801,1	76,4	11179	2353	–	1456,6	27,9
miasta	29,2	13,1	872	541	–	99,6	24,5
wieś	771,9	63,3	10307	1812	–	1357,0	28,2
Gminy miejsko-wiejskie							
Jedwabne	31,5	6,6	514	221	–	61,2	10,8
miasto	15,4	6,6	386	221	–	40,6	21,5
wieś	16,1	–	128	–	–	20,6	5,5
Nowogród	52,8	6,5	986	320	–	140,1	33,8
miasto	13,8	6,5	486	320	–	59,0	27,1
wieś	39,0	–	500	–	–	81,1	41,2

^a Łącznie z kolektorami. ^b Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 10/29/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowa- dzące do budynków mieszkalnych i zbio- rowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodocią- gowa	kanali- zacyjna ^a	wodocią- gowe	kanali- zacyjne		w dam ³	na 1 miesz- kańca ^b w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Łomża	145,9	24,4	2979	614	–	377,0	35,4
Miastkowo	87,3	–	952	–	–	115,6	26,5
Piątnica	161,6	22,9	2498	665	–	276,1	25,6
Przytuły	60,6	–	471	–	–	69,3	31,6
Śniadowo	126,2	6,0	1341	216	–	233,0	41,6
Wizna	72,3	10,0	916	317	–	138,0	31,6
Zbójna	62,9	–	522	–	–	46,3	10,5
POWIAT MONIECKI	699,2	174,0	7831	3221	10	1273,4	29,7
miasta	61,8	73,1	2224	1777	6	508,4	33,3
wieś	637,4	100,9	5607	1444	4	765	27,7
Gminy miejsko-wiejskie							
Goniądz	67,7	14,7	992	316	2	202,0	38,8
miasto	12,0	14,7	436	316	2	98,0	50,8
wieś	55,7	–	556	–	–	104,0	31,7
Knyszyn	73,4	17,5	1225	725	7	122,0	24,5
miasto	14,7	16,7	789	695	4	71,0	24,8
wieś	58,7	0,8	436	30	3	51,0	24,1
Mońki	157,8	41,7	1783	766	–	417,1	26,8
miasto	35,1	41,7	999	766	–	339,4	32,4
wieś	122,7	–	784	–	–	77,7	15,3
Gminy wiejskie							
Jasionówka	87,7	4,9	695	180	1	70,4	23,5
Jaświły	142,2	28,4	1288	378	–	180,1	33,0
Krypno	94,8	43,6	984	491	–	175,3	42,6
Trzcianne	75,6	23,2	864	365	–	106,5	23,1
POWIAT SEJNEŃSKI	436,0	21,2	3435	903	7	657,5	31,1
miasta	14,0	11,4	770	559	5	139,5	24,4
wieś	422,0	9,8	2665	344	2	518,0	33,6
Gmina miejska							
Sejny	14,0	11,4	770	559	5	139,5	24,4
Gminy wiejskie							
Giby	68,3	–	504	–	–	68,0	23,3
Krasnopol	44,7	–	379	–	–	48,6	12,2
Puńsk	167,8	9,8	1021	344	2	263,1	60,5
Sejny	141,2	–	761	–	–	138,3	33,3
POWIAT SIEMIATYCKI	823,3	76,1	10546	1616	4	1599,6	33,3
miasta	69,3	49,8	2067	1092	2	566,7	33,0
wieś	753,9	26,3	8479	524	2	1032,9	33,5
Gmina miejska							
Siemiatycze	46,5	33,6	1459	831	–	499,7	33,3
Gmina miejsko-wiejska							
Drohiczyn	122,8	16,9	1763	271	2	320,1	46,8
miasto	22,8	16,2	608	261	2	67,0	31,1
wieś	100,0	0,7	1155	10	–	253,1	54,1

^a Łącznie z kolektorami. ^b Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 10/29/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowa- dzące do budynków mieszkalnych i zbio- rowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodocią- gowa	kanali- zacyjna ^a	wodocią- gowe	kanali- zacyjne		w dam ³	na 1 miesz- kańca ^b w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT SIEMIATYCKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Dziadkowice	80,2	7,1	699	55	–	110,6	36,7
Grodzisk	113,1	8,2	1205	201	–	184,1	39,8
Mielnik	82,8	–	967	–	1	56,0	21,6
Milejczyce	83,9	–	866	–	–	61,1	29,0
Nurzec-Stacja	94,3	9,7	1210	252	1	70,3	16,2
Perlejewo	76,7	–	781	–	–	136,2	44,2
Siemiatycze	122,9	0,6	1596	6	–	161,5	25,3
POWIAT SOKÓLSKI	1325,3	165,8	13536	4559	16	1806,4	25,1
miasta	155,1	112,4	4507	3531	10	789,7	26,3
wieś	1170,2	53,4	9029	1028	6	1016,7	24,2
Gminy miejsko-wiejskie							
Dąbrowa Białostocka	233,2	19,0	2072	701	–	384,4	27,8
miasto	23,2	17,2	757	678	–	168,7	27,7
wieś	210,0	1,8	1315	23	–	179,7	27,8
Krynki	58,3	19,6	987	434	–	70,0	20,9
miasto	33,3	19,6	580	434	–	61,0	23,7
wieś	25,0	–	407	–	–	9,0	11,7
Sokółka	172,2	48,6	3727	1869	16	556,7	20,9
miasto	59,6	48,6	2467	1869	10	476,0	25,0
wieś	112,6	–	1260	–	6	80,7	10,6
Suchowola	238,0	27,0	1946	550	–	266,1	36,3
miasto	39,0	27,0	703	550	–	84,0	36,7
wieś	199,0	–	1243	–	–	182,1	36,2
Gminy wiejskie							
Janów	109,4	8,2	920	200	–	142,0	32,0
Korycin	115,2	7,7	805	119	–	133,7	38,4
Kuźnica	102,9	11,2	928	321	–	75,1	17,5
Nowy Dwór	107,9	11,0	715	150	–	81,5	28,5
Sidra	116,9	9,1	766	165	–	64,6	17,3
Szudziałowo	71,3	4,4	670	50	–	68,3	20,8
POWIAT SUWALSKI	1209,7	170,6	7506	1641	6	1319,2	36,4
wieś	1209,7	170,6	7506	1641	6	1319,2	36,4
Gminy wiejskie							
Bakalarzewo	113,2	9,4	463	81	–	115,8	37,4
Filipów	144,4	3,0	871	37	2	158,3	34,4
Jeleniewo	150,0	31,1	777	160	–	127,2	40,2
Przerośl	115,7	3,0	652	70	–	90,4	29,4
Raczki	146,7	14,3	1095	470	2	244,4	39,9
Rutka-Tartak	81,1	10,8	534	99	–	115,7	46,7
Suwałki	227,9	78,4	1670	443	–	175,6	24,4
Szypłiszki	97,2	9,3	851	152	–	195,4	49,0
Wiżajny	133,5	11,3	593	129	2	96,4	38,6

^a Łącznie z kolektorami. ^b Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 10/29/. WODOCIĄGI I KANALIZACJA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sieć rozdzielcza w km		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Zdroje uliczne	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	
	wodociągowa	kanalizacyjna ^a	wodociągowe	kanalizacyjne		w dam ³	na 1 mieszka- niaka ^b w m ³
	stan w dniu 31 XII						
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI	1023,2	97,3	13595	3379	7	3022,1	50,7
miasta	91,8	70,4	3867	2936	3	566,9	29,2
wieś	931,4	26,9	9728	443	4	2455,2	61,0
Gmina miejska							
Wysokie Mazowieckie	27,9	28,1	1403	1183	–	289,4	30,4
Gminy miejsko-wiejskie							
Ciechanowiec	134,0	12,7	2422	684	3	318,9	34,5
miasto	28,5	12,7	1240	684	3	113,4	23,0
wieś	105,5	–	1182	–	–	205,5	47,6
Czyżew	137,8	19,0	1669	590	–	380,2	57,6
miasto	21,9	19,0	689	590	–	61,8	23,6
wieś	115,9	–	980	–	–	318,4	80,0
Szepietowo	117,4	13,4	1682	504	–	427,9	57,9
miasto	13,5	10,6	535	479	–	102,3	44,1
wieś	103,9	2,8	1147	25	–	325,6	64,2
Gminy wiejskie							
Klukowo	93,0	2,4	1134	63	–	226,1	49,0
Kobylin-Borzymy	80,8	–	818	–	4	200,5	57,6
Kulesze Kościelne	70,5	–	783	–	–	242,3	73,6
Nowe Piekuty	66,1	–	846	–	–	270,8	65,8
Sokoły	116,3	21,7	1535	355	–	340,0	56,9
Wysokie Mazowieckie	179,4	–	1303	–	–	326,0	60,6
POWIAT ZAMBROWSKI	513,2	81,5	6362	1687	–	1679,8	37,2
miasta	49,7	47,3	1294	1191	–	684,1	30,0
wieś	463,5	34,2	5068	496	–	995,7	44,6
Gmina miejska							
Zambrów	49,7	47,3	1294	1191	–	684,1	30,0
Gminy wiejskie							
Kołaki Kościelne	53,9	–	557	–	–	156,6	64,3
Rutki	124,0	15,8	1132	344	–	144,8	24,3
Szumowo	98,0	–	1207	–	–	343,3	68,8
Zambrów	187,6	18,4	2172	152	–	351,0	39,2
MIASTA NA PRAWACH POWIATU							
Białystok	475,6	384,2	18897	16563	7	9830,2	33,4
Łomża	111,5	99,5	4374	3337	1	1708,4	27,1
Suwałki	125,2	103,8	4743	3936	14	1867,7	27,0

^a Łącznie z kolektorami. ^b Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 11/30/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	2000	2005	2010	2011
	w hektometrach sześciennych				w odsetkach			
OGÓŁEM	40,8	39,3	40,6	40,4	100,0	100,0	100,0	100,0
odprowadzone:								
bezpośrednio z zakładów ^a	6,3	6,8	7,1	7,1	15,4	17,2	17,4	17,4
w tym wody chłodnicze (umownie czyste)	0,8	0,5	0,5	0,3	2,0	1,3	1,3	0,6
siecią kanalizacyjną	34,6	32,5	33,5	33,4	84,6	82,8	82,6	82,6
W tym ścieki wymagające oczyszczania	40,1	38,8	40,1	40,2	98,0	98,7	98,7	99,4
oczyszczane	39,4	38,5	40,1	40,2	96,5	98,0	98,7	99,4
mechanicznie	0,3	0,7	0,8	0,8	0,7	1,8	1,9	2,0
biologicznie	31,3	9,8	7,1	7,2	76,5	24,9	17,4	17,8
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	7,9	28,0	32,2	32,2	19,3	71,2	79,3	79,5
nieoczyszczane	0,6	0,3	0,0	–	1,5	0,7	0,0	–
w tym odprowadzone siecią kanalizacyjną	0,6	0,2	–	–	1,5	0,6	–	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 12/31/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym oczyszczane				
		razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	
w dekametrach sześciennych						
WOJEWÓDZ-TWO	2000	40065	39436	253	31332	7851
	2005	38773	38481	719	9795	27967
	2010	40109	40082	783	7085	32214
	2011	40175	40175	823	7198	32154
POWIATY						
Augustowski		1249	1249	–	17	1232
Białostocki		3173	3173	–	1340	1833
Bielski		1874	1874	463	465	946
Grajewski		1537	1537	28	167	1342
Hajnowski		2078	2078	–	243	1835
Kolneński		740	740	–	478	262
Łomżyński		1008	1008	29	106	873
Moniecki		820	820	–	458	362
Sejneński		426	426	–	229	197
Siemiatycki		1227	1227	34	46	1147
Sokółski		1487	1487	–	1036	451
Suwałski		347	347	–	192	155
Wysokomazowiecki		2638	2638	–	528	2110
Zambrowski		1372	1372	–	926	446
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Białystok		13505	13505	256	–	13249
Łomża		3320	3320	13	967	2340
Suwałki		3374	3374	–	–	3374

TABL. 13/32/. MIASTA O DUŻEJ SKALI ZAGROŻENIA ŚCIEKAMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w dm ³				
	ogółem	w tym oczyszczane			
		razem	mechanicznie	biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów
MIASTA OGÓLEM					
2000	37562	37222	204	29411	7607
2005	35523	35316	657	8019	26640
2010	36166	36139	711	5251	30177
2011	36177	36177	760	5647	29770
w tym o dużej skali zagrożenia ściekami:					
Białystok	13505	13505	256	–	13249
Suwałki	3374	3374	–	–	3374
Łomża	3320	3320	13	967	2340
Hajnówka	1710	1710	–	–	1710
Bielsk Podlaski	1657	1657	463	276	918
Grajewo	1370	1370	28	–	1342
Zambrów	1162	1162	–	716	446
Augustów	1140	1140	–	–	1140
Siemiatycze	1103	1103	–	–	1103
Sokółka	759	759	–	759	–
Łapy	569	569	–	569	–
Kolno	618	618	–	356	262
Mońki	581	581	–	283	298

TABL. 14/33/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	2000	2005	2010	2011
	w dekametrach sześciennych				w odsetkach			
OGÓŁEM^a	6263	6772	7072	7054	100,0	100,0	100,0	100,0
Wody chłodnicze (umownie czyste)	770	506	511	260	12,3	7,5	7,2	3,7
Ścieki wymagające oczyszczania ...	5493	6266	6561	6794	87,7	92,5	92,8	96,3
oczyszczane	5469	6223	6534	6794	87,3	92,0	92,4	96,3
w tym:								
mechanicznie	253	693	755	794	4,0	10,2	10,7	11,3
biologicznie	5214	4603	2412	2615	83,3	68,0	34,1	37,1
nieoczyszczane	24	43	27	–	0,4	0,6	0,4	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 15/34/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi					
	ogółem	do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	oczyszczone			nieoczyszczone	
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	w tym			
							mechanicznie	biologicznie		
w dekametrach sześciennych										
WOJEWÓDZTWO	2000	11320	6263	770	5057	5493	5469	253	5214	24
	2005	10934	6772	506	4162	6266	6223	693	4603	43
	2010	10817	7072	511	3745	6561	6534	755	2412	27
	2011	10844	7054	260	3790	6794	6794	794	2615	–
miasta		9868	6127	256	3741	5871	5871	760	2361	–
wieś		976	927	4	49	923	923	34	254	–
POWIAT AUGUSTOWSKI		30	–	–	30	–	–	–	–	–
miasta		30	–	–	30	–	–	–	–	–
Gmina miejska										
Augustów		30	–	–	30	–	–	–	–	–
POWIAT BIAŁOSTOCKI		312	18	16	294	2	2	–	2	–
miasta		304	16	16	288	–	–	–	–	–
wieś		8	2	–	6	2	2	–	2	–
Gminy miejsko-wiejskie										
Choroszcz – miasto		94	–	–	94	–	–	–	–	–
Łapy – miasto		160	16	16	144	–	–	–	–	–
Michałow – wieś		1	1	–	–	1	1	–	1	–
Wasilków – miasto		50	–	–	50	–	–	–	–	–
Gmina wiejska										
Juchnowiec Kościelny		7	1	–	6	1	1	–	1	–
POWIAT BIELSKI		921	739	–	182	739	739	463	276	–
miasta		921	739	–	182	739	739	463	276	–
Gmina miejska										
Bielsk Podlaski		921	739	–	182	739	739	463	276	–
POWIAT GRAJEWSKI		809	801	–	8	801	801	28	6	–
miasta		803	795	–	8	795	795	28	–	–
wieś		6	6	–	–	6	6	–	6	–
Gmina miejska										
Grajewo		803	795	–	8	795	795	28	–	–
Gminy miejsko-wiejskie										
Szczuczyn – wieś		5	5	–	–	5	5	–	5	–
Rajgród – wieś		1	1	–	–	1	1	–	1	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 15/34/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi				
	ogółem	do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	oczyszczone			nieoczyszczone
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	w tym		
							mechanicznie	biologicznie	
w dekametrach sześciennych									
POWIAT HAJNOWSKI	337	28	–	309	28	28	–	28	–
miasta	288	–	–	288	–	–	–	–	–
wieś	49	28	–	21	28	28	–	28	–
Gmina miejska									
Hajnówka	288	–	–	288	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie									
Białowieża	11	–	–	11	–	–	–	–	–
Narew	28	28	–	–	28	28	–	28	–
Narewka	10	–	–	10	–	–	–	–	–
POWIAT KOLNEŃSKI	388	388	32	–	356	356	–	356	–
miasta	388	388	32	–	356	356	–	356	–
Gmina miejska									
Kolno	388	388	32	–	356	356	–	356	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	675	668	–	7	668	668	–	40	–
wieś	675	668	–	7	668	668	–	40	–
Gminy wiejskie									
Łomża	45	38	–	7	38	38	–	38	–
Piątnica	628	628	–	–	628	628	–	–	–
Śniadowo	2	2	–	–	2	2	–	2	–
POWIAT MONIECKI	312	312	22	–	290	290	–	283	–
miasta	305	305	22	–	283	283	–	283	–
wieś	7	7	–	–	7	7	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie									
Goniądz – wieś	7	7	–	–	7	7	–	–	–
Mońki – miasto	305	305	22	–	283	283	–	283	–
POWIAT SEJNEŃSKI	174	174	13	–	161	161	–	161	–
miasta	174	174	13	–	161	161	–	161	–
Gmina miejska									
Sejny	174	174	13	–	161	161	–	161	–
POWIAT SIEMIATYCKI	741	45	4	696	41	41	34	7	–
miasta	696	–	–	696	–	–	–	–	–
wieś	45	45	4	–	41	41	34	7	–
Gmina miejska									
Siemiatycze	696	–	–	696	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie									
Mielnik	41	41	–	–	41	41	34	7	–
Milejczyce	4	4	4	–	–	–	–	–	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 15/34/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi				
	ogółem	do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	oczyszczane			nieoczyszczane
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	w tym		
							mechanicznie	biologicznie	
w dekametrach sześciennych									
POWIAT SOKÓLSKI	232	52	7	180	45	45	–	45	–
miasta	232	52	7	180	45	45	–	45	–
Gminy miejsko-wiejskie									
Dąbrowa Białostocka – miasto	158	–	–	158	–	–	–	–	–
Krynki – miasto	13	–	–	13	–	–	–	–	–
Sokółka – miasto	61	52	7	9	45	45	–	45	–
POWIAT SUWALSKI	90	75	–	15	75	75	–	75	–
wieś	90	75	–	15	75	75	–	75	–
Gminy wiejskie									
Filipów	75	75	–	–	75	75	–	75	–
Raczki	15	–	–	15	–	–	–	–	–
POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	1900	1810	–	90	1810	1810	–	273	–
miasta	1900	1810	–	90	1810	1810	–	273	–
Gmina miejska									
Wysokie Mazowieckie	1537	1537	–	–	1537	1537	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie									
Ciechanowiec – miasto	90	–	–	90	–	–	–	–	–
Czyżew – miasto.....	273	273	–	–	273	273	–	273	–
POWIAT ZAMBROWSKI	542	542	–	–	542	542	–	96	–
miasta	446	446	–	–	446	446	–	–	–
wieś	96	96	–	–	96	96	–	96	–
Gmina miejska									
Zambrów	446	446	–	–	446	446	–	–	–
Gmina wiejska									
Zambrów	96	96	–	–	96	96	–	96	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU									
Białystok	856	256	–	600	256	256	256	–	–
Łomża	1458	1146	166	312	980	980	13	967	–
Suwałki	1067	–	–	1067	–	–	–	–	–

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 16/35/. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki odprowadzone ^a				W tym wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi			
	ogółem	do wód lub do ziemi		do sieci kanalizacyjnej	razem	w tym oczyszczane		
		razem	w tym wody chłodnicze (umownie czyste)			razem	w tym	
							mechanicznie	biologicznie
w hektometrach sześciennych								
OGÓŁEM	10,8	7,1	0,3	3,8	6,8	6,8	0,8	2,6
Przetwórstwo przemysłowe	9,8	6,6	0,3	3,2	6,4	6,4	0,5	2,5
w tym:								
produkcja artykułów spożywczych	8,4	6,1	0,2	2,3	5,9	5,9	0,0	2,5
produkcja napojów	1,0	0,5	0,0	0,6	0,5	0,5	0,5	–
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	0,4	0,2	–	0,2	0,2	0,2	0,2	–
Budownictwo	0,1	0,1	–	–	0,1	0,1	–	0,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0,3	–	–	0,3	–	–	–	–
Pozostałe sekcje	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

TABL. 17/36/. OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
OGÓŁEM	36	28	29	29
Mechaniczne	4	4	5	6
przepustowość projektowa w m ³ /dobę	63333	115087	117351	141465
ścieki oczyszczane w m ³ /dobę	648	1803	1967	2115
Biologiczne	31	22	19	18
przepustowość projektowa w m ³ /dobę	37235	33523	27976	27971
ścieki oczyszczane w m ³ /dobę	25386	20299	15112	14566
Z podwyższonym usuwaniem biogenów	1	2	5	5
przepustowość projektowa w m ³ /dobę	89	3450	11050	11450
ścieki oczyszczane w m ³ /dobę	20	2479	10803	10715

TABL. 18/37/. ŁADUNKI ZANIECZYSZCZEŃ W ŚCIEKACH PRZEMYSŁOWYCH ODPROWADZONYCH DO WÓD LUB DO ZIEMI

RODZAJ ŁADUNKU	2000	2005	2010	2011
	w tonach na rok			
BZT ₅	77	55	61	59
ChZT	244	270	302	296
Zawiesina ogólna	76	101	156	96

TABL. 19/38/. OSADY Z PRZEMYSŁOWYCH OCZYSZCZALNI I PODCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011
	w tonach suchej masy		
Osady wytworzone w ciągu roku	7485	6948	4900
w tym:			
stosowane: w rolnictwie	2767	1328	2178
do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne	2	2210	1
przekształcone termicznie	48	1197	668
składowane	146	28	266
magazynowane czasowo	4511	2174	1781
Osady dotychczas składowane (nagromadzone) ^a	14808	9	251

^a Na terenach własnych zakładów – na składowiskach, poletkach, lagunach i stawach osadowych; stan w końcu roku.

TABL. 20/39/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
O G Ó Ł E M w dam³	34572	32507	33548	33381
oczyszczane	33967	32258	33548	33381
mechanicznie	–	26	28	29
biologicznie	26118	5192	4673	4583
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	7849	27040	28847	28769
nieoczyszczane	605	249	–	–
W % ogółem:				
oczyszczane	98,3	99,2	100,0	100,0
mechanicznie	–	0,1	0,1	0,1
biologicznie	75,6	16,0	13,9	13,7
z podwyższonym usuwaniem biogenów ..	22,7	83,2	86,0	86,2
nieoczyszczane	1,7	0,8	–	–

TABL. 21/40/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane w dam ³			Ludność korzystająca ^a z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^b	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
WOJEWÓDZTWO 2000	33967	26118	7849	671065	55,4	488627	182438
2005	32258	5192	27040	744848	62,1	145889	598459
2010	33548	4673	28847	751695	62,4	139336	610859
2011	33381	4583	28769	763832	63,6	139686	622546
miasta	30306	3286	27020	676786	93,5	93729	583057
wieś	3075	1297	1749	87046	18,3	45957	39489
POWIAT AUGUSTOWSKI	1249	17	1232	33340	55,6	732	32608
miasta	1195	–	1195	31220	93,7	–	31220
wieś	54	17	37	2120	8,0	732	1388
Gmina miejska							
Augustów	1140	–	1140	29070	94,3	–	29070
Gmina miejsko-wiejska							
Lipsk	55	–	55	2150	38,7	–	2150
miasto	55	–	55	2150	85,7	–	2150
Gminy wiejskie							
Augustów	8	–	8	432	6,3	–	432
Bargłów Kościelny	17	17	–	732	12,6	732	–
Nowinka	4	–	4	236	8,0	–	236
Sztabin	25	–	25	720	13,4	–	720
POWIAT BIAŁOSTOCKI	3171	1338	1833	77727	54,1	37109	40618
miasta	1865	1067	798	47365	85,6	26977	20388
wieś	1306	271	1035	30362	34,4	10132	20230
Gminy miejsko-wiejskie							
Choroszcz	263	243	20	4795	33,9	4130	665
miasto	243	243	–	4130	72,1	4130	–
wieś	20	–	20	665	7,9	–	665
Czarna Białostocka	220	–	220	9200	77,7	–	9200
miasto	203	–	203	8630	88,3	–	8630
wieś	17	–	17	570	27,6	–	570
Łapy	629	629	–	18893	83,2	18893	–
miasto	569	569	–	15970	98,6	15970	–
wieś	60	60	–	2923	44,8	2923	–
Michałowó	97	97	–	3090	43,0	3090	–
miasto	80	80	–	2788	87,0	2788	–
wieś	17	17	–	302	7,6	302	–
Supraśl	657	–	657	9648	69,3	–	9648
miasto	243	–	243	3591	76,5	–	3591
wieś	414	–	414	6057	65,6	–	6057
Suraż	10	10	–	320	15,4	320	–
miasto	10	10	–	320	31,8	320	–
Tykocin	109	109	–	1781	27,5	1781	–
miasto	105	105	–	1619	80,9	1619	–
wieś	4	4	–	162	3,6	162	–
Wasilków	403	–	403	9218	62,7	–	9218
miasto	352	–	352	8167	79,9	–	8167
wieś	51	–	51	1051	23,5	–	1051
Zabłudów	81	81	–	2807	30,8	2807	–
miasto	60	60	–	2150	85,9	2150	–
wieś	21	21	–	657	9,9	657	–

^a Na podstawie szacunków; stan w dniu 31 XII. ^b Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 21/40/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane w dam ³			Ludność korzystająca ^a z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^b	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT BIAŁOSTOCKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Dobrzyniewo Duże	144	–	144	2070	24,2	–	2070
Gródek	94	94	–	3221	56,7	3221	–
Juchnowiec Kościelny	391	43	348	9921	66,8	1620	8301
Poświętne	32	32	–	1247	33,8	1247	–
Turośń Kościelna	41	–	41	1516	26,0	–	1516
POWIAT BIELSKI	1135	189	946	31663	54,1	7357	24306
miasta	1014	96	918	27357	89,7	3720	23637
wieś	121	93	28	4306	15,4	3637	669
Gminy miejskie							
Bielsk Podlaski	918	–	918	23637	88,8	–	23637
Brańsk	96	96	–	3720	95,8	3720	–
Gminy wiejskie							
Bielsk Podlaski	31	13	18	559	7,8	345	214
Boćki	24	24	–	1064	22,4	1064	–
Orla	12	2	10	545	17,8	90	455
Rudka	37	37	–	1600	79,0	1600	–
Wyszki	17	17	–	538	11,4	538	–
POWIAT GRAJEWSKI	736	161	575	26507	53,6	5562	20945
miasta	676	101	575	23284	84,2	2339	20945
wieś	60	60	–	3223	14,8	3223	–
Gmina miejska							
Grajewo	575	–	575	20945	93,3	–	20945
Gminy miejsko-wiejskie							
Rajgród	55	55	–	1465	26,7	1465	–
miasto	46	46	–	980	58,7	980	–
wieś	9	9	–	485	12,7	485	–
Szczuczyn	59	59	–	1539	23,7	1539	–
miasto	55	55	–	1359	38,6	1359	–
wieś	4	4	–	180	6,1	180	–
Gminy wiejskie							
Grajewo	5	5	–	460	7,6	460	–
Radziłów	18	18	–	940	18,7	940	–
Wąsosz	24	24	–	1158	29,3	1158	–

^a Na podstawie szacunków; stan w dniu 31 XII. ^b Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 21/40/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczone w dam ³			Ludność korzystająca ^a z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^b	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT HAJNOWSKI	2050	215	1835	30156	64,7	7874	22282
miasta	1727	17	1710	20788	88,6	1019	19769
wieś	323	198	125	9368	40,5	6855	2513
Gmina miejska							
Hajnówka	1710	–	1710	19769	89,5	–	19769
Gmina miejsko-wiejska							
Kleszczelce	18	18	–	1085	39,0	1085	–
miasto	17	17	–	1019	74,0	1019	–
wieś	1	1	–	66	4,7	66	–
Gminy wiejskie							
Białowieża	101	–	101	1650	71,8	–	1650
Czeremcha	34	34	–	1583	45,2	1583	–
Czyże	12	12	–	586	24,9	586	–
Dubicze Cerkiewne	1	1	–	225	12,9	225	–
Hajnówka	73	49	24	1943	48,1	1080	863
Narew	44	44	–	809	20,7	809	–
Narewka	57	57	–	2506	64,7	2506	–
POWIAT KOLNEŃSKI	384	122	262	10543	26,4	4033	6510
miasta	316	54	262	8851	67,6	2341	6510
wieś	68	68	–	1692	6,3	1692	–
Gmina miejska							
Kolno	262	–	262	6510	61,1	–	6510
Gmina miejsko-wiejska							
Stawiski	54	54	–	2341	35,8	2341	–
miasto	54	54	–	2341	95,9	2341	–
Gminy wiejskie							
Grabowo	38	38	–	1000	27,3	1000	–
Mały Płock	7	7	–	105	2,1	105	–
Turośl	23	23	–	587	11,3	587	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	340	66	245	10572	20,3	3222	5750
miasta	54	54	–	2844	69,9	2844	–
wieś	286	12	245	7728	16,1	378	5750
Gminy miejsko-wiejskie							
Jedwabne	28	28	–	1602	28,6	1602	–
miasto	28	28	–	1602	85,6	1602	–
Nowogród	26	26	–	1242	29,8	1242	–
miasto	26	26	–	1242	56,6	1242	–

^a Na podstawie szacunków; stan w dniu 31 XII. ^b Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 21/40/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczone w dam ³			Ludność korzystająca ^a z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^b	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.)							
Gminy wiejskie							
Łomża	115	–	115	2260	21,1	–	2260
Piątnica	112	12	100	2828	26,2	378	2450
Śniadowo	30	–	30	1040	18,6	–	1040
Wizna	29	–	–	1600	36,8	–	–
POWIAT MONIECKI	530	175	355	18460	43,2	7588	10872
miasta	393	95	298	12891	84,8	4587	8304
wieś	137	80	57	5569	20,2	3001	2568
Gminy miejsko-wiejskie							
Goniądz	39	39	–	1922	36,9	1922	–
miasto	39	39	–	1922	99,7	1922	–
Knyszyn	59	59	–	2995	60,6	2995	–
miasto	56	56	–	2665	93,5	2665	–
wieś	3	3	–	330	15,8	330	–
Mońki	298	–	298	8304	53,6	–	8304
miasto	298	–	298	8304	79,6	–	8304
Gminy wiejskie							
Jasionówka	12	12	–	473	15,8	473	–
Jaświły	28	15	13	1126	20,8	698	428
Krypno	44	–	44	2140	52,1	–	2140
Trzcianne	50	50	–	1500	32,7	1500	–
POWIAT SEJNEŃSKI	265	68	197	6536	31,1	1265	5271
miasta	197	–	197	5271	92,5	–	5271
wieś	68	68	–	1265	8,2	1265	–
Gmina miejska							
Sejny	197	–	197	5271	92,5	–	5271
Gmina wiejska							
Puńsk	68	68	–	1265	29,3	1265	–
POWIAT SIEMIATYCKI	1186	39	1147	13661	28,6	1744	11917
miasta	1132	29	1103	11612	68,0	1200	10412
wieś	54	10	44	2049	6,7	544	1505
Gmina miejska							
Siemiatycze	1103	–	1103	10412	69,7	–	10412

^a Na podstawie szacunków; stan w dniu 31 XII. ^b Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 21/40/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane w dam ³			Ludność korzystająca ^a z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^b	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT SIEMIATYCKI (dok.)							
Gmina miejsko-wiejska							
Drohiczyn	32	32	–	1283	18,9	1283	–
miasto	29	29	–	1200	56,2	1200	–
wieś	3	3	–	83	1,8	83	–
Gminy wiejskie							
Dziadkowice	3	3	–	311	10,4	311	–
Grodzisk	20	–	20	685	14,9	–	685
Nurzec-Stacja	24	–	24	820	19,0	–	820
Siemiatycze	4	4	–	150	2,3	150	–
POWIAT SOKÓLSKI	1442	991	451	32407	45,2	25983	6424
miasta	1281	845	436	27254	91,2	21330	5924
wieś	161	146	15	5153	12,3	4653	500
Gminy miejsko-wiejskie							
Dąbrowa Białostocka	446	10	436	6274	50,1	350	5924
miasto	436	–	436	5924	97,6	–	5924
wieś	10	10	–	350	5,4	350	–
Krynki	78	78	–	2340	70,5	2340	–
miasto	78	78	–	2340	91,6	2340	–
Sokółka	714	714	–	18350	69,0	18350	–
miasto	714	714	–	18350	96,6	18350	–
Suchowola	53	53	–	640	8,8	640	–
miasto	53	53	–	640	28,2	640	–
Gminy wiejskie							
Janów	30	30	–	865	19,6	865	–
Korycin	20	20	–	800	23,1	800	–
Kuźnica	60	60	–	1324	30,9	1324	–
Nowy Dwór	12	12	–	778	27,3	778	–
Sidra	14	14	–	536	14,5	536	–
Szudziałowo	15	–	15	500	15,4	–	500
POWIAT SUWALSKI	272	117	155	8836	24,4	4790	4046
wieś	272	117	155	8836	24,4	4790	4046
Gminy wiejskie							
Bakałarzewo	21	–	21	400	13,0	–	400
Filipów	15	15	–	820	17,9	820	–
Jeleniewo	17	–	17	516	16,2	–	516
Przerośl	15	15	–	1100	36,0	1100	–
Raczki	81	81	–	2600	42,5	2600	–
Rutka-Tartak	14	–	14	380	15,4	–	380
Suwałki	75	–	75	1500	20,6	–	1500
Szypłiszki	19	6	13	870	21,9	270	600
Wiżajny	15	–	15	650	26,2	–	650

^a Na podstawie szacunków; stan w dniu 31 XII. ^b Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 21/40/. ŚCIEKI KOMUNALNE OCZYSZCZANE ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ścieki oczyszczane w dam ³			Ludność korzystająca ^a z oczyszczalni ścieków			
	ogółem	w tym		ogółem		w tym	
		biologicznie	z podwyższonym usuwaniem biogenów	w liczbach bezwzględnych	w % ludności ogółem ^b	biologicznych	z podwyższonym usuwaniem biogenów
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI	828	255	573	18743	31,5	6913	11830
miasta	777	212	565	16646	85,9	5136	11510
wieś	51	43	8	2097	5,2	1777	320
Gmina miejska							
Wysokie Mazowieckie	508	–	508	9330	98,0	–	9330
Gminy miejsko-wiejskie							
Ciechanowiec	118	118	–	2736	29,8	2736	–
miasto	118	118	–	2736	55,7	2736	–
Czyżew	94	94	–	2400	36,4	2400	–
miasto	94	94	–	2400	91,4	2400	–
Szepietowo	65	–	65	2500	33,9	–	2500
miasto	57	–	57	2180	94,0	–	2180
wieś	8	–	8	320	6,3	–	320
Gminy wiejskie							
Klukowo	5	5	–	307	6,7	307	–
Sokoły	38	38	–	1470	24,7	1470	–
POWIAT ZAMBROWSKI	830	830	–	25514	56,6	25514	–
miasta	716	716	–	22236	97,7	22236	–
wieś	114	114	–	3278	14,7	3278	–
Gmina miejska							
Zambrów	716	716	–	22236	97,7	22236	–
Gminy wiejskie							
Rutki	83	83	–	2810	47,3	2810	–
Zambrów	31	31	–	468	5,2	468	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU							
Białystok	13249	–	13249	287548	97,7	–	287548
Łomża	2340	–	2340	62953	99,8	–	62953
Suwałki	3374	–	3374	68666	99,2	–	68666

^a Na podstawie szacunków; stan w dniu 31 XII. ^b Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12.

TABL. 22/41/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu		Ścieki oczyszczane ^a w dam ³
		ogółem	w tym		biologicz- nych ^c	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów	
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów			
1	WOJEWÓDZTWO 2000	73	57	16	250078	65185	44454
2	2005	106	74	31	38737	194264	49417
3	2010	111	79	31	38826	195669	54208
4	2011	111	78	32	38146	196219	53300
5	miasta	37	22	15	25648	192325	50158
6	wieś	74	56	17	12498	3894	3142
7	POWIAT AUGUSTOWSKI	6	1	5	200	10811	2796
8	miasta	2	–	2	–	10530	2711
9	wieś	4	1	3	200	281	85
	Gmina miejska						
10	Augustów	1	–	1	–	10000	2655
	Gmina miejsko-wiejska						
11	Lipsk – miasto	1	–	1	–	530	56
	Gminy wiejskie						
12	Augustów	1	–	1	–	10	2
13	Bargłów Kościelny	1	1	–	200	–	19
14	Nowinka	1	–	1	–	109	14
15	Sztabin	1	–	1	–	162	50
16	POWIAT BIAŁOSTOCKI	17	15	2	13898	2690	3366
17	miasta	7	6	1	12864	2500	3073
18	wieś	10	9	1	1034	190	293
	Gminy miejsko-wiejskie						
19	Choroszcz – miasto	1	1	–	1500	–	321
20	Czarna Białostocka – miasto	1	–	1	–	2500	230
21	Łapy – miasto	1	1	–	10000	–	2245
22	Michałowó	3	3	–	679	–	122
23	miasto	2	2	–	464	–	105
24	wieś	1	1	–	215	–	17
25	Tykocin	2	2	–	530	–	115
26	miasto	1	1	–	500	–	111
37	wieś	1	1	–	30	–	4
28	Zabłudów	3	3	–	490	–	82
29	miasto	1	1	–	400	–	61
30	wieś	2	2	–	90	–	21
	Gminy wiejskie						
31	Gródek	3	3	–	550	–	113
32	Juchnowiec Kościelny	2	2	–	149	–	74
33	Turośń Kościelna	1	–	1	–	190	64

^a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Ścieki dowożone do oczyszczalni w dam ³	Lp.
ogółem	w tym						
	stosowane		składowane				
	w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne					
w tonach suchej masy							
12830	269	2474	8960	26404	664565	227	1
15846	3629	2204	9293	28967	737548	274	2
16623	3630	2467	6802	18128	741462	495	3
16567	4020	2021	1554	17458	752937	508	4
15909	3991	1989	1465	17440	677492	434	5
658	29	32	89	18	75445	74	6
1586	–	1554	14	–	33340	16	7
1568	–	1554	–	–	31552	14	8
18	–	–	14	–	1788	2	9
1554	–	1554	–	–	29402	13	10
14	–	–	–	–	2150	1	11
1	–	–	–	–	100	–	12
14	–	–	14	–	732	2	13
–	–	–	–	–	236	–	14
3	–	–	–	–	720	–	15
634	233	167	–	60	48363	61	16
622	231	167	–	60	40885	57	17
12	2	–	–	–	7478	4	18
129	–	–	–	–	4130	4	19
44	10	25	–	–	9200	5	20
363	221	142	–	60	20998	41	21
15	–	–	–	–	3090	1	22
15	–	–	–	–	2788	–	23
–	–	–	–	–	302	1	24
60	–	–	–	–	1781	6	25
60	–	–	–	–	1619	6	26
–	–	–	–	–	162	–	27
15	–	–	–	–	2807	1	28
11	–	–	–	–	2150	1	29
4	–	–	–	–	657	–	30
4	2	–	–	–	3221	3	31
2	–	–	–	–	1620	–	32
2	–	–	–	–	1516	–	33

przez oczyszczalnie przemysłowe. *b* Na podstawie szacunków. *c* Dane dotyczą urządzeń do biologicznego oczyszczania.

TABL. 22/41/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu		Ścieki oczyszczane ^a w dam ³
		ogółem	w tym		biologicz- nych ^c	z podwyż- szonym usuwaniami biogenów	
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniami biogenów			
1	POWIAT BIELSKI	7	5	2	993	6040	2463
2	miasta	2	1	1	383	6000	2345
3	wieś	5	4	1	610	40	118
	Gminy miejskie						
4	Bielsk Podlaski	1	–	1	–	6000	2245
5	Brańsk	1	1	–	383	–	100
	Gminy wiejskie						
6	Bielsk Podlaski	1	1	–	75	–	41
7	Boćki	1	1	–	270	–	24
8	Orla	2	1	1	15	40	16
9	Rudka	1	1	–	250	–	37
10	POWIAT GRAJEWSKI	6	5	1	1360	6000	1480
11	miasta	3	2	1	900	6000	1422
12	wieś	3	3	–	460	–	58
	Gmina miejska						
13	Grajewo	1	–	1	–	6000	1298
	Gminy miejsko-wiejskie						
14	Rajgród – miasto	1	1	–	400	–	53
15	Szczuczyn – miasto	1	1	–	500	–	71
	Gminy wiejskie						
16	Grajewo	1	1	–	60	–	6
17	Radziłów	1	1	–	200	–	26
18	Wąsosz	1	1	–	200	–	26
19	POWIAT HAJNOWSKI	15	13	2	1614	7080	2218
20	miasta	3	2	1	150	6000	1758
21	wieś	12	11	1	1464	1080	460
	Gmina miejska						
22	Hajnówka	1	–	1	–	6000	1739
	Gmina miejsko-wiejska						
23	Kleszczele – miasto	2	2	–	150	–	19
	Gminy wiejskie						
24	Białowieża	1	–	1	–	1080	145
25	Czeremcha	2	2	–	260	–	36
26	Czyże	1	1	–	150	–	13
27	Dubicze Cerkiewne	1	1	–	54	–	3
28	Hajnówka	1	1	–	120	–	49
29	Narew	2	2	–	323	–	63
30	Narewka	4	4	–	557	–	151

^a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Ścieki dowożone do oczyszczalni w dam ³	Lp.
ogółem	w tym						
	stosowane		składowane				
	w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne					
w tonach suchej masy							
860	6	–	835	1807	31125	22	1
843	–	–	824	1801	27571	22	2
17	6	–	11	6	3554	–	3
766	–	–	766	1801	23851	18	4
77	–	–	58	–	3720	4	5
–	–	–	–	–	345	–	6
6	–	–	6	–	1064	–	7
7	6	–	1	6	545	–	8
4	–	–	4	–	1600	–	9
162	4	–	3	–	25842	34	10
152	4	–	–	–	23284	30	11
10	–	–	3	–	2558	4	12
120	4	–	–	–	20945	7	13
16	–	–	–	–	980	7	14
16	–	–	–	–	1359	16	15
1	–	–	–	–	460	–	16
3	–	–	3	–	940	2	17
6	–	–	–	–	1158	2	18
259	202	4	–	–	30156	14	19
201	200	–	–	–	21717	5	20
58	2	4	–	–	8439	9	21
200	200	–	–	–	20632	5	22
1	–	–	–	–	1085	–	23
7	–	–	–	–	1650	2	24
4	–	4	–	–	1583	2	25
1	–	–	–	–	586	1	26
–	–	–	–	–	225	1	27
2	2	–	–	–	1080	–	28
40	–	–	–	–	809	2	29
4	–	–	–	–	2506	1	30

przez oczyszczalnie przemysłowe. *b* Na podstawie szacunków. *c* Dane dotyczą urządzeń do biologicznego oczyszczania.

TABL. 22/41/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu		Ścieki oczyszczane ^a w dam ³
		ogółem	w tym		biologicz- nych ^c	z podwyż- szonym usuwaniam biogenów	
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniam biogenów			
1	POWIAT KOLNEŃSKI	5	4	1	1000	1650	452
2	miasta	2	1	1	500	1650	378
3	wieś	3	3	–	500	–	74
	Gmina miejska						
4	Kolno	1	–	1	–	1650	286
	Gmina miejsko-wiejska						
5	Stawiski – miasto	1	1	–	500	–	92
	Gminy wiejskie						
6	Grabowo	1	1	–	300	–	40
7	Mały Płock	1	1	–	100	–	10
8	Turośl	1	1	–	100	–	24
9	POWIAT ŁOMŻYŃSKI	5	3	1	856	200	155
10	miasta	2	2	–	800	–	62
11	wieś	3	1	1	56	200	93
	Gminy miejsko-wiejskie						
12	Jedwabne – miasto	1	1	–	500	–	31
13	Nowogród – miasto	1	1	–	300	–	31
	Gminy wiejskie						
14	Piątnica	1	1	–	56	–	12
15	Śniadowo	1	–	1	–	200	46
16	Wizna	1	–	–	–	–	35
17	POWIAT MONIECKI	8	5	3	1310	3213	906
18	miasta	3	2	1	850	2600	738
19	wieś	5	3	2	460	613	168
	Gminy miejsko-wiejskie						
20	Goniadz – miasto	1	1	–	400	–	42
21	Knyszyn – miasto	1	1	–	450	–	85
22	Mońki – miasto	1	–	1	–	2600	611
	Gminy wiejskie						
23	Jasionówka	1	1	–	160	–	18
24	Jaświły	2	1	1	160	63	28
25	Krypno	1	–	1	–	550	71
26	Trzcianne	1	1	–	140	–	51
27	POWIAT SEJNEŃSKI	2	1	1	300	2650	349
28	miasta	1	–	1	–	2650	276
29	wieś	1	1	–	300	–	73
	Gmina miejska						
30	Sejny	1	–	1	–	2650	276
	Gmina wiejska						
31	Puńsk	1	1	–	300	–	73

a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Ścieki dowożone do oczyszczalni w dam ³	Lp.
ogółem	w tym						
	stosowane		składowane				
	w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne					
w tonach suchej masy							
207	–	–	5	–	10543	32	1
190	–	–	–	–	8851	26	2
17	–	–	5	–	1692	6	3
167	–	–	–	–	6510	24	4
23	–	–	–	–	2341	2	5
10	–	–	–	–	1000	2	6
5	–	–	5	–	105	3	7
2	–	–	–	–	587	1	8
40	–	–	22	–	5862	11	9
14	–	–	9	–	2844	8	10
26	–	–	13	–	3018	3	11
5	–	–	–	–	1602	3	12
9	–	–	9	–	1242	5	13
1	–	–	–	–	378	–	14
13	–	–	13	–	1040	1	15
12	–	–	–	–	1600	2	16
266	154	–	–	–	18460	12	17
167	154	–	–	–	13221	9	18
99	–	–	–	–	5239	3	19
7	–	–	–	–	1922	1	20
6	–	–	–	–	2995	3	21
154	154	–	–	–	8304	5	22
1	–	–	–	–	473	–	23
1	–	–	–	–	1126	–	24
70	–	–	–	–	2140	2	25
27	–	–	–	–	1500	1	26
125	51	–	–	–	6536	17	27
68	51	–	–	–	5271	17	28
57	–	–	–	–	1265	–	29
68	51	–	–	–	5271	17	30
57	–	–	–	–	1265	–	31

przez oczyszczalnie przemysłowe. *b* Na podstawie szacunków. *c* Dane dotyczą urządzeń do biologicznego oczyszczania.

TABL. 22/41/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu		Ścieki oczyszczane ^a w dam ³
		ogółem	w tym		biologicz- nych ^c	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów	
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniem biogenów			
1	POWIAT SIEMIATYCKI	7	4	3	455	7065	1333
2	miasta	2	1	1	330	6595	1255
3	wieś	5	3	2	125	470	78
	Gmina miejska						
4	Siemiatycze	1	–	1	–	6595	1206
	Gmina miejsko-wiejska						
5	Drohiczyn	2	2	–	355	–	52
6	miasto	1	1	–	330	–	49
7	wieś	1	1	–	25	–	3
	Gminy wiejskie						
8	Dziadkowice	1	1	–	77	–	3
9	Grodzisk	1	–	1	–	150	24
10	Nurzec-Stacja	1	–	1	–	320	44
11	Siemiatycze	1	1	–	23	–	4
12	POWIAT SOKÓLSKI	11	9	2	8457	2075	1830
13	miasta	4	3	1	7440	2000	1643
14	wieś	7	6	1	1017	75	187
	Gminy miejsko-wiejskie						
15	Dąbrowa Białostocka	2	1	1	100	2000	447
16	miasto	1	–	1	–	2000	437
17	wieś	1	1	–	100	–	10
18	Krynki – miasto	1	1	–	1000	–	79
19	Sokółka – miasto	1	1	–	6000	–	1071
20	Suchowola – miasto	1	1	–	440	–	56
	Gminy wiejskie						
21	Janów	1	1	–	157	–	32
22	Korycin	1	1	–	160	–	22
23	Kuźnica	1	1	–	350	–	62
24	Nowy Dwór	1	1	–	150	–	25
25	Sidra	1	1	–	100	–	19
26	Szudziałowo	1	–	1	–	75	17
27	POWIAT SUWAŃSKI	9	4	5	467	945	187
28	wieś	9	4	5	467	945	187
	Gminy wiejskie						
29	Bakałarzewo	1	–	1	–	200	21
30	Filipów	1	1	–	55	–	6
31	Jeleniewo	1	–	1	–	150	8
32	Przerośl	1	1	–	75	–	18
33	Raczki	1	1	–	300	–	82
34	Rutka-Tartak	1	–	1	–	195	14
35	Szypliszki	2	1	1	37	195	20
36	Wiżajny	1	–	1	–	205	18

^a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Ścieki dowożone do oczyszczalni w dam ³	Lp.
ogółem	w tym						
	stosowane		składowane				
	w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne					
w tonach suchej masy							
1147	858	150	–	–	13661	29	1
1143	858	150	–	–	11612	25	2
4	–	–	–	–	2049	4	3
1128	858	150	–	–	10412	23	4
15	–	–	–	–	1283	2	5
15	–	–	–	–	1200	2	6
–	–	–	–	–	83	–	7
–	–	–	–	–	311	–	8
2	–	–	–	–	685	2	9
1	–	–	–	–	820	2	10
1	–	–	–	–	150	–	11
538	343	–	–	12	32407	21	12
486	324	–	–	–	27254	13	13
52	19	–	–	12	5153	8	14
329	329	–	–	–	6274	1	15
324	324	–	–	–	5924	1	16
5	5	–	–	–	350	–	17
–	–	–	–	–	2340	1	18
150	–	–	–	–	18350	8	19
12	–	–	–	–	640	3	20
9	–	–	–	–	865	1	21
5	–	–	–	–	800	2	22
9	9	–	–	12	1324	2	23
15	–	–	–	–	778	1	24
5	5	–	–	–	536	–	25
4	–	–	–	–	500	2	26
40	–	28	8	–	5921	2	27
40	–	28	8	–	5921	2	28
2	–	–	–	–	400	–	29
4	–	–	4	–	220	–	30
3	–	3	–	–	1	–	31
4	–	3	–	–	800	–	32
22	–	22	–	–	2600	1	33
2	–	–	2	–	380	–	34
2	–	–	2	–	870	1	35
1	–	–	–	–	650	–	36

przez oczyszczalnie przemysłowe. *b* Na podstawie szacunków. *c* Dane dotyczą urządzeń do biologicznego oczyszczania.

TABL. 22/41/. KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII)			Przepustowość oczyszczalni według projektu		Ścieki oczyszczane ^a w dam ³
		ogółem	w tym		biologicz- nych ^c	z podwyż- szonym usuwaniami biogenów	
			biologiczne	z podwyż- szonym usuwaniami biogenów			
1	POWIAT WYSOKO- MAZOWIECKI	6	5	1	1977	200	555
2	miasta	3	2	1	1431	200	465
3	wieś	3	3	–	546	–	90
	Gminy miejsko-wiejskie						
4	Ciechanowiec – miasto	1	1	–	915	–	267
5	Czyżew – miasto	1	1	–	516	–	132
6	Szepietowo – miasto	1	–	1	–	200	66
	Gminy wiejskie						
7	Klukowo	2	2	–	75	–	5
8	Sokoły	1	1	–	471	–	85
9	POWIAT ZAMBROWSKI	4	4	–	5259	–	1178
10	wieś	4	4	–	5259	–	1178
	Gminy wiejskie						
11	Rutki	2	2	–	650	–	98
12	Zambrów	2	2	–	4609	–	1080
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
13	Białystok	1	–	1	–	10000	25260
14	Łomża	1	–	1	–	2000	4950
15	Suwałki	1	–	1	–	25600	3822

^a Łącznie z wodami opadowymi i ściekami dowożonymi do oczyszczalni; bez ścieków komunalnych oczyszczanych

Osady wytworzone w ciągu roku				Osady nagromadzone (stan w końcu roku)	Ludność korzystająca z komunalnych oczyszczalni ścieków ^b (stan w końcu roku)	Ścieki dowożone do oczyszczalni w dam ³	Lp.
ogółem	w tym						
	stosowane		składowane				
	w rolnictwie	do rekultywacji terenów, w tym na cele rolne					
w tonach suchej masy							
88	–	28	16	–	9413	12	1
62	–	28	16	–	7636	11	2
26	–	–	–	–	1777	1	3
18	–	–	–	–	2736	8	4
28	–	28	–	–	2400	2	5
16	–	–	16	–	2500	1	6
–	–	–	–	–	307	–	7
26	–	–	–	–	1470	1	8
222	–	–	35	–	25514	28	9
222	–	–	35	–	25514	28	10
34	–	–	34	–	2810	2	11
188	–	–	1	–	22704	26	12
6827	–	–	616	15579	317450	153	13
1271	69	90	–	–	67663	24	14
2295	2100	–	–	–	70681	20	15

przez oczyszczalnie przemysłowe. *b* Na podstawie szacunków. *c* Dane dotyczą urządzeń do biologicznego oczyszczania.

**TABL. 23/42/. MIASTA OBSŁUGIWANE PRZEZ OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW ORAZ ŚCIEKI
ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Miasta o liczbie ludności ^a								
		poniżej 2000	2000– –4999	5000– –9999	10000– –14999	15000– –19999	20000– –49999	50000– –99999	100000 i więcej	
Miasta	2000	36	5	12	6	2	3	5	2	1
	2005	36	6	11	6	2	3	5	2	1
	2010 ^b	39	6	14	6	3	2	5	2	1
	2011	40	5	16	5	4	2	5	2	1
Obsługiwane przez oczyszczalnie ścieków		40	5	16	5	4	2	5	2	1
biologiczne		22	5	13	1	–	2	1	–	–
z podwyższonym usuwaniem biogenów		18	–	3	4	4	–	4	2	1
Oczyszczalnie ścieków obsługujące miasta 2000		31	4	10	5	1	3	5	2	1
	2005	33	5	10	5	2	3	5	2	1
	2010 ^b	37	6	12	6	3	2	5	2	1
	2011	38	5	16	5	3	2	4	2	1
Biologiczne		22	5	14	1	–	2	–	–	–
Z podwyższonym usuwaniem biogenów		16	–	2	4	3	–	4	2	1
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną^c w hm³ 2000		32,8	0,1	0,6	1,7	0,6	2,5	4,7	5,6	17,0
	2005	30,1	0,2	0,8	1,6	0,5	2,7	4,8	5,5	14,0
	2010 ^b	30,7	0,2	1,1	2,0	1,6	1,4	5,2	5,8	13,5
	2011	30,3	0,1	1,3	1,6	2,0	1,3	5,1	5,7	13,2
Oczyszczane		30,3	0,1	1,3	1,6	2,0	1,3	5,1	5,7	13,2
biologicznie		3,3	0,1	0,9	0,2	–	1,3	0,7	–	–
z podwyższonym usuwaniem biogenów		27,0	–	0,4	1,3	2,0	–	4,3	5,7	13,2
Ludność w miastach korzystająca z oczyszczalni ścieków^d 2000		628378	3956	24053	36277	8000	38878	104430	129920	282864
	2005	669821	7105	27056	39469	14362	43484	115090	131755	291500
	2010 ^b	667364	7548	27909	41535	24898	34249	114375	131731	285119
	2011	676786	5843	35121	33285	33393	34320	115657	131619	287548
biologicznych		93729	5843	27200	4130	–	34320	22236	–	–
z podwyższonym usuwaniem biogenów		583057	–	7921	29155	33393	–	93421	131619	287548
W % ludności miast ogółem ^e ...		93,5	74,4	75,3	90,5	72,2	97,5	92,7	99,5	97,7

^a Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12. ^b Podziału miast dokonano według liczby ludności opracowanej na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002. ^c W ciągu roku. ^d Według szacunków. ^e Według bilansu.

Uwaga do tablic 24/43/ i 25/44/

Stan / potencjał ekologiczny		
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jednolite części wód silnie zmienione)
BARDZO DOBRY	stan bardzo dobry / potencjał maksymalny	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO
DOBRY	stan dobry / potencjał dobry	DOBRY I POWYŻEJ DOBREGO
UMIARKOWANY	stan / potencjał umiarkowany	UMIARKOWANY
SŁABY	stan / potencjał słaby	SŁABY
ZŁY	stan / potencjał zły	ZŁY
Stan chemiczny		
DOBRY	stan dobry	
PSD_{sr}	poniżej stanu dobrego	przekroczone stężenia średnioroczne
PSD_{max}		przekroczone stężenia maksymalne
PSD		przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne
Stan		
DOBRY	stan dobry	
ZŁY	stan zły	

TABL. 24/43/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK W 2011 R.

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny (według rodzaju monitoringu)	Stan jednolitych części wód rzek
Kamianka z dopływami	Kamianka – ujście Turna Mała	SLABY	PSD	ZŁY
Leśna do Przewłoki	Leśna – profil graniczny Topiło	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Narewka od granicy państwa do Jelonki bez Jelonki	Narewka – profil graniczny Białowieża	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Narew od granicy państwa do wpływu do zbiornika Siemianówka	Narew – profil graniczny Babia Góra	UMIARKOWANY	nie oceniano	ZŁY
Narew od zbiornika Siemianówka do Narewki	Narew – Bondary	UMIARKOWANY	PSD_max	ZŁY
Świsłocz od Istoczanki wzdłuż granicy państwa	Świsłocz – profil graniczny Bobrowniki	DOBRY	PSD_max	ZŁY
Krynka	Krynka – profil graniczny Krynki	SLABY	PSD	ZŁY
Łosośna od źródeł do granicy państwa	Łosośna – Kowale	DOBRY	PSD	ZŁY
Supraśl od Pilnicy do ujścia	Supraśl – ujście Dzikie Supraśl – Nowodworce	UMIARKOWANY	PSD^a	ZŁY
Czarna	Czarna – ujście Sochonie	UMIARKOWANY	nie oceniano	ZŁY
Sokołda od źródeł do Jałówki, z Jałówką	Sokołda – Straż (powyżej ujścia Kamionki)	UMIARKOWANY	nie oceniano	ZŁY
Biała	Biała – ujście Nowe Aleksandrowo	ZŁY	PSD^a	ZŁY
Supraśl od Dzierniakówki do Grzybówki	Supraśl – poniżej Gródka	UMIARKOWANY	nie oceniano	ZŁY
Słoja od Starzynki do ujścia	Słoja – ujście Kondycja	BARDZO DOBRY	nie oceniano	nie oceniano
Prosty Rów	Prosty Rów – Siemianówka	UMIARKOWANY	nie oceniano	ZŁY
Cisówka	Cisówka – Cisówka	DOBRY	nie oceniano	nie oceniano
Łuplanka	Łuplanka – Bachury	UMIARKOWANY	nie oceniano	ZŁY
Czarna Hańcza od wypływu z jeziora Hańcza do jeziora Wigry	Czarna Hańcza – wodowskaz Sobolewo	ZŁY	PSD	ZŁY
Czarna Hańcza od Gremzdówki do granicy państwa	Czarna Hańcza – profil graniczny słuza Kudryniki	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
Netta (Rospuda) od wypływu z jeziora Necko do połączenia z Kanałem Augustowskim bez jeziora Sajno	Netta – Polkowo-Zwierzyniec	DOBRY (POWYŻEJ DOBREGO)	PSD	ZŁY
Biebrza od źródeł do Kropiwej	Biebrza – Lipsk	DOBRY	nie oceniano	nie oceniano
Turówka	Turówka – Białobrzegi	UMIARKOWANY	nie oceniano	ZŁY
Lebiedzianka	Lebiedzianka – Krasnybór	DOBRY	nie oceniano	nie oceniano
Piertanka z jez. Krzywe Wigierskie, Pierty	Piertanka – Tartak (dopływ B22 do jeziora Wigry z jeziora Pierty)	DOBRY	nie oceniano	nie oceniano
Czarna Hańcza od jez. Wigry do Gremzdówki włącznie	Czarna Hańcza – Wysoki Most	UMIARKOWANY	nie oceniano	ZŁY
Biebrza od Hordonianki do Ełku bez Ełku	Biebrza – Osowiec	DOBRY	nie oceniano	nie oceniano
Pisa od wypływu z jeziora Roś do Turośli	Turośl – Potasie	UMIARKOWANY	nie oceniano	ZŁY
Kosódka	Kosódka – Dobarz	UMIARKOWANY	nie oceniano	ZŁY

^a Stan chemiczny sklasyfikowano na podstawie ograniczonej liczby wskaźników.

TABL. 24/43/. KLASYFIKACJI STANU EKOLOGICZNEGO, POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD RZEK W 2011 R. (dok.)

Nazwa jednolitych części wód rzek, których ocenie służy punkt pomiarowo-kontrolny	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Stan / / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny (według rodzaju monitoringu)	Stan jednolitych części wód rzek
Łojewek	Łojewek – Bronowo	SLABY	nie oceniano	ZŁY
Biała	Biała – ujście Hryniewiczze Duże		PSD^a	ZŁY
Horodnianka	Horodnianka – ujście poniżej Choroszczy		PSD^a	ZŁY
Szeszupa od Potopki do granicy państwa	Szeszupa – profil graniczny wodowskaz Poszeszupie	DOBRY	DOBRY^a	DOBRY
Szelmentka do granicy państwa	Szelmentka – profil graniczny Kupowo (Smolnica)	DOBRY	nie oceniano	nie oceniano
Marycha od Marychny do dopływu z jeziora Zelwa	Marycha – profil graniczny wodowskaz Zelwa	DOBRY	nie oceniano	nie oceniano
Brok do Siennicy	Brok – Ołdaki	UMIARKOWANY	PSD^a	ZŁY
Dopływ z Rzadkowa	Dopływ z Rzadkowa – Piątница	ZŁY	PSD^a	ZŁY
Jabłonka	Jabłonka – Konopki Koziki	UMIARKOWANY	PSD^a	ZŁY
Jegrznia od wypływu z jeziora Dęstwo do rozdzielenia się w Kuligach na stare koryto i Kanał Woźnawiejski	Jegrznia – Kuligi	DOBRY	DOBRY^a	DOBRY
Lepacka Struga	Lepacka Struga – Szablak	UMIARKOWANY	PSD_{max}^a	ZŁY
Łabna	Łabna – Pastorczyk	SLABY	PSD^a	ZŁY
Łomżyczka	Łomżyczka – ujście	UMIARKOWANY	PSD^a	ZŁY
Narew od Lizy do Biebrzy	Narew – Strękowa Góra	DOBRY	DOBRY^a	DOBRY
Narew od Biebrzy do Pisy	Narew – Nowogród (powyżej ujścia Pisy)	DOBRY	PSD_{max}^a	ZŁY
Ełk od wypływu z jeziora Ełckiego do ujścia	Ełk – Osowiec	UMIARKOWANY	PSD_{max}^a	ZŁY
Nurzec od Siennicy do ujścia	Nurzec – Tworcowice	UMIARKOWANY	PSD^a	ZŁY
Pisa od Turośli do ujścia ze Skrodą od Dierzbi	Pisa – Morgowniki (ujście)	UMIARKOWANY	PSD^a	ZŁY

^a Stan chemiczny sklasyfikowano na podstawie ograniczonej liczby wskaźników.

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 25/44/. KLASYFIKACJA STANU EKOLOGICZNEGO, STANU CHEMICZNEGO I STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD JEZIOR W 2011 R.

Nazwa jeziora	Rodzaj monitoringu ^a	Stan / / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny (według rodzaju monitoringu)	Stan jednolitych części wód jezior
Długie Wigierskie	MDR	UMIARKOWANY	nie oceniano	ZŁY
Gremzdel	MDR	DOBRY	nie oceniano	nie oceniano
Długie Augustowskie (Kalejty)	MD	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Miałkie (Płaskie)	MD	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Pietry	MD	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Wigry	MD	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Rajgrodzkie	MO	DOBRY	nie oceniano	nie oceniano
Wiłkokuk	MO	BARDZO DOBRY	nie oceniano	nie oceniano
Zelwa	MO	BARDZO DOBRY	nie oceniano	nie oceniano

^a MDR oznacza monitoring diagnostyczny w punktach reperowych, MD – monitoring diagnostyczny w punktach podstawowych, a MO – monitoring operacyjny

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku.

DZIAŁ IV. ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA

Uwagi metodyczne

Zawarte w tym dziale informacje charakteryzują źródła, rozmiary, strukturę zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego oraz przedsięwzięcia mające na celu ochronę powietrza atmosferycznego przed nadmiernym zanieczyszczeniem. Dotyczy to w szczególności charakterystyki stanu wyposażenia i efektów eksploatacji urządzeń do ochrony powietrza zainstalowanych w zakładach.

Przez **zanieczyszczanie powietrza** rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę lub wodę, a także spowodować inne szkody w środowisku.

Przez **źródło emisji zanieczyszczeń powietrza** należy rozumieć miejsce, w którym następuje wprowadzenie (wyemitowanie) do powietrza substancji zanieczyszczających. Źródłami zanieczyszczeń są: zakłady energetyczne (elektrownie i elektrociepłownie), zakłady przemysłowe, kotłownie komunalne, paleniska indywidualne (domowe), środki transportu, źródła wtórne powstałe w wyniku wydalania oraz utylizacji ścieków i odpadów (np. hałdy, wysypiska), rolnictwo (np. rozsiewanie nawozów sztucznych, stosowanie środków ochrony roślin), a także przemiany i reakcje chemiczne zachodzące w zanieczyszczonej atmosferze oraz źródła naturalne (np. pożary lasów, burze pyłowe, pyły kosmiczne).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona w wyniku pomiarów lub obliczeń wykonanych na podstawie bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

Zbiorowość źródeł zanieczyszczeń, objętą statystyczną charakterystyką w oparciu o coroczną sprawozdawczość GUS, stanowią tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których od 1986 r. zaliczono wszystkie jednostki organizacyjne ustalone przez byłego Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami. Ustalona w ten sposób zbiorowość jednostek sprawozdawczych (zakładów) utrzymywana jest corocznie, co m.in. zapewnia zachowanie ciągłości i porównywalności wyników jednoosobnego badania. Zbiorowość ta może być powiększona jedynie w szczególnych wypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Należy podkreślić, że wyniki tego badania nie charakteryzują globalnej emisji zanieczyszczeń powietrza, lecz dotyczą sektora energetyczno-przemysłowego decydującego o skali i strukturze emisji. W niniejszej publikacji dla zbiorowości tej przyjęto określenie „**zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza**”.

Dane o emisji z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza dotyczą zanieczyszczeń wprowadzonych w sposób zorganizowany (tzn. z wszelkiego rodzaju urządzeń technologicznych i ogrzewczych za pośrednictwem emitorów-kominów, wyrzutni wentylacyjnych) oraz w sposób niezorganizowany (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych dotyczy ilości zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych

do atmosfery w ciągu roku i obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych dotyczy ilości zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 X 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 196, poz. 1217).

Należy podkreślić, że mimo nałożonych odpowiednimi przepisami prawnymi obowiązków dotyczących wykonywania pomiarów emisji zanieczyszczeń powietrza, szereg zakładów pomiarów takich w charakteryzowanym zakresie nie realizowało wcale, bądź wykonywało je w ograniczonym stopniu i w odniesieniu tylko do niektórych spośród emitowanych zanieczyszczeń. Jednakże wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych, a także dwutlenku siarki określana była dość powszechnie metodami pomiarowymi, a nawet w przypadku braku urządzeń pomiarowych nie było trudności w oszacowaniu wielkości emisji tych rodzajów zanieczyszczeń. Stąd dane statystyczne dotyczące tych rodzajów zanieczyszczeń odzwierciedlają przebieg zjawisk w stopniu zbliżonym do rzeczywistego obrazu oddziaływania zakładów na czystość powietrza.

Wielkości emisji pozostałych rodzajów zanieczyszczeń gazowych opierają się przeważnie na ustaleniach szacunkowych, przy czym znaczna grupa zakładów nie była w stanie dokonać oszacowania wszystkich emitowanych do powietrza i objętych badaniem statystycznym rodzajów zanieczyszczeń. Dane te mają zatem charakter orientacyjny i niepełny, a w połączeniu z wyżej omówionymi rodzajami zanieczyszczeń (pyły i dwutlenek siarki) dają obraz w pewnym stopniu zaniżony w stosunku do rzeczywistych rozmiarów sumarycznej emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

Mimo powyższych zastrzeżeń, jednolita metodologia określania emisji poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń i stosunkowo stabilna w kolejnych latach zbiorowość zakładów pozwala na ogólną ocenę skali zjawisk oraz tendencji i dynamiki zmian zagrożenia atmosfery ze strony głównych przemysłowych i energetycznych źródeł zanieczyszczeń powietrza.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń** pyłowych oraz gazowych (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako **stopień redukcji zanieczyszczeń**, jest wielkością charakterystyczną dla urządzeń i wskazuje, jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj.: zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100%. Im bliższa jest 100%, tym większy jest potencjał ochronny danego źródła zanieczyszczeń.

TABL. 1/45/. ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG POWIATÓW

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Z liczby ogółem						określonej emisji dopuszczalnej
		posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń		nieposiadające				
		pyłowych	gazowych	wyników pomiarów			emisji	
				emisji		imisji		
pyłów	gazów	pyłów	gazów					
WOJEWÓDZTWO								
2000	52	42	5	10	10	49	1	
2005	57	43	7	10	8	52	7	
2010	56	42	7	14	13	49	6	
2011	57	42	8	15	14	53	7	
miasta	51	38	6	12	11	47	7	
wieś	6	4	2	3	3	6	-	
POWIATY								
Augustowski	2	2	-	-	-	1	-	
Białostocki	3	3	-	1	1	3	-	
Bielski	5	4	1	2	2	5	1	
Grajewski	4	4	2	-	-	4	-	
Hajnowski	7	5	1	2	2	6	-	
Kolneński	2	2	-	-	-	2	-	
Łomżyński	2	1	1	-	-	2	-	
Moniecki	2	2	-	-	-	1	-	
Siemiatycki	3	-	-	2	2	3	2	
Sokółski	3	2	-	2	2	3	1	
Wysokomazowiecki	3	1	-	1	1	3	1	
Zambrowski	2	2	-	-	-	2	-	
MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
Białystok	9	7	2	2	2	8	1	
Łomża	4	4	1	2	1	4	-	
Suwałki	6	3	-	1	1	6	1	

TABL. 2/46/. ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zakłady emitujące zanieczyszczenia														
	pyłowe					gazowe									
						bez dwutlenku węgla				z dwutlenkiem węgla					
	2000	2005	2010	2011		2000	2005	2010	2011	2000	2005	2010	2011		
w liczbach bezwzględnych				w odsetkach	w liczbach bezwzględnych				w odsetkach	w liczbach bezwzględnych				w odsetkach	
OGÓŁEM ..	51	53	48	47	100,0	52	57	56	57	100,0	52	57	56	57	100,0
emisja zanieczyszczeń w t/rok:															
25 i mniej	26	31	36	35	74,5	11	12	19	20	35,1	3	2	7	6	10,5
26-100	19	20	11	11	23,4	11	19	17	19	33,3	1	4	1	1	1,8
101-500	6	2	1	1	2,1	23	23	16	14	24,5	4	4	1	2	3,5
501-1000	-	-	-	-	-	5	1	3	2	3,5	2	1	-	-	-
1001-2000	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1,8	1	3	5	3	5,3
2001-5000	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1,8	10	8	10	13	22,8
5001-10000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	10	7	8	14,0
10001-20000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	11	10	11	19,3
20001-50000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	8	9	8	14,0
50001 i więcej	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	6	6	5	8,8

TABL. 3/47/. ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG STOPNIA REDUKCJI WYTWORZONYCH ZANIECZYSZCZEŃ
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
Emitujące zanieczyszczenia pyłowe	51	53	48	47
Posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń	42	43	42	42
o stopniu redukcji zanieczyszczeń:				
30,0% i mniej	1	2	–	–
30,1–50,0	8	9	9	8
50,1–70,0	4	1	2	3
70,1–90,0	14	13	14	12
90,1% i więcej	15	18	17	19
Nieposiadające urządzeń do redukcji zanieczyszczeń ..	9	10	6	5
Emitujące zanieczyszczenia gazowe	52	57	56	57
Posiadające urządzenia do redukcji zanieczyszczeń	5	7	7	8
o stopniu redukcji zanieczyszczeń:				
10,0% i mniej	2	1	–	1
10,1–30,0	1	2	2	1
30,1–50,0	–	2	3	3
50,1–70,0	2	–	1	2
70,1–90,0%	–	2	1	1
Nieposiadające urządzeń do redukcji zanieczyszczeń ..	47	50	49	49

TABL. 4/48/. URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Cyklony		Multicyklony		Filtry tkaninowe		Elektrofiltry		Urządzenia mokre		Inne	
	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h	w sztukach	przepływ gazów odlotowych w dam ³ /h
OGÓŁEM												
2000	198	3977	34	604	53	1718	6	1120	12	146	6	317
2005	150	2418	43	1045	63	1761	6	1133	11	119	11	347
2010	151	2970	39	933	78	2025	8	883	12	194	11	381
2011	148	3869	35	654	82	2039	8	912	12	194	11	380
Skuteczność:												
niska	5	1025	10	372	6	33	–	–	3	105	x	x
średnia	29	423	8	111	36	248	1	108	9	89	x	x
wysoka	114	2421	17	171	40	1758	7	804	–	–	x	x
Średnia dyspozycyjność w %	97	x	99	x	100	x	100	x	100	x	100	x

**TABL. 5/49/. EMITORY NA TERENIE ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH
DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
Liczba emitorów^a	473	348	369	389
o wysokości:				
Do 50 m	446	324	346	366
51–99	21	18	18	18
Od 100 m	6	6	5	5
Emisja zanieczyszczeń w tys. t				
Pyłowych z emitorów o wysokości:				
do 50 m	0,9	0,9	0,5	0,5
51–99	0,7	0,6	0,4	0,3
od 100 m	0,4	0,5	0,2	0,2
Gazowych z emitorów o wysokości:				
do 50 m	208,4	249,9	280,6	272,6
51–99	377,6	486,6	404,7	364,9
od 100 m	1120,7	1048,2	931,3	1008,6

^a Stan w dniu 31 XII.

**TABL. 6/50/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ORAZ ZANIECZYSZCZENIA
ZATRZYMANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ
W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
Emisja zanieczyszczeń pyłowych w t	2016	2004	1096	977
W tym ze spalania paliw	1658	1620	819	726
Emisja zanieczyszczeń gazowych w t	1708958	1799787	1616560	1646078
W tym: dwutlenku siarki	6189	5251	3304	3275
tlenków azotu ^a	3230	3627	3150	3214
tlenku węgla	3426	3159	2408	2213
dwutlenku węgla	1694936	1787286	1607331	1636909
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń				
Pyłowe:				
w tonach	102442	118417	86589	98981
w % zanieczyszczeń wytworzonych	98,1	98,3	98,8	99,0
Gazowe (bez dwutlenku węgla):				
w tonach	712	1574	1427	1458
w % zanieczyszczeń wytworzonych	4,8	11,2	13,4	13,7
dwutlenek siarki:				
w tonach	635	1137	930	772
w % zanieczyszczeń wytworzonych	9,3	17,8	22,0	19,1
tlenki azotu ^a :				
w tonach	30	212	138	125
w % zanieczyszczeń wytworzonych	0,9	5,5	4,2	3,7
tlenek węgla:				
w tonach	44	225	188	263
w % zanieczyszczeń wytworzonych	1,3	6,6	7,2	10,6
inne:				
w tonach	3	–	171	287
w % zanieczyszczeń wytworzonych	0,7	–	37,9	45,0

^a W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

TABL. 7/51/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG RODZAJÓW SUBSTANCJI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
	w tonach			
Aldehydy alifatyczne i ich pochodne	32	39	97	108
Aldehydy pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	3	0	0	0
Alkohole alifatyczne i ich pochodne	225	187	106	132
Alkohole pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	1	1	1	1
Aminy i ich pochodne	–	–	0	–
Amoniak	19	19	23	45
Benzo(a)piren	1	0	0	0
Dwutlenek siarki	6189	5251	3304	3275
ze spalania paliw	6184	5247	3298	3267
z procesów technologicznych	5	4	6	8
Dwutlenek węgla	1694936	1787286	1607331	1636909
Etery i ich pochodne	6	4	5	2
Ketony i ich pochodne	20	12	6	7
Kwasy nieorganiczne, ich sole i bezwodniki	0	0	0	29
Kwasy organiczne, ich związki i pochodne ^a	99	94	7	8
Oleje (mgła olejowa)	0	0	0	0
Pierwiastki metaliczne i ich związki ^b	0	–	5	4
Pierwiastki niemetaliczne	–	–	0	0
Pyły krzemowe (powyżej 30% wolnej krzemionki)	34	18	17	17
Pyły węglowo-grafitowe, sadza	33	25	15	10
Pyły ze spalania paliw	1658	1620	819	726
Pyły z przemysłu cementowo-wapiennego i materiałów ogniotrwałych	7	–	–	1
Pyły ze środków powierzchniowo czynnych	1	–	–	–
Pyły pozostałe	283	341	245	223
Tlenek węgla	3426	3159	2408	2213
Tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂)	3230	3627	3150	3214
ze spalania paliw	3219	3609	3126	3190
z procesów technologicznych	11	18	24	24
Węglowodory alifatyczne i ich pochodne ^a	598	44	5	6
Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne ^a	173	65	108	111
Związki azowe, azoksy, nitrowe i nitrozowe	–	0	–	–

^a Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach. ^b Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach, w przeliczeniu na masę pierwiastka metalicznego występującego w związku.

TABL. 8/52/. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń							Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	
	pyłowych		gazowych						
	ogółem	w tym ze spalania paliw	ogółem	w tym				pyłowe	gazowe ^a
				dwutlenku siarki	tlenków azotu ^b	tlenku węgla	dwutlenku węgla		
w tonach									
WOJEWÓDZTWO ...	977	726	1646078	3275	3214	2213	1636909	99,0	13,7
miasta	919	668	1605309	3207	3157	1987	1596552	99,1	13,8
wieś	58	58	40769	68	57	226	40357	95,7	11,8
POWIATY									
Augustowski	36	26	40069	60	57	51	39901	97,1	–
Białostocki	14	14	18194	60	34	99	18001	83,7	–
Bielski	49	49	40098	67	62	169	39800	76,7	4,2
Grajewski	249	72	124813	259	627	506	123097	99,5	27,7
Hajnowski	118	113	78105	97	93	400	77454	92,1	4,7
Kolneński	50	44	25909	75	44	84	25706	68,9	–
Łomżyński	2	2	12926	12	14	8	12892	96,5	40,4
Moniecki	15	15	20295	22	22	56	20195	80,0	–
Siemiatycki	11	11	19127	13	15	113	18979	–	–
Sokólski	23	23	19185	27	20	76	19060	61,7	–
Wysokomazowiecki	39	39	67158	139	96	100	66823	87,7	–
Zambrowski	45	45	35237	74	51	66	35046	88,4	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU									
Białystok	153	134	901289	1412	1708	322	897786	99,5	16,8
Łomża	109	83	96716	446	144	73	96048	93,6	4,0
Suwałki	64	56	146957	512	227	90	146121	99,0	–

^a Bez dwutlenku węgla. ^b W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

TABL. 9/53/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH W MIASTACH W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń							Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	
	pyłowych		gazowych						
	w tonach	w tonach na km ²	ogółem	w tym			w tonach na km ²	pyłowe	gazowe ^a
				dwutlenku siarki	tlenków azotu ^b	dwutlenku węgla			
w tonach									
Białystok	153	1,5	901289	1412	1708	897786	8836,2	99,5	16,8
Suwałki	64	1,0	146957	512	227	146121	2226,6	99,0	–
Grajewo	249	13,1	124813	259	627	123097	6569,1	99,5	27,7
Łomża	109	3,3	96716	446	144	96048	2930,8	93,6	4,0
Wysokie Mazowieckie	39	2,6	61930	138	90	61628	4128,7	87,7	–
Hajnówka	64	3,0	52194	47	54	51893	2485,4	68,9	–

^a Bez dwutlenku węgla. ^b W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

TABL. 9/53/. EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH W MIASTACH W 2011 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń							Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	
	pyłowych		gazowych						
	w tonach	w tonach na km ²	ogółem	w tym			w tonach na km ²	pyłowe	gazowe ^a
				dwutlenku siarki	tlenków azotu ^b	dwutlenku węgla			
w tonach									
Bielsk Podlaski	49	1,8	40098	67	62	39800	1485,1	76,7	4,2
Augustów	36	0,4	40069	60	57	39901	494,7	97,1	–
Zambrów	45	2,4	35237	74	51	35046	1854,6	88,4	–
Kolno	50	2,0	25909	75	44	25706	1036,4	68,9	–
Mońki	15	1,9	20295	22	22	20195	2536,9	80,0	–
Sokółka	23	1,2	19185	27	20	19060	1009,7	61,7	–
Siemiatycze	11	0,3	19127	13	15	18979	531,3	–	–
Łapy	12	1,0	16262	54	30	16097	1355,2	85,0	–
Czyżew	–	–	4787	–	5	4756	957,4	–	–
Ciechanowiec	–	–	441	1	1	439	17,0	–	–

^a Bez dwutlenku węgla. ^b W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

TABL. 10/54/. EMISJA I REDUKCJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Emisja zanieczyszczeń						Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń			
	pyłowych		gazowych				pyłowe		gazowe ^a	
	ogółem	w tym ze spalania paliw	ogółem	w tym			w tys. ton	w % zanieczyszczeń wytworzonych	w tys. ton	w % zanieczyszczeń wytworzonych
				dwutlenku siarki	tlenku węgla	dwutlenku węgla				
w tysiącach ton										
O G Ó Ł E M	1,0	0,7	1646,1	3,3	2,2	1636,9	99,0	99,0	1,5	13,7
Przetwórstwo przemysłowe	0,5	0,3	357,4	0,7	1,1	354,2	62,2	99,2	0,7	19,0
w tym:										
produkcja artykułów spożywczych	0,2	0,2	234,7	0,5	0,3	233,5	1,3	86,9	–	–
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	0,2	0,0	61,2	0,1	0,5	59,8	53,5	99,6	0,7	32,3
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	0,4	0,4	1279,3	2,5	1,0	1273,5	36,7	98,8	0,7	10,8
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	0,0	0,0	8,8	0,0	0,1	8,6	0,0	23,5	–	–
Budownictwo	0,0	–	0,2	0,0	0,0	0,2	0,0	42,9	0,0	22,0
Pozostałe sekcje	–	–	0,4	0,0	–	0,4	–	–	–	–

^a Bez dwutlenku węgla.

DZIAŁ V. ODPADY

Uwagi metodyczne

Przedstawione w dziale dane charakteryzują skalę zagrożenia dla środowiska oraz uciążliwości spowodowane wytwarzaniem odpadów przemysłowych, komunalnych i innych, a także przedsięwzięcia podejmowane w zakresie przeciwdziałania tym zagrożeniom. Uciążliwość dla środowiska przejawia się przede wszystkim zanieczyszczeniem odpadami wód i gleb, skażeniem powietrza, niszczeniem walorów estetycznych i krajobrazowych oraz wyłączeniem z użytkowania terenów rolnych i leśnych zajmowanych pod składowanie odpadów.

Informacje o odpadach do 2001 r. opracowywane były w oparciu o ustawę z dnia 27 VI 1997 r. o odpadach (Dz. U. Nr 96, poz. 592) z późniejszymi zmianami oraz zgodnie z klasyfikacją odpadów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 24 XII 1997 r. (Dz. U. Nr 162, poz. 1135). Dane późniejsze opracowano w oparciu o ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628) z późniejszymi zmianami, która weszła w życie 1 X 2001 r. oraz katalog odpadów wprowadzony w życie 1 I 2002 r. rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. 2001, Nr 112, poz. 1206).

Dane o odpadach dotyczą jednostek wytwarzających w ciągu roku sumarycznie powyżej 1 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) lub posiadających 1 mln ton i więcej odpadów nagromadzonych.

Zawarte w dziale informacje o odpadach (z wyłączeniem odpadów komunalnych) dotyczą ilości i rodzajów:

- odpadów wytworzonych w ciągu roku, z określeniem ilości odpadów poddanych odzyskowi, unieszkodliwionych, w tym składowanych na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych, unieszkodliwionych termicznie, kompostowanych oraz magazynowanych czasowo,
- odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na terenach zakładów, tj. zalegających na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych).

Ponadto podano informacje o powierzchni składowisk (wysypisk, hałd, stawów osadowych) niezrekultywowanej i zreultywowanej w ciągu roku.

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii, określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628) z późniejszymi zmianami, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Przez **wytwórcę odpadów** rozumie się każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów oraz każdego, kto przeprowadza wstępne przetwarzanie, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, bądź prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

Przez **recykling** rozumie się odzysk odpadów polegający na powtórnym przetworzeniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w trakcie procesu produkcyjnego, którego celem jest uzyskanie substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub innym.

Unieszkodliwianie odpadów polega na poddaniu odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia,

zdrowia ludzi lub dla środowiska. Do **procesów unieszkodliwiania** odpadów zalicza się m.in. składowanie na składowiskach, obróbkę w glebie i ziemi, retencję powierzchniową (np. umieszczanie odpadów na poletkach osadowych lub lagunach), termiczne przekształcanie odpadów.

Przez **termiczne przekształcanie odpadów** rozumie się procesy utleniania (w tym spalania, zgazowywania) lub rozkładu (w tym pirolitycznego) odpadów, prowadzone w przeznaczonych do tego instalacjach lub urządzeniach na zasadach określonych w przepisach szczegółowych.

Składowisko odpadów to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów. Wyróżnia się następujące typy składowisk odpadów: składowisko odpadów niebezpiecznych, składowisko odpadów obojętnych, składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Magazynowanie odpadów jest to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez m.in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych oraz uregulowanie stosunków wodnych.

Za **odpady komunalne** uznaje się odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Przedstawione informacje obejmują:

- odpady zebrane ogółem w skali roku, w tym z gospodarstw domowych,
- rodzaje wyselekcjonowanych stałych odpadów komunalnych,
- ilości odpadów unieszkodliwionych w procesach biologicznych i mechaniczno-biologicznych oraz zdeponowanych na składowiskach,
- liczbę i powierzchnię kontrolowanych składowisk (wysypisk) czynnych (tj. takich, na które w roku sprawozdawczym były wywożone odpady) oraz o zakończonej eksploatacji,
- nieczystości ciekłe wywiezione do oczyszczalni ścieków, w tym z gospodarstw domowych.

TABL. 1/55/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG GRUP ODPADÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^d	
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione				magazy-nowane czasowo		
			razem	w tym					
				termi-cznie	kompos-towane	składo-wane ^b			
w tysiącach ton									
OGÓŁEM	2000	717,8	531,9	133,5	0,3	0,4	110,4	52,4	2331,0
	2005	927,9	795,1	69,8	–	4,9	47,3	63,0	2474,8
	2010	713,5	617,0	60,3	9,8	12,1	35,6	36,2	2350,2
	2011	707,6	641,9	24,7	5,7	12,7	3,8	41,0	2333,4
w tym:									
Odpady z rolnictwa, sadownictwa upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności ..		279,6	259,2	14,1	1,2	12,7	0,1	6,3	–
Odpady z przetwórstwa drewna oraz produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury		195,8	177,3	0,3	0,3	–	–	18,2	–
Odpady z procesów termicznych		108,7	105,4	0,6	–	–	–	2,7	2201,4
Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej ^c		11,2	11,2	–	–	–	–	–	–
Odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych		92,1	71,0	8,1	4,2	–	3,7	13,0	132,0

a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych; stan w końcu roku. b Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. c Włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych.

TABL. 2/56/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrekwizowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione				magazy-nowane czasowo		
			razem	w tym					
				termi-cznie	kompos-towane	składo-wane ^c			
w tysiącach ton									
WOJEWÓDZTWO	707,6	641,9	24,7	5,7	12,7	3,8	41,0	2333,4	29,6
miasta	579,8	531,5	24,4	5,4	12,7	3,8	23,9	2333,4	29,6
wieś	127,8	110,4	0,3	0,3	–	–	17,1	–	–
POWIATY									
Augustowski	16,5	14,9	1,6	0,3	1,3	–	–	2,9	0,3
miasta	14,4	13,1	1,3	–	1,3	–	–	2,9	0,3
wieś	2,1	1,8	0,3	0,3	–	–	–	–	–
Białostocki	31,6	27,1	–	–	–	–	4,5	–	–
miasta	22,5	22,5	–	–	–	–	–	–	–
wieś	9,1	4,6	–	–	–	–	4,5	–	–

a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych. b Stan w końcu roku. c Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 2/56/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrekultywowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione				magazynowane czasowo		
			razem	w tym					
				termiczne	kompostowane	składowane ^c			
w tysiącach ton									
POWIATY (dok.)									
Bielski – miasta	7,9	–	1,1	1,1	–	–	6,8	–	–
Grajewski – miasta	117,5	117,5	–	–	–	–	–	–	–
Hajnowski	13,9	13,6	–	–	–	–	0,3	–	–
miasta	6,3	6,3	–	–	–	–	–	–	–
wieś	7,6	7,3	–	–	–	–	0,3	–	–
Kolneński – miasta	13,4	13,4	–	–	–	–	–	–	–
Łomżyński – wieś	88,4	88,4	–	–	–	–	–	–	–
Moniecki – miasta	112,5	111,8	0,7	–	–	–	–	–	–
Sejneński – miasta	7,7	7,7	–	–	–	–	–	–	–
Siemiatycki – miasta	16,3	4,5	11,3	–	11,2	0,1	0,5	–	–
Sokółski	16,6	7,8	–	–	–	–	8,8	–	–
miasta	7,1	7,1	–	–	–	–	–	–	–
wieś	9,5	0,7	–	–	–	–	8,8	–	–
Suwalski – wieś	3,5	–	–	–	–	–	3,5	–	–
Wysokomazowiecki	16,4	14,5	0,1	0,1	–	–	1,8	–	–
miasta	12,2	10,3	0,1	0,1	–	–	1,8	–	–
wieś	4,2	4,2	–	–	–	–	–	–	–
Zambrowski	10,7	10,5	0,2	–	–	–	–	–	–
miasta	7,3	7,1	0,2	–	–	–	–	–	–
wieś	3,4	3,4	–	–	–	–	–	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU									
Białystok	128,3	118,5	4,9	–	0,2	3,2	4,9	2330,5	29,3
Łomża	62,9	50,7	4,7	4,2	–	0,5	7,5	–	–
Suwałki	43,5	41,0	0,1	–	–	–	2,4	–	–

a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych. *b* Stan w końcu roku. *c* Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 3/57/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrekultywowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione				magazynowane czasowo		
			razem	w tym					
				termiczne	kompostowane	składowane ^c			
w tysiącach ton									
OGÓŁEM	707,6	641,9	24,7	5,7	12,7	3,8	41,0	2333,4	29,6
Przetwórstwo przemysłowe	537,0	493,0	16,6	1,5	12,7	0,1	27,4	–	–
w tym:									
produkcja artykułów spożywczych	268,5	246,7	13,3	1,2	11,4	–	8,5	–	–
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^a	194,5	177,4	0,3	0,3	–	–	16,8	–	–

a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych. *b* Stan w końcu roku. *c* Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 3/57/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2011 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrehabilitowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione				magazynowane czasowo		
			razem	w tym					
				termiczne	kompostowane	składowane ^c			
w tysiącach ton									
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	87,2	85,4	0,2	–	–	–	1,6	2201,4	23,0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	68,5	49,4	7,9	4,2	–	3,7	11,2	132,0	6,6
Budownictwo	10,4	10,4	–	–	–	–	–	–	–
Pozostałe sekcje	4,5	3,7	–	–	–	–	0,8	–	–

a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych. *b* Stan w końcu roku. *c* Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 4/58/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG MIAST

L A T A MIASTA	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^{ab}	Tereny składowania odpadów niezrehabilitowane ^b w ha
	ogółem	poddane odzyskowi	unieszkodliwione				magazynowane czasowo		
			razem	w tym					
				termiczne	kompostowane	składowane ^c			
w tysiącach ton									
OGÓŁEM									
2000	700,2	516,2	131,9	0,3	0,4	109,0	52,1	2331,0	32,5
2005	802,0	676,2	69,8	–	4,9	47,3	56,0	2474,8	36,5
2010	549,5	462,7	58,7	8,3	12,1	35,6	28,1	2350,2	30,5
2011	579,8	531,5	24,4	5,4	12,7	3,8	23,9	2333,4	29,6
o liczbie ludności:									
Poniżej 2000									
Tykocin	3,0	3,0	–	–	–	–	–	–	–
2000–4999									
Brańsk	1,1	–	1,1	1,1	–	–	–	–	–
Czyżew	1,8	1,7	0,1	0,1	–	–	–	–	–
5000–9999									
Czarna Białostocka	15,0	15,0	–	–	–	–	–	–	–
Sejny	7,7	7,7	–	–	–	–	–	–	–
Wysokie Mazowieckie	10,4	8,6	–	–	–	–	1,8	–	–
10000–19999									
Kolno	13,4	13,4	–	–	–	–	–	–	–
Łapy	4,5	4,5	–	–	–	–	–	–	–
Mońki	112,5	111,8	0,7	–	–	–	–	–	–
Siemiatycze	16,3	4,5	11,3	–	11,2	0,1	0,5	–	–
Sokółka	7,1	7,1	–	–	–	–	–	–	–
20000–49999									
Augustów	14,4	13,1	1,3	–	1,3	–	–	2,9	0,3
Bielsk Podlaski	6,8	–	–	–	–	–	6,8	–	–
Grajewo	117,5	117,5	–	–	–	–	–	–	–
Hajnówka	6,3	6,3	–	–	–	–	–	–	–
Zambrów	7,3	7,1	0,2	–	–	–	–	–	–

a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych. *b* Stan w końcu roku. *c* Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 4/58/. ODPADY (z wyłączeniem odpadów komunalnych) WEDŁUG MIAST (dok.)

L A T A MIASTA	Odpady wytworzone w ciągu roku							Odpady dotych- czas skła- dowane (nagro- madzo- ne) ^{ab}	Tereny składo- wania odpadów niezre- kultywo- wane ^b w ha
	ogółem	poddane odzys- kowi	unieszkodliwione				maga- zyno- wane czaso- wo		
			razem	w tym					
				termicz- nie	kompos- towane	składo- wane ^c			
w tysiącach ton									
50000–99999									
Łomża	62,9	50,7	4,7	4,2	–	0,5	7,5	–	–
Suwałki	43,5	41,0	0,1	–	–	–	2,4	–	–
100000 i więcej									
Białystok	128,3	118,5	4,9	–	0,2	3,2	4,9	2330,5	29,3

^a Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych. ^b Stan w końcu roku. ^c Na składowiskach (wysypiskach, hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

TABL. 5/59/. ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
Odpady komunalne zebrane^a w t	325766	267991	242937	252132
w tym z gospodarstw domowych	242053	195124	182088	185083
Zdeponowane na składowiskach	307048	215811	193463	158913
Unieszkodliwione biologicznie	18158	41521	22617	186
Unieszkodliwione w procesach mechaniczno-biologicznego przetwarzania	69143
Wysegregowane ze zmieszanych	5873	16496	8716
Wyselekcjonowane	560	4786	10361	15174
w tym:				
papier i tektura	143	1887	2384	2939
szkło	278	924	1953	3051
tworzywa sztuczne	100	518	2236	3829
metale	39	126	126	405
tekstylia	647	815	902
wielkogabarytowe	684	940	1803
Nieczystości ciekłe wywiezione w dam³	422	332	524	461
W tym z gospodarstw domowych	275	177	331	264

^a Dane szacunkowe.

TABL. 6/60/. KONTROLOWANE SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
Czynne:				
liczba	64	80	42	36
powierzchnia w ha	109,4	143,7	92,4	87,0
powierzchnia zrehabilitowana w ciągu roku w ha	1,0	–	2,4	1,4
O zakończonej eksploatacji:				
liczba	3	4	29	2
powierzchnia w ha	3,0	7,0	47,4	2,4
powierzchnia zrehabilitowana w ciągu roku w ha	2,0	–	35,7	1,4

TABL. 7/61/. ODPADY KOMUNALNE, NIECZYSTOŚCI CIEKŁE I SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zebrane odpady komunalne zmieszane ^a		Nieczystości ciekłe wywiezione		Czynne składowiska kontrolowane ^b	
	ogółem	w tym z gospodarstw domowych	ogółem	w tym z gospodarstw domowych	liczba	powierzchnia w ha
	w tonach		w dm ³			
WOJEWÓDZTWO	236957,6	185083,0	461,0	264,4	36	87
POWIATY						
Augustowski	14241,6	12076,0	31,0	19,7	1	1,1
Białostocki	29275,2	23766,9	58,2	35,5	5	24,0
Bielski	10743,7	7018,5	21,8	7,3	2	5,2
Grajewski	6109,7	5192,9	32,3	23,2	4	5,5
Hajnowski	6410,6	5536,3	13,9	9,1	3	4,0
Kolneński	5943,0	5239,6	32,5	27,0	1	1,1
Łomżyński	8203,4	6681,6	27,3	20,1	4	15,3
Moniecki	4965,6	4234,6	12,3	8,0	4	8,0
Sejneński	2136,9	1242,0	27,0	3,7	1	2,8
Siemiatycki	5419,1	3959,9	49,1	38,3	2	4,8
Sokólski	8992,4	7002,8	41,6	27,9	4	5,5
Suwalski	4789,8	4192,6	7,7	3,7		
Wysokomazowiecki	6764,6	5710,4	25,5	13,2	3	5,3
Zambrowski	6914,5	5553,6	22,1	3,2	1	1,6
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Białystok	70697,2	55453,5	47,4	19,3	–	–
Łomża	17431,3	14207,1	4,6	3,6	–	–
Suwałki	27919,0	18014,7	6,7	1,6	1	2,8

^a Bez wyselekcjonowanych; dane szacunkowe. ^b Stan w dniu 31 XII.

DZIAŁ VI. OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

Uwagi metodyczne

Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody:

- dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów,
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,
- siedlisk przyrodniczych,
- siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt,
- krajobrazu,
- zieleni w miastach i wsiach,
- zadrzewień.

Cele ochrony przyrody to:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Różnorodność biologiczna (bioróżnorodność) to zróżnicowanie wszystkich organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami oraz zróżnicowanie ekosystemów.

Park narodowy to obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na terenie którego ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Celem tworzenia parków narodowych jest zachowanie różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenie właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenie zniekształconych siedlisk przyrodniczych, a także siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów.

Utworzenie parku narodowego, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Nadzór nad parkami narodowymi sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Uznanie obszaru za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne oraz kulturowe, a także walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody).

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody lub na mocy uchwały rady gminy).

Sieć obszarów Natura 2000 to spójna funkcjonalnie europejska sieć ekologiczna, tworzona w celu zachowania rodzajów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Zadaniem sieci jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę nie tylko najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych charakterystycznych dla regionów biogeograficznych. Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje: obszary specjalnej ochrony ptaków, specjalne obszary ochrony siedlisk oraz obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) to obszary wyznaczone, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w których granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.

Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) to obszary wyznaczone, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt lub w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty to projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk, zatwierdzony przez Komisję Europejską w drodze decyzji, który w regionie biogeograficznym, do którego należy, w znaczący sposób przyczynia się do zachowania lub odtworzenia stanu właściwej ochrony siedliska przyrodniczego lub gatunku będącego przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także może znacząco przyczynić się do spójności sieci obszarów Natura 2000 i zachowania różnorodności biologicznej w obrębie danego regionu biogeograficznego; w przypadku gatunku zwierząt występujących na dużych obszarach, obszarem mającym znaczenie dla Wspólnoty jest obszar w obrębie naturalnego zasięgu takich gatunków, charakteryzujący się fizycznymi lub biologicznymi czynnikami istotnymi dla ich życia lub rozmnażania.

Wyznaczenie obszaru Natura 2000, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi oraz z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej.

Obszar Natura 2000 może obejmować swym zasięgiem część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami przyrody (z wyjątkiem ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów).

Dotychczas zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133) z dnia 12 I 2011 r. zostały wyznaczone 144 obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO). Proponowane SOO zostały zgłoszone do Komisji Europejskiej przez Rząd Polski w maju 2004 r. Prace nad precyzowaniem przebiegu granic wyznaczonych obszarów Natura 2000 nadal trwają, dlatego powierzchnie tych obszarów mogą w przyszłości ulegać zmianom.

Dane dotyczące powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej nie uwzględnia-

ją informacji o obszarach sieci Natura 2000.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy).

Stanowiska dokumentacyjne to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych. Stanowiskami dokumentacyjnymi mogą być także miejsca występowania kopalnych szczątków roślin lub zwierząt.

Stanowisko dokumentacyjne może być ustanowione w drodze uchwały rady gminy (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy).

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Mogą nimi być naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Użytek ekologiczny może być ustanowiony w drodze uchwały rady gminy (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy).

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy stanowią fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Ustanowienie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego może nastąpić w drodze uchwały rady gminy (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody albo uchwały rady gminy).

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

Ochronę gatunkową roślin i zwierząt wprowadza się w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa. Rozporządzenie to określa listę gatunków objętych ochroną, sposoby wykonywania ochrony oraz stosowne ograniczenia, zakazy i nakazy przewidziane odpowiednimi przepisami. Decyzje dotyczące ochrony gatunkowej mogą być podjęte także w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska (do 2008 r. – w drodze rozporządzenia wojewody).

Ochrona ścisła oznacza całkowite i trwałe zaniechanie bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg procesów przyrodniczych na obszarach objętych ochroną, a w przypadku gatunków – całoroczną ochroną należących do nich osobników i stadiów ich rozwoju.

Ochrona częściowa jest to ochrona gatunków roślin, zwierząt i grzybów dopuszczająca możliwość redukcji liczebności populacji oraz pozyskiwanie osobników tych gatunków lub ich części.

Ochrona krajobrazowa oznacza zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu.

TABL. 1/62/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona							Pomniki przyrody	
	ogółem		parki narodowe	rezerваты przyrody ^a	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne		
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej							w hektarach
WOJEWÓDZTWO	2000	644040,6	31,9	92160,4	14015,3	88084,5	462717,3	1921,4	2051
	2005	644999,7	32,0	92089,8	23599,4	88084,5	462717,3	1697,5	2112
	2010	645561,4	32,0	92071,6	23531,9	88084,5	462717,3	2108,4	2058
	2011	645634,4	32,0	92143,9	23531,9	88084,5	462715,3	2110,7	2031
POWIAT AUGUSTOWSKI		110971,1	66,9	9503,4	3570,5	–	101380,0	37,2	61
Gmina miejska									
Augustów		5657,7	69,9	–	0,1	–	5570,0	4,5	13
Gmina miejsko-wiejska									
Lipsk		11961,0	64,9	1756,0	–	–	10205,0	–	2
Gminy wiejskie									
Augustów		14950,0	56,1	–	345,9	–	14950,0	21,7	6
Bargłów Kościelny		7531,0	40,1	281,0	–	–	7250,0	6,7	3
Nowinka		17157,4	84,1	1907,4	715,3	–	15250,0	–	7
Płaska		23100,0	62,0	–	1434,5	–	23100,0	–	22
Sztabin		30614,0	84,3	5559,0	1074,7	–	25055,0	4,3	8
POWIAT BIAŁOSTOCKI		100974,4	33,9	6298,0	3305,1	53768,6	40075,2	118,6	151
Gminy miejsko-wiejskie									
Choroszcz		3429,0	20,9	1619,0	–	–	1810,0	–	8
Czarna Białostocka		15046,4	72,9	–	965,2	15046,4	–	–	35
Łapy		2451,0	19,2	2451,0	–	–	–	–	2
Michałowó		11361,1	27,7	–	113,7	2827,4	8420,0	–	–
Supraśl		12039,6	63,9	–	854,7	12039,6	–	–	40
Suraz		3009,0	39,3	489,0	–	–	2520,0	–	–
Tykocin		7829,2	37,8	159,0	62,0	–	7670,2	84,7	6
Wasilków		4262,5	33,5	–	0,5	4240,9	–	21,6	3
Zabłudów		4710,0	13,9	–	–	–	4710,0	–	7
Gminy wiejskie									
Dobrzyniewo Duże		6569,6	40,8	–	159,6	3690,6	2869,0	–	–
Gródek		26987,0	62,8	–	1149,4	15923,7	10376,0	12,3	24
Juchnowiec Kościelny ...		1700,0	9,9	–	–	–	1700,0	–	3
Poświętne		–	–	–	–	–	–	–	7
Turośń Kościelna		1580,0	11,3	1580,0	–	–	–	–	2
Zawady		–	–	–	–	–	–	–	14
POWIAT BIELSKI		4209,0	3,0	–	–	–	4200,0	9,0	57
Gmina miejska									
Bielsk Podlaski		–	–	–	–	–	–	–	18
Gminy wiejskie									
Bielsk Podlaski		3150,0	7,3	–	–	–	3150,0	–	25
Boćki		9,0	0,0	–	–	–	–	9,0	6
Brańsk		–	–	–	–	–	–	–	3
Orla		–	–	–	–	–	–	–	2
Wyszki		1050,0	5,1	–	–	–	1050,0	–	3

^a Część powierzchni rezerwatów przyrody została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

TABL. 1/62/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona							Pomniki przyrody
	ogółem		parki narodowe	rezerваты przyrody ^a	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne	
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej						
POWIAT GRAJEWSKI ..	18887,0	19,5	6615,0	194,6	–	12027,0	62,0	19
Gminy miejsko-wiejskie								
Rajgród	13555,0	65,4	1466,0	11,6	–	12027,0	62,0	3
Szczuczyn	–	–	–	–	–	–	–	14
Gminy wiejskie								
Grajewo	972,0	3,2	972,0	–	–	–	–	1
Radziłów	4177,0	20,9	4177,0	–	–	–	–	–
Wąsosz	183,0	1,6	–	183,0	–	–	–	1
POWIAT HAJNOWSKI	95413,4	58,8	10517,3	12340,3	–	84490,8	727,4	1250
Gmina miejska								
Hajnówka	22,6	1,1	–	–	–	–	22,6	60
Gmina miejsko-wiejska								
Kleszczele	3274,0	22,9	–	227,0	–	3274,0	–	1
Gminy wiejskie								
Białowieża	19057,5	93,8	6055,7	4305,1	–	12975,0	79,8	527
Czeremcha	550,0	5,7	–	–	–	550,0	–	1
Czyże	60,0	0,4	–	–	–	60,0	–	–
Dubicze Cerkiewne	10634,0	70,2	–	155,3	–	10634,0	55,7	15
Hajnówka	18032,1	61,6	–	5688,1	–	17691,0	524,9	527
Narew	10132,6	42,0	–	–	–	10128,0	4,6	2
Narewka	33650,6	99,3	4461,6	1964,8	–	29178,8	39,8	117
POWIAT KOLNEŃSKI ..	21079,4	22,4	–	197,8	–	20879,0	66,3	39
Gmina miejska								
Kolno	–	–	–	–	–	–	–	1
Gmina miejsko-wiejska								
Stawiski	74,0	0,4	–	71,8	–	–	2,2	5
Gminy wiejskie								
Grabowo	–	–	–	–	–	–	–	2
Kolno	6631,9	23,5	–	–	–	6631,9	38,3	2
Mały Płock	1583,1	11,3	–	–	–	1582,7	0,4	28
Turośl	12790,4	64,3	–	126,0	–	12664,4	25,4	1
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	35161,7	26,0	351,0	540,7	7353,5	27439,6	84,0	54
Gminy miejsko-wiejskie								
Jedwabne	326,0	2,0	326,0	–	–	–	–	–
Nowogród	4142,6	40,9	–	–	–	4142,6	8,3	3
Gminy wiejskie								
Łomża	4976,6	24,0	–	163,6	3667,0	1304,5	21,3	5
Miastkowo	2180,5	19,0	–	–	–	2169,7	10,8	4
Piątnica	4287,0	19,6	–	69,8	3039,4	1245,8	14,6	19
Przytuły	–	–	–	–	–	–	–	4
Wizna	672,1	5,0	25,0	–	647,1	–	–	19
Zbójna	18576,9	100,0	–	307,3	–	18577,0	29,0	–

^a Część powierzchni rezerwatów przyrody została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

TABL. 1/62/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (cd.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona							Pomniki przyrody
	ogółem		parki narodowe	rezerваты przyrody ^a	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne	
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej						
POWIAT MONIECKI	43873,5	31,8	39515,0	129,8	2817,5	1541,0	–	15
Gminy miejsko-wiejskie								
Goniądz	23028,0	61,2	21787,0	–	–	1241,0	–	3
Knyszyn	2817,5	22,1	–	129,8	2817,5	–	–	5
Mońki	–	–	–	–	–	–	–	2
Gminy wiejskie								
Jaświły	1189,0	6,8	1189,0	–	–	–	–	–
Krypno	300,0	2,7	–	–	–	300,0	–	2
Trzcianne	16539,0	49,8	16539,0	–	–	–	–	3
POWIAT SEJNEŃSKI	52048,2	60,9	5197,9	568,8	–	46850,0	106,8	76
Gminy wiejskie								
Giby	19574,3	60,6	3774,3	25,1	–	15800,0	–	29
Krasnopol	14073,6	82,1	1423,6	55,8	–	12650,0	106,8	9
Puńsk	3550,0	25,6	–	1,3	–	3550,0	–	11
Sejny	14850,3	68,3	–	486,6	–	14850,0	–	27
POWIAT SIEMIATYCKI	31345,5	21,5	–	249,1	–	31013,7	68,1	41
Gmina miejska								
Siemiatycze	250,0	6,9	–	–	–	250,0	–	2
Gmina miejsko-wiejska								
Drohiczyn	7290,0	35,1	–	–	–	7290,0	2,6	3
Gminy wiejskie								
Dziadkowice	14,2	0,1	–	–	–	–	14,2	8
Grodzisk	87,9	0,4	–	87,9	–	–	–	4
Mielnik	17888,1	91,1	–	36,2	–	17832,0	2,7	7
Milejczyce	19,8	0,1	–	–	–	–	19,8	1
Nurzec-Stacja	1727,2	8,0	–	125,0	–	1580,0	22,2	9
Perlejewo	851,7	8,0	–	–	–	851,7	–	2
Siemiatycze	3216,6	14,2	–	–	–	3210,0	6,6	5
POWIAT SOKÓLSKI	53160,6	25,9	5146,0	1677,6	17860,9	30074,0	–	50
Gminy miejsko-wiejskie								
Dąbrowa Białostocka	1843,0	7,0	1843,0	–	–	–	–	4
Krynki	12788,1	77,0	–	273,7	988,1	11800,0	–	–
Sokółka	8915,6	28,4	–	147,3	3385,6	5530,0	–	7
Suchowola	3132,0	12,2	3132,0	–	–	–	–	2
Gminy wiejskie								
Janów	1592,1	7,7	–	79,7	1512,4	–	–	2
Korycin	–	–	–	–	–	–	–	2
Kuźnica	4550,0	34,1	–	–	–	4550,0	–	8
Nowy Dwór	171,0	1,4	171,0	–	–	–	–	1
Sidra	–	–	–	–	–	–	–	13
Szudziałowo	20168,8	66,9	–	1176,9	11974,8	8194,0	–	11

^a Część powierzchni rezerwatów przyrody została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

TABL. 1/62/. POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA ORAZ POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW I GMIN (dok.)

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona							Pomniki przyrody
	ogółem		parki narodowe	rezerваты przyrody ^a	parki krajobrazowe	obszary chronionego krajobrazu	użytki ekologiczne	
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej						
POWIAT SUWALSKI	73365,1	56,1	7948,3	375,1	6284,0	59040,0	827,1	97
Gminy wiejskie								
Bakałarzewo	4053,8	33,1	–	3,8	–	4050,0	–	13
Filipów	8700,0	57,7	–	–	–	8700,0	604,3	5
Jeleniewo	10655,0	81,1	–	66,1	3016,0	7550,0	109,6	19
Przerośl	7407,0	59,9	–	305,2	1257,0	6150,0	63,9	9
Raczki	6400,0	45,0	–	–	–	6400,0	–	2
Rutka-Tartak	7390,0	71,4	–	–	440,0	6950,0	40,9	11
Suwałki	13988,3	52,9	7948,3	–	–	6040,0	–	7
Szypłiszki	5650,0	36,1	–	–	–	5650,0	–	12
Wiżajny	9121,0	81,5	–	–	1571,0	7550,0	8,4	19
POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	3126,5	2,4	1052,0	–	–	2069,5	–	67
Gminy miejsko-wiejskie								
Ciechanowiec	2069,5	10,3	–	–	–	2069,5	–	38
Czyżew	2,1	0,0	–	–	–	–	–	–
Szepietowo	2,9	0,0	–	–	–	–	–	–
Gminy wiejskie								
Klukowo	–	–	–	–	–	–	–	1
Kobylin-Borzymy	322,0	2,7	322,0	–	–	–	–	21
Kulesze Kościelne	–	–	–	–	–	–	–	1
Nowe Piekuty	–	–	–	–	–	–	–	3
Sokoły	730,0	4,7	730,0	–	–	–	–	1
Wysokie Mazowieckie ...	–	–	–	–	–	–	–	2
POWIAT ZAMBROWSKI	279,4	0,4	–	275,2	–	–	4,2	4
Gminy wiejskie								
Kołaki Kościelne	–	–	–	–	–	–	–	2
Rutki	114,8	0,6	–	114,8	–	–	–	–
Szumowo	2,5	0,0	–	–	–	–	2,5	–
Zambrów	162,1	0,5	–	160,4	–	–	1,7	2
MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
Białystok	103,9	1,0	–	103,9	–	–	–	12
Łomża	675,5	20,7	–	–	–	675,5	–	12
Suwałki	960,2	14,7	–	3,4	–	960,0	–	26

^a Część powierzchni rezerwatów przyrody została wykazana dwukrotnie: raz w rezerwach przyrody, drugi raz łącznie z powierzchnią parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, na terenie których są położone.

U w a g a. Oprócz prezentowanych form ochrony przyrody i krajobrazu na powierzchnię ogółem składają się zespoły przyrodniczo-krajobrazowe o łącznej powierzchni 144,3 ha (położone na terenie gmin: Mielnik – 56,1 ha, Szepietowo – 2,9 ha, Augustów – 83,2 ha i Czyżew – 2,1 ha) oraz stanowiska dokumentacyjne o łącznej powierzchni 0,5 ha (położone na terenie gminy Sejny – 0,3 ha i miasta Suwałki – 0,2 ha).

TABL. 2/63/. PARKI NARODOWE W 2011 R.
Stan w dniu 31 XII

PARKI NARODOWE	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Ogólna charakterystyka
Biebrzański	1993	59223,0	Obejmuje znaczną część Kotliny Biebrzańskiej, która jest jednym z największych i najbardziej naturalnych kompleksów torfowisk niskich w Europie Środkowej i Zachodniej. Kotlinę tę charakteryzuje wyjątkowo dobrze zachowana dwukierunkowa strefowość ekologiczna (roślinno-glebowo-hydrologiczna). Dolina Biebrzy została uznana przez Bird Life International za ostoję ptaków o randze światowej. Biebrzański Park Narodowy znajduje się od 1995 r. na liście siedlisk Konwencji RAMSAR, tj. obszarów mokradłowych o międzynarodowym znaczeniu, zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodno-błotnego, a od 2004 r. wraz z otuliną jest obszarem NATURA 2000.
Wigierski	1989	15053,6	Położony jest na północnym skraju Puszczy Augustowskiej. Swoim zasięgiem obejmuje zespół 42 jezior (z największym jeziorem Wigry) z otaczającymi je lasami i torfowiskami. Park uznany został za obszar wodno-błotny o znaczeniu międzynarodowym, chroniony na mocy międzynarodowej Konwencji Ramsarskiej. Ma również rangę europejskiej ostoi ptaków IBA (Important Bird Area) „Puszcza Augustowska” (kod PL043), a ponadto wchodzi w skład sieci NATURA 2000 – Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Augustowska” (kod PLB200002) oraz Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk „Ostoja Wigierska” (kod PLH200004).
Białowieski	1921, 1932, 1947	10517,3	Jest najstarszym polskim parkiem narodowym. Jego historia sięga 1921 r. Utworzono wtedy leśnictwo „Rezerwat”, które w 1932 r. przemianowano na jednostkę specjalną „Park Narodowy w Białowieży”. W 1947 r. obiekt ten reaktywowano jako Białowieski Park Narodowy. Chroni on ostatnie na Niżu Europejskim lasy naturalne o charakterze pierwotnym w strefie lasów mieszanych i liściastych. Dzięki wysiłkom naukowców i pracowników Parku w 1929 r. rozpoczęła się zakończona sukcesem restytucja żubra. W skład Białowieskiego Parku Narodowego wchodzi obiekty: Obręb Ochronny Orłówka (objęty ochroną ścisłą), Obręb Ochronny Hwoźna (włączony w skład parku w 1996 r.), Ośrodek Hodowli Żubrów z Rezerwatem Pokazowym Żubrów oraz Park Pałacowy, gdzie znajduje się Muzeum Przyrodniczo-Leśne. Białowieski Park Narodowy od 1977 r. jest rezerwatem Biosfery UNESCO, a od 2005 r. cała polska część Puszczy Białowieskiej została objęta tym statusem. W 1979 r. UNESCO wpisało BPN, jako jedyny przyrodniczy obiekt w Polsce, na listę Światowego Dziedzictwa Ludzkości, a w 1992 r. UNESCO nadało ten status Państwowemu Parkowi Narodowemu „Białowieżskaja Puszcza” tworząc obiekt transgraniczny polsko-białoruski.

TABL. 2/63/. PARKI NARODOWE W 2011 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PARKI NARODOWE	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Ogólna charakterystyka
Narwiański	1996	7350,0	Chroni zabagniony, naturalny fragment doliny Górnej Narwi od Suraza do Rzędzian. O wartości przyrodniczej Parku decyduje niespotykany w Europie i bardzo rzadki na świecie charakter rzeki wielokorytowej (anastomozującej), a także ornitofauna związana z terenami mokradłowymi. Liczne rozgałęzienia nurtu oraz naturalna dolina Narwi decydują o wyjątkowej wartości turystycznej.

TABL. 3/64/. PARKI NARODOWE WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW

Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI NARODOWE	Powierzchnia								
	ogółem		grunty				wody	tereny pozostałe	
	w hektarach	w % powierzchni ogólnej województwa	leśne		rolne	zadrzewione i zakrzewione			
			razem	w tym niezależne			w hektarach		
OGÓŁEM	2000	92160,4	4,6	35013,1	584,7	21201,4	309,5	4474,6	31161,8
	2005	92089,8	4,6	35012,9	509,5	17035,5	686,1	4447,4	34907,9
	2010	92071,6	4,6	35160,6	446,5	17123,7	680,4	4447,1	34659,8
	2011	92143,9	4,6	35131,5	450,0	17139,7	680,5	4530,3	34661,9
Biebrzański		59223,0	2,9	15682,9	168,5	14087,1	493,2	972,5	27987,3
Wigierski		15053,6	0,7	9381,6	47,0	2318,3	8,8	2870,6	474,3
Białowieski		10517,3	0,5	9974,0	234,5	15,3	1,5	19,2	507,3
Narwiański		7350,0	0,4	93,0	–	719,0	177,0	668,0	5693,0

TABL. 4/65/. PARKI NARODOWE WEDŁUG KATEGORII OCHRONNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI NARODOWE	Powierzchnia w ha						
	parku narodowego					strefy ochronnej	
	ogółem	w tym pod ochroną					
		ściłą		częściową	krajobrazową		
razem	w tym grunty leśne						
OGÓŁEM	2000	92160,4	10445,4	9167,2	46315,2	30106,8	96740,1
	2005	92089,8	10821,5	9538,9	44362,2	31613,1	96740,1
	2010	92071,6	10821,5	9571,3	45184,5	30772,6	96740,1
	2011	92143,9	13628,3	12342,9	43084,7	30137,9	96740,1
Biebrzański		59223,0	7279,0	6528,9	25041,0	26903,0	66824,0
Wigierski		15053,6	623,2	283,0	11547,5	2882,9	11283,8
Białowieski		10517,3	5726,1	5531,0	4439,2	352,0	3224,3
Narwiański		7350,0	–	–	2057,0	–	15408,0

TABL. 5/66/. STAN LICZEBNY GŁÓWNYCH GATUNKÓW ZWIERZĄT ŁOWNYCH I CHRONIONYCH W PARKACH NARODOWYCH

GATUNKI ZWIERZĄT	Parki narodowe											
	Biebrzański			Wigierski			Białowieski			Narwiański		
	2005	2010	2011	2005	2010	2011	2005	2010	2011	2005	2010	2011
Żubr	–	–	–	–	–	–	397 ^a	45	100 ^b	–	–	–
Łoś	601	650	515	32	37	43	– ^c	8	9	12	23	56
Jeleń	512	530	470	152	160	180	320	800	315	–	15	3
Sarna	930	. ^d	–	185	193	198	160	110	50	. ^d	60	39
Dzik	485	460	450	98	133	115	150	800	803	. ^d	55	21
Wilk	20	20	20	6 ^e	4	7	8	7	6	–	–	–
Lis	700	. ^d	–	130	130	130	35	30	28	. ^d	. ^d	. ^d
Ryś	5	5	4	–	1	1	– ^c	3	2	–	–	–
Wydra	90	. ^d	–	45	45	45	10	10	10	4	. ^d	. ^d
Borsuk	90	100	100	45	20	20	18	15	14	3	. ^d	. ^d
Bóbr	800	. ^d	–	268	160	160	18	18	12	250	250	250
Orlik krzykliwy	13 ^f	26	23	–	. ^d	2	4	2	10	. ^d	–	2
Orlik grubodzioby	12 ^f	30	27	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Bielik	6 ^f	16	18	6	3 ^f	6 ^f	. ^e	. ^e	–	–	1	1
Głuszczyk	–	–	–	–	–	–	– ^c	–	–	–	–	–
Cietrzew	130	81	54	–	–	–	– ^c	–	–	–	–	–
Bocian czarny ^d	15	14	2	. ^d	. ^e	4	3	4	. ^d	– ^c	–

a Dane dla Puszczy Białowieskiej. *b* Na terenie Białowieskiego Parku Narodowego i Ośrodka Hodowli Żubrów. *c* Tylko ślady bytowania. *d* Występują, brak danych liczbowych. *e* Pojawiające się przechodnio, migrujące. *f* Liczba wyznaczonych stref ochronnych.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 6/67/. OCHRONA LASU W PARKACH NARODOWYCH

L A T A PARKI NARODOWE	Zabezpieczenie upraw przed zwierzyną ^a w ha	Skrzynki łęgowe istniejące	Pułapki		Próbne poszukiwania owadów w ściółce (liczba prób)	
			tradycyjne	feromonowe		
Biebrzański	2005	21,8	–	35	107	77
	2010	10,4	–	20	50	75
	2011	11,0	–	20	49	55
Wigierski	2005	111,4	1060	21	336	150
	2010	94,0	930	14	267	57
	2011	87,7	940	11	261	57
Białowieski	2005	2,0	48	31	60	–
	2010	–	–	–	60	–
	2011	26,7	–	–	60	–
Narwiański	2005	–	–	–	2	–
	2010	–	9	2	2	2
	2011	–	9	2	2	2

a Chemiczne, mechaniczne i gradzenia.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 7/68/. POZYSKANIE DREWNA W PARKACH NARODOWYCH WEDŁUG KATEGORII CIEĆ

L A T A PARKI NARODOWE	Ogółem ^a	W tym grubizna							
		iglasta			liściasta				
		razem	cięcia sanitarne	trzebieże	razem	cięcia			
						rębne	sanitarne	trzebieże	
w tysiącach metrów sześciennych									
Biebrzański	2005	8,1	5,9	2,6	3,3	2,1	0,3	0,8	1,0
	2010	10,6	8,9	6,2	2,7	1,6	0,2	1,2	0,2
	2011	5,8	4,7	3,0	1,7	0,9	–	0,6	0,3
Wigierski	2005	11,7	10,9	9,2	1,7	0,8	–	0,3	0,5
	2010	11,2	10,3	5,6	4,7	0,8	–	0,2	0,6
	2011	12,0	11,3	6,7	4,6	0,6	–	0,1	0,5
Białowieski	2005	0,6	0,3	0,3	–	0,3	–	0,2	0,1
	2010	0,3	0,2	0,2	–	0,1	–	0,1	–
	2011	0,3	0,1	0,1	–	0,2	–	0,2	–
Narwiański	2005	0,3	0,3	–	0,3	–	–	–	–
	2010	–	–	–	–	–	–	–	–
	2011	–	–	–	–	–	–	–	–

^a Łącznie z drewnem pozostawionym w lesie do mineralizacji.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 8/69/. TURYSTYKA W PARKACH NARODOWYCH

L A T A PARKI NARODOWE	Schroniska	Domy wczaso- we	Kempingi, biwaki	Schrony przeciw- deszczowe	Szlaki turystyczne w km		Liczba turystów		
					ogółem	w tym do remontu	w tys.	na 1 ha powierz- chni	
Biebrzański	2005	–	–	5	17	471,0	80,7	37	1
	2010	–	–	4	6	463,7	31,0	31	1
	2011	–	–	4	6	463,7	78,0	27	1
Wigierski	2005	1	2	18	54	218,0	18,0	100	7
	2010	–	3	20	70	245,4	80,0	110	7
	2011	–	3	20	70	245,4	80,0	110	7
Białowieski	2005	1	–	–	–	38,5	38,0	240	23
	2010	–	2	–	–	44,0	1,0	170	17
	2011	–	1	–	–	42,0	3,0	134	13
Narwiański	2005	–	–	2	–	45,0	–	5	1
	2010	–	–	–	–	55,0	–	13	2
	2011	–	–	–	–	55,0	–	10	1

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

TABL. 9/70/. REZERWATY PRZYRODY W 2011 R.

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Czapliniec Belda Powiat grajewski	1958	11,58	Ochrona miejsc gnieźdzenia się czapli siwej.
Tobolinka Powiat sejneński	1959	4,32	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jeziora dystroficznego z pływającymi wyspami pła torfowców.
Cmentarzysko Jaćwingów Powiat suwalski	1959	4,12	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych boru świeżego wraz z cmentarzyskiem Jaćwingów.
Mały Borek Powiat augustowski	1959	90,49	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych typów boru sosnowego właściwych dla Puszczy Augustowskiej.
Kozi Rynek Powiat augustowski	1959	146,63	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych typów zbiorowisk leśnych grądowych i łągowych charakterystycznych dla Puszczy Augustowskiej.
Ostoja bobrów Marycha Powiat sejneński	1960	208,51	Ochrona bobrów.
Jezioro Kolno Powiat augustowski	1960	269,26	Zachowanie miejsc łągowych łabędzia niemego (<i>Cygnus olor</i>).
Starożyn Powiat augustowski	1960	298,43	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych grądu niskiego, lasu mieszanego i olsu w Puszczy Augustowskiej.
Lipiny w Puszczy Białowieskiej Powiat hajnowski	1962	24,51	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jedyne na terenie Puszczy Białowieskiej stanowiska dębu bezszypułkowego, występującego w drzewostanie mieszanym obok dębu szypułkowego.
Bobruzek Powiat sejneński	1962	0,90	Ochrona bobrów.
Brzozowy Grąd Powiat augustowski	1963	0,11	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych obuwika pospolitego.
Jezioro Hańcza Powiat suwalski	1963	305,20	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych oraz ze względu na wybitne walory krajobrazowe jeziora geomorfologiczno-geologicznego, a zarazem limnologicznego.
Gorbacz Powiat białostocki	1967	113,73	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych torfowisk wysokiego i niskiego, porośniętych sosną i brzozą o typie boru bagiennego, wśród których znajduje się zarastające jezioro z rzadką roślinnością.
Bagno Wizna I Powiat zambrowski	1967	30,00	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu torfowiska niskiego ze stanowiskiem rzadkich roślin, jak: miodokwiat krzyżowy, gnidosz królewski, brzoza niska i wierzba lapońska.
Bagno Wizna II Powiat zambrowski	1967	76,00	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu torfowiska niskiego ze stanowiskiem marzycy rudej (<i>Schoenus ferrugineus</i> L.), niebielistki trwałej (<i>Sweetia perennis</i> L.) oraz brzozy niskiej (<i>Betula humilis</i> Schrank).
Rezerwat Krajobrazowy im. prof. W. Szafera Powiat hajnowski	1969	1356,91	Zachowanie ze względów krajobrazowych naturalnych zespołów leśnych Puszczy Białowieskiej położonych wzdłuż szosy Hajnówka – Białowieża.
Perkuć Powiat augustowski	1970	209,82	Zachowanie naturalnych zbiorowisk roślinnych związanych z zanikającym zbiornikiem wodnym.

TABL. 9/70/. REZERWATY PRZYRODY W 2011 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Budzisk Powiaty: białostocki sokólski	1970	328,51	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z naturalnymi zbiorowiskami leśnymi, torfowiskowymi, łąkowymi i źródłiskowymi.
Glinki Powiat augustowski	1971	1,65	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych jedy- nego na terenie Puszczy Augustowskiej stanowiska pióro- pusznika strusiego.
Karczmisko Powiat sokólski	1971	16,59	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych natu- ralnego zbiorowiska leśnego charakterystycznego dla Puszczy Knyszyńskiej.
Głazowisko Bachanowo nad Czarną Hańczą Powiat suwalski	1972	0,98	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i kra- jobrazowych obszaru pokrytego dużą ilością głazów narzuto- wych.
Kalinowo Powiat łomżyński	1972	69,76	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu grądowego oraz innych zbiorowisk leśnych i murawowych w przełomowym odcinku rzeki Narwi.
Pogorzelce Powiat hajnowski	1974	6,15	Zachowanie fragmentu lasu o charakterze naturalnym z du- żym udziałem lipy drobnolistnej.
Nieznanowo Powiat hajnowski	1974	27,49	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej z kilkoma do- brze wykształconymi zbiorowiskami leśnymi.
Koryciny Powiat siemiatycki	1975	89,06	Zachowanie fragmentu naturalnego starodrzewu dębowego.
Głęboki Kąt Powiat hajnowski	1979	40,46	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego bór świerkowy, torfowcowy o charakterze borealnym oraz olśy z licznymi gatunkami roślin chronionych i rzadkich w runie.
Michnówka Powiat hajnowski	1979	85,86	Zachowanie torfowiska wysokiego oraz otaczających go drzewostanów reprezentujących szereg typowo wykształco- nych zbiorowisk leśnych występujących w Puszczy Biało- wieskiej.
Sitki Powiat hajnowski	1979	34,09	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego rzadko tu spotykane zbiorowiska borowe na wyniosłościach wydmowych, z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin w runie.
Starzyna Powiat hajnowski	1979	370,08	Zachowanie kilku charakterystycznych dla Puszczy Biało- wieskiej zbiorowisk występujących w całej skali ich zmien- ności z licznymi stanowiskami roślin chronionych.
Szczekotowo Powiat hajnowski	1979	36,44	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego zbiorowiska grądowe z licznymi drzewami pomnikowymi oraz największe na tym terenie skupienie kurhanów z okresu wczesnego średniowiecza, jak również pozostałości po smo- larni z XVIII w.
Wysokie Bagno Powiat hajnowski	1979	78,54	Zachowanie fragmentu Puszczy Białowieskiej obejmującego naturalny bór świerkowy rosnący na torfowisku oraz odcinek zatorfionej doliny rzeki Narewki ze stanowiskiem bobrów.
Jezioro Kalejty Powiat augustowski	1980	740,67	Zachowanie wartości przyrodniczych jeziora oraz swoistych cech krajobrazu.
Stara Ruda Powiat augustowski	1980	78,62	Zachowanie źródlisk rzeki Rudawki i fragmentu borów tor- fowcowych na południowo-wschodniej granicy ich zasięgu.

TABL. 9/70/. REZERWATY PRZYRODY W 2011 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Łempis Powiat sejneński	1983	126,64	Zachowanie naturalnych ekosystemów leśnych, wodnych i torfowiskowych z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin i zwierząt, charakterystycznych dla Pojezierza Suwalsko-Augustowskiego.
Pomorze Powiat sejneński	1983	20,45	Zachowanie najstarszego drzewostanu Puszczy Augustowskiej oraz pozostałości dawnego grodziska.
Kukle Powiat sejneński	1983	313,54	Zachowanie swoistych cech krajobrazu oraz naturalnych ekosystemów leśnych, bagiennych i wodnych.
Kaniston Powiat łomżyński	1984	136,59	Zachowanie zwarteo, naturalnego kompleksu olsów w Puszczy Kurpiowskiej.
Ciemny Kąt Powiat kolneński	1984	125,95	Zachowanie zbiorowisk leśnych i drzewostanów naturalnego pochodzenia, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej.
Dębowy Grąd Powiat hajnowski	1985	100,47	Zachowanie drzewostanów naturalnego pochodzenia w Puszczy Białowieskiej, reprezentujących grądy: wilgotny i typowy oraz łęg olszowo-jesionowy.
Kuriańskie Bagno Powiat augustowski	1985	1713,62	Zachowanie obszaru o unikalnej geomorfologii, naturalnych, rzadko spotykanych zbiorowisk leśnych oraz stanowisk wielu rzadkich i chronionych roślin i zwierząt.
Góra Uszeście Powiat siemiatycki	1985	12,06	Zachowanie stanowiska wielu rzadkich gatunków roślin kserotermicznych.
Jesionowe Góry Powiat białostocki	1987	376,55	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z licznymi cennymi zbiorowiskami roślinnymi, zachowanymi przeważnie w stanie naturalnym.
Kulikówka Powiat białostocki	1987	10,88	Zachowanie fragmentu łęgów w Puszczy Knyszyńskiej z obfitym stanowiskiem pióropusznika strusiego.
Stare Biele Powiat sokólski	1987	255,65	Zachowanie cennych fragmentów Puszczy Knyszyńskiej, obejmujących dobrze wykształcone zbiorowiska roślinne z szeregiem roślin chronionych i rzadkich oraz zachowanie kompleksów bagien i zarastających łąk będących ostoją zwierząt.
Góra Pieszczana Powiat sokólski	1987	220,05	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z naturalnymi drzewostanami świerkowo-sosnowymi i stanowiskami licznych roślin chronionych i rzadkich.
Krzemianka Powiat białostocki	1987	230,55	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej, charakteryzującego się dużym bogactwem szaty roślinnej, wysokim stopniem jej naturalności i urozmaiconą rzeźbą terenu oraz obszaru źródłiskowego strumienia o nazwie Krzemianka.
Krzemieńne Góry Powiat białostocki	1987	73,56	Zachowanie zbiorowisk leśnych typowych dla Puszczy Knyszyńskiej, występujących na wale kemowym.
Stara Dębina Powiat sokólski	1987	33,68	Zachowanie starodrzewu dębowego występującego na siedlisku lasu mieszanego oraz stanowisk dębu bezszypułkowego na północnej granicy jego zasięgu.
Surążkowo Powiat białostocki	1987	134,05	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej, obejmującego liczne zbiorowiska leśne o wysokim stopniu naturalności ze znacznym udziałem leśnych zbiorowisk torfowiskowych.
Głazowisko Łopuchowskie Powiat suwalski	1988	15,88	Zachowanie nagromadzonych głazów narzutowych stanowiących unikalny zespół form polodowcowych.

TABL. 9/70/. REZERWATY PRZYRODY W 2011 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Czarny Kąt Powiat łomżyński	1989	32,97	Zachowanie zbiorowisk boru brusznicowego i czemicowego, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej.
Łokieć Powiat łomżyński	1989	139,50	Zachowanie w stanie naturalnym torfowisk niskich i wysokich wraz z otaczającymi zbiorowiskami leśnymi naturalnego pochodzenia, charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej.
Rycerski Kierz Powiat łomżyński	1989	43,52	Zachowanie ginących zbiorowisk grądu czyścowego oraz fragmentu dąbrowy świetlistej.
Jelonka Powiat hajnowski	1989	227,00	Zachowanie szczególnego krajobrazu i środowiska oraz zabezpieczenie przebiegu sukcesji wtórnej na porzuconych jałowych gruntach porolnych.
Woronicza Powiat sokólski	1989	133,80	Zachowanie doliny, strumienia oraz przyległych wzniesień morenowych wraz z występującymi tu licznymi, charakterystycznymi dla tego regionu zbiorowiskami roślinnymi, jak też chronionych i rzadkich gatunków roślin.
Wielki Dział Powiat łomżyński	1990	120,07	Zachowanie w stanie nienaruszonym największego w dolinie Narwi kompleksu lasów łęgowych naturalnego pochodzenia z licznymi drzewami pomnikowymi.
Międzyrzecze Powiat sokólski	1990	249,86	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej odznaczającego się urozmaiconą rzeźbą terenu oraz występowaniem licznych źródlisk, dobrze wykształconych charakterystycznych dla tego obszaru zbiorowisk roślinnych, jak też wielu chronionych gatunków roślin.
Jałówka Powiat białostocki	1990	277,03	Zachowanie cennego fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego charakterystyczne dla jej obszaru układy geomorfologiczne i wyróżniające się bogactwem zbiorowisk roślinnych.
Krasne Powiat białostocki	1990	85,22	Zachowanie cennego fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego dobrze wykształcone zbiorowiska leśne, głównie z grupy borów i borów mieszanych.
Bahno w Borkach Powiaty: sokólski białostocki	1990	286,75	Zachowanie cennych, dobrze wykształconych zbiorowisk torfowiskowych o charakterze borealnym, odznaczających się bogactwem flory roślin naczyniowych i mszaków oraz występowaniem dużej liczby gatunków chronionych.
Sokóły Powiat siemiatycki	1990	44,33	Zachowanie naturalnych zbiorowisk leśnych o typowych dla Wysoczyzny Drohickej drzewostanach mieszanych stanowiących ostatnie fragmenty dawnej Puszczy Nurzeckiej.
Grąd Radziwiłłowski Powiat siemiatycki	1990	24,16	Zachowanie naturalnego fragmentu dawnej Puszczy Nurzeckiej, dobrze wykształconego grądu typowego oraz szeregu gatunków chronionych.
Las Cieliczański Powiat białostocki	1990	370,58	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej z licznymi, cennymi zbiorowiskami leśnymi o charakterze naturalnym, reprezentowanymi głównie przez grądy z rzadkim w naszych lasach wiązem górskim, bory mieszane i olsy.
Wielki Las Powiat moniecki	1990	129,33	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego głównie liczne zbiorowiska leśne o charakterze borowym i wysokim stopniu naturalności.

TABL. 9/70/. REZERWATY PRZYRODY W 2011 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Starodrzew Szyndzielski Powiat sokólski	1990	79,74	Zachowanie fragmentu Puszczy Knyszyńskiej obejmującego starodrzew typu ciepłolubnego lasu sosnowo-świerkowo-dębowego charakterystycznego dla północnej części Puszczy Knyszyńskiej, odznaczającego się dużym stopniem naturalności i występowaniem wielu gatunków roślin rzadkich i chronionych.
Siemianówka Powiat hajnowski	1995	224,54	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego charakteru ekosystemów leśnych, bagiennych i wilgotnych.
Dolina Waliczówki Powiat hajnowski	1995	44,75	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zespołów roślinności turzycowej, występujących w strefie źródłiskowej strumienia leśnego oraz lasu łąkowego o charakterze naturalnym.
Gnilec Powiat hajnowski	1995	37,21	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zbiorowisk turzycowych z udziałem rzadkich gatunków roślin naczyniowych i mszaków.
Podolany Powiat hajnowski	1995	15,10	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych grądu wilgotnego z dużym udziałem dębów pomnikowych.
Olszanka Myśliszcze Powiat hajnowski	1995	278,32	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Berezowo Powiat hajnowski	1995	115,26	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Podcerkwa Powiat hajnowski	1995	228,12	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Przewłoka Powiat hajnowski	1995	78,52	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc występowania rzadkich gatunków motyli.
Kozłowe Borki Powiat hajnowski	1995	246,97	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanu z udziałem boru świerkowo-torfowcowego o borealnym charakterze z bogatą florą mszaków.
Czechy Orlańskie Powiat hajnowski	1995	77,95	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych borów sosnowo-świerkowych, stanowiących pozostałość dawnej Puszczy Bielskiej.
Szelągówka Powiat białostocki	1995	62,04	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zespołu borów sosnowych o charakterze naturalnym, występujących na rozległym obszarze wydmy.
Las Zwierzyniecki M. Białystok	1996	33,84	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych drzewostanu o charakterze grądu wilgotnego.
Antoniuk M. Białystok	1995	70,07	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu odznaczającego się wysokim stopniem naturalności z szeregiem rzadkich gatunków roślin.
Grabówka Powiat zambrowski	1996	60,80	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych wielogatunkowego lasu liściastego o wysokim stopniu naturalności.
Nietupa Powiat sokólski	1994	273,73	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych ostoi bobra, w zabagnionej dolinie rzeki Nietupa.
Kozłowy Ług Powiat sokólski	1997	140,49	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych rozległego torfowiska w początkowym stadium sukcesji leśnej.
Ławski Las I Powiat grajewski	1998	108,93	Zachowanie fragmentów olsu i łągu jesionowo-olszowego.

TABL. 9/70/. REZERWATY PRZYRODY W 2011 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

REZERWATY PRZYRODY LOKALIZACJA	Rok utwo- rzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
Ławski Las II Powiat grajewski	1998	74,11	Zachowanie fragmentów olsu i łągu jesionowo-olszowego.
Chomontowszczyzna Powiat białostocki	2001	234,42	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych frag- mentu Puszczy Knyszyńskiej odznaczającego się wysokim stopniem naturalności, stanowiącym ostoję wolnożyjącego stada żubrów.
Taboły Powiat białostocki	2001	302,44	Zachowanie ze względów przyrodniczych i dydaktycznych fragmentu boru mechowiskowego oraz boru świerkowego tor- fowcowego – coraz radszych elementów środowiska przy- rodniczego.
Rutka Powiat suwalski	2001	49,06	Zachowanie w stanie naturalnym unikalnego bruku polo- dowcowego, jeziora Linówek wraz z przyległym torfowi- skiem przejściowym, stanowiących istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych.
Uroczysko Dzierzbia Powiat kolneński	2001	71,80	Zachowanie w stanie naturalnym typowo wykształconych zbiorowisk lasów łągowych i olsów, stanowiących istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydak- tycznych.
Dębowe Góry Powiat zambrowski	2001	99,62	Zachowanie w stanie naturalnym zespołu świetlistej dąbrowy z dębem bezszypułkowym, stanowiącego istotną wartość ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych.
Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej Powiat hajnowski	2003	8581,62	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i kra- jobrazowych lasów naturalnych i zbliżonych do naturalnych, typowych dla Puszczy Białowieskiej łągów i olsów oraz sied- lisk leśnych z dominacją starych drzewostanów z dużym udziałem olszy, dębu, jesionu, a także licznych gatunków rzadkich i chronionych roślin zielnych, grzybów i zwierząt oraz utrzymaniem procesów ekologicznych i zachowaniem różnorodności biologicznej.
Rabinówka Powiat białostocki	2005	652,45	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dy- daktycznych ostoi rzadkich i chronionych gatunków awifauny łąkowej, a w szczególności populacji cietrzewia na terenie Niecki Gródecko-Michałowskiej.
Jezioro Wiejki Powiat białostocki	2005	22,50	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i dy- daktycznych naturalnego jeziora mezotroficznego oraz wy- stępujących na tym terenie rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt.
Witanowszczyzna Powiat siemiatycki	2007	80,80	Zachowanie w stanie naturalnym ekosystemów leśnych la- sów łągowych i łągów, a w szczególności zachowanie stan- owisk rzadko występujących na niżu gatunków górskich, tj. parzydła leśnego (<i>Aruncus silvestris</i>), cebulicy dwulistnej (<i>Scilla bifolia</i>) oraz bodziszka żalobnego (<i>Geranium pha- eum</i>).
Ruda Powiat suwalski	2007	3,38	Zachowanie wilgotnych łąk oraz lasu łągowego, położo- nych na terenie doliny Rospudy wraz z ich typową florą i fauną.

Źródło: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 10/71/. REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

L A T A REZERWATY PRZYRODY	Obiekty	Powierzchnia w ha				
		ogółem		w tym		z ogółem – pod ochroną ściłą
		ogółem	przeciętna 1 obiektu	lasy	użytki rolne	
OGÓŁEM						
2000	85	14015,3	164,9	12596,4	132,0	798,8
2005	91	23599,4	259,3	21709,9	601,8	952,0
2010	93	23531,9	253,0	21638,6	605,6	952,0
2011	93	23531,9	253,0	21638,6	605,6	952,0
Faunistyczne	10	1963,0	196,3	1229,5	510,6	43,4
Krajobrazowe	4	1421,6	355,4	1234,3	10,2	227,0
Leśne	55	18284,2	332,4	17737,9	28,3	390,1
Torfowiskowe	9	1212,6	134,7	1211,6	–	286,9
Florystyczne	7	236,7	33,8	202,4	6,1	–
Wodne	3	332,3	110,8	–	–	4,6
Przyrody nieożywionej	4	69,5	17,4	11,3	50,2	–
Stepowe	1	12,0	12,0	11,6	0,2	–

TABL. 11/72/. PARKI KRAJOBRAZOWE W 2011 R.

Stan w dniu 31 XII

PARKI KRAJOBRAZOWE LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierzchnia w ha	Cel ochrony
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. W. Sławińskiego z siedzibą w Supraślu	1988	74447,0	Ochrona i zachowanie zasobów przyrodniczych, walorów kulturowych i historycznych Puszczy Knyszyńskiej, a także stworzenie warunków do prowadzenia działalności naukowej i dydaktycznej oraz rozwijanie turystyki kwalifikowanej i wypoczynku.
Powiaty: białostocki moniecki sokólski			
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi z siedzibą w Drozdowie	1994	7353,5	Ochrona zalewowych terenów doliny Narwi, wyróżniających się występowaniem wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt.
Powiat łomżyński			
Suwalski Park Krajobrazowy z siedzibą w Malesowiznie	1976	6284,0	Ochrona walorów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych dla potrzeb dydaktyczno-naukowych i krajobrazowych.
Powiat suwalski			

Ź r ó d ł o: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 12/73/. PARKI KRAJOBRAZOWE WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW
Stan w dniu 31 XII

L A T A PARKI KRAJOBRAZOWE	Powierzchnia							
	parku krajobrazowego						strefy ochronnej	
	ogółem		w tym			z ogółem – rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody		
	w hekta- rach	w % powierz- chni ogół- nej woje- wództwa	lasy	użytki rolne	wody			
w hektarach								
O G Ó Ł E M	2000	88084,5	4,4	65831,1	19988,8	1265,4	4562,2	73182,5
	2005	88084,5	4,4	63681,0	10909,0	1265,0	4552,6	73182,5
	2010	88084,5	4,4	63681,0	10909,0	1265,0	4552,6	73182,5
	2011	88084,5	4,4	63681,0	10909,0	1265,0	4552,6	73182,5
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. W. Sławińskiego		74447,0	3,7	60864,0	4862,0	381,0	3898,4	52255,0
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi		7353,5	0,4	1341,0	2263,0	242,0	221,4	12310,5
Suwalski Park Krajobrazowy		6284,0	0,3	1476,0	3784,0	642,0	432,8	8617,0

TABL. 13/74/. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU W 2011 R.
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
„Puszcza Białowieska” Powiat hajnowski	1986	78538,0	Ochrona i zachowanie Puszczy Białowieskiej stanowiącej ostatnią ostoję naturalnych puszczy nizinnych w Europie oraz wyróżniającej się wysokimi walorami krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
„Puszcza i Jeziora Augustowskie” Powiaty: augustowski sejmeński suwalski	1991	65475,0	Ochrona i zachowanie jednego z największych i najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksu leśnego Puszczy Augustowskiej oraz wartości kulturowych i historycznych Kanału Augustowskiego.
Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi .. Powiaty: łomżyński kolneński	1982	48994,1	Ochrona i zachowanie doliny Narwi i Pisy z licznymi meandrami i starorzeczami oraz znacznej części Puszczy Kurpiowskiej, wyróżniających się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
„Dolina Narwi” Powiaty: białostocki bielski hajnowski moniecki	1986	41860,0	Ochrona i zachowanie doliny Narwi wyróżniającej się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
„Pojezierze Północnej Suwalszczyzny” Powiat suwalski	1991	39510,0	Ochrona i zachowanie półnaturalnego krajobrazu Północnej Suwalszczyzny o urozmaiconej rzeźbie terenu, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi.
„Wzgórza Sokólskie” Powiaty: białostocki sokólski	1986	38742,0	Ochrona i zachowanie terenów rozciągających się na wschód od Puszczy Knyszyńskiej, wyróżniających się rzeźbą terenu, wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.

TABL. 13/74/. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU W 2011 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU LOKALIZACJA	Rok utworzenia	Powierz- chnia w ha	Cel ochrony
„Pojezierze Sejneńskie” Powiat sejneński	1991	37880,0	Ochrona i zachowanie krajobrazu Pojezierza Sejneńskiego wyróżniającego się urozmaiconą rzeźbą terenu, licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi.
„Dolina Biebrzy” Powiat augustowski	1991	32635,0	Ochrona i zachowanie fragmentu doliny Biebrzy o naturalnym charakterze, stanowiącej niejako strefę ochronną w górnej części Biebrzańskiego Parku Narodowego.
„Dolina Bugu” Powiat siemiatycki	1986	30162,0	Ochrona i zachowanie doliny Bugu posiadającej wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe i wypoczynkowe.
„Dolina Rospudy” Powiaty: augustowski suwalski	1991	25250,0	Ochrona i zachowanie doliny Rospudy odznaczającej się wysokim stopniem naturalności, z roślinnością torfowiskową zbiorowisk leśnych i nieleśnych.
Pojezierza Rajgrodzkiego .. Powiat grajewski	1982	12027,0	Ochrona i zachowanie Pojezierza Rajgrodzkiego o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i wypoczynkowych.
„Jeziora Rajgrodzkie” Powiat augustowski	1991	3930,0	Ochrona i zachowanie części Pojezierza Rajgrodzkiego o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i wypoczynkowych.
„Dolina Błędzianki” Powiat suwalski	1991	3550,0	Ochrona i zachowanie doliny Błędzianki wyróżniającej się naturalnym charakterem oraz wysokimi walorami krajobrazowymi.
Doliny Bugu i Nurca Powiaty: siemiatycki, wysokomazowiecki	1982	2921,2	Ochrona i zachowanie doliny Bugu i Nurca o naturalnym charakterze oraz fragmentu Wysoczyzny Drohickiej odznaczających się wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi, kulturowymi i wypoczynkowymi.
Doliny Biebrzy Powiat moniecki	1982	1241,0	Ochrona i zachowanie fragmentu doliny Biebrzy o naturalnym charakterze, stanowiącej niejako strefę ochronną w środkowej części Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Ź r ó ł o: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 14/75/. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW
Stan w dniu 31 XII

L A T A OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	Powierzchnia						
	ogółem		w tym			z ogółem – rezerwy i pozostałe formy ochrony przyrody	
	w hektarach	w % po- wierzchni ogólnej województwa	lasy	użytki rolne	wody		
w hektarach							
OGÓŁEM	2000	462717,3	22,9	202721,5	216529,1	15811,0	10433,3
	2005	462717,3	22,9	202721,5	216529,1	15811,0	18696,3
	2010	462717,3	22,9	202721,5	216529,1	15811,0	18544,2
	2011	462715,3	22,9	202721,5	216527,3	15811,0	18544,1
„Puszcza Białowieska”		78538,0	3,9	56477,0	18521,0	286,0	12666,4
„Puszcza i Jeziora Augustowskie”		65475,0	3,2	50590,0	8825,0	3707,0	3301,1
Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi		48994,1	2,4	17166,2	28264,6	1095,5	449,4
„Dolina Narwi”		41860,0	2,1	10958,0	27202,2	893,0	146,7
„Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”		39510,0	2,0	6825,0	28672,0	1879,0	75,7
„Wzgórza Sokólskie”		38742,0	1,9	12237,0	23841,0	165,0	273,7
„Pojezierze Sejneńskie”		37880,0	1,9	10360,0	21693,0	3242,0	675,9
„Dolina Biebrzy”		32635,0	1,6	6550,0	20605,0	605,0	291,1
„Dolina Bugu”		30162,0	1,5	13210,0	14512,0	594,0	41,5
„Dolina Rospudy”		25250,0	1,3	10578,0	12473,0	1379,0	604,3
Pojezierza Rajgrodzkiego		12027,0	0,6	4579,5	5356,0	1290,0	11,6
„Jeziora Rajgrodzkie”		3930,0	0,2	1082,0	2192,0	414,0	6,7
„Dolina Błędzianki”		3550,0	0,2	1468,0	1485,0	94,0	–
Doliny Bugu i Nurca		2921,2	0,1	635,4	1751,0	155,5	–
Doliny Biebrzy		1241,0	0,1	5,4	1134,5	12,0	–

TABL. 15/76/. OBSZARY NATURA 2000 W 2011 R.
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Bagienna Dolina Narwi ..	23471,0	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 27. Występuje tu co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek, bąk, błotniak stawowy, dubelt, kraska, podróżniczek, rybitwa czarna, wodniczka, krwawodziób, kszyc i rycyk.

TABL. 15/76/. OBSZARY NATURA 2000 W 2011 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Narwiańskie Bagna	6823,0	SOO	Dobrze zachowane rodzaje siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, których wyróżniono tu 9 rodzajów, a najcenniejsze z nich to: starorzecza, torfowiska i bory bagienne. Obszar ważny dla zachowania gatunków kręgloustych i ryb z Załącznika II Dyrektywy: minoga ukraińskiego, piskorza i różanki. Obfite populacje bobra i wydry. Ogółem stwierdzono tu 11 gatunków zwierząt ujętych w II Załączniku Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Ostoja Biebrzańska	148508,8	OSO	W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 43 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebności 19 gatunków mieszczą się w kryteriach wyznaczania ostoi ptaków wprowadzonych przez BirdLife International. Ponadto 25 gatunków zostało zamieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Ostoja Biebrzańska jest najważniejszą w Polsce i Unii Europejskiej ostoją wodniczki i orlika grubodziobego. Największą liczebność w Polsce i jedną z największych w Unii Europejskiej, osiągają ponadto: błotniak stawowy, cietrzew, derkacz, dubelt, uszatka błotna, kropiatka, rybitwa czarna i rybitwa białoskrzydła (w latach o wysokim poziomie wody). Bardzo ważna ostoja ptaków drapieżnych (kania ruda, kania czarna, bielik, błotniak zbożowy, gadożer, orzeł przedni i orzełek). Obszar ten obejmuje teren poprzednio wyznaczonego OSOP Dolina Biebrzy PLC200001.
Dolina Biebrzy	121206,2	SOO	Dominującymi siedliskami w obszarze są siedliska mokradłowe: zalewane wodami rzeczными lub podtapiane wodami podziemnymi torfowiska niskie ze zbiorowiskami turzycowymi i turzycowo-mszystymi, corocznie zalewane wodami rzeczными mułowiska i torfowiska porośnięte szuwarami właściwymi, bagienne olsy, okresowo zalewane przyrzeczne równiny madowe oraz odwodnione i zagospodarowane torfowiska ze zbiorowiskami łąkowymi. Dolina Biebrzy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem siedlisk. Spośród 15 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, występujących w ostoi, największy udział powierzchniowy posiadają szczególnie cenne torfowiska przejściowe i trzęsawiska, zmiennowilgotne łąki trzęślicowe oraz bory i lasy bagienne.
Puszcza Białowieska	63147,6	OSO i SOO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 31. Obejmuje Białowieski Rezerwat Biosfery. Gniazduje tu około 240 gatunków ptaków. Występuje co najmniej 45 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Kompleks Puszczy Białowieskiej stanowi relikwyt pierwotnych krajobrazów leśnych na staroglacjalnych wysoczyznach morenowych, które dominowały w przeszłości na Nizinach Środkowopolskich i Północnopodlaskich.

TABL. 15/76/. OBSZARY NATURA 2000 W 2011 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Puszcza Knyszyńska	139590,2	OSO	Obszar obejmuje dwie ostoje ptasie o randze europejskiej E 28 i E 29 (Puszcza Knyszyńska i Niecka Gródecko-Michałowska). Występuje co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt.
Ostoja Knyszyńska	136084,4	SOO	Dzięki jedynie nieznacznie zmienionym warunkom naturalnym, Puszcza Knyszyńska jest jednym z najcenniejszych kompleksów leśnych w Polsce. Jej lasy mają charakter subborealny, a krajobraz przypomina południowo-zachodnią tajgę. Utrzymuje się tu bogata flora z istotnym udziałem gatunków borealnych i górskich – ok. 800 gatunków roślin naczyniowych, w tym 43 gatunki objęte ochroną gatunkową, a 6 z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Puszcza Piska	3644,2	OSO	Ostoje ptasie o randze europejskiej E 23 (Puszcza Piska) i krajowej K 19 (Czarny Róg). Występuje co najmniej 37 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Bardzo ważna ostoja cietrzewia.
Dolina Pisy	3223,2	SOO	Dolina Pisy cechuje się dużą różnorodnością siedlisk Natura 2000 (na obszarze ostoi występuje 11 typów zajmujących blisko 50% powierzchni). Najwyższy walor przyrodniczy mają siedliska wodne i wodno-łądowe. Dzięki naturalnemu charakterowi koryta rzeki przetrwały w rolniczym krajobrazie doliny Pisy do dzisiaj. Siedliska te reprezentowane są głównie przez starorzecza i drobne zbiorniki wodne, „nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników” – w sieci obszarów chroniących „rzeki włosienicznikowe” dolina Pisy odgrywa ważną rolę dla zachowania zasobów tego siedliska w północno-wschodniej Polsce, zalewane muliste brzegi rzeki, a także ziołorośla nadrzeczne.
Ostoja Augustowska	107068,7	SOO	Wraz z przyległymi obszarami leśnymi na Litwie i Białorusi Puszcza Augustowska tworzy jeden z największych zwartych kompleksów leśnych na nizinach środkowej Europy. Jest to również niezwykle ważny korytarz migracyjny dla leśnych gatunków flory i fauny, łączący lasy Europy środkowej i wschodniej. Ostoja wielu zagrożonych gatunków, przede wszystkim rysia i wilka (w ostoi znajdują się jedne z ich najstabilniejszych populacji niżowych), a także wydry i bobra. Ogółem stwierdzono tu 10 gatunków zwierząt objętych Załącznikiem II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Typy siedlisk z I Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG zajmują ok. 12% obszaru. Spośród zagrożonych i cennych siedlisk największą powierzchnię zajmują bagienne lasy. Pośród tego typu lasów szczególne znaczenie mają bagienne lasy sosnowo-brzozowe.

TABL. 15/76/. OBSZARY NATURA 2000 W 2011 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Ostoja Wigierska	16072,1	SOO	Na tym obszarze stwierdzono 19 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na Półwyspie Jurkowy Róg (między jeziorami Wigry, Krusznik i Mulaczysko) znajduje się płaski, zalewowy obszar z całkowicie naturalnym układem pełnego ciągu sukcesyjnego zbiorowisk bagiennych od szuwaru do ółsu. Flora naczyniowa obejmuje 886 gatunków, a lichenoflora – 262 gatunki; stwierdzono tu ponadto występowanie 38 gatunków wątrobowców i 141 mchów; we florze naczyniowej odnotowano 65 gatunków objętych ochroną prawną i 40 gatunków zagrożonych, z czego 10 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W jeziorze Widnym introdukowano androwandę pęcherzykową. Fauna również charakteryzuje się szczególnym bogactwem. Występuje tu silna, naturalna (nie introdukowana) populacja bobra. Ogółem występuje tu 21 gatunków zwierząt objętych Załącznikiem II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Ostoja Suwalska	6349,5	SOO	Obszar charakteryzuje się bogatą, urozmaiconą rzeźbą polodowcową. Związana z nią jest mozaika siedlisk, wśród których zidentyfikowano 13 rodzajów z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, choć występują one na niewielkich powierzchniach. Najcenniejsze z nich są jeziora oligotroficzne. Bogata flora roślin naczyniowych liczy około 650 gatunków, w tym liczne relikty polodowcowe. Występują tu 2 gatunki roślin z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz jedyne w Polsce stanowisko glonu <i>Chara strigosa</i> . Na obszarze tym stwierdzono także 11 gatunków zwierząt z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG.
Bagno Wizna	14471,0	OSO	W ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 37 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebności 9 gatunków mieszczą się w kryteriach wyznaczania ostoi ptaków wprowadzonych przez BirdLife International. Ponadto występuje 17 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Bagno Wizna jest jedną z 10 najważniejszych ostoi błotniaka łąkowego, kropiatki, derkacza, bataliona, dubelta, rybitwy białoczelnej, rybitwy białowąsowej i rybitwy czarnej oraz wodniczki.
Dolina Dolnego Bugu	13094,8	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 51. Występują co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych. Jedno z nielicznych w Polsce stanowisk łągowych gadożera; do niedawna jedno z nielicznych w Polsce stanowisk kulona. W okresie łągowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek, bocian czarny, brodziec piskliwy, cyranka, czajka, czapla siwa, krwawodziób, gadożer, kszyc, kulik wielki, płaskonos, podrózniczek, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, rybitwa oboczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sieweczka oboczna, zimorodek; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: bocian biały, kania czarna, derkacz, wodnik i samotnik.

TABL. 15/76/. OBSZARY NATURA 2000 W 2011 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Dolina Górnego Nurca	3995,1	OSO	Rozległy kompleks podmokłych łąk położonych w dolinie rzeki Nurzec, usytuowanych w górnym biegu rzeki między miejscowościami Kleszcze i Nurzec. Dawniej silnie zabagniony i corocznie zalewany teren, został osuszony w połowie lat 50-tych. Łąki są częściowo użytkowane, częściowo opuszczone. Nieużytkowane obszary zaczynają zarastać drzewami i krzewami. W ostoi gniazdują i żerują 103 gatunki ptaków, w tym 16 z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Jest to miejsce jesiennych koncentracji bociana białego.
Ostoja w Dolinie Górnego Nurca	5524,0	SOO	O wartości przyrodniczej Doliny Górnego Nurca decydują przede wszystkim rozległe wieloprzestrzenne użytki zielone, zajmujące ponad 90% powierzchni całego obiektu. Najcenniejsze fitocenozy tych ekstensywnie użytkowanych łąk lokują się w przykrawędziowej strefie doliny, zwłaszcza w jej części północnej i wschodniej. Dominują tu kwietne polidominantowe łąki wilgotne, bogate florystycznie i bardzo typowo wykształcone.
Puszcza Augustowska	134377,7	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 24. Występuje co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, bocian czarny, cietrzew, dzięcioł białostrzbiety, dzięcioł trójpalczasty, dzięcioł zielonosiwy, gadożer, głuszc, kania czarna, kania ruda, kraska, łabędź krzykliwy, orlik krzykliwy, żuraw, włochatka, podgorzałka, puchacz, trzmiełodjad, w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje bielik.
Pojezierze Sejneńskie	13630,9	SOO	Obszar o wyjątkowej wartości ze względu na występowanie rzadkich i zagrożonych ekosystemów wodnych, torfowiskowych i łąkowych oraz zamieszkujących je gatunków zwierząt i roślin. Stwierdzono tu występowanie 15 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, które zajmują ok. 34% powierzchni obszaru oraz 6 gatunków zwierząt i 6 gatunków roślin z Załącznika II tej Dyrektywy.
Schrony Brzeskiego Rejonu Umocnionego	117,1	SOO	Zgodnie z kryteriami wyboru schronień nietoperzy do ochrony w ramach polskiej części sieci Natura 2000, obszar uzyskał 40 punktów, co daje podstawy do włączenia go do sieci Natura 2000. Na terenie obszaru stwierdzono 1 gatunek nietoperza z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Jedno z ważniejszych zimowisk mopka w Polsce.
Czerwony Bór	5052,2	SOO	Czerwony Bór stanowi ważną ostoję oligo- i mezotroficzných siedlisk Natura 2000 występujących na gruntach mineralnych – muraw, wrzosowisk i jałowczysk, niedostatecznie chronionych w skali ogólnopolskiej, zwłaszcza w ostojach Polski północno-wschodniej. Do najcenniejszych fragmentów Czerwonego Boru należą zarośla jałowca <i>Juniperus communis</i> , występującego w mozaice z wrzosowiskami i różnego typu murawami.

TABL. 15/76/. OBSZARY NATURA 2000 W 2011 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Dolina Górnej Rospudy ..	4070,7	SOO	Dolina Górnej Rospudy cechuje się bardzo dużą różnorodnością siedlisk (14 typów siedlisk Natura 2000, reprezentowanych w niektórych przypadkach przez kilka podtypów), tak wodnych i mokradłowych, jak i leśnych, a także zajmowanych przez zbiorowiska trawiaste. Najwyższy walor przyrodniczy mają siedliska wodne, torfowiska nieleśne, w tym soligeniczne, lasy i bory bagienne oraz murawy kserotermiczne.
Murawy w Haćkach	157,3	SOO	Rejon Haciek to obszar występowania najlepiej wykształconych muraw kserotermicznych między doliną Bugu a Suwalszczyzną. O bogactwie szaty roślinnej świadczy występowanie na niewielkiej powierzchni ostoi (164 ha) aż pięciu typów siedlisk Natura 2000: jałowczysk, wspomnianych już muraw kserotermicznych, ekstensywnie użytkowanych łąk, torfowisk przepływowych oraz łągów.
Dolina Szeszupy	1701,3	SOO	Dolina Szeszupy pełni bardzo istotną rolę jako ostoja siedlisk i gatunków wymienionych w Załącznikach Dyrektywy Siedliskowej. Spośród jedenastu typów siedlisk z Załącznika I obszar ma szczególną rolę dla ochrony trzech: rzek włosienickowych, lasów łągowych (występujących w rzadko spotykanej formie źródliskowych lasów olszowych) i torfowisk alkalicznych.
Torfowiska Gór Sudawskich	98,5	SOO	Torfowiska Gór Sudawskich pełnią bardzo istotną rolę dla ochrony pełnego zróżnicowania siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Dotyczy to zwłaszcza regionalnych postaci tych siedlisk występujących jedynie w skrajnie północno-wschodniej Polsce. Najistotniejszą rolę pełnią specyficzne postaci torfowisk przejściowych, charakteryzujące się wyjątkowym – jak na tego typu ekosystem – bogactwem gatunkowym.
Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie	1446,6	SOO	Na wysokie walory przyrodnicze obszaru wpływa znaczne wewnętrzne zróżnicowanie siedliskowe na stosunkowo niewielkiej powierzchni, jak i rzadkość tego typu elementów w krajobrazie Wysoczyzny Kolneńskiej i Równiny Kurpiowskiej. Stwierdzono tu 10 typów siedlisk przyrodniczych. Niektóre z nich należą do siedlisk rzadkich na terenie obu mezoregionów (zwłaszcza bory bagienne, sosnowo-brzozowy las bagieny), a niektóre są rzadko spotykane w całej północno-wschodniej Polsce (jak doskonale tu zachowane torfowiska przepływowe).

TABL. 15/76/. OBSZARY NATURA 2000 W 2011 R. (cd.)
Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Jelonka	2479,9	SOO	Ostoja ta jest niezwykle cenna ze względu na występowanie rzadkich gatunków bezkręgowców. Występuje tu stabilna populacja szlaczkonii szafranka oraz przeplatki aurinii. Ponadto jest ona obecnie jednym z dwóch miejsc w województwie podlaskim (i w Polsce) rzeczywistego występowania modraszka eroidea. Częste stwierdzanie obecności wilka w tym rejonie sugeruje, iż obszar ten stanowi ostoję tego gatunku. W projektowanej ostoi występują naturalne bory sosnowe. Prowadzące do nich stadia sukcesji: murawy piaskowe, kontynentalne wrzosowiska z mącznicą, zapusty jałowcowo-osikowe, najlepiej zachowały się w rezerwacie Jelonka. W tym rezerwacie chronione jest także torfowisko przejściowe, otoczone łąkami trzęślicowymi. Dobrze, choć na niewielkich powierzchniach, zachowały się murawy bliźniczkowe.
Dolina Dolnej Narwi	9067,9	OSO	Występuje co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 19 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Bardzo ważna ostoja ptaków wodno-błotnych, szczególnie w okresie lęgowym. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: batalion, błotniak łąkowy, dubelt, kraska, krwawodziób, kulik wielki, kulon, łabędź krzykliwy, rybitwa białoczelna, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sowa błotna, zimorodek. W okresie wędrowek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrowkowego bataliona oraz stosunkowo duże koncentracje osiąga rybitwa białoskrzydła.
Ostoja Narwiańska	18605,0	SOO	Dolina Narwi na odcinku pomiędzy ujściem Szkwy i ujściem Supraśli należy do nielicznych w kraju dolin cechujących się mało zmienionym systemem rzeczonym z licznymi meandrami i starorzeczami. Rezultatem zachowania naturalnego reżimu rzeczno-żeglownego są coroczne zalewy obejmujące znaczne partie doliny. Dynamika zalewów rzecznych odgrywa wielką rolę w kształtowaniu i utrzymaniu różnorodności siedlisk hydrogenicznym (lotycznym i lenitycznym) oraz semihydrogenicznym, reprezentujących różne stadia rozwojowe i sukcesyjne, zależne od natężenia czynników naturalnych oraz antropogenicznych. Znaczenie doliny Narwi jako ostoi Natura 2000 wynika z dużego zróżnicowania przyrodniczego, w tym obecności wielu typów siedlisk, reprezentowanych w niektórych przypadkach przez kilka podtypów. Wiele z nich występuje w postaci reprezentatywnych doskonale zachowanych i wielkopowierzchniowych płatów, które są już rzadko spotykane i często niedostatecznie chronione w obrębie innych obszarów sieci Natura 2000 w Polsce północno-wschodniej. Należy do nich zaliczyć w pierwszej kolejności starorzeczka, jałowczyska, murawy napiaskowe i kserotermiczne, a także różne typy łąk oraz dąbrowy świetliste. Dolina Narwi pełni również istotną funkcję korytarza ekologicznego i refugium gatunków związanych z ekosystemami nieleśnymi w rolniczym krajobrazie Niziny Północnopodlaskiej i Północnomazowieckiej.

TABL. 15/76/. OBSZARY NATURA 2000 W 2011 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

OBSZARY NATURA 2000	Powierzchnia w ha	Typ	Ogólna charakterystyka
Dolina Górnej Narwi	18384,1	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 30. Występują co najmniej 34 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 16 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt.
Ostoja w Dolinie Górnej Narwi	20317,6	SOO	Dolina Górnej Narwi jest jedną z najlepiej zachowanych w Polsce dolin rzecznych i stanowi, obok Bagien Biebrzańskich, jeden z największych obszarów mokradeł środkowoeuropejskich. Kształtowane przez regularne wylewy rzeki, są one uznawane za siedliska o największej różnorodności biologicznej w strefie klimatu umiarkowanego. Występuje tu 13 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 12 gatunków zwierząt z Załącznika II tej Dyrektywy.
Przełomowa Dolina Narwi	7649,1	OSO	Ostoja ptasia o randze europejskiej E 26. Występuje co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 20 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. Stwierdzono tu występowanie 178 gatunków ptaków, w tym co najmniej 125 lęgowych; ważna ostoja lęgowych bataliona, dubelta (powyżej 2% populacji krajowej) oraz wodniczki. Obszar ważny dla migrujących ptaków w okresie wiosennym, szczególnie dla bataliona.
Ostoja Nadbużańska	15345,6	SOO częściowo pokrywa się z OSO	Naturalna dolina dużej rzeki. Szczególnie cenny jest kompleks nadrzecznych lasów o zachowanym naturalnym charakterze oraz szereg zbiorowisk łąkowych i związanych z siedliskami wilgotnymi, typowo wykształconych na dużych powierzchniach. 16 rodzajów siedlisk z tego obszaru znajduje się w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stwierdzono tu występowanie 20 gatunków z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to jeden z najważniejszych obszarów dla ochrony ichtiofauny w Polsce. Obejmuje ona 10 gatunków ryb z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z kozą złotawą i kielbim białopłetwym.
Jeleniewo	5910,1	SOO	Ostoja mająca za zadanie ochronę największej w Polsce kolonii lęgowej nietoperza nocka łydkowłosego <i>Myotis dasycneme</i> , który został uznany za jeden z najrzadszych i najbardziej zagrożonych wymarciem gatunków nietoperzy w Europie. Dotychczas istniejący Obszar Specjalnej Ochrony "Jeleniewo" obejmował swym zasięgiem jedynie miejsce pobytu kolonii lęgowej, tj. zabytkowy, drewniany kościół w Jeleniewie (0,42 ha). Powiększenie obszaru ma na celu objęcie ochroną również obszaru zerowisk tego nietoperza.

Źródło: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

TABL. 16/77/. POMNIKI PRZYRODY WEDŁUG POWIATÓW
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Pojedyncze drzewa	Grupy drzew	Aleje	Głazy narzutowe	Skalki, grotty, jaskinie i inne
WOJEWÓDZTWO 2010	2058	1791	129	26	97	15
..... 2011	2031	1753	137	29	97	15
POWIATY						
Augustowski	61	40	21	–	–	–
Białostocki	151	121	16	4	8	2
Bielski	57	48	4	2	3	–
Grajewski	19	4	14	1	–	–
Hajnowski	1250	1201	40	–	9	–
Kolneński	39	32	1	2	3	1
Łomżyński	54	32	7	10	4	1
Moniecki	15	12	1	1	1	–
Sejneński	76	50	14	–	12	–
Siemiatycki	41	31	4	–	5	1
Sokólski	50	29	1	2	18	–
Suwalski	97	50	4	1	34	8
Wysokomazowiecki	67	53	9	4	–	1
Zambrowski	4	2	–	1	–	1
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Białystok	12	11	1	–	–	–
Łomża	12	11	–	1	–	–
Suwałki	26	26	–	–	–	–

TABL. 17/78/. WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA CHRONIONE^a
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
Żubry	361	471	616	621
stada wolne	322	430	567	575
w ośrodkach zamkniętych:				
ogrody zoologiczne	2	2	6	2
ośrodki hodowli	37	39	43	44
Bobry	10500	12500	15000	15000
Wilki	220	155	135	135
Głuszce	100	120	32	30
Cietrzewie	1250	720	200	200
Rysie	25	50	45	45

^a Dane szacunkowe.

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

TABL. 18/79/. TERENY ZIELENI W MIASTACH
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
Parki spacerowo-wypoczynkowe:				
obiekty	38	39	37	37
powierzchnia w ha	319,0	321,2	303,8	302,0
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha ...	8,4	8,2	8,2	8,2
Zieleńce:				
obiekty	181	193	232	265
powierzchnia w ha	94,6	93,9	116,7	128,0
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha ...	0,5	0,5	0,5	0,5
Zieleń uliczna w ha	236,1	267,0	317,8	344,7
Tereny zieleni osiedlowej w ha	619,5	656,8	651,2	625,4
Żywopłaty w tys. mb.	204,8	221,1	211,3	214,3
Nasadzenia ^a w tys. szt.:				
drzewa	3,3	3,4	3,1	1,6
krzewy	18,4	21,8	47,3	2,9
Ubytki ^a w tys. szt.:				
drzewa	1,2	2,3	1,1	2,8
krzewy	1,1	2,1	5,2	1,9
Lasy gminne (mienie komunalne) w ha	407,2	406,4	447,0	450,2

^a W ciągu roku.

DZIAŁ VII. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I OCENA SKUTKÓW DEGRADACJI ŚRODOWISKA

Uwagi metodyczne

Prezentowane w tym dziale dane dotyczą:

- wyników kontroli terenowo-laboratoryjnej wody dostarczanej ludności do spożycia, stanu sanitarnego urządzeń i artykułów spożywczych oraz stanu sanitarno-porządkowego obiektów kontrolowanych przez służby Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- wyników kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku w zakresie czystości powietrza, wód, gleby oraz ochrony środowiska przed odpadami,
- zachorowań na niektóre choroby (w tym zawodowe) według badań Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

Dane dotyczące **jakości wody z wodociągów dostarczanej ludności do spożycia** do 2006 r. opracowywane były zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 19 XI 2002 r. w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 203, poz. 1718), natomiast od 2007 r. – podawane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 III 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417). Dane opracowano na podstawie wyników badań terenowo-laboratoryjnych wykonanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne.

Dane dotyczące oceny **stanu sanitarnego obiektów żywnościowo-żywnościowych, obiektów produkcji i obrotu przedmiotami oraz oceny sanitarnej niektórych artykułów spożywczych i przedmiotów użytku** opracowano na podstawie wyników badań laboratoryjnych w oparciu o analizy prowadzone do 2006 r. na mocy ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia z dnia 25 XI 1970 r. (Dz. U. Nr 29, poz. 245) z późniejszymi zmianami oraz z dnia 11 V 2001 r. (Dz. U. Nr 63, poz. 634) z późniejszymi zmianami, natomiast od 2007 r. dane prezentowane są w oparciu o ustawę o bezpieczeństwie żywności i żywienia z dnia 25 VIII 2006 r. (Dz. U. Nr 171, poz. 1225) z późniejszymi zmianami. Ustawa ta określa wymagania i procedury niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności i żywienia, zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 I 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego.

Artykuły spożywcze i przedmioty użytku badane są m.in. pod względem: zanieczyszczeń mikrobiologicznych (*Salmonella*, *Listeria*), zawartości metali szkodliwych dla zdrowia, pozostałości pestycydów, zanieczyszczeń azotanami, zanieczyszczeń biologicznych, obecności organizmów GMO, organoleptycznym, znakowania oraz innych parametrów.

Organami urzędowej kontroli żywności w zakresie bezpieczeństwa żywności są:

- organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- organy Inspekcji Weterynaryjnej,
- inne organy w zakresie posiadanych kompetencji.

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące między innymi:

- warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,

- nadzoru nad jakością zdrowotną żywności,
- warunków zdrowotnych produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Służby Inspekcji Weterynaryjnej sprawują nadzór między innymi nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji, umieszczaniu na rynku oraz sprzedaży bezpośrednio.

TABL. 1/80/. JAKOŚĆ WODY Z WODOCIĄGÓW DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	% ludności ^a zaopatrywanej w wodę z wodociągów o wydajności w m ³ /dobę					
	poniżej 100	100–1000	1001–10000	10001– –100000	poniżej 100	100–1000
	odpowiadającą wymaganiom				nieodpowiadającą wymaganiom	
OGÓLEM						
2005	85,9	82,0	100,0	–	14,1	18,0
2010	92,8	93,6	100,0	100,0	7,2	6,4
2011	92,5	94,0	100,0	100,0	7,5	6,0
POWIATY						
Augustowski	100,0	92,8	100,0	–	–	7,2
Białostocki ^b	89,9	96,4	100,0	100,0	10,1	3,6
Bielski	–	100,0	100,0	–	–	–
Grajewski	64,4	100,0	100,0	–	35,6	–
Hajnowski	100,0	89,4	100,0	–	–	10,6
Kolneński	100,0	83,2	100,0	–	–	16,8
Łomżyński ^b	100,0	90,7	100,0	–	–	9,3
Moniecki	77,7	100,0	100,0	–	22,3	–
Sejneński	–	91,8	–	–	–	8,2
Siemiatycki	80,7	75,4	100,0	–	19,3	24,6
Sokółski	94,8	94,4	100,0	–	5,2	5,6
Suwalski ^b	100,0	100,0	100,0	–	–	–
Wysokomazowiecki	100,0	96,8	–	–	–	3,2
Zambrowski	100,0	100,0	100,0	–	–	–

^a Według szacunków. ^b Łącznie z miastem na prawach powiatu.

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 2/81/. STAN SANITARNY HOTELI WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Miasta			Wieś			
	obiekty w ewidencji (stan w dniu 31 XII)	w tym obiekty skontrolowane		obiekty w ewidencji (stan w dniu 31 XII)	w tym obiekty skontrolowane		
		ogółem	w tym o złym stanie sanitarnym		ogółem	w tym o złym stanie sanitarnym	
WOJEWÓDZTWO	2000	57	57	1	24	24	–
	2005	56	56	2	59	58	2
	2010	19	18	2	6	5	–
	2011	20	20	1	7	7	–
POWIATY							
Augustowski		5	5	1	–	–	–
Białostocki ^a		9	9	–	4	4	–
Bielski		1	1	–	–	–	–
Hajnowski		–	–	–	2	2	–
Kolneński		1	1	–	–	–	–
Łomżyński ^a		1	1	–	–	–	–
Moniecki		2	2	–	1	1	–
Suwalski ^a		1	1	–	–	–	–

^a Łącznie z miastem na prawach powiatu.

Ź r ó ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 3/82/. STAN SANITARNY BASENÓW KĄPIELOWYCH WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Miasta			Wieś		
	obiekty w ewidencji (stan w dniu 31 XII)	w tym obiekty skontrolowane		obiekty w ewidencji (stan w dniu 31 XII)	obiekty skon- trolowane ^a	
		ogółem	w tym o złym stanie sanitarnym			
WOJEWÓDZTWO	2000	19	19	1	7	7
	2005	25	25	1	2	2
	2010	27	26	1	–	–
	2011	29	28	1	–	–
POWIATY						
Augustowski		3	3	1	–	–
Białostocki ^b		13	12	–	–	–
Bielski		1	1	–	–	–
Hajnowski		1	1	–	–	–
Kolneński		1	1	–	–	–
Łomżyński ^b		2	2	–	–	–
Moniecki		1	1	–	–	–
Sokólski		1	1	–	–	–
Suwalski ^b		4	4	–	–	–
Wysokomazowiecki		1	1	–	–	–
Zambrowski		1	1	–	–	–

^a Wśród obiektów skontrolowanych nie stwierdzono obiektów o złym stanie sanitarnym. ^b Łącznie z miastem na prawach powiatu.

Ź r ó ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 4/83/. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
WYBRANA DZIAŁALNOŚĆ				
Zakłady (podmioty) w ewidencji (stan w dniu 31 XII)	1699	2050	2841	3014
w tym skontrolowane	694	747	715	709
Przeprowadzone kontrole	867	881	1493	1656
w tym z pomiarem	353	229	62	54
Przypadki wystąpienia poważnych awarii	4	1	4	–
W ZAKRESIE OCHRONY WÓD				
Monitoring rzek:				
długość odcinków badanych rzek w km	987	758	.	.
stanowiska pomiarowe	91	80	40	49
Monitoring jezior:				
jeziora zbadane	38	8	13	9
stanowiska pomiarowe	95	50	16	18
Monitoring wód podziemnych (stanowiska pomiarowe)	40	49	–	–
Pobrane próbki	3745	4837	4846	6014
w tym w ramach: monitoringu	2909	2139	696	1979
kontroli	833	473	61	57
akcji związanych z poważnymi awariami	3	15	29	64
Wykonane oznaczenia	80060	91540	55322	61641
w tym w ramach: monitoringu	43407	46752	14085	22824
kontroli	36648	4031	242	381
akcji związanych z poważnymi awariami	5	97	100	76
W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA				
Monitoring powietrza:				
stanowiska pomiarowe	14	6	37	38
pobrane próbki	2729 ^a	8525	7783 ^a	8168 ^a
wykonane oznaczenia	3653	13087	13464	13405
W ramach kontroli:				
pobrane próbki	917 ^a	246	59 ^a	37 ^a
wykonane oznaczenia	4134	1088	90	110
W ZAKRESIE OCHRONY GLEB				
W ramach kontroli:				
pobrane próbki pierwotne	10	15	5	17
wykonane oznaczenia	42	148	36	95
W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI				
W ramach kontroli:				
pobrane próbki pierwotne	7	–	–	–
wykonane oznaczenia	57	–	–	–

^a Pobrane próbki pierwotne.

Ź r ó d ł o: dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

TABL. 5/84/. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCIOWO-ŻYWIENIOWYCH, OBIEKTÓW PRODUKCJI I OBROTU PRZEDMIOTAMI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty w ewidencji		Przeprze- prowadzone kontrole	Liczba wydanych decyzji administracyjnych		
	ogółem (stan w dniu 31 XII)	w tym skontrolowane		ogółem	w tym przerwania działalności całego lub części zakładu	
O G Ó Ł E M	2000	9428	9427	19765	5724	.
	2005	8413	8055	16613	4336	25
	2010	9081	8613	13534	2730	53
	2011	9229	8589	13467	2413	53
w tym:						
Wytwórnice lodów		26	26	43	3	–
Automaty do lodów		69	67	107	12	–
Piekarnie		156	153	334	131	–
Ciastkarnie		67	67	124	31	–
Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe		29	29	49	10	–
Browary i słodownie		2	2	2	–	–
Wytwórnice napojów bezalkoholo- wych i rozlewnie piwa		8	8	19	9	–
Zakłady garmazeryjne		16	16	42	4	–
Zakłady przemysłu zbożowo- -młynarskiego		21	20	31	6	–
Wytwórnice makaronów		4	4	6	–	–
Wytwórnice wyrobów cukierniczych		6	6	12	2	–
Wytwórnice koncentratów spożyw- czych		5	5	14	–	–
Wytwórnice octu, majonezu i musz- tardy		2	2	3	1	–
Inne wytwórnice żywności		89	38	69	13	–
Sklepy spożywcze		3931	3812	6422	1214	46
Magazyny hurtowe		286	280	466	40	–
Inne obiekty obrotu żywnością		371	208	329	17	–
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte		1742	1690	2626	538	3
w tym zakłady małej gastronomii		903	863	1190	202	2
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte		927	916	1226	229	1
Wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością		22	21	23	–	–
Miejsca obrotu materiałami i wyro- bami przeznaczonymi do kon- taktu z żywnością		105	87	130	3	–

Ź r ó ł o: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 6/85/. OCENA SANITARNA NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

WYSZCZEGÓLNIENIE	Próby zbadane	W tym zdyskwalifikowane – w % prób zbadanych				
		ogółem	z ogółem – według przyczyn dyskwalifikowania			
			mikrobio- logiczne	w kierunku znakowania	organo- leptyczne	
OGÓŁEM						
2000	13983	9,2	6,7	0,9	0,2	
2005	3966	5,1	3,1	1,3	0,4	
2010	3010	5,6	3,5	0,9	0,4	
2011	2938	3,1	1,6	0,8	0,5	
w tym:						
Mięso, podroby i przetwory mięsne	127	5,5	5,5	–	–	
Drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i ich przetwory	100	6,0	3,0	3,0	–	
Ryby, owoce morza i ich przetwory	71	1,4	–	–	1,4	
Mleko i przetwory mleczne	422	5,7	4,5	1,2	–	
Ziarno zbóż i przetwory zbożowo- -mączne	218	0,9	–	0,9	–	
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	368	1,9	0,3	1,6	–	
Warzywa, w tym strączkowe	343	0,6	–	0,3	0,3	
Owoce	90	1,1	–	–	–	
Grzyby	31	–	–	–	–	
Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	74	14,9	–	–	14,9	
Tłuszcze roślinne	44	–	–	–	–	
Koncentraty spożywcze	29	–	–	–	–	
Majonezy, musztardy, sosy	12	–	–	–	–	
Zioła, przyprawy	65	–	–	–	–	
Wyroby garmażeryjne i kulinarne	119	0,8	–	0,8	–	
Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywnościowego	177	–	–	–	–	
Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością	55	5,5	–	–	3,6	
Kosmetyki	154	1,3	–	1,3	–	

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 7/86/. ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	2000	2005	2010	2011
	w liczbach bezwzględnych				na 100 tysięcy ludności			
Salmonellozy	1047	562	464	248	86,4	46,8	39,0	20,6
Czerwonka bakteryjna	9	–	1	–	0,8	–	0,1	–
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	17	321	70	35	1,4	26,7	5,9	2,9
Płonica (szkarlatyna)	212	180	222	414	17,5	15,0	18,7	34,4
Zapalenie opon mózgowych	99	170	97	73	8,2	14,2	8,2	6,1
Różyczka	1332	193	91	91	109,9	16,1	7,7	7,6
Wirusowe zapalenie wątroby	111	75	75	281	9,2	6,2	6,3	23,4
Nagminne zapalenie przyusznicy (świnka)	444	951	96	82	36,6	79,2	8,1	6,8
Grypa	63410	6995	18171 ^a	32813 ^a	5233,7	582,4	1528,0 ^a	2729,9 ^a
Zatrucia pestycydami	5	3	–	–	0,4	0,2	–	–
Borelioza z Lyme	394	761	904	910	32,5	63,4	75,1	75,7
Kleszczowe zapalenie mózgu	62	94	137	89	5,1	7,8	11,4	7,4
Krzusiec	250	173	271	139	20,6	14,4	22,5	11,6
Ospa wietrzna	4352	5027	3768	5175	359,2	418,6	312,9	430,5

^a Zachorowania i podejrzenia.

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

TABL. 8/87/. ZACHOROWANIA NA CHOROBY ZAWODOWE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2010	2011
	w liczbach bezwzględnych		w odsetkach	
OGÓŁEM	112	119	100,0	100,0
w tym:				
Astma oskrzelowa	2	1	1,8	0,8
Alergiczny nieżyt nosa	1	1	0,9	0,8
Przewlekłe choroby narządu głosu	7	2	6,3	1,7
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	2	2	1,8	1,7
Choroby zakaźne lub pasożytnicze	97	109	86,6	91,6

Źródło: dane Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Białymstoku.

DZIAŁ VIII. EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

Uwagi metodyczne

W dziale wyodrębniono informacje o zakresie i formach funkcjonowania oraz skuteczności ekonomicznych narzędzi i środków w przedsięwzięciach na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Całkowite nakłady na ochronę środowiska stanowią sumę nakładów na środki trwale służące ochronie środowiska i kosztów bieżących.

Dane o **nakładach i efektach rzeczowych inwestycji ochrony środowiska** prezentuje się zgodnie z **Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska** wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska oraz Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Środowiska (SERIEE) wdrażanego przez Unię Europejską.

Wyróżniono 9 dziedzin ochrony środowiska:

1. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu.
2. Gospodarka ściekowa i ochrona wód.
3. Gospodarka odpadami.
4. Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych.
5. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu.
6. Zmniejszenie hałasu i wibracji.
7. Ochrona przed promieniowaniem jonizującym.
8. Działalność badawczo-rozwojowa.
9. Pozostała działalność związana z ochroną środowiska.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja, adaptacja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Dane o **nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz osób fizycznych i spółek cywilnych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w oparciu o księgi przychodów i rozchodów), a także jednostek budżetowych prowadzących działalność zaklasyfikowaną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do sekcji: D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, F – budownictwo, H – transport i gospodarka magazynowa, jak również zarządy melioracji i urzędzeń wodnych niezależnie od prowadzonej działalności oraz gmin i spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę zatrudnionych.

Do **inwestycji związanych z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu** zalicza się instalacje urządzeń oczyszczających i dezodorujących (odpylających, redukujących, unieszkodliwiających i neutralizujących zanieczyszczenia gazowe) oraz instalacje z zastosowaniem reakcji przemian chemicznych do substancji mniej uciążliwych dla środowiska wraz z kompletnym wyposażeniem i zespołem koniecznych urządzeń

pomocniczych zapewniających prawidłową eksploatację instalacji oraz urządzenia i aparaturę zapewniające zmniejszenie ilości bądź stężeń powstających lub emitowanych zanieczyszczeń, zadania związane z wyposażeniem w aparaturę kontrolno-pomiarową zanieczyszczeń powietrza. Ponadto zaliczono tu również: nowe techniki i technologie spalania paliw, modernizację kotłowni i ciepłowni w celu ograniczenia zanieczyszczeń wydanych do powietrza powstających w procesie spalania, niekonwencjonalne źródła energii (np. elektrownie wiatrowe, wykorzystanie wód geotermicznych), dostosowanie silników spalinowych do paliwa gazowego, a także budowę zespołu hydrokrakingu.

W inwestycjach tych nie ujmuje się urządzeń redukujących zanieczyszczenia, a stanowiących integralną część procesu technologicznego zapewniającą odpowiednią jakość surowców i półproduktów dla kolejnych etapów produkcji. Dotyczy to również instalowania wszelkiego rodzaju urządzeń pomocniczych niezbędnych ze względów technologicznych czy naukowych zakładu produkcyjnego.

Do **inwestycji związanych z gospodarką ściekową i ochroną wód** zalicza się urządzenia do unieszkodliwiania i oczyszczania ścieków przemysłowych, komunalnych, wód (ścieków) opadowych oraz zanieczyszczonych wód kopalnianych odprowadzanych bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi. Obejmują one oczyszczalnie ścieków lub ich elementy według technologii oczyszczania (mechaniczne, chemiczne, biologiczne i o podwyższonym usuwaniu biogenów, a także oczyszczalnie indywidualne przydomowe i inwestycje związane ze wstępnym oczyszczaniem ścieków), urządzenia do gospodarczego wykorzystania ścieków, utylizacji, gromadzenia i transportu wód zasolonych, gromadzenia ścieków, jak również wyposażanie oczyszczalni ścieków w urządzenia i aparaturę kontrolno-pomiarową w przypadkach, gdy nie są one ujęte w kosztach budowy oczyszczalni ścieków. Zakres danych obejmuje także: budowę kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki oraz wody opadowe, urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków, systemy obiegowego zasilania wodą, zabezpieczenia przed przenikaniem do rzek, mórz oraz innych akwenów zanieczyszczeń powstających przy transporcie wodnym, tworzenie stref ochrony źródeł i ujęć wody.

Do **inwestycji związanych z gospodarką odpadami, ochroną i przywróceniem wartości użytkowej gleb, ochroną wód podziemnych i powierzchniowych** zalicza się:

- działania związane z zapobieganiem zanieczyszczeniom poprzez modyfikowanie procesów technologicznych, w tym nowe techniki i technologie mało- i bezodpadowe,
- zbieranie, w tym selektywne, odpadów i ich transport,
- działania związane z recyklingiem odpadów,
- urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków,
- gospodarcze wykorzystanie odpadów, tj. urządzenia oraz metody i sposoby, w wyniku których następuje wyraźna redukcja ilościowa odpadów wytwarzanych bądź nagromadzonych na składowiskach, np. wykorzystanie odpadów do budowy nasypów drogowych, kolejowych, do podsadzania wyrobisk kopalnianych oraz wykorzystanie i przeróbkę odpadów przez zakłady przemysłowe,
- unieszkodliwianie odpadów, tj. metody i sposoby, w wyniku których następuje redukcja szkodliwości odpadów dla środowiska, czyli zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych z odpadami do powierzchniowych warstw ziemi, w tym budowę i urządzenie składowisk oraz stawów osadowych dla odpadów w powierzchniowych warstwach ziemi, urządzenie stref ochronnych wokół składowisk, zabiegi zabezpieczające przed pyleniem składowisk,
- rekultywację składowisk odpadów, hałd i stawów osadowych oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych obejmującą etap zakończonej rekultywacji biologicznej bądź przekazanie zreaktywowanej powierzchni do zagospodarowania,

- przedsięwzięcia związane z zapobieganiem degradacji i dewastacji gleby, działania związane z tarasowaniem i wyrównywaniem nierówności gleby, prowadzenie przeciwoerozyjnych nasadzeń oraz usuwanie skutków erozji,
- budowę, utrzymanie i obsługę urządzeń służących do neutralizacji zanieczyszczeń (skażeń) gleby, oczyszczania wód podziemnych, a także zapobieganie infiltracji (przenikaniu) zanieczyszczeń do gleby i wód podziemnych,
- wyposażenie w aparaturę kontrolno-pomiarową w zakresie gospodarki odpadami, ochrony gleby, wód podziemnych i powierzchniowych.

Do **inwestycji związanych z ochroną różnorodności biologicznej i krajobrazu** zalicza się:

- ochronę i odbudowę gatunków i siedlisk – rodzaje działalności związane z ochroną ekosystemów i siedlisk istotnych dla utrzymania gatunków zwierząt i roślin, a także ochrona wartości estetycznych krajobrazu oraz prawnie chronionych obiektów przyrodniczych,
- ochronę naturalnego i półnaturalnego krajobrazu – każda działalność związana z ochroną lasów i zadrzewień jako naturalnych elementów środowiska, obejmująca m.in. działania mające na celu zapobieganie pożarom na obszarach leśnych.

Do **inwestycji związanych ze zmniejszeniem hałasu i wibracji** zalicza się:

- urządzenia lub zakup wyposażenia, przy pomocy których uzyskuje się ogólne zmniejszenie poziomu hałasu w okolicy źródła i u „odbiorcy”,
- budowę urządzeń antyhałasowych (ekranów, barier, wałów, żywopłotów i okien dźwiękoszczelnych itp.) zmniejszających uciążliwość hałasu drogowego, szynowego, a także powodowanego ruchem lotniczym,
- urządzenia i zakup przyrządów do pomiaru natężenia hałasu i wibracji (wyłączając zadania związane z bhp, tj. zmniejszenie hałasu na stanowiskach pracy).

W każdym z wyżej wymienionych kierunków inwestowania uwzględniono również **nakłady na budowę poszczególnych podsystemów monitoringowych** polegających na budowie sieci stacji kontrolno-pomiarowych i stanowisk pomiarowych szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego dla potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska, a także **nakłady na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych oraz na szkolenia**.

Do **inwestycji związanych z gospodarką wodną** zalicza się:

- budowę ujęć służących do poboru wody: powierzchniowej, podziemnej i kopalnianej (również w energetyce zawodowej), łącznie z urządzeniami uzdatniającymi oraz wodną siecią magistralną i rozdzielczą (ujęcia, studnie, stacje uzdatniania, filtry, stacje pomp, doprowadzenie sieci wodociągowej – bez przyłączy do budynków i gospodarstw), budowę laboratoriów kontroli jakości wody, w tym automatycznych stacji pomiaru jakości wody,
- budowę: zbiorników retencyjnych (poza zbiornikami przeciwpożarowymi i wyrównania dobowego), stopni wodnych, żeglugowych i energetycznych oraz śluz i jazów,
- regulację rzek i zabudowę potoków,
- budowę obwałowań przeciwpowodziowych,
- budowę stacji pomp na zawałach i obszarach depresyjnych.

Przedsięwzięcia „**końca rury**” – nieingerujące w proces produkcyjny (produkcja może być prowadzona bez tej inwestycji), lecz redukujące lub unieszkodliwiające zanieczyszczenia powstałe w procesie produkcji – zgodnie z metodologią zalecaną przez Urząd Statystyczny Unii Europejskiej EUROSTAT – w całości zaliczane są do nakładów na ochronę środowiska.

Przez przedsięwzięcia „zintegrowane” **zapobiegające zanieczyszczeniom** należy rozumieć działania prowadzące do zmniejszenia ilości wytwarzanych zanieczyszczeń poprzez modyfikację procesów technologicznych (wymiana lub modernizacja linii produkcyjnej, zakup dodatkowych urządzeń), dzięki czemu produkcja staje się bardziej czysta i przyjazna środowisku. Jeżeli wprowadzany jest nowy proces technologiczny, nakłady służące ochronie środowiska obejmują nakłady przewyższające te, które byłyby poniesione na wyposażenie tańsze i sprawne, ale zapewniające produkcję mniej przyjazną środowisku. W przypadku, gdy modernizowany jest zakład już istniejący, nakłady inwestycyjne służące ochronie środowiska są równe całkowitym nakładom poniesionym na dostosowanie do wymagań środowiska.

Oplaty za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian są to kwoty pieniężne pobierane za emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów, usuwanie drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód, z urządzeń wodnych i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, a także za wydobywanie materiałów z wód stanowiących własność Państwa.

Kary za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska są to kwoty pieniężne wymierzone za wprowadzanie do środowiska zanieczyszczeń przekraczających dopuszczalne normy i za wprowadzanie zmian w środowisku.

Fundusze ekologiczne są to fundusze tworzone z opłat za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian, w tym za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód i ziemi, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych wynikających z ustawy prawo geologiczne i górnicze oraz z opłat za wyłączenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, a także z kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, wydobywanie kopalin bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków – art. 128 prawa geologicznego i górniczego oraz innych wpływów (m.in. za żeglugę i spław oraz wydobywanie kruszywa i piasku z wód, zwrotów środków niewykorzystanych w ustalonym czasie, z prowadzonych operacji finansowych, oprocentowania pożyczek, rachunków bankowych, uzyskanych pożyczek). Środki funduszy przeznaczone są na finansowanie w całości lub części działalności związanej z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej zostały utworzone z dniem I VII 1989 r. na mocy ustawy z dnia 27 IV 1989 r. „o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska” i ustawy „Prawo wodne” (Dz. U. Nr 26, poz. 139). Ponadto od połowy 1993 r. utworzono **gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej**, a równocześnie z wdrożeniem ustawy reformującej administrację publiczną (Dz. U. z 1998 r. Nr 133, poz. 872) utworzono **powiatowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej**.

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych został utworzony na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 26 III 1982 r. (Dz. U. Nr 11, poz. 79) i utrzymany mocą nowej ustawy z dnia 3 II 1995 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266, z późniejszymi zmianami). Dochodami Funduszu są: należności i opłaty związane z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji, opłaty z tytułu niewykonania obowiązku zdjęcia i wykorzystania próchnicznej warstwy gleby, opłaty podwyższone za nieterminową rekultywację gruntów zdewastowanych, a także darowizny i inne dochody. Fundusz dzieli się na terenowy, którego środkami (80% dochodów) dysponuje samorząd województwa oraz centralny, którego środkami (20% dochodów) zarządza Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 1/88/ NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	
	w tysiącach złotych				w odsetkach
OCHRONA ŚRODOWISKA					
OGÓLEM	126413,5	98933,3	257382,5	245991,5	100,0
na 1 mieszkańca ^a w zł	104	82	214	205	x
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową	5,5	3,0	5,1	3,8	x
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	29440,5	12676,2	19916,7	14196,9	5,8
w tym:					
zapobieganie zanieczyszczeniom ^b	18284,0	3926,6	19581,7	13798,7	5,6
w zakresie ochrony powietrza	17105,0	3926,6	19581,7	13798,7	5,6
w tym nowe techniki i technologie spalania paliw	16922,9	3870,1	14478,1	11762,9	4,8
w zakresie ochrony klimatu i warstwy ozonowej ^c ...	1179,0	–	–	–	–
redukcja zanieczyszczeń	9273,7	8221,2	335,0	398,2	0,2
w tym pyłowych	6492,3	7696,7	235,0	398,2	0,2
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	73636,5	55722,1	168624,2	202694,7	82,4
w tym:					
oczyszczanie ścieków	28432,8	10820,9	24780,6	45704,1	18,6
w tym komunalnych	22151,5	6474,3	18297,6	24433,7	9,9
sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki	31029,3	33535,6	97296,3	118933,2	48,3
sieć kanalizacyjna odprowadzająca wody (ścieki) opadowe	10671,5	11180,5	46547,3	38057,4	15,5
Gospodarka odpadami	22984,8	6688,4	49327,7	17116,4	7,0
w tym:					
zbieranie odpadów i ich transport	216,0	1779,2	3054,3	–	–
unieszkodliwianie i usuwanie odpadów niebezpiecznych	18,2	–	–	–	–
unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne	21488,3	4687,7	43648,3	13484,8	5,5
w tym: składowanie odpadów komunalnych	2820,2	4687,7	32832,3	13244,6	5,4
kompostowanie	17500,4	–	10773,0	–	–
Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	214,4	643,7	620,6	1268,0	0,5
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	13,3	–	–	–	–
Zmniejszenie hałasu i wibracji	9,9	–	7,5	73,6	0,0
Działalność badawczo-rozwojowa	8,0	253,7	–	–	–
Pozostała działalność związana z ochroną środowiska	106,1	22949,2	18885,8	10641,9	4,3
GOSPODARKA WODNA					
OGÓLEM	36820,6	41873,7	118033,0	76529,1	100,0
na 1 mieszkańca ^a w zł	30	35	98	64	x
w % nakładów inwestycyjnych na gospodarkę narodową	1,6	1,3	2,3	1,2	x
w tym:					
Ujęcia i doprowadzenia wody	22587,9	32948,0	72321,1	46251,5	60,4
Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	9326,3	8206,9	38721,2	19110,6	25,0
Zbiorniki wodne	3374,5	136,1	2441,0	2345,1	3,1
Regulacja i zabudowa rzek i potoków	1531,9	579,4	4405,0	7341,9	9,6

^a Patrz uwagi ogólne do publikacji, ust. 7 na str. 12. ^b Poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania energii. ^c Dotyczy emisji gazów cieplarnianych oraz gazów, które niekorzystnie wpływają na warstwę ozonową stratosfery (dwutlenek węgla, metan, podtlenek azotu, freony i halony).

TABL. 2/89/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środ		
			własne	z bud	
				centralnego	województwa
w tysiącach					
1	OGÓŁEM	126413,5	59772,4	481,1	3486,5
2	2005	98933,3	41652,1	1000,8	28,0
3	2010	257382,5	117638,8	1683,1	4575,7
4	2011	245991,5	86932,1	3342,2	–
5	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	14196,9	9707,2	–	–
	w tym:				
6	zapobieganie zanieczyszczeniom ^a w zakresie ochrony powietrza	13798,7	9309,0	–	–
7	w tym nowe techniki i technologie spalania paliw – modernizacja kotłowni i ciepłowni	11762,9	8678,7	–	–
8	redukcja zanieczyszczeń pyłowych	398,2	398,2	–	–
9	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	202694,7	67495,8	3342,2	–
	w tym:				
10	sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki	118933,2	41411,3	1507,0	–
11	sieć kanalizacyjna odprowadzająca wody (ścieki) opadowe	38057,4	12778,4	1835,2	–
12	oczyszczanie ścieków	45704,1	13306,1	–	–
	w tym:				
13	przemysłowych	8155,1	8155,1	–	–
14	komunalnych	24433,7	3638,0	–	–
15	przysagrodowych (przydomowych)	13112,8	1510,5	–	–
16	Gospodarka odpadami	17116,4	5440,2	–	–
	w tym:				
17	unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne	13484,8	2879,8	–	–
18	w tym składowanie odpadów komunalnych	13244,6	2639,6	–	–
19	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	1268,0	1268,0	–	–
20	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^b	10715,5	3020,9	–	–

^a Poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania energii. ^b Łącznie

ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ORAZ KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące)

ki		z zagranicy	Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	Lp.
żetu						
powiatu	gminy					
złotych						
142,8	7321,9	1795,3	28584,0	17984,4	6845,1	1
43,0	859,5	13238,9	13943,2	23879,8	4288,0	2
110,8	1446,7	63660,8	41024,9	22474,9	4766,8	3
779,5	1462,0	86098,7	47400,1	12747,8	7229,1	4
–	–	1214,8	1789,2	1485,7	–	5
–	–	1214,8	1789,2	1485,7	–	6
–	–	–	1789,2	1295,0	–	7
–	–	–	–	–	–	8
92,5	1462,0	77611,5	35984,4	9477,2	7229,1	9
–	985,5	47083,9	19599,6	5197,4	3148,5	10
92,5	476,5	21333,8	661,1	879,9	–	11
–	–	9193,8	15723,7	3399,9	4080,6	12
–	–	–	–	–	–	13
–	–	4789,6	11782,1	1623,0	2601,0	14
–	–	4404,2	3941,6	1776,9	1479,6	15
–	–	4730,5	6789,7	156,0	–	16
–	–	3966,2	6638,8	–	–	17
–	–	3966,2	6638,8	–	–	18
–	–	–	–	–	–	19
687,0	–	2541,9	2836,8	1628,9	–	20

z nakładami na zmniejszenie hałasu i wibracji.

**TABL. 3/90/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ORAZ POWIATÓW W 2011 R. (ceny bieżące)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środki					Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)
		własne	z budżetu			z zagranicy			
			centralnego	powiatu	gminy				
w tysiącach złotych									
WOJEWÓDZTWO	245991,5	86932,1	3342,2	779,5	1462,0	86098,7	47400,1	12747,8	7229,1
miasta	139782,2	63712,4	3322,8	779,5	298,0	54723,9	13275,7	3669,9	–
wieś	106209,3	23219,7	19,4	–	1164,0	31374,8	34124,4	9077,9	7229,1
POWIATY									
Augustowski	4553,0	1547,4	354,4	645,5	–	2005,7	–	–	–
miasta	3984,4	1325,5	354,4	645,5	–	1659,0	–	–	–
wieś	568,6	221,9	–	–	–	346,7	–	–	–
Białostocki	30323,3	13509,9	19,4	–	476,5	14349,4	1705,4	262,7	–
miasta	15017,5	6350,5	–	–	–	8667,0	–	–	–
wieś	15305,8	7159,4	19,4	–	476,5	5682,4	1705,4	262,7	–
Bielski	24647,0	8736,3	–	–	–	7673,0	5986,3	2251,4	–
miasta	10494,6	6955,0	–	–	–	3523,2	–	16,4	–
wieś	14152,4	1781,3	–	–	–	4149,8	5986,3	2235,0	–
Grajewski	8641,0	2706,0	–	–	298,0	3002,0	1316,0	1319,0	–
miasta	4928,0	2683,0	–	–	298,0	1628,0	–	319,0	–
wieś	3713,0	23,0	–	–	–	1374,0	1316,0	1000,0	–
Hajnowski	13418,4	2476,7	1507,0	–	–	3644,0	5007,7	783,0	–
miasta	6620,4	2218,7	1507,0	–	–	–	2894,7	–	–
wieś	6798,0	258,0	–	–	–	3644,0	2113,0	783,0	–
Kolneński – miasta	10128,2	986,8	–	110,0	–	3634,4	5395,0	2,0	–
Łomżyński	10866,1	6416,8	–	–	–	311,0	2837,8	1295,0	5,5
miasta	163,0	163,0	–	–	–	–	–	–	–
wieś	10703,1	6253,8	–	–	–	311,0	2837,8	1295,0	5,5
Moniecki	18415,4	2514,6	–	–	–	5688,9	4467,9	–	5744,0
miasta	32,9	32,9	–	–	–	–	–	–	–
wieś	18382,5	2481,7	–	–	–	5688,9	4467,9	–	5744,0
Siemiatycki	15852,9	1491,0	48,0	–	–	5640,0	6386,9	2287,0	–
miasta	3669,0	435,0	48,0	–	–	2427,0	–	759,0	–
wieś	12183,9	1056,0	–	–	–	3213,0	6386,9	1528,0	–
Sokółski	5448,5	290,7	–	24,0	–	2170,7	1247,2	1715,9	–
miasta	804,2	131,6	–	24,0	–	282,5	366,1	–	–
wieś	4644,3	159,1	–	–	–	1888,2	881,1	1715,9	–
Suwalski – wieś	10705,7	883,2	–	–	687,5	2709,7	6227,0	198,3	–
Wysokomazowiecki	10267,9	3998,2	–	–	–	2367,1	2193,0	230,0	1479,6
miasta	3401,9	3231,9	–	–	–	–	–	170,0	–
wieś	6866,0	766,3	–	–	–	2367,1	2193,0	60,0	1479,6
Zambrowski	2874,3	2864,3	–	–	–	–	10,0	–	–
miasta	688,3	688,3	–	–	–	–	–	–	–
wieś	2186,0	2176,0	–	–	–	–	10,0	–	–

TABL. 3/90/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ORAZ POWIATÓW W 2011 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środki					Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)
		własne	z budżetu			z zagranicy			
			centralnego	powiatu	gminy				
w tysiącach złotych									
MIASTA NA PRAWACH POWIATU									
Białystok	63136,3	29161,1	1351,2	–	–	30995,1	–	1628,9	–
Łomża	12262,6	5079,2	62,2	–	–	1726,7	4619,9	774,6	–
Suwałki	4450,9	4269,9	–	–	–	181,0	–	–	–

TABL. 4/91/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^a
W O J E W Ó D Z T W O	245991,5	14196,9	202694,7	17116,4	1268,0	10715,5
miasta	139782,2	11923,7	113864,5	2418,5	1073,0	10502,5
wieś	106209,3	2273,2	88830,2	14697,9	195,0	213,0
POWIAT AUGUSTOWSKI	4553,0	–	2331,0	–	–	2222,0
miasta	3984,4	–	1762,4	–	–	2222,0
wieś	568,6	–	568,6	–	–	–
Gmina miejska						
Augustów	3984,4	–	1762,4	–	–	2222,0
Gmina wiejska						
Sztabin	568,6	–	568,6	–	–	–

^a Łącznie z nakładami na zmniejszenie hałasu i wibracji.

TABL. 4/91/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^a
POWIAT BIAŁOSTOCKI	30323,3	31,7	29968,4	323,2	–	–
miasta	15017,5	31,7	14985,8	–	–	–
wieś	15305,8	–	14982,6	323,2	–	–
Gminy miejsko-wiejskie						
Czarna Białostocka	5506,5	–	5506,5	–	–	–
miasto	5502,5	–	5502,5	–	–	–
wieś	4,0	–	4,0	–	–	–
Łapy	1573,9	31,7	1542,2	–	–	–
miasto	301,7	31,7	270,0	–	–	–
wieś	1272,2	–	1272,2	–	–	–
Supraśl	466,9	–	466,9	–	–	–
miasto	27,1	–	27,1	–	–	–
wieś	439,8	–	439,8	–	–	–
Suraż	34,0	–	34,0	–	–	–
miasto	14,0	–	14,0	–	–	–
wieś	20,0	–	20,0	–	–	–
Wasilków	9990,3	–	9990,3	–	–	–
miasto	9172,2	–	9172,2	–	–	–
wieś	818,1	–	818,1	–	–	–
Gminy wiejskie						
Dobrzyniewo Duże	5156,4	–	5156,4	–	–	–
Gródek	83,0	–	–	83,0	–	–
Juchnowiec Kościelny	4451,3	–	4211,1	240,2	–	–
Turośń Kościelna	3061,0	–	3061,0	–	–	–
POWIAT BIELSKI	24647,0	54,2	24154,8	438,0	–	–
miasta	10494,6	54,2	10440,4	–	–	–
wieś	14152,4	–	13714,4	438,0	–	–
Gmina miejska						
Bielsk Podlaski	10494,6	54,2	10440,4	–	–	–
Gminy wiejskie						
Bielsk Podlaski	3228,0	–	3228,0	–	–	–
Brańsk	1870,3	–	1870,3	–	–	–
Orla	5274,0	–	5274,0	–	–	–
Rudka	2637,0	–	2199,0	438,0	–	–
Wyszki	1143,1	–	1143,1	–	–	–

^a Łącznie z nakładami na zmniejszenie hałasu i wibracji.

TABL. 4/91/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^a
POWIAT GRAJEWSKI	8641,0	–	7937,9	–	–	703,1
miasta	4928,0	–	4224,9	–	–	703,1
wieś	3713,0	–	3713,0	–	–	–
Gmina miejska						
Grajewo	1942,0	–	1238,9	–	–	703,1
Gmina miejsko-wiejska						
Szczuczyn – miasto	2986,0	–	2986,0	–	–	–
Gmina wiejska						
Radzilów	3713,0	–	3713,0	–	–	–
POWIAT HAJNOWSKI	13418,4	398,2	11296,5	1666,8	–	56,9
miasta	6620,4	398,2	4689,3	1476,0	–	56,9
wieś	6798,0	–	6607,2	190,8	–	–
Gmina miejska						
Hajnówka	5113,4	398,2	3182,3	1476,0	–	56,9
Gmina miejsko-wiejska						
Kleszczele – miasto	1507,0	–	1507,0	–	–	–
Gminy wiejskie						
Białowieża	4550,0	–	4550,0	–	–	–
Dubicze Cerkiewne	923,0	–	923,0	–	–	–
Hajnówka	1102,0	–	911,2	190,8	–	–
Narewka	223,0	–	223,0	–	–	–
POWIAT KOLNEŃSKI	10128,2	–	8688,8	275,0	–	1164,4
miasta	10128,2	–	8688,8	275,0	–	1164,4
Gmina miejska						
Kolno	9853,2	–	8688,8	–	–	1164,4
Gmina miejsko-wiejska						
Stawiski – miasto.....	275,0	–	–	275,0	–	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	10866,1	2273,2	5324,7	3268,2	–	–
miasta	163,0	–	163,0	–	–	–
wieś	10703,1	2273,2	5161,7	3268,2	–	–
Gmina miejsko-wiejska						
Jedwabne – miasto	163,0	–	163,0	–	–	–

^a Łącznie z nakładami na zmniejszenie hałasu i wibracji.

TABL. 4/91/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^a
POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.)						
Gminy wiejskie						
Łomża	2301,1	2273,2	27,9	–	–	–
Miastkowo	3268,2	–	–	3268,2	–	–
Piątnica	4619,3	–	4619,3	–	–	–
Wizna	514,5	–	514,5	–	–	–
POWIAT MONIECKI	18415,4	–	8240,0	9962,4	–	213,0
miasta	32,9	–	21,9	11,0	–	–
wieś	18382,5	–	8218,1	9951,4	–	213,0
Gmina miejsko-wiejska						
Mońki – miasto	32,9	–	21,9	11,0	–	–
Gminy wiejskie						
Jasionówka	6,0	–	6,0	–	–	–
Jaświły	15908,4	–	5744,0	9951,4	–	213,0
Krypno	2468,1	–	2468,1	–	–	–
POWIAT SIEMIATYCKI	15852,9	–	15657,9	–	195,0	–
miasta	3669,0	–	3669,0	–	–	–
wieś	12183,9	–	11988,9	–	195,0	–
Gmina miejska						
Siemiatycze	186,0	–	186,0	–	–	–
Gmina miejsko-wiejska						
Drohiczyn – miasto	3483,0	–	3483,0	–	–	–
Gminy wiejskie						
Dziadkowice	4874,0	–	4874,0	–	–	–
Mielnik	3231,0	–	3036,0	–	195,0	–
Nurzec-Stacja	1301,0	–	1301,0	–	–	–
Siemiatycze	2777,9	–	2777,9	–	–	–

^a Łącznie z nakładami na zmniejszenie hałasu i wibracji.

TABL. 4/91/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^a
POWIAT SOKÓLSKI	5448,5	–	5307,2	117,3	–	24,0
miasta	804,2	–	727,7	52,5	–	24,0
wieś	4644,3	–	4579,5	64,8	–	–
Gminy miejsko-wiejskie						
Dąbrowa Białostocka	2245,2	–	2245,2	–	–	–
miasto	18,5	–	18,5	–	–	–
wieś	2226,7	–	2226,7	–	–	–
Sokółka – miasto	76,5	–	–	52,5	–	24,0
Suchowola	3062,0	–	3062,0	–	–	–
miasto	709,2	–	709,2	–	–	–
wieś	2352,8	–	2352,8	–	–	–
Gminy wiejskie						
Kuźnica	39,8	–	–	39,8	–	–
Sidra	25,0	–	–	25,0	–	–
POWIAT SUWALSKI	10705,7	–	10705,7	–	–	–
wieś	10705,7	–	10705,7	–	–	–
Gminy wiejskie						
Filipów	4012,8	–	4012,8	–	–	–
Jeleniewo	2569,1	–	2569,1	–	–	–
Przerośl	1829,0	–	1829,0	–	–	–
Raczki	2274,0	–	2274,0	–	–	–
Suwałki	20,8	–	20,8	–	–	–
POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	10267,9	–	9806,4	461,5	–	–
miasta	3401,9	–	3401,9	–	–	–
wieś	6866,0	–	6404,5	461,5	–	–
Gmina miejska						
Wysokie Mazowieckie	2691,2	–	2691,2	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie						
Ciechanowiec	1074,4	–	612,9	461,5	–	–
miasto	612,9	–	612,9	–	–	–
wieś	461,5	–	–	461,5	–	–
Czyżew	3210,1	–	3210,1	–	–	–
miasto	25,4	–	25,4	–	–	–
wieś	3184,7	–	3184,7	–	–	–
Szepietowo – miasto	72,4	–	72,4	–	–	–
Gminy wiejskie						
Nowe Piekuty	234,8	–	234,8	–	–	–
Wysokie Mazowieckie	2985,0	–	2985,0	–	–	–

^a Łącznie z nakładami na zmniejszenie hałasu i wibracji.

TABL. 4/91/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	Gospodarka odpadami	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska ^a
POWIAT ZAMBROWSKI	2874,3	–	2874,3	–	–	–
miasta	688,3	–	688,3	–	–	–
wieś	2186,0	–	2186,0	–	–	–
Gmina miejska						
Zambrów	688,3	–	688,3	–	–	–
Gminy wiejskie						
Rutki	10,0	–	10,0	–	–	–
Zambrów	2176,0	–	2176,0	–	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
Białystok	63136,3	6136,6	52362,9	–	773,0	3863,8
Łomża	12262,6	5303,0	4191,3	–	300,0	2468,3
Suwałki	4450,9	–	3846,9	604,0	–	–

^a Łącznie z nakładami na zmniejszenie hałasu i wibracji.

TABL. 5/92/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG RODZAJÓW INWESTYCJI (ceny bieżące)

RODZAJE INWESTYCJI	2005	2010	2011
	w tysiącach złotych		
O G Ó Ł E M	98933,3	257382,5	245991,5
Wyłącznie:			
końca rury	71112,3	218359,4	220219,3
monitoring	665,0	72,5	10,0
zintegrowane	26951,6	38475,0	24514,2
Łącznie (mieszane)	615,7	548,1	1258,0
końca rury	597,8	450,4	1063,0
zintegrowane	17,9	97,7	195,0
Działalność badawczo-rozwojowa	253,7	–	–

TABL. 6/93/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG GRUP INWESTORÓW (ceny bieżące)

GRUPY INWESTORÓW	2000	2005	2010	2011
	w tysiącach złotych			
O G Ó Ł E M	126413,5	98933,3	257382,5	245991,5
Przedsiębiorstwa	45858,7	22122,6	70249,9	96307,8
Gminy	78589,8	74656,7	183044,7	145769,7
Jednostki budżetowe	1965,0	2154,0	4087,9	3914,0

TABL. 7/94/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG SEKCJI I DZIAŁÓW W 2011 R. (ceny bieżące)

SEKCJE I DZIAŁY	Ochrona środowiska		Gospodarka wodna	
	w tysiącach złotych	w odsetkach	w tysiącach złotych	w odsetkach
O G Ó Ł E M	245991,5	100,0	76529,1	100,0
Przetwórstwo przemysłowe	16978,1	6,9	2155,0	2,8
w tym produkcja artykułów spożywczych	10638,2	4,3	456,0	0,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	21476,3	8,7	2125,5	2,8
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	56841,6	23,1	27417,0	35,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	138,4	0,1	–	–
Transport i gospodarka magazynowa	195,0	0,1	–	–
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	170,2	0,1	–	–
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	146805,5	59,7	44831,6	58,6
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3386,4	1,4	–	–

TABL. 8/95/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			
		ujęcia i doprowadzenia wody	budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	zbiorniki wodne	regulacja i zabudowa rzek i potoków
		w tysiącach złotych			
O G Ó Ł E M					
2000	36820,6	22587,9	9326,3	3374,5	1531,9
2005	41873,7	32948,0	8206,9	136,1	579,4
2010	118033,0	72321,1	38721,2	2441,0	4405,0
2011	76529,1	46251,5	19110,6	2345,1	7341,9
Środki własne	29368,5	25885,4	3310,1	173,0	–
Środki z budżetu:					
województwa	10994,0	–	–	2172,1	7341,9
gminy	3022,2	3022,2	–	–	–
Środki z zagranicy	16301,1	11403,1	4898,0	–	–
Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	10193,3	1673,1	8520,2	–	–
Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	6642,3	4260,0	2382,3	–	–
Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	7,7	7,7	–	–	–

TABL. 9/96/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Środ		
			własne	z bud	
				centralnego	województwa
w tysiącach					
1	WOJEWÓDZ- 2000	36820,6	25601,6	403,9	3126,9
2	TWO 2005	41873,7	16448,8	890,4	193,0
3	2010	118033,0	46255,8	663,0	10422,2
4	2011	76529,1	29368,5	–	10994,0
5	miasta	32569,0	21233,1	–	1006,3
6	wieś	43960,1	8135,4	–	9987,7
POWIATY					
7	Augustowski – miasta	449,7	449,7	–	–
8	Białostocki	8428,7	3577,9	–	3587,5
9	miasta	1958,7	1732,9	–	–
10	wieś	6470,0	1845,0	–	3587,5
11	Bielski – wieś	3013,0	415,0	–	3,0
12	Grajewski	3742,1	239,0	–	124,1
13	miasta	174,0	65,0	–	–
14	wieś	3568,1	174,0	–	124,1
15	Hajnowski	5906,3	782,6	–	294,1
16	miasta	2663,7	400,7	–	–
17	wieś	3242,6	381,9	–	294,1
18	Kolneński	5521,5	297,6	–	1883,4
19	miasta	1895,1	297,6	–	–
20	wieś	3626,4	–	–	1883,4
21	Łomżyński	4034,4	1905,3	–	769,4
22	miasta	136,0	136,0	–	–
23	wieś	3898,4	1769,3	–	769,4
24	Moniecki	1092,9	500,8	–	–
25	miasta	57,0	57,0	–	–
26	wieś	1035,9	443,8	–	–
27	Sejneński – wieś	100,0	100,0	–	–
28	Siemiatycki – wieś	932,3	–	–	25,3
29	Sokółski	2593,9	932,6	–	–
30	miasta	43,7	43,7	–	–
31	wieś	2550,2	888,9	–	–
32	Suwalski – wieś	5132,0	1234,0	–	–
33	Wysokomazowiecki	10865,1	1337,4	–	3300,9
34	miasta	820,9	800,9	–	–
35	wieś	10044,2	536,5	–	3300,9
36	Zambrowski	467,2	467,2	–	–
37	miasta	120,2	120,2	–	–
38	wieś	347,0	347,0	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
39	Białystok	23200,0	16179,1	–	1006,3
40	Łomża	548,5	548,5	–	–
41	Suwałki	501,5	401,8	–	–

ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ORAZ POWIATÓW (ceny bieżące)

ki		Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje)	Kredyty i pożyczki krajowe (w tym bankowe)	Inne środki (w tym nakłady niesfinansowane)	Lp.
zetu	z zagranicy				
gminy					
złotych					
1510,2	–	2020,5	1284,4	2873,1	1
661,5	12047,1	5238,9	3427,1	2966,9	2
259,3	33375,7	9311,1	17708,9	37,0	3
3022,2	16301,1	10193,3	6642,3	7,7	4
193,1	7243,2	2862,3	31,0	–	5
2829,1	9057,9	7331,0	6611,3	7,7	6
–	–	–	–	–	7
189,1	1074,2	–	–	–	8
95,1	130,7	–	–	–	9
94,0	943,5	–	–	–	10
–	896,0	1699,0	–	–	11
2812,0	–	–	567,0	–	12
98,0	–	–	11,0	–	13
2714,0	–	–	556,0	–	14
–	858,1	3024,0	947,5	–	15
–	–	2263,0	–	–	16
–	858,1	761,0	947,5	–	17
–	998,2	599,3	1743,0	–	18
–	998,2	599,3	–	–	19
–	–	–	1743,0	–	20
–	1352,0	–	–	7,7	21
–	–	–	–	–	22
–	1352,0	–	–	7,7	23
–	455,5	136,6	–	–	24
–	–	–	–	–	25
–	455,5	136,6	–	–	26
–	–	–	–	–	27
–	545,0	–	362,0	–	28
–	1233,3	–	428,0	–	29
–	–	–	–	–	30
–	1233,3	–	428,0	–	31
21,1	911,0	1030,4	1935,5	–	32
–	1863,5	3704,0	659,3	–	33
–	–	–	20,0	–	34
–	1863,5	3704,0	639,3	–	35
–	–	–	–	–	36
–	–	–	–	–	37
–	–	–	–	–	38
–	6014,6	–	–	–	39
–	–	–	–	–	40
–	99,7	–	–	–	41

TABL. 10/97/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			
		ujęcia i doprowadzenia wody	budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	zbiorniki wodne	regulacja i zabudowa rzek i potoków
w tysiącach złotych					
WOJEWÓDZTWO	76529,1	46251,5	19110,6	2345,1	7341,9
miasta	32569,0	27323,1	4239,6	–	1006,3
wieś	43960,1	18928,4	14871,0	2345,1	6335,6
POWIAT AUGUSTOWSKI	449,7	449,7	–	–	–
miasta	449,7	449,7	–	–	–
Gmina miejska					
Augustów	449,7	449,7	–	–	–
POWIAT BIAŁOSTOCKI	8428,7	4484,0	184,2	173,0	2322,2
miasta	1958,7	1884,7	74,0	–	–
wieś	6470,0	2599,3	110,2	173,0	2322,2
Gminy miejsko-wiejskie					
Choroszcz – wieś	168,0	168,0	–	–	–
Czarna Białostocka – miasto	269,7	195,7	74,0	–	–
Łapy – wieś	30,3	19,8	–	–	10,5
Michałowice	1276,9	11,6	–	–	–
miasto	11,6	11,6	–	–	–
wieś	1265,3	–	–	–	–
Supraśl	295,7	295,7	–	–	–
miasto	34,0	34,0	–	–	–
wieś	261,7	261,7	–	–	–
Tykocin	99,9	99,9	–	–	–
miasto	95,1	95,1	–	–	–
wieś	4,8	4,8	–	–	–
Wasilków	1829,1	1829,1	–	–	–
miasto	1548,3	1548,3	–	–	–
wieś	280,8	280,8	–	–	–
Zabłudów – wieś	1362,8	1362,8	–	–	–
Gminy wiejskie					
Dobrzyniewo Duże	2295,0	–	–	–	2295,0
Gródek	89,2	89,2	–	–	–
Juchnowiec Kościelny	267,0	156,8	110,2	–	–
Poświętne	16,7	–	–	–	16,7
Turośń Kościelna	428,4	255,4	–	173,0	–
POWIAT BIELSKI	3013,0	165,0	2845,0	–	3,0
wieś	3013,0	165,0	2845,0	–	3,0
Gminy wiejskie					
Boćki	1270,0	–	1270,0	–	–
Brańsk	44,0	–	41,0	–	3,0
Orla	1699,0	165,0	1534,0	–	–

TABL. 10/97/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			
		ujęcia i doprowa- dzenia wody	budowa i modernizacja stacji uzdatnia- nia wody	zbiorniki wodne	regulacja i zabudowa rzek i potoków
w tysiącach złotych					
POWIAT GRAJEWSKI	3742,1	3618,0	–	124,1	–
miasta	174,0	174,0	–	–	–
wieś	3568,1	3444,0	–	124,1	–
Gmina miejska					
Grajewo	174,0	174,0	–	–	–
Gmina miejsko-wiejska					
Rajgród – wieś	2754,0	2714,0	–	40,0	–
Gminy wiejskie					
Grajewo	84,1	–	–	84,1	–
Radziłów	556,0	556,0	–	–	–
Szczuczyn	174,0	174,0	–	–	–
POWIAT HAJNOWSKI	5906,3	3040,1	2572,1	164,6	14,8
miasta	2663,7	91,6	2572,1	–	–
wieś	3242,6	2948,5	–	164,6	14,8
Gmina miejska					
Hajnówka	2663,7	91,6	2572,1	–	–
Gminy wiejskie					
Czyże	164,6	–	–	164,6	–
Dubicze Cerkiewne	14,8	–	–	–	14,8
Narew	927,0	927,0	–	–	–
Narewka	2136,2	2021,5	–	–	–
POWIAT KOLNEŃSKI	5521,5	612,3	3025,8	1883,4	–
miasta	1895,1	612,3	1282,8	–	–
wieś	3626,4	–	1743,0	1883,4	–
Gmina miejska					
Kolno	1895,1	612,3	1282,8	–	–
Gminy wiejskie					
Kolno	1743,0	–	1743,0	–	–
Mały Płock	1237,6	–	–	1237,6	–
Turośl	645,8	–	–	645,8	–
POWIAT ŁOMŻYŃSKI	4034,4	887,7	2377,3	–	669,4
miasta	136,0	136,0	–	–	–
wieś	3898,4	751,7	2377,3	–	669,4
Gmina miejsko-wiejska					
Jedwabne	3028,0	853,0	2175,0	–	–
miasto	136,0	136,0	–	–	–
wieś	2892,0	717,0	2175,0	–	–

TABL. 10/97/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			
		ujęcia i doprowadzenia wody	budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	zbiorniki wodne	regulacja i zabudowa rzek i potoków
w tysiącach złotych					
POWIAT ŁOMŻYŃSKI (dok.)					
Gminy wiejskie					
Łomża	34,7	34,7	–	–	–
Miastkowo	120,6	–	–	–	120,6
Piątnica	202,3	–	202,3	–	–
Śniadowo	548,8	–	–	–	548,8
Wizna	100,0	–	–	–	–
POWIAT MONIECKI	1092,9	1002,4	90,5	–	–
miasta	57,0	–	57,0	–	–
wieś	1035,9	1002,4	33,5	–	–
Gmina miejsko-wiejska					
Mońki	117,8	60,8	57,0	–	–
miasto	57,0	–	57,0	–	–
wieś	60,8	60,8	–	–	–
Gminy wiejskie					
Jasionówka	199,0	199,0	–	–	–
Krypno	776,1	742,6	33,5	–	–
POWIAT SEJNEŃSKI	100,0	100,0	–	–	–
wieś	100,0	100,0	–	–	–
Gmina wiejska					
Sejny	100,0	100,0	–	–	–
POWIAT SIEMIATYCKI	932,3	907,0	–	–	25,3
wieś	932,3	907,0	–	–	25,3
Gminy wiejskie					
Grodzisk	25,3	–	–	–	25,3
Nurzec-Stacja	907,0	907,0	–	–	–
POWIAT SOKÓLSKI	2593,9	2593,9	–	–	–
miasta	43,7	43,7	–	–	–
wieś	2550,2	2550,2	–	–	–
Gminy miejsko-wiejskie					
Dąbrowa Białostocka	38,2	38,2	–	–	–
miasto	12,8	12,8	–	–	–
wieś	25,4	25,4	–	–	–
Suchowola – miasto	30,9	30,9	–	–	–
Gminy wiejskie					
Kuźnica	809,8	809,8	–	–	–
Sidra	704,0	704,0	–	–	–
Szudziałowo	1011,0	1011,0	–	–	–

TABL. 10/97/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym			
		ujęcia i doprowadzenia wody	budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody	zbiorniki wodne	regulacja i zabudowa rzek i potoków
w tysiącach złotych					
POWIAT SUWAŁSKI	5132,0	4190,6	941,4	–	–
wieś	5132,0	4190,6	941,4	–	–
Gminy wiejskie					
Filipów	417,4	417,4	–	–	–
Jeleniewo	23,1	23,1	–	–	–
Przerośl	647,0	647,0	–	–	–
Suwałki	2109,0	1167,6	941,4	–	–
Wizajny	1935,5	1935,5	–	–	–
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI	10865,1	788,9	6775,3	–	3300,9
miasta	820,9	567,2	253,7	–	–
wieś	10044,2	221,7	6521,6	–	3300,9
Gmina miejska					
Wysokie Mazowieckie	646,7	393,0	253,7	–	–
Gminy miejsko-wiejskie					
Ciechanowiec	3226,0	176,8	–	–	3049,2
miasto	174,2	174,2	–	–	–
wieś	3051,8	2,6	–	–	3049,2
Czyżew – wieś	2,8	2,8	–	–	–
Szepietowo – wieś	216,3	216,3	–	–	–
Gminy wiejskie					
Kobylin-Borzymy	32,6	–	–	–	32,6
Kulesze Kościelne	202,1	–	–	–	202,1
Nowe Piekuty	864,8	–	864,8	–	–
Sokoły	1959,8	–	1952,8	–	7,0
Wysokie Mazowieckie	3714,0	–	3704,0	–	10,0
POWIAT ZAMBROWSKI	467,2	168,2	299,0	–	–
miasta	120,2	120,2	–	–	–
wieś	347,0	48,0	299,0	–	–
Gmina miejska					
Zambrów	120,2	120,2	–	–	–
Gminy wiejskie					
Szumowo	299,0	–	299,0	–	–
Zambrów	48,0	48,0	–	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Białystok	23200,0	22193,7	–	–	1006,3
Łomża	548,5	548,5	–	–	–
Suwałki	501,5	501,5	–	–	–

**TABL. 11/98/. EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA
WEDŁUG POWIATÓW**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zdolność zainstalowanych urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powietrza		Sieć kanalizacyjna odprowadzająca		Oczyszczalnie		Składowiska dla odpadów komunalnych			
	pyłowych	gazowych	ścieki	wody (ścieki) opadowe	obiekty	przepustowość w m ³ /dobę	obiekty	powierzchnia w ha	wydajność w t/rok	
	w t/rok		w km							
WOJEWÓDZ-TWO	2000	408	285	148,3	28,1	7	24684	6	7,8	12767
	2005	16200	–	96,1	18,8	3	702	1	2,3	5700
	2010	–	–	198,3	30,4	–	–	–	–	–
	2011	–	–	260,2	41,6	5	650	1	8,7	16033
miasta	–	–	–	93,9	39,2	–	–	–	–	–
wieś	–	–	–	166,3	2,4	5	650	1	8,7	16033
POWIATY										
Augustowski – miasta	–	–	–	0,7	2,1	–	–	–	–	–
Białostocki	–	–	–	38,7	2,4	–	–	–	–	–
miasta	–	–	–	10,5	–	–	–	–	–	–
wieś	–	–	–	28,2	2,4	–	–	–	–	–
Bielski	–	–	–	19,4	1,9	–	–	–	–	–
miasta	–	–	–	5,9	1,9	–	–	–	–	–
wieś	–	–	–	13,5	–	–	–	–	–	–
Grajewski	–	–	–	15,3	0,1	2	120	–	–	–
miasta	–	–	–	6,0	0,1	–	–	–	–	–
wieś	–	–	–	9,3	–	2	120	–	–	–
Hajnowski	–	–	–	44,4	–	–	–	–	–	–
miasta	–	–	–	8,2	–	–	–	–	–	–
wieś	–	–	–	36,2	–	–	–	–	–	–
Łomżyński	–	–	–	7,3	0,7	–	–	1	8,7	16033
miasta	–	–	–	1,5	0,7	–	–	–	–	–
wieś	–	–	–	5,8	–	–	–	1	8,7	16033
Moniecki – wieś	–	–	–	18,9	–	–	117	–	–	–
Siemiatycki	–	–	–	24,5	0,2	2	307	–	–	–
miasta	–	–	–	7,3	0,2	–	–	–	–	–
wieś	–	–	–	17,2	–	2	307	–	–	–
Sokółski	–	–	–	5,2	–	1	25	–	–	–
miasta	–	–	–	0,2	–	–	–	–	–	–
wieś	–	–	–	5,0	–	1	25	–	–	–
Suwalski – wieś	–	–	–	32,2	–	–	81	–	–	–
Wysokomazowiecki										
– miasta	–	–	–	4,5	2,6	–	–	–	–	–
Zambrowski – miasta	–	–	–	1,6	–	–	–	–	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU										
Białystok	–	–	–	40,7	29,7	–	–	–	–	–
Łomża	–	–	–	0,9	1,9	–	–	–	–	–
Suwałki	–	–	–	5,9	–	–	–	–	–	–

**TABL. 12/99/. EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI GOSPODARKI WODNEJ
WEDŁUG POWIATÓW**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wydajność ujęć wodnych	Uzdatnianie wody	Sieć wodociągowa w km	Zbiorniki wodne	
	w m ³ /dobę			obiekty	pojemność w m ³
WOJEWÓDZTWO					
2000	5429	3034	423,0	2	213600
2005	4247	19530	399,5	–	–
2010	4482	8137	420,6	1	16900
2011	–	2397	283,2	–	–
miasta	–	–	40,5	–	–
wieś	–	2397	242,7	–	–
POWIATY					
Augustowski – miasto	–	–	2,3	–	–
Białostocki	–	–	29,3	–	–
miasta	–	–	2,3	–	–
wieś	–	–	27,0	–	–
Grajewski	–	–	35,2	–	–
miasta	–	–	0,7	–	–
wieś	–	–	34,5	–	–
Hajnowski	–	–	17,8	–	–
miasta	–	–	1,7	–	–
wieś	–	–	16,1	–	–
Kolneński – wieś	–	200	–	–	–
Łomżyński	–	2197	23,2	–	–
miasta	–	–	0,2	–	–
wieś	–	2197	23,0	–	–
Moniecki – wieś	–	–	7,1	–	–
Siemiatycki – wieś	–	–	12,0	–	–
Sokółski	–	–	57,2	–	–
miasta	–	–	0,2	–	–
wieś	–	–	57,0	–	–
Suwalski – wieś	–	–	63,1	–	–
Wysokomazowiecki	–	–	4,9	–	–
miasta	–	–	4,0	–	–
wieś	–	–	0,9	–	–
Zambrowski – wieś	–	–	2,0	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Białystok	–	–	25,4	–	–
Łomża	–	–	1,5	–	–
Suwałki	–	–	2,2	–	–

TABL. 13/100/. REALIZACJA INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ NA WSI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011
WODOCIĄGI ZBIOROWE			
Nakłady na środki trwałe w tys. zł (ceny bieżące)	31817,5	139760,7	38361,2
ze środków:			
budżetu państwa	1081,8	248,6	–
samorządów gmin	15282,1	28317,6	15442,1
mieszkańców wsi	1471,9	2316,3	1543,8
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	2318,3	11911,7	2798,6
w tym pożyczki	2187,4	7913,0	2102,0
innych	11663,4 ^a	96966,5 ^b	18576,7 ^{bc}
Efekty rzeczowe inwestycji:			
przyłącza do budynków: w kilometrach	118,8	92,5	.
w sztukach	2845	2451	2514
sieć wodociągowa w km	343,5	421,1	223,9
STACJE UZDATNIANIA WODY			
Nakłady na środki trwałe w tys. zł (ceny bieżące)	10361,8	30335,7	18470,0
Obiekty oddane do użytku	9	3	1
KANALIZACJA ZBIORCZA			
Nakłady na środki trwałe w tys. zł (ceny bieżące)	14555,5	59618,4	55088,7
ze środków:			
budżetu państwa	345,4	–	188,0
samorządów gmin	4023,4	16849,3	17921,4
mieszkańców wsi	350,5	2101,4	1108,4
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	4516,9	18403,9	13005,5
w tym pożyczki	4016,1	10424,2	7344,5
innych	5319,3 ^b	22263,8 ^{bc}	22865,4 ^{bc}
Efekty rzeczowe inwestycji:			
zbiorcza sieć kanalizacyjna w km	57,6	166,2	190,4
przykanaliki do budynków: w kilometrach	20,8	2004,5	.
w sztukach	1210	1986	1751
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW ZBIORCZE			
Nakłady na środki trwałe w tys. zł (ceny bieżące)	4238,2	5441,8	13828,1
w tym na modernizację	1663,7	1956,2	4611,9
ze środków:			
budżetu państwa	70,9	–	1135,6
samorządów gmin	711,4	1111,8	963,6
mieszkańców wsi	7,5	–	–
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	1156,7	2942,6	7582,8
w tym pożyczki	1062,6	–	5075,2
innych	2291,7 ^b	1387,4 ^{bc}	4146,1 ^b
Efekty rzeczowe inwestycji:			
oczyszczalnie: obiekty	2	4	6
przepustowość w m ³ /dobę	159,0	77,0	265,7

a–c Środki z: *a* – funduszy Unii Europejskiej – przedakcesyjne (SAPARD) i strukturalne oraz inne, *b* – funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, *c* – Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Agencji Nieruchomości Rolnych, Rejonowego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, EkoFunduszu i Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz inne.

TABL. 13/100/. REALIZACJA INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ NA WSI (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011
INDYWIDUALNE WIEJSKIE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW^d			
Nakłady na środki trwałe w tys. zł (ceny bieżące)	1196,6	9539,5	18046,7
ze środków:			
budżetu państwa	6,2	10,0	867,0
samorządów gmin	848,0	3791,9	2928,4
mieszkańców wsi	67,2	1537,0	2518,9
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	229,0	475,0	5198,7
w tym pożyczki	–	464,5	2506,3
innych	46,2 ^b	3725,6 ^b	6533,7 ^b
Obiekty oddane do użytku	214	951	1543
SKŁADOWISKA ODPADÓW			
Nakłady na środki trwałe w tys. zł (ceny bieżące)	71,6	1177,0	1837,6
ze środków:			
samorządów gmin	69,2	832,0	1447,6
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	2,4	–	150,9
innych	–	345,0 ^b	239,1 ^b
Efekty rzeczowe inwestycji:			
składowiska: obiekty	1	–	–
powierzchnia w ha	1,0	–	–

a, b Środki z: *a* – funduszy Unii Europejskiej – przedakcesyjne (SAPARD) i strukturalne oraz inne, *b* – funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. *d* Urządzenia do oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych nieodprowadzanych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, budowane dla gospodarstwa rolnego (jednego lub kilku), domowego, obiektu usługowego lub użyteczności publicznej itp., o przepustowości nieprzekraczającej 5 m³/dobę lub 25 RLM; patrz uwagi metodyczne do działu „Zasoby, wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód” na str. 47.

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 14/101/. NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE NA MAŁĄ RETENCJĘ WODNĄ (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
	w tysiącach złotych			
OGÓŁEM	4708	716	3260	10371
WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA				
Środki:				
z budżetu Wojewody	1365	200	2990	9296
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej ..	1647	–	–	–
samorządów	1510	516	157	610
inne	186	–	113	465
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA				
Samodzielne budowle piętrzące i ujęcia wód na ciekach:				
podstawowych	1510	63	–	9296
szczegółowych	193	–	–	–
Sztuczne zbiorniki	2928	653	2711	1068
Stawy rybne	77	–	–	–
Inne	–	–	549	7

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 15/102/. EFEKTY RZECZOWE INWESTYCJI MAŁEJ RETENCJI WODNEJ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
Obiekty	62	1	52	28
Przyrost pojemności w dam ³	315,9	2,8	321,0	241,0
Sztuczne zbiorniki wodne:				
obiekty	17	–	50	4
pojemność w dam ³	263,2	–	288,0	14,0
Stawy rybne:				
obiekty	9	–	2	–
pojemność w dam ³	51,6	–	33,0	–
Budowle piętrzące (obiekty)	36	–	–	24
Powierzchnia nawodnień w ha	341,0	12,0	78,0	138,0

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

TABL. 16/103/. FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
– WPLYWY I WYDATKI

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011
	w tysiącach złotych		
WOJEWÓDZKI			
Stan środków na początku roku	53712,9	73112,3	75820,4
Wpływy	10257,5	14109,1	15649,2
Z tytułu: opłat	6631,9	10189,6	10280,0
kar	56,2	39,3	67,5
Przychody finansowe i inne	3569,3	3880,2	5301,7
Wydatki	8882,0	11401,0	12650,1
w tym na:			
Dotacje	3680,6	5527,4	6710,8
Umorzenia pożyczek i kredytów ze środków funduszu	1824,2	1154,3	.
Koszty działalności operacyjnej	2797,2	4575,9	4584,4
Stan środków na koniec roku	55088,4	75820,4	78819,5
POWIATOWE			
Stan środków na początku roku	1405,8	2654,6	1888,4
Wpływy	1600,9	2645,8	2622,2
Z tytułu: opłat	1551,9	2632,9	2603,4
kar	17,9	10,8	18,8
Inne	31,1	2,1	0,0
Wydatki	2110,3	3348,6	2426,6
na:			
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	838,5	219,3	108,9
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	150,8	939,3	986,3
Gospodarkę odpadami	474,0	150,9	147,2
Pozostałe dziedziny	616,7	2039,1	1184,1
Inne wydatki	30,3	–	0,0
Stan środków na koniec roku	896,4	1951,8	2083,9

**TABL. 16/103/. FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
– WPLYWY I WYDATKI (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011
	w tysiącach złotych		
GMINNE			
Stan środków na początku roku	4788,1	11104,2	5577,5
Wpływy	5439,0	15023,0	12144,2
Z tytułu opłat i kar	5254,3	14999,4	12111,4
Inne	184,7	23,6	32,9
Wydatki	5680,2	20549,7	13036,5
na:			
Gospodarkę ściekową i ochronę wód	1784,3	9846,5	7263,6
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	238,9	2760,0	1803,9
Gospodarkę odpadami	1044,7	2580,2	2264,3
Pozostałe dziedziny	2558,2	5330,8	1680,2
Inne wydatki	54,1	32,3	24,5
Stan środków na koniec roku	4547,0	5577,5	4685,2

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

**TABL. 17/104/. GROMADZENIE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW
ROLNYCH I LEŚNYCH**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
WPLYWY I WYDATKI w tys. zł				
Stan środków na początku roku	763,9	1330,5	2338,9	1762,5
Wpływy	1736,0	1081,0	747,0	893,7
Przekazano na centralny Fundusz	301,2	185,9	118,4	.
Uzyskano z centralnego Funduszu	900,0	1450,0	1800,0	.
Wydatki	2364,7	2070,0	3004,9	1599,7
na:				
użyźnianie i ulepszanie gleb, usuwanie kamieni, odkrzaczanie	101,8	151,9	297,3	359,3
budowę i renowację zbiorników wodnych służących małej retencji	–	22,0	10,0	42,0
budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych	2234,5	1528,0	2215,0	1149,0
wdrażanie i upowszechnianie wyników prac naukowo-badawczych	–	300,0	395,0	–
pozostałe	28,4	68,1	87,7	49,4
Stan środków na koniec roku	733,9	1605,5	1762,5	1056,5
ZREALIZOWANE PRACE I PRZEDSIĘWZIĘCIA				
Użyźnianie i ulepszanie gleb, usuwanie kamieni, odkrzaczanie w ha ..	950	474	564	437
Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych w km	106	62	47	28

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

**TABL. 18/105/. OPLATY ZA KORZYSTANIE ZE ŚRODOWISKA I INNE WPŁYWY
NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
ORAZ ICH REDYSTRYBUCJA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011
	w tysiącach złotych		
Stan środków na początku roku	718,6	306,6	341,6
Wpływy	16116,8	26592,2	26418,7
Z tytułu opłat za:			
gospodarkę ściekową i ochronę wód	4845,4	7073,2	7627,5
ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	7958,6	9550,1	10285,3
gospodarkę odpadami	2056,1	9519,6	8086,4
Inne ^a	1256,7	449,4	419,5
Wydatki	15710,4	26557,2	26352,3
Na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej:			
gminne	3732,6	8132,4	7606,3
powiatowe	1551,9	2632,9	2603,4
wojewódzki	6631,9	10189,6	10280,0
Narodowy	3571,1	5486,7	5535,3
Inne	222,8	115,7	327,3
Stan środków na koniec roku	1125,0	341,6	408,0

^a Między innymi z tytułu: odsetek za przeterminowane wpłaty opłat, oprocentowanie rachunków bankowych, odzyskanych kosztów postępowań egzekucyjnych, błędnych wpłat podlegających zwrotowi, nie obejmuje kar.

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

**TABL. 19/106/. WPŁYWY NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
Z TYTUŁU KAR ORAZ ICH REDYSTRYBUCJA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011
	w tysiącach złotych		
OGÓŁEM			
wymierzono	620,3	2248,4	551,1
wpłynęło	144,3	134,0	290,3
w tym z tytułu kar za przekroczenie:			
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub ziemi:			
wymierzono	618,2	2043,5	238,6
wpłynęło	143,2	69,6	38,6
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń powietrza:			
wymierzono	2,1	1,3	23,1
wpłynęło	1,2	1,3	10,3
Z ogółem przekazano na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej			
Gminne	30,9	21,6	39,4
Powiatowe	15,4	10,8	18,8
Wojewódzki	56,2	39,3	67,5
Narodowy	30,3	25,2	117,2

Źródło: w zakresie wpływów – dane Inspekcji Ochrony Środowiska, w zakresie redystrybucji – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

TABL. 20/107/. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

KIERUNKI INWESTOWANIA	2005	2010	2011
	w tysiącach złotych		
OGÓŁEM	26090,6	64104,7	55085,7
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	19837,3	47804,6	36637,9
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1222,4	7184,8	9430,9
Gospodarka odpadami	3726,6	5882,7	8490,9
Pozostałe dziedziny	1304,3	3232,5	525,9

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

DZIAŁ IX. LEŚNICTWO I ŁOWIECTWO

Uwagi metodyczne

Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczyscie przez:

- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”), nadzorowane przez Ministra Środowiska,
- jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
- jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych (do 15 VII 2003 r. – Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa),

b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. również status miasta na prawach powiatu);

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

- a) osób fizycznych,
- b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
- c) spółdzielni produkcyjnych i kółek rolniczych oraz lasów oddanych im w zarząd i bezpłatne użytkowanie,
- d) innych osób prawnych, np. kościołów i związków wyznaniowych, organizacji społecznych i partii politycznych, związków zawodowych oraz spółek prywatnych.

Powierzchnia gruntów leśnych, w rozumieniu ustawy o lasach, obejmuje:

1) grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona) lub przejściowo jej pozbawione (powierzchnia niezalesiona). Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub stanowiące rezerваты przyrody, wchodzące w skład parków narodowych lub wpisane do rejestrów zabytków. Kategoria ta jest określana jako „**powierzchnia lasów**”;

2) **grunty związane z gospodarką leśną** zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, urządzenia melioracji wodnych, tereny pod liniami energetycznymi, parkingi leśne i urządzenia turystyczne.

Powierzchnia zalesiona obejmuje grunty pokryte uprawami, młodnikami i starszymi drzewostanami oraz plantacjami: topoli, nasiennymi i drzew szybkorosnących.

Powierzchnia niezalesiona obejmuje grunty:

- znajdujące się w produkcji ubocznej (tj. plantacje choinek, krzewów, poletka łowieckie na gruntach leśnych),
- przejściowo pozbawione drzewostanu i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach (tj. zręby, halizny, płazowiny),
- przewidziane do objęcia ochroną prawną,
- przeznaczone do wyłączenia z produkcji grunty leśne wylesione.

Zręby są to grunty leśne przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty leśne przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (0–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Plazowiny są to grunty leśne pokryte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew,
- odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na gruntach leśnych z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną, tj. na gruntach nieleśnych. Do zalesień gruntów nieleśnych zaliczamy zalesienia na gruntach rolnych nieprzydatnych do produkcji rolnej, nieużytkach oraz innych gruntach nadających się do zalesienia i określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach publicznych i prywatnych poza lasami i terenami zieleni w miastach.

Lesistość (wskaźnik lesistości) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni kraju, województwa, podregionu lub powiatu.

TABL. 1/108/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grunty leśne					Grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia	
	ogółem	lasy			grunty związane z gospodarką leśną		
		razem	grunty				
			zalesione	niezalesione			
w hektarach							
OGÓŁEM	2000	604477	595609	590464	5147	8868	2436
	2005	614239	604626	598030	6596	9613	366
	2010	626157	616206	607701	8505	9951	60
	2011	627242	617318	607493	9826	9924	78
Lasy publiczne	2000	419966	411097	409393	1705	8868	2436
	2005	424454	414841	411785	3056	9613	366
	2010	427149	417204	412718	4486	9945	60
	2011	427261	417348	412487	4861	9913	78
Własność Skarbu Państwa		425966	416057	411233	4824	9909	78
w tym:							
w zarządzie Lasów Państwowych		389571	380025	375724	4301	9546	39
parki narodowe		33063	32703	32253	450	360	39
Własność gmin ^a		1296	1291	1254	37	5	–
Lasy prywatne	2000	184512	184513	181071	3442	–	–
	2005	189786	189786	186245	3540	–	–
	2010	199008	199002	194983	4019	6	–
	2011	199981	199971	195006	4965	11	–

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

TABL. 2/109/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH I LESISTOŚĆ WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R.

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia gruntów leśnych							Lesistość w %
	ogółem		publicznych				prywat- nych	
	ogółem	w tym lasy	razem	w tym Skarbu Państwa				
				razem	w tym			
					w za- rządzie Lasów Państwo- wych	parki narodowe		
w hektarach								
WOJEWÓDZTWO ...	627242	617318	427261	425966	389571	33063	199981	30,6
POWIATY								
Augustowski	78227	76306	67530	67385	66444	756	10697	46,0
Białostocki	118955	116789	89933	89716	88477	93	29022	39,2
Bielski	27845	27618	11539	11512	11313	–	16306	19,9
Grajewski	22270	22006	13417	13368	11366	1738	8853	22,7
Hajnowski	87832	86236	76407	76225	65916	9974	11425	53,1
Kolneński	20959	20757	9626	9586	9565	–	11333	22,1
Łomżyński	30898	30635	13006	12949	12928	–	17892	22,6
Moniecki	28587	28448	15163	15094	3385	11666	13424	20,6
Sejneński	36664	35810	31327	31322	27028	4234	5337	41,9
Siemiatycki	49985	49370	27144	27017	26314	–	22841	33,8
Sokólski	52871	52105	36463	36400	35709	490	16408	25,4
Suwalski	23532	23198	15715	15675	11431	4111	7816	17,8
Wysokomazowiecki	23883	23789	5083	5063	5051	–	18800	18,5
Zambrowski	21933	21538	12414	12395	12389	–	9519	29,4
MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
Białystok	1860	1807	1656	1442	1440	–	204	17,7
Łomża	35	35	13	2	–	–	23	1,1
Suwałki	906	871	825	814	814	–	81	13,3

Uwaga do tablic 3/110/ – 5/112/

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów przeprowadzonej w latach 2007–2011 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.

TABL. 3/110/. POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym w zarządzie Lasów Państwowych
W HEKTARACH		
O G Ó Ł E M	616206	379722
Drzewostany w klasie wieku:		
I (1–20 lat)	55908	34279
II (21–40 lat)	115482	72020
III (41–60 lat)	187299	101622
IV (61–80 lat)	111035	70377
V (81–100 lat)	67134	53989
VI (101–120 lat)	26800	22099
VII i starszych (121 lat i więcej)	16007	12133
Powierzchnia leśna niezalesiona	36541	13203
W ODSETKACH		
O G Ó Ł E M	100,0	100,0
Drzewostany w klasie wieku:		
I (1–20 lat)	9,1	9,1
II (21–40 lat)	18,8	19,0
III (41–60 lat)	30,4	26,6
IV (61–80 lat)	18,0	18,5
V (81–100 lat)	10,9	14,3
VI (101–120 lat)	4,3	5,8
VII i starszych (121 lat i więcej)	2,6	3,2
Powierzchnia leśna niezalesiona	5,9	3,5

TABL. 4/111/. POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE

GATUNKI DRZEW	Ogółem	W tym w zarządzie Lasów Państwowych
W HEKTARACH		
O G Ó Ł E M	616206	379722
Drzewa iglaste	423471	276062
sosna	347658	218444
świerk	72373	55358
pozostałe iglaste	3440	2260
Drzewa liściaste	192735	103660
brzoza	56931	28945
dąb	39556	30389
grab	11573	8224
olcha	65261	31420
osika	7553	1816
pozostałe liściaste	11861	2866

**TABL. 4/111/. POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH
(przeważających) W DRZEWOSTANIE (dok.)**

GATUNKI DRZEW	Ogółem	W tym w zarządzie Lasów Państwowych
W ODSETKACH		
OGÓŁEM	100,0	100,0
Drzewa igłaste	68,8	72,6
sosna	56,5	57,4
świerk	11,7	14,6
pozostałe igłaste	0,6	0,6
Drzewa liściaste	31,2	27,4
brzoza	9,2	7,6
dąb	6,4	8,0
grab	1,9	2,2
olcha	10,6	8,3
osika	1,2	0,5
pozostałe liściaste	1,9	0,8

TABL. 5/112/. POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG TYPÓW SIEDLISKOWYCH LASU

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	W tym w zarządzie Lasów Państwowych
W HEKTARACH		
OGÓŁEM	616206	379722
Bory	104053	66813
Bory mieszane	225705	130479
Lasy	113025	75910
Lasy mieszane	173423	106520
W ODSETKACH		
OGÓŁEM	100,0	100,0
Bory	16,9	17,6
Bory mieszane	36,7	34,3
Lasy	18,3	20,0
Lasy mieszane	28,1	28,1

**TABL. 6/113/. POWIERZCHNIA PAŃSTWOWEGO GOSPODARSTWA LEŚNEGO
– LASY PAŃSTWOWE
Stan w dniu 31 XII**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
	w hektarach			
OGÓŁEM	400967	401724	401749	401885
Grunty leśne	381091	386311	389300	389571
Zalesione	371442	374661	375806	375725
Niezalesione	1311	2413	3916	4301
w tym do odnowienia	695	1347	2113	2351
Związane z gospodarką leśną	8338	9236	9578	9546
w tym szkółki leśne	223	205	199	193

**TABL. 6/113/. POWIERZCHNIA PAŃSTWOWEGO GOSPODARSTWA LEŚNEGO
– LASY PAŃSTWOWE (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
	w hektarach			
Pozostałe grunty (nieleśne)	19875	15414	12449	12314
w tym przeznaczone do zalesienia	2397	326	19	39
w tym:				
Grunty zadrzewione i zakrzewione	1124	2617	848	839
Użytki rolne	9040	6633	5827	5729
Użytki ekologiczne	864	923	953	973
Grunty pod wodami	532	310	238	244
Nie użytki	4530	4454	4288	4233

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

**TABL. 7/114/. POWIERZCHNIA REZERWATÓW I LASÓW OCHRONNYCH W ZARZĄDZIE
LASÓW PAŃSTWOWYCH**
Stan w dniu 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010
W HEKTARACH			
Lasy ochronne	97314	108792	126102
glebochronne	4321	2987	3135
wodochronne	42278	50385	50375
podmiejskie	16700	22855	23560
uzdrowiskowe		6854	15685
obronne		5786	1057
ostoje zwierząt		10121	8302
na stałych powierzchniach badawczych		3537	3504
cenne pod względem przyrodniczym		5128	19258
nasienne		1139	1226
W % OGÓLNEJ POWIERZCHNI LASÓW W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH			
Rezerwaty		3,1	3,5
Lasy ochronne		28,9	33,2
glebochronne		0,8	0,8
wodochronne		13,4	13,3
uzdrowiskowe		1,8	4,1
podmiejskie		6,1	6,2
obronne		1,5	0,3
ostoje zwierząt		2,7	2,2
na stałych powierzchniach badawczych		0,9	0,9
cenne pod względem przyrodniczym		1,4	5,1
nasienne		0,3	0,3

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

TABL. 8/115/. WYBRANE DANE O LASACH NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃ

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) ³ w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	WOJEWÓDZTWO	201276,8	92,5	235,5	129653	10636,2	111254,3	98452,6	12801,7
2	POWIAT AUGUSTOWSKI	10841,7	25,0	–	14102	1224,7	10641,4	9436,4	1205,0
	Gmina miejska								
3	Augustów	313,7	–	–	377	308,7	308,7	189,7	119,0
	Gmina miejsko-wiejska								
4	Lipsk	3122,4	7,0	–	3527	207,0	3063,2	2920,2	143,0
	Gminy wiejskie								
5	Augustów	890,1	2,0	–	1186	–	860,0	556,0	304,0
6	Bargłów Kościelny	1552,0	1,0	–	1467	28,0	1516,0	1243,0	273,0
7	Nowinka	628,7	5,0	–	931	120,0	591,7	546,7	45,0
8	Płaska	790,0	4,0	–	2516	–	787,0	628,0	159,0
9	Sztabin	3544,8	6,0	–	4098	561,0	3514,8	3352,8	162,0
10	POWIAT BIAŁOSTOCKI	29238,5	10,7	29,5	29267	8210,7	3979,8	3130,0	849,8
	Gminy miejsko-wiejskie								
11	Choroszcz	1875,3	–	–	2954	1170,0	292,4	200,6	91,8
12	Czarna Białostocka	431,9	–	–	549	–	269,0	181,4	87,6
13	Łapy	1685,0	–	–	1840	–	286,9	184,6	102,3
14	Michałowó	2231,3	1,0	20,8	2439	–	501,3	397,2	104,1
15	Supraśl	1173,7	–	–	1482	840,0	23,5	15,0	8,5
16	Suraż	665,5	–	–	257	–	92,6	79,8	12,8
17	Tykocin	2808,0	–	–	633	1400,0	73,9	59,4	14,5
18	Wasilków	894,9	–	–	1208	520,0	181,4	177,0	4,4
19	Zabłudów	4073,0	–	1,0	4786	1807,9	786,5	553,3	233,2
	Gminy wiejskie								
20	Dobrzyniewo Duże	1590,7	–	–	3062	1122,8	253,2	183,4	69,8
21	Gródek	3087,5	–	–	992	–	155,4	145,5	9,9
22	Juchnowiec Kościelny	2263,0	0,7	–	2718	1350,0	278,3	212,4	65,9
23	Poświętne	1309,0	–	–	641	–	–	–	–
24	Turośń Kościelna	2196,7	–	4,7	1580	–	223,1	178,1	45,0
25	Zawady	2953,0	9,0	3,0	4126	–	562,3	562,3	–

^a Stan w dniu 31 XII.

STWA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2011 R.

Lasy prywatne											Lasy gminne ^a		Lp.
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odno- wienia sztucz- ne i na- turalne	zale- sienia grun- tów nieleś- nych	pozys- kanie drewna (grubi- zny), w m ³	powierzchnia lasów ^a				po- wierz- chnia gruntów leśnych	po- wierz- chnia lasów ochron- nych		
razem	w tym					ochron- nych	objęta dokumentacją urzędniową						
	osób fizycz- nych	współ- not grun- towych					razem	uprosz- czone plany	inwenta- ryzacja stanu lasów				
rach					w hektarach								
199981,2	194169,5	3968,6	92,5	235,5	129348	10553,8	110836,5	98062,5	12774,0	1295,6	82,4	1	
10697,0	10503,0	151,0	25,0	–	13877	1153,0	10505,0	9300,0	1205,0	144,7	71,7	2	
242,0	136,0	105,0	–	–	227	237,0	237,0	118,0	119,0	71,7	71,7	3	
3101,0	3050,0	35,0	7,0	–	3527	207,0	3047,0	2904,0	143,0	21,4	–	4	
889,0	887,0	–	2,0	–	1186	–	860,0	556,0	304,0	1,1	–	5	
1550,0	1550,0	–	1,0	–	1467	28,0	1516,0	1243,0	273,0	2,0	–	6	
626,0	614,0	5,0	5,0	–	931	120,0	589,0	544,0	45,0	2,7	–	7	
787,0	782,0	3,0	4,0	–	2516	–	784,0	625,0	159,0	3,0	–	8	
3502,0	3484,0	3,0	6,0	–	4023	561,0	3472,0	3310,0	162,0	42,8	–	9	
29022,0	27430,0	989,0	10,7	29,5	29267	8200,0	3959,0	3109,2	849,8	216,5	10,7	10	
1871,0	1850,0	–	–	–	2954	1170,0	290,7	198,9	91,8	4,3	–	11	
427,0	416,0	7,0	–	–	549	–	269,0	181,4	87,6	4,9	–	12	
1684,0	1630,0	39,0	–	–	1840	–	286,9	184,6	102,3	1,0	–	13	
2154,0	2018,0	17,0	1,0	20,8	2439	–	501,3	397,2	104,1	77,3	–	14	
1155,0	676,0	452,0	–	–	1482	840,0	23,5	15,0	8,5	18,7	–	15	
661,0	595,0	49,0	–	–	257	–	92,6	79,8	12,8	4,5	–	16	
2796,0	2664,0	102,0	–	–	633	1400,0	73,9	59,4	14,5	12,0	–	17	
881,0	719,0	109,0	–	–	1208	520,0	181,4	177,0	4,4	13,9	–	18	
4046,0	3955,0	24,0	–	1,0	4786	1800,0	777,4	544,2	233,2	27,0	7,9	19	
1587,0	1583,0	–	–	–	3062	1120,0	253,2	183,4	69,8	3,7	2,8	20	
3069,0	2752,0	119,0	–	–	992	–	155,4	145,5	9,9	18,5	–	21	
2253,0	2206,0	32,0	0,7	–	2718	1350,0	278,3	212,4	65,9	10,0	–	22	
1306,0	1305,0	–	–	–	641	–	–	–	–	3,0	–	23	
2189,0	2136,0	34,0	–	4,7	1580	–	223,1	178,1	45,0	7,7	–	24	
2943,0	2925,0	5,0	9,0	3,0	4126	–	552,3	552,3	–	10,0	–	25	

TABL. 8/115/. WYBRANE DANE O LASACH NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃ

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozysskanie drewna (grubizny) ₃ w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	POWIAT BIELSKI	16332,4	11,4	42,2	12491	–	13127,3	13127,3	–
	Gminy miejskie								
2	Bielsk Podlaski	49,5	–	–	–	–	39,0	39,0	–
3	Brańsk	775,5	0,3	0,4	361	–	773,0	773,0	–
	Gminy wiejskie								
4	Bielsk Podlaski	4450,6	0	22,9	3700	–	3495,0	3495,0	–
5	Boćki	3324,2	10,5	3,0	2907	–	1490,0	1490,0	–
6	Brańsk	2810,3	0,4	5,0	2316	–	2495,3	2495,3	–
7	Orla	972,7	0,2	6,0	926	–	815,0	815,0	–
8	Rudka	678,0	0	1,2	348	–	704,0	704,0	–
9	Wyszki	3271,6	0	3,7	1933	–	3316,0	3316,0	–
10	POWIAT GRAJEWSKI ...	8902,3	19,9	7,9	2885	195,0	8859,7	6377,6	2482,1
	Gmina miejska								
11	Grajewo	46,9	–	–	8	–	28,9	–	28,9
	Gminy miejsko-wiejskie								
12	Rajgród	1700,0	11,0	2,7	1282	42,0	1692,9	1130,6	562,3
13	Szczuczyn	1208,3	1,2	–	573	–	1206,3	807,5	398,8
	Gminy wiejskie								
14	Grajewo	3565,2	5,8	–	740	20,0	3552,9	2911,8	641,1
15	Radziłów	1398,2	–	–	141	133,0	1395,0	904,2	490,8
16	Wąsosz	983,7	1,9	5,2	141	–	983,7	623,5	360,2
17	POWIAT HAJNOWSKI ...	11607,2	0,4	37,0	8263	–	7914,2	7581,0	333,2
	Gmina miejska								
18	Hajnówka	35,2	–	–	26	–	20,3	–	20,3
	Gmina miejsko-wiejska								
19	Kleszczele	2221,3	0,4	11,0	1103	–	1484,2	1484,2	–
	Gminy wiejskie								
20	Białowieża	38,0	–	–	–	–	–	–	–
21	Czeremcha	1357,0	–	1,3	1009	–	782,1	721,4	60,7
22	Czyże	995,2	–	6,8	386	–	989,8	989,8	–
23	Dubicze Cerkiewne	2110,3	–	6,4	1192	–	1643,5	1445,9	197,6
24	Hajnówka	396,5	–	–	230	–	386,4	332,4	54,0
25	Narew	2598,4	–	11,5	1852	–	1148,9	1148,9	–
26	Narewka	1855,3	–	–	2465	–	1459,0	1458,4	0,6

^a Stan w dniu 31 XII.

STWA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (cd.)

Lasy prywatne						Lasy gminne ^a		Lp.				
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odno- wienia sztucz- ne i na- turalne	zale- sienia grun- tów nieleś- nych	pozys- kanie drewna (grubi- zny) ³ w m ³	powierzchnia lasów ^a			po- wier- chnia gruntów leśnych	po- wier- chnia lasów ochron- nych		
razem	w tym					ochron- nych	objęta dokumentacją urzędniową					
	osób fizycz- nych	wspól- not grun- towych					razem				uprosz- czone plany	inwenta- ryzacja stanu lasów
rach						w hektarach						
16306,0	15802,0	312,0	11,4	42,2	12491	-	13125,0	13125,0	-	26,4	-	1
49,0	41,0	2,0	-	-	-	-	39,0	39,0	-	0,5	-	2
775,0	771,0	-	0,3	0,4	361	-	773,0	773,0	-	0,5	-	3
4444,0	4308,0	36,0	-	22,9	3700	-	3495,0	3495,0	-	6,6	-	4
3322,0	3134,0	181,0	10,5	3,0	2907	-	1490,0	1490,0	-	2,2	-	5
2808,0	2792,0	-	0,4	5,0	2316	-	2493,0	2493,0	-	2,3	-	6
968,0	867,0	77,0	0,2	6,0	926	-	815,0	815,0	-	4,7	-	7
676,0	670,0	1,0	-	1,2	348	-	704,0	704,0	-	2,0	-	8
3264,0	3219,0	15,0	-	3,7	1933	-	3316,0	3316,0	-	7,6	-	9
8853,0	8655,0	171,0	19,9	7,9	2885	195,0	8853,0	6373,2	2479,8	49,3	-	10
28,9	28,9	-	-	-	8	-	28,9	-	28,9	18,0	-	11
1690,8	1642,8	44,0	11,0	2,7	1282	42,0	1690,8	1128,5	562,3	9,2	-	12
1206,3	1205,3	-	1,2	-	573	-	1206,3	807,5	398,8	2,0	-	13
3552,9	3507,9	45,0	5,8	-	740	20,0	3552,9	2911,8	641,1	12,3	-	14
1390,4	1330,4	57,0	-	-	141	133,0	1390,4	901,9	488,5	7,8	-	15
983,7	939,7	25,0	1,9	5,2	141	-	983,7	623,5	360,2	-	-	16
11425,3	11163,1	142,7	0,4	37,0	8233	-	7912,9	7579,7	333,2	181,9	-	17
25,4	23,3	2,0	-	-	26	-	20,3	-	20,3	9,8	-	18
2206,1	2170,7	8,0	0,4	11,0	1103	-	1484,2	1484,2	-	15,2	-	19
38,0	28,1	9,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
1326,0	1305,8	16,6	-	1,3	1009	-	782,1	721,4	60,7	31,0	-	21
990,4	963,5	26,7	-	6,8	386	-	989,8	989,8	-	4,8	-	22
2096,3	2071,2	1,8	-	6,4	1192	-	1643,5	1445,9	197,6	14,0	-	23
394,4	392,8	0,1	-	-	230	-	386,4	332,4	54,0	2,1	-	24
2548,4	2485,1	11,9	-	11,5	1822	-	1147,6	1147,6	-	50,0	-	25
1800,3	1722,6	65,9	-	-	2465	-	1459,0	1458,4	0,6	55,0	-	26

TABL. 8/115/. WYBRANE DANE O LASACH NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃ

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) ³ w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	POWIAT KOLNEŃSKI ...	11373,6	–	5,0	1654	–	10921,1	9000,1	1921,0
	Gmina miejska								
2	Kolno	123,0	–	–	–	–	112,0	–	112,0
	Gmina miejsko-wiejska								
3	Stawiski	2479,0	–	3,0	100	–	2362,0	2298,0	64,0
	Gminy wiejskie								
4	Grabowo	2537,6	–	1,0	387	–	2519,3	2516,3	3,0
5	Kolno	3250,2	–	–	647	–	2952,0	2776,0	176,0
6	Mały Płock	1743,0	–	1,0	58	–	1737,0	1206,0	531,0
7	Turośl	1240,8	–	–	462	–	1238,8	203,8	1035,0
8	POWIAT ŁOMŻYŃSKI ...	17948,9	0,4	–	2650	–	7288,8	6733,3	555,5
	Gminy miejsko-wiejskie								
9	Jedwabne	2663,4	0,4	–	16	–	2527,5	2297,1	230,4
10	Nowogród	1725,8	–	–	288	–	769,6	595,5	174,1
	Gminy wiejskie								
11	Łomża	2476,5	–	–	84	–	31,0	31,0	–
12	Miastkowo	1620,6	–	–	105	–	1057,5	1057,5	–
13	Piątnica	2911,0	–	–	340	–	875,9	825,6	50,3
14	Przytuły	1045,9	–	–	9	–	1027,9	1018,9	9,0
15	Śniadowo	2780,0	–	–	951	–	562,5	562,5	–
16	Wizna	1268,1	–	–	137	–	–	–	–
17	Zbójna	1457,6	–	–	720	–	436,9	345,2	91,7
18	POWIAT MONIECKI	13493,5	15,0	5,6	8488	–	3049,0	2151,0	898,0
	Gminy miejsko-wiejskie								
19	Goniądz	3357,1	14,0	–	1555	–	–	–	–
20	Knyszyn	2074,5	–	–	713	–	1137,0	1058,0	79,0
21	Mońki	1882,3	0,7	0,8	1600	–	1821,0	1034,0	787,0
	Gminy wiejskie								
22	Jasionówka	1169,0	–	–	1424	–	–	–	–
23	Jaświły	1143,0	0,3	0,4	1500	–	–	–	–
24	Krypno	790,0	–	4,4	800	–	–	–	–
25	Trzcianne	3077,6	–	–	896	–	91,0	59,0	32,0

^a Stan w dniu 31 XII.

STWA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (cd.)

Lasy prywatne						Lasy gminne ^a		Lp.				
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odnawienia sztuczne i naturalne	zaleśnienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) ₃ w m ³	powierzchnia lasów ^a			powierzchnia gruntów leśnych	powierzchnia lasów ochronnych		
razem	w tym					ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową					
	osób fizycznych	wspólnot gruntowych					razem				uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
rach						w hektarach						
11333,0	10951,0	373,0	–	5,0	1654	–	10897,0	8976,0	1921,0	40,6	–	1
118,0	117,0	–	–	–	–	–	112,0	–	112,0	5,0	–	2
2472,0	2386,0	86,0	–	3,0	100	–	2362,0	2298,0	64,0	7,0	–	3
2534,0	2534,0	–	–	1,0	387	–	2516,0	2513,0	3,0	3,6	–	4
3240,0	3019,0	221,0	–	–	647	–	2944,0	2768,0	176,0	10,2	–	5
1741,0	1675,0	66,0	–	1,0	58	–	1737,0	1206,0	531,0	2,0	–	6
1228,0	1220,0	–	–	–	462	–	1226,0	191,0	1035,0	12,8	–	7
17891,6	17613,0	264,7	0,4	–	2650	–	7253,0	6697,5	555,5	57,3	–	8
2663,4	2656,8	6,5	0,4	–	16	–	2527,5	2297,1	230,4	–	–	9
1707,2	1697,4	9,3	–	–	288	–	769,6	595,5	174,1	18,6	–	10
2445,5	2433,5	12,0	–	–	84	–	–	–	–	31,0	–	11
1620,3	1441,3	179,0	–	–	105	–	1057,5	1057,5	–	0,3	–	12
2911,0	2898,5	7,5	–	–	340	–	875,9	825,6	50,3	–	–	13
1045,7	1041,4	3,4	–	–	9	–	1027,7	1018,7	9,0	0,2	–	14
2780,0	2777,7	2,3	–	–	951	–	562,5	562,5	–	–	–	15
1267,1	1267,1	–	–	–	137	–	–	–	–	1,0	–	16
1451,4	1399,3	44,7	–	–	720	–	432,3	340,6	91,7	6,2	–	17
13424,0	13320,0	13,0	15,0	5,6	8488	–	3049,0	2151,0	898,0	69,5	–	18
3325,0	3268,0	13,0	14,0	–	1555	–	–	–	–	32,1	–	19
2068,0	2058,0	–	–	–	713	–	1137,0	1058,0	79,0	6,5	–	20
1861,0	1860,0	–	0,7	0,8	1600	–	1821,0	1034,0	787,0	21,3	–	21
1165,0	1161,0	–	–	–	1424	–	–	–	–	4,0	–	22
1142,0	1138,0	–	0,3	0,4	1500	–	–	–	–	1,0	–	23
788,0	764,0	–	–	4,4	800	–	–	–	–	2,0	–	24
3075,0	3071,0	–	–	–	896	–	91,0	59,0	32,0	2,6	–	25

TABL. 8/115/. WYBRANE DANE O LASACH NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃ

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) ³ w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	POWIAT SEJNEŃSKI	5341,3	3,0	6,0	4809	–	–	–	–
	Gmina miejska								
2	Sejny	5,0	–	–	–	–	–	–	–
	Gminy wiejskie								
3	Giby	948,5	–	6,0	1150	–	–	–	–
4	Krasnopol	1383,8	–	–	1191	–	–	–	–
5	Puńsk	985,0	2,8	–	466	–	–	–	–
6	Sejny	2019,0	0,2	–	2002	–	–	–	–
7	POWIAT SIEMIATYCKI	22968,4	2,6	52,0	12300	1005,8	9029,0	8776,0	253,0
	Gmina miejska								
8	Siemiatycze	938,1	–	–	194	920,2	58,9	58,9	–
	Gmina miejsko-wiejska								
9	Drohiczyn	1814,7	0,8	4,0	341	85,6	857,1	857,1	–
	Gminy wiejskie								
10	Dziadkowice	2464,0	–	–	1492	–	289,8	289,8	–
11	Grodzisk	2166,6	1,6	4,2	1060	–	1808,9	1661,3	147,6
12	Mielnik	3407,0	0,2	20,9	2183	–	1202,8	1202,8	–
13	Milejczyce	3730,5	–	3,8	2607	–	2403,2	2380,8	22,4
14	Nurzec-Stacja	2352,0	–	9,6	1494	–	531,0	531,0	–
15	Perlejewo	1839,7	–	–	923	–	1005,3	1005,3	–
16	Siemiatycze	4255,8	–	9,5	2006	–	872,0	789,0	83,0
17	POWIAT SOKÓLSKI	16471,1	0,8	28,1	17399	–	2215,6	2215,6	–
	Gminy miejsko-wiejskie								
18	Dąbrowa Białostocka	1665,5	–	–	1741	–	–	–	–
19	Krynki	1191,1	–	–	1363	–	–	–	–
20	Sokółka	3241,0	–	16,4	4448	–	923,4	923,4	–
21	Suchowola	2098,3	0,2	0,7	1579	–	–	–	–
	Gminy wiejskie								
22	Janów	797,9	–	–	1207	–	–	–	–
23	Korycin	853,5	0,6	–	994	–	–	–	–
24	Kuźnica	2108,4	–	–	1396	–	741,7	741,7	–
25	Nowy Dwór	1108,4	–	11,0	855	–	–	–	–
26	Sidra	1856,0	–	–	2006	–	424,1	424,1	–
27	Szudziałowo	1551,0	–	–	1810	–	126,4	126,4	–

^a Stan w dniu 31 XII.

STWA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (cd.)

Lasy prywatne						Lasy gminne ^a		Lp.				
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odnawianie sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) ³ w m ³	powierzchnia lasów ^a			powierzchnia gruntów leśnych	powierzchnia lasów ochronnych		
razem	w tym					ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową					
	osób fizycznych	wspólnot gruntowych					razem				uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
rach						w hektarach						
5337,0	5303,0	13,0	3,0	6,0	4809	-	-	-	-	4,3	-	1
5,0	5,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
946,0	943,0	-	-	6,0	1150	-	-	-	-	2,5	-	3
1382,0	1368,0	10,0	-	-	1191	-	-	-	-	1,8	-	4
985,0	972,0	2,0	2,8	-	466	-	-	-	-	-	-	5
2019,0	2015,0	1,0	0,2	-	2002	-	-	-	-	-	-	6
22841,2	21394,7	1099,9	2,6	52,0	12300	1005,8	9028,6	8775,6	253,0	127,2	-	7
920,2	444,7	464,0	-	-	194	920,2	58,9	58,9	-	17,9	-	8
1814,7	1786,5	23,6	0,8	4,0	341	85,6	857,1	857,1	-	-	-	9
2456,1	2406,7	7,8	-	-	1492	-	289,4	289,4	-	7,9	-	10
2166,6	2153,6	1,6	1,6	4,2	1060	-	1808,9	1661,3	147,6	-	-	11
3334,1	3184,6	45,5	0,2	20,9	2183	-	1202,8	1202,8	-	72,9	-	12
3715,8	3625,2	49,8	-	3,8	2607	-	2403,2	2380,8	22,4	14,7	-	13
2345,0	1988,1	248,3	-	9,6	1494	-	531,0	531,0	-	7,0	-	14
1839,7	1793,1	44,5	-	-	923	-	1005,3	1005,3	-	-	-	15
4249,0	4012,2	214,8	-	9,5	2006	-	872,0	789,0	83,0	6,8	-	16
16408,0	16073,0	218,0	0,8	28,1	17399	-	2215,6	2215,6	-	63,1	-	17
1653,0	1594,0	56,0	-	-	1741	-	-	-	-	12,5	-	18
1174,0	1130,0	28,0	-	-	1363	-	-	-	-	17,1	-	19
3237,0	3205,0	4,0	-	16,4	4448	-	923,4	923,4	-	4,0	-	20
2097,0	2034,0	58,0	0,2	0,7	1579	-	-	-	-	1,3	-	21
796,0	790,0	-	-	-	1207	-	-	-	-	1,9	-	22
851,0	848,0	-	0,6	-	994	-	-	-	-	2,5	-	23
2106,0	2067,0	11,0	-	-	1396	-	741,7	741,7	-	2,4	-	24
1107,0	1095,0	8,0	-	11,0	855	-	-	-	-	1,4	-	25
1845,0	1797,0	27,0	-	-	2006	-	424,1	424,1	-	11,0	-	26
1542,0	1513,0	26,0	-	-	1810	-	126,4	126,4	-	9,0	-	27

TABL. 8/115/. WYBRANE DANE O LASACH NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃ

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem							
		powierzchnia gruntów leśnych ^a	odnowienia sztuczne i naturalne	zalesienia gruntów nieleśnych	pozyskanie drewna (grubizny) ³ w m ³	powierzchnia lasów ^a			
						ochronnych	objęta dokumentacją urzędziową		
							razem	uproszczone plany	inwentaryzacja stanu lasów
w hektarach				w hekta					
1	POWIAT SUWAŁSKI	7856,2	0,2	4,3	4219	–	5595,2	2794,8	2800,4
	Gminy wiejskie								
2	Bakałarzewo	890,1	–	–	251	–	193,1	186,2	6,9
3	Filipów	1133,0	–	–	663	–	192,3	135,7	56,6
4	Jeleniewo	1005,0	–	–	454	–	1052,0	439,3	612,7
5	Przerośl	943,5	–	4,3	461	–	306,4	214,2	92,2
6	Raczki	496,5	–	–	411	–	468,3	213,9	254,4
7	Rutka-Tartak	808,5	–	–	637	–	823,9	387,0	436,9
8	Suwałki	1034,9	0,2	–	644	–	1054,4	514,9	539,5
9	Szypliszki	835,5	–	–	386	–	806,2	278,9	527,3
10	Wizajny	709,2	–	–	312	–	698,6	424,7	273,9
11	POWIAT WYSOKO-MAZOWIECKI	18820,1	2,2	6,6	9295	–	18432,4	18432,4	–
	Gmina miejska								
12	Wysokie Mazowieckie	237,0	–	–	480	–	231,0	231,0	–
	Gminy miejsko-wiejskie								
13	Ciechanowiec	3582,9	0,3	4,7	1023	–	3558,7	3558,7	–
14	Czyżew	860,3	–	–	192	–	719,0	719,0	–
15	Szepietowo	1175,3	–	–	135	–	1141,8	1141,8	–
	Gminy wiejskie								
16	Klukowo	1080,2	–	1,8	219	–	1037,2	1037,2	–
17	Kobylin-Borzymy	2176,4	–	0,1	1068	–	2166,6	2166,6	–
18	Kulesze Kościelne	3016,4	–	–	2302	–	2982,1	2982,1	–
19	Nowe Piekuty	1554,4	–	–	604	–	1538,3	1538,3	–
20	Sokoły	2842,1	–	–	1429	–	2814,6	2814,6	–
21	Wysokie Mazowieckie	2295,1	1,9	–	1843	–	2243,1	2243,1	–
22	POWIAT ZAMBROWSKI	9537,7	0,9	11,3	1583	–	9781,6	8459,4	1322,2
	Gmina miejska								
23	Zambrów	16,2	–	–	–	–	–	–	–
	Gminy wiejskie								
24	Kołaki Kościelne	1747,0	–	–	362	–	1803,4	1642,3	161,1
25	Rutki	2743,0	0,9	7,6	228	–	2815,5	2366,6	448,9
26	Szumowo	2252,0	–	3,7	975	–	2275,2	1974,9	300,3
27	Zambrów	2779,5	–	–	18	–	2887,5	2475,6	411,9
	MIASTA NA PRAWACH POWIATU								
28	Białystok	418,7	–	–	234	–	304,7	237,7	67,0
29	Łomża	33,2	–	–	–	–	22,5	–	22,5
30	Suwałki	92,0	–	–	14	–	92,0	–	92,0

^a Stan w dniu 31 XII.

STWA WEDŁUG POWIATÓW I GMIN W 2011 R. (dok.)

Lasy prywatne						Lasy gminne ^a		Lp.				
powierzchnia gruntów leśnych ^a			odno- wienia sztucz- ne i na- turalne	zale- sienia grun- tów nieleś- nych	pozys- kanie drewna (grubi- zny) ³ w m ³	powierzchnia lasów ^a			po- wierz- chnia gruntów leśnych	po- wierz- chnia lasów ochron- nych		
razem	w tym					ochron- nych	objęta dokumentacją urzędziową					
	osób fizycz- nych	wspól- not grun- towych					razem				uprosz- czone plany	inwenta- ryzacja stanu lasów
rach						w hektarach						
7816,2	7674,0	33,5	0,2	4,3	4219	-	5595,2	2794,8	2800,4	40,0	-	1
889,0	879,2	8,9	-	-	251	-	193,1	186,2	6,9	1,1	-	2
1129,8	1115,4	0,2	-	-	663	-	192,3	135,7	56,6	3,2	-	3
1003,3	992,8	10,1	-	-	454	-	1052,0	439,3	612,7	1,7	-	4
943,5	914,6	3,8	-	4,3	461	-	306,4	214,2	92,2	-	-	5
496,5	467,7	1,6	-	-	411	-	468,3	213,9	254,4	-	-	6
800,5	791,6	5,5	-	-	637	-	823,9	387,0	436,9	8,0	-	7
1023,2	1006,3	2,7	0,2	-	644	-	1054,4	514,9	539,5	11,7	-	8
821,2	807,1	0,7	-	-	386	-	806,2	278,9	527,3	14,3	-	9
709,2	699,3	-	-	-	312	-	698,6	424,7	273,9	-	-	10
18800,1	18531,1	180,1	2,2	6,6	9295	-	18431,4	18431,4	-	20,0	-	11
237,0	227,6	-	-	-	480	-	231,0	231,0	-	-	-	12
3572,9	3443,7	109,9	0,3	4,7	1023	-	3558,7	3558,7	-	10,0	-	13
852,3	834,0	1,9	-	-	192	-	719,0	719,0	-	8,0	-	14
1175,3	1136,3	32,6	-	-	135	-	1141,8	1141,8	-	-	-	15
1079,2	1058,8	15,0	-	1,8	219	-	1037,2	1037,2	-	1,0	-	16
2176,4	2154,2	18,7	-	0,1	1068	-	2166,6	2166,6	-	-	-	17
3016,4	3006,8	-	-	-	2302	-	2982,1	2982,1	-	-	-	18
1553,4	1537,6	-	-	-	604	-	1537,3	1537,3	-	1,0	-	19
2842,1	2840,1	2,0	-	-	1429	-	2814,6	2814,6	-	-	-	20
2295,1	2292,0	-	1,9	-	1843	-	2243,1	2243,1	-	-	-	21
9519,0	9467,7	7,0	0,9	11,3	1583	-	9781,6	8459,4	1322,2	18,7	-	22
15,0	14,0	-	-	-	-	-	-	-	-	1,2	-	23
1747,0	1745,0	-	-	-	362	-	1803,4	1642,3	161,1	-	-	24
2733,0	2717,7	-	0,9	7,6	228	-	2815,5	2366,6	448,9	10,0	-	25
2248,0	2230,0	-	-	3,7	975	-	2275,2	1974,9	300,3	4,0	-	26
2776,0	2761,0	7,0	-	-	18	-	2887,5	2475,6	411,9	3,5	-	27
204,3	187,4	0,7	-	-	191	-	126,7	74,1	52,6	214,4	-	28
22,5	22,5	-	-	-	-	-	22,5	-	22,5	10,7	-	29
81,0	79,0	-	-	-	7	-	81,0	-	81,0	11,0	-	30

TABL. 9/116/. POWIERZCHNIA LASÓW OCHRONNYCH NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
	w hektarach			
OGÓŁEM	10507	10885	10634	10636
Lasy prywatne	10270	10596	10551	10554
Lasy gminne	237	289	82	82
w tym w miastach i wokół miast	226	277	72	72

TABL. 10/117/. POWIERZCHNIA LASÓW NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA OBJĘTA NADZOREM
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Nadzór sprawowany przez		
		jednostki Lasów Państwowych	parki narodowe	służby powiatu (miasta na prawach powiatu)
		w hektarach		
WOJEWÓDZTWO				
2000	185931	159879	1108	24944
2005	190396	160609	1087	28700
2010	200394	169353	1462	29579
2011	200592	169659	1460	29473
POWIATY				
Augustowski	10838	–	–	10838
Białostocki	29022	28335	158	529
Bielski	16305	12984	–	3321
Grajewski	8907	8709	198	–
Hajnowski	11610	11610	–	–
Kolneński	11395	11395	–	–
Łomżyński	17985	17985	–	–
Moniecki	13412	12308	1104	–
Sejneński	5350	–	–	5350
Siemiatycki	22634	22634	–	–
Sokólski	16408	14939	–	1469
Suwalski	7864	–	–	7864
Wysokomazowiecki	18800	18800	–	–
Zambrowski	9519	9519	–	–
MIASTA NA PRAWACH POWIATU				
Białystok	419	419	–	–
Łomża	33	22	–	11
Suwałki	91	–	–	91

**TABL. 11/118/. POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH W LASACH PRYWATNYCH
WEDŁUG POWIATÓW**
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Grunty leśne			
		osób fizycznych	wspólnot gruntowych	spółdzielni	pozostałe
		w hektarach			
WOJEWÓDZTWO					
2000	184513	178992	4225	365	931
2005	189786	184346	4070	475	895
2010	199008	193392	3760	249	1607
2011	199981	194170	3969	221	1622
POWIATY					
Augustowski	10697	10503	151	–	43
Białostocki	29022	27430	989	155	448
Bielski	16306	15802	312	32	160
Grajewski	8853	8655	171	–	27
Hajnowski	11425	11163	143	10	110
Kolneński	11333	10951	373	–	9
Łomżyński	17892	17613	265	–	14
Moniecki	13424	13320	13	–	91
Sejneński	5337	5303	13	11	10
Siemiatycki	22841	21395	1100	3	344
Sokólski	16408	16073	218	5	112
Suwalski	7816	7674	34	–	109
Wysokomazowiecki	18800	18531	180	5	84
Zambrowski	9519	9468	7	–	44
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Białystok	204	187	1	0	16
Łomża	23	23	–	–	–
Suwałki	81	79	–	–	2

TABL. 12/119/. ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE WYKONANE W LASACH PRYWATNYCH WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odnowienia i zalesienia						Poprawki i uzupełnienia	Pielęgnowanie lasu ^d		Powierzchnia objęta trzebieżami	Pozyskanie drewna (grubizny) ^b		
	ogółem	odnowienia				zalesienia gruntów nieleśnych		ogółem	w tym upraw i młodników		ogółem	iglaste	liściaste
		razem	sztuczne		naturalne								
			zrębów ^d	halizn i pławozowin									
w hektarach										w metrach sześciennych			
WOJEWÓDZTWO	328	92	27	28	37	236	83	694	694	6259	129348	90785	38563
POWIATY													
Augustowski	25	25	–	–	25	–	–	16	16	1799	13877	9621	4256
Białostocki	40	11	10	–	1	30	5	67	67	1379	29267	20989	8278
Bielski	54	11	2	–	10	42	7	153	153	556	12491	8043	4448
Grajewski	28	20	9	11	–	8	–	28	28	131	2885	2287	598
Hajnowski	37	0	0	–	–	37	70	176	176	1233	8233	5662	2571
Kolneński	5	–	–	–	–	5	–	5	5	130	1654	1577	77
Łomżyński	0	0	0	–	–	–	–	14	14	136	2650	2301	349
Moniecki	21	15	1	14	–	6	–	27	27	16	8488	6295	2193
Sejneński	9	3	3	–	–	6	–	14	14	246	4809	1911	2898
Siemiatycki	55	3	0	1	2	52	1	54	54	276	12300	9897	2403
Sokólski	29	1	–	1	–	28	–	55	55	223	17399	11630	5769
Suwalski	5	0	0	–	–	4	–	57	57	118	4219	2292	1927
Wysokomazowiecki	9	2	–	2	–	7	–	15	15	1	9295	6758	2537
Zambrowski	12	1	1	–	–	11	–	13	13	10	1583	1428	155
MIASTA NA PRAWACH POWIATU													
Białystok	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5	191	92	99
Suwałki	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	7	2	5

a Bez cięć trzebieżowych. *b* Dane szacunkowe. *c* Pielęgnowanie gleby i czyszczenie wczesne. *d* Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów.

TABL. 13/120/. POWIERZCHNIA WYKONANYCH ZALESIEŃ ORAZ GRUNTÓW NIELEŚNYCH PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zalesienia gruntów nieleśnych			Powierzchnia gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia (stan w dniu 31 XII)	
	ogółem	publicznych ^a	prywatnych	ogółem	w tym w zarządzie Lasów Państwowych
WOJEWÓDZTWO	255	20	236	78	39
POWIATY					
Augustowski	2	2	–	23	2
Białostocki	30	0	30	3	3
Bielski	46	4	42	1	1
Grajewski	12	4	8	–	–
Hajnowski	37	–	37	3	3
Kolneński	5	–	5	–	–
Moniecki	6	–	6	–	–
Sejneński	6	–	6	1	–
Siemiatycki	52	–	52	–	–
Sokółski	38	10	28	26	26
Suwalski	4	–	4	22	5
Wysokomazowiecki	7	–	7	–	–
Zambrowski	11	–	11	–	–

^a Zalesień dokonano wyłącznie na gruntach Skarbu Państwa pozostających w zarządzie Lasów Państwowych.

TABL. 14/121/. POZYSKANIE DREWNA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	W tym grubizna		
			razem	iglasta	liściasta
		w tysiącach metrów sześciennych			
OGÓŁEM	2000	1454,5	1391,8	957,9	433,8
	2005	1800,3	1720,1	1267,9	452,2
	2010	1846,9	1771,7	1381,5	390,1
	2011	1830,1	1729,0	1346,1	382,9
Lasy publiczne		1700,7	1599,7	1255,4	344,3
Własność Skarbu Państwa		1700,4	1599,4	1255,1	344,3
w tym:					
w zarządzie Lasów Państwowych		1680,0	1580,0	1238,3	341,7
parki narodowe		18,1	17,4	15,8	1,6
Własność gmin		0,3	0,3	0,3	0,0
Lasy prywatne		129,3	129,3	90,8	38,6

TABL. 15/122/. WYBRANE DANE O ZADRZEWIENIACH WEDŁUG POWIATÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Sadzenie w sztukach		Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³	
	drzewa	krzewy	ogółem	w tym grubizna liściasta
WOJEWÓDZTWO	9296	19264	21358	18656
2000	16689	4049	46507	36442
2005	18136	16989	39019	34920
2010	7826	9278	46215	39675
2011				
POWIATY				
Augustowski	920	1000	2927	2094
Białostocki	236	48	3774	2752
Bielski	207	52	4394	3984
Grajewski	993	50	471	443
Hajnowski	788	595	2135	1823
Kolneński	39	–	905	846
Łomżyński	1120	–	927	802
Moniecki	39	–	4816	2843
Sejneński	257	199	387	352
Siemiatycki	554	–	795	646
Sokólski	1434	600	10677	9810
Suwalski	310	263	12331	11706
Wysokomazowiecki	239	–	1632	1536
Zambrowski	18	–	44	38
MIASTA NA PRAWACH POWIATU				
Białystok	640	6471	–	–
Suwałki	32	–	–	–

^a Dane szacunkowe.

TABL. 16/123/. POŻARY LASÓW^a WEDŁUG PRZYCZYŃ POWSTANIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
LICZBA POŻARÓW				
OGÓŁEM	868	388	122	173
Podpalenia	399	192	47	76
Nieostrożność	371	152	49	51
nieletnich	29	8	3	5
dorosłych	342	144	46	46
Pozostałe ^b	36	13	11	11
Nieustalone	62	31	15	35
POWIERZCHNIA LASÓW DOTKNIĘTYCH POŻARAMI w ha				
OGÓŁEM	762,2	188,7	298,5	295,8
Podpalenia	331,5	85,8	7,0	18,8
Nieostrożność	225,4	77,5	15,7	10,2
nieletnich	9,2	4,3	0,0	2,6
dorosłych	216,3	73,2	15,7	7,6
Pozostałe ^b	21,2	6,6	1,0	2,4
Nieustalone	184,1	18,8	274,8	264,4
PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA LASU OBJĘTA JEDNYM POŻAREM w ha				
OGÓŁEM	0,88	0,49	2,45	1,7

^a Dane według ewidencji zgłoszeniowej. ^b Wylądowania atmosferyczne, wady urządzeń technicznych i ich nieprawidłowa eksploatacja, wady środków transportu i ich nieprawidłowa eksploatacja oraz inne.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej oraz Instytutu Badawczego Leśnictwa.

**TABL. 17/124/. KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO
ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**
Stan w dniu 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
Koła łowieckie:				
liczba ^a	142	99	91	91
członkowie ^b	4668	5179	6698	4515
Obwody łowieckie:				
liczba	295	297	295	297
powierzchnia ogółem w tys. ha	1595,3	1603,7	1585,3	1593,9
w tym na gruntach leśnych:				
w tysiącach hektarów	431,9	438,4	431,4	441,1
w % powierzchni ogółem	27,1	27,3	27,2	27,7

^a Grupowanie metodą według siedziby koła łowieckiego. ^b Grupowanie metodą według miejsca zamieszkania członka koła.

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego.

TABL. 18/125/. WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a
Stan w dniu 31 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
	w tysiącach sztuk			
Łosie ^b	780	1073	2217	2443
Jelenie	3,3	4,1	6,0	6,9
Sarny	15,7	18,1	22,9	24,3
Dziki	3,7	5,5	9,4	10,7
Lisy	5,4	8,2	10,1	12,8
Zające	32,2	34,4	37,0	36,2
Bazanty	2,0	2,6	3,8	3,7
Kuropatwy	16,8	28,3	23,9	18,2

^a Dane szacunkowe dotyczą populacji wiosennych. ^b W sztukach.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego.

**TABL. 19/126/. ODSTRZAŁ WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH W ŁOWIECKIM ROKU
GOSPODARCZYM^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2009/10	2010/11
	w sztukach			
Łosie	129	–	–	–
Jelenie	684	784	1181	1294
Sarny	3282	3080	3779	3603
Dziki	2022	2760	5778	6228
Lisy	2443	3830	5126	5610
Zające	3481	2300	507	384
Bazanty	165	280	293	273
Kuropatwy	548	1209	278	86
Kaczki ^b	3132	3420	3504

^a Liczonym od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego; dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe. ^b Dane dotyczą wyłącznie obwodów wydzierżawionych.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W 2011 R.

Stan w dniu 31 XII

Nowogród nazwy gmin

augustowski nazwy powiatów

M. Białystok nazwy miast na prawach powiatu

PODREGIONY I POWIATY W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM W 2011 R.

Stan w dniu 31 XII

 Podregion białostocki

 Podregion łomżyński

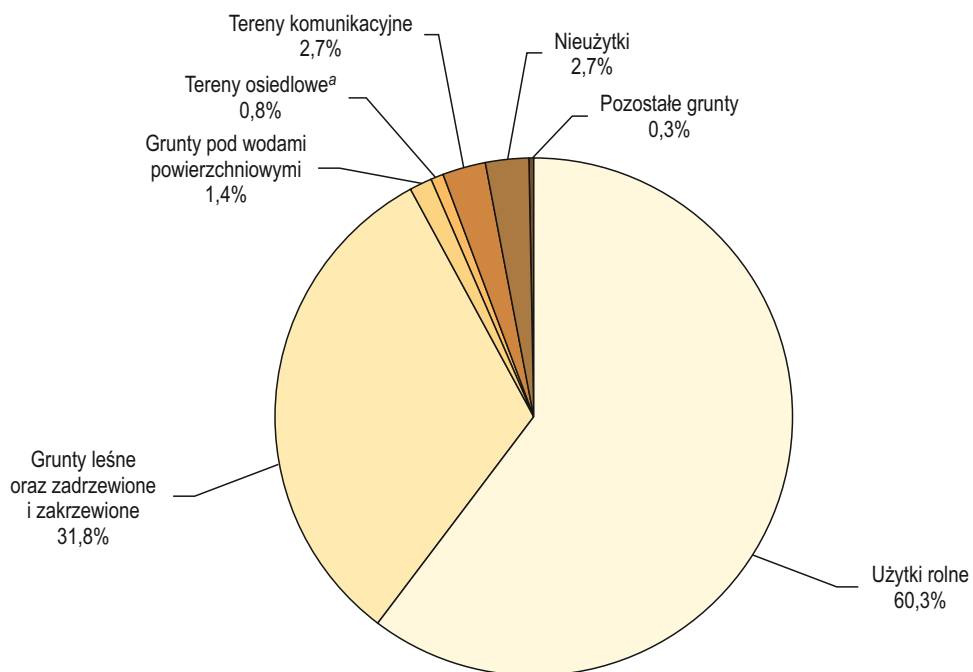
 Podregion suwalski

augustowski nazwy powiatów

M. Białystok nazwy miast na prawach powiatu

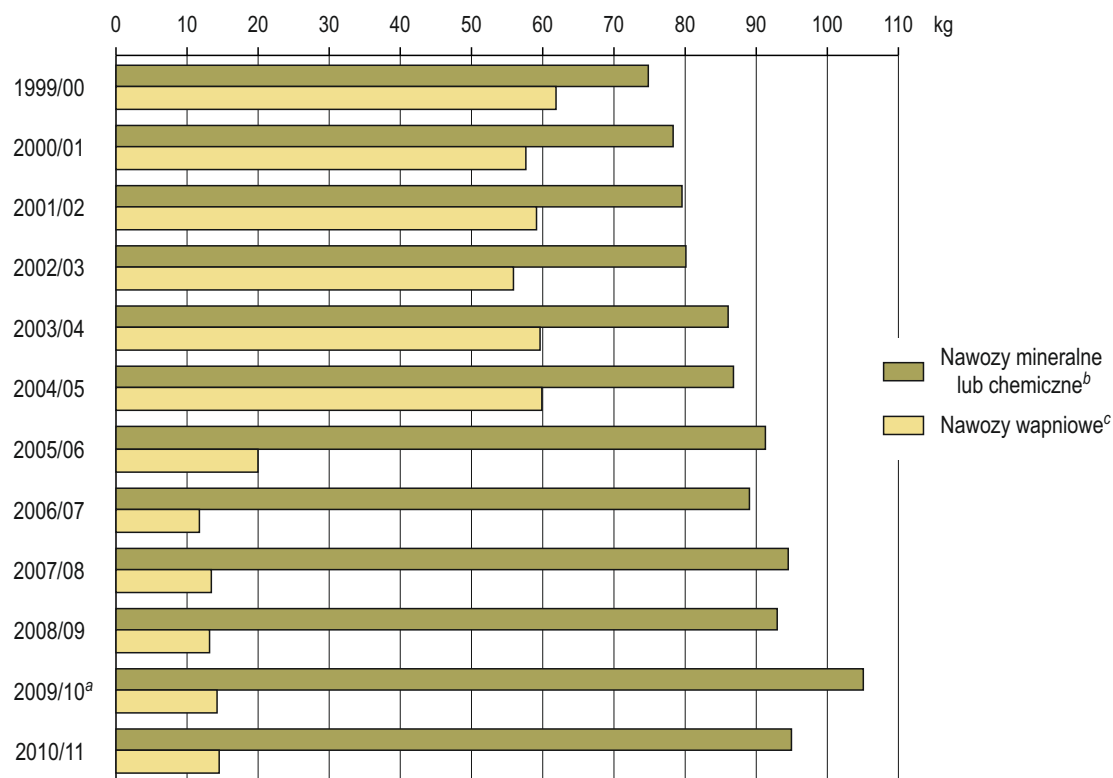
KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA W 2012 R.

Stan w dniu 1 I

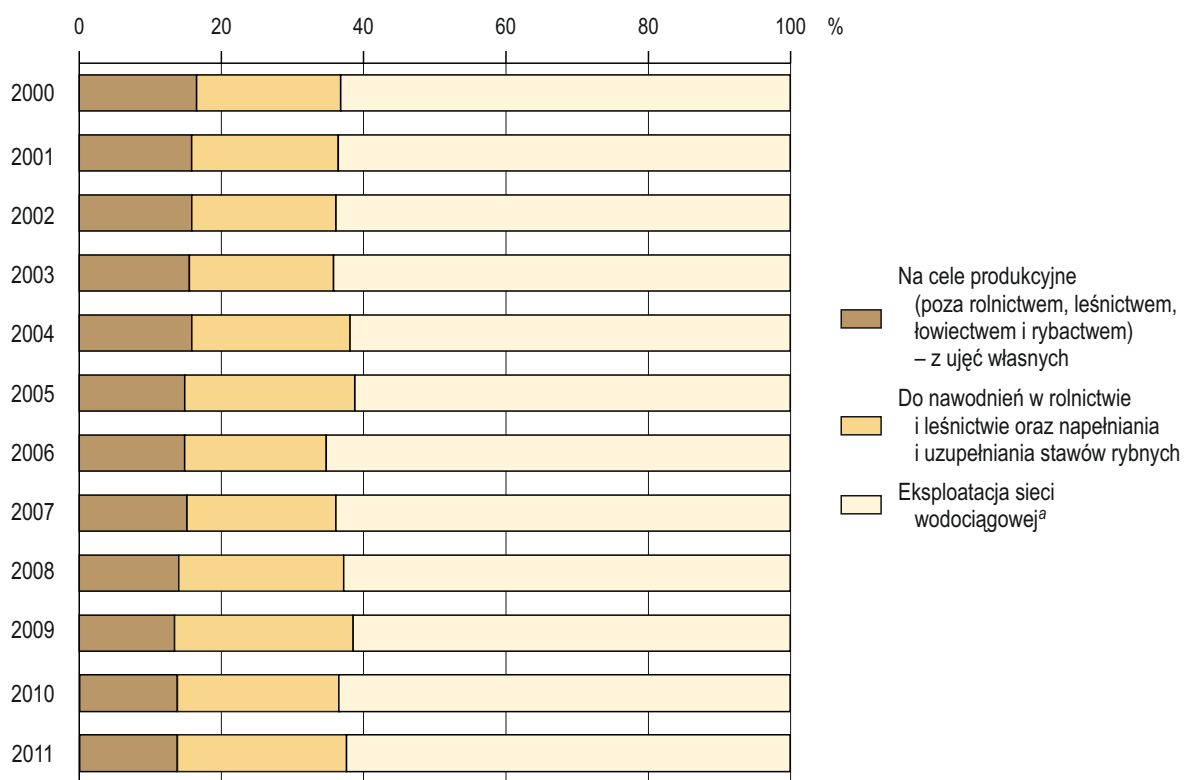
a Mieszkańciewe, przemysłowe, inne zabudowane, zurbanizowane niezabudowane, rekreacyjno-wypoczynkowe.

ZUŻYCIENAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH

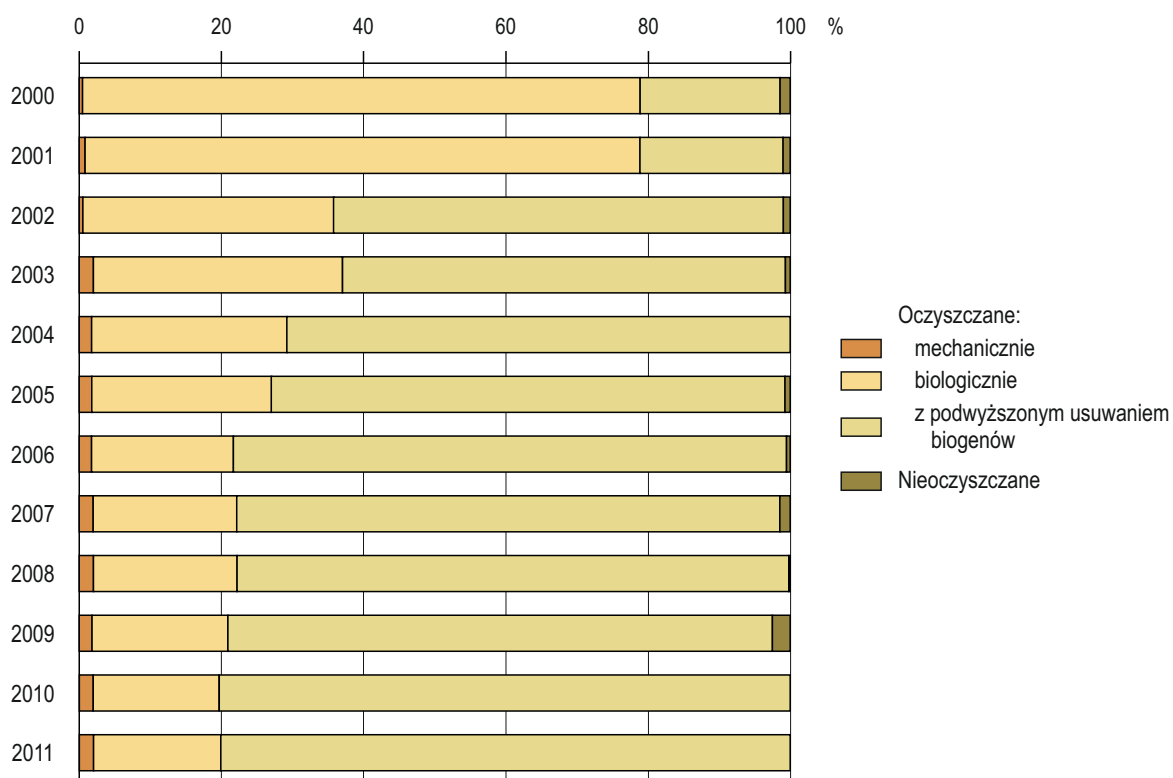
a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Łącznie z wieloskładnikowymi. c Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

STRUKTURA POBORU WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI

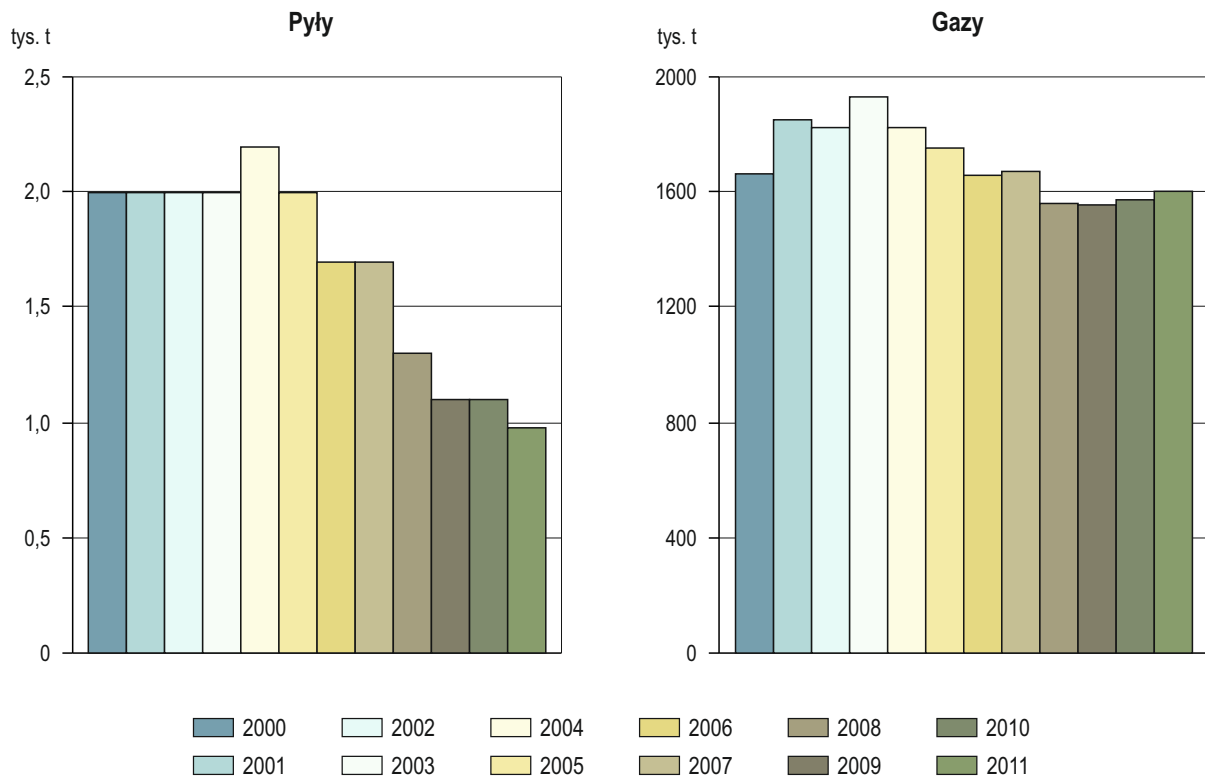

a Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

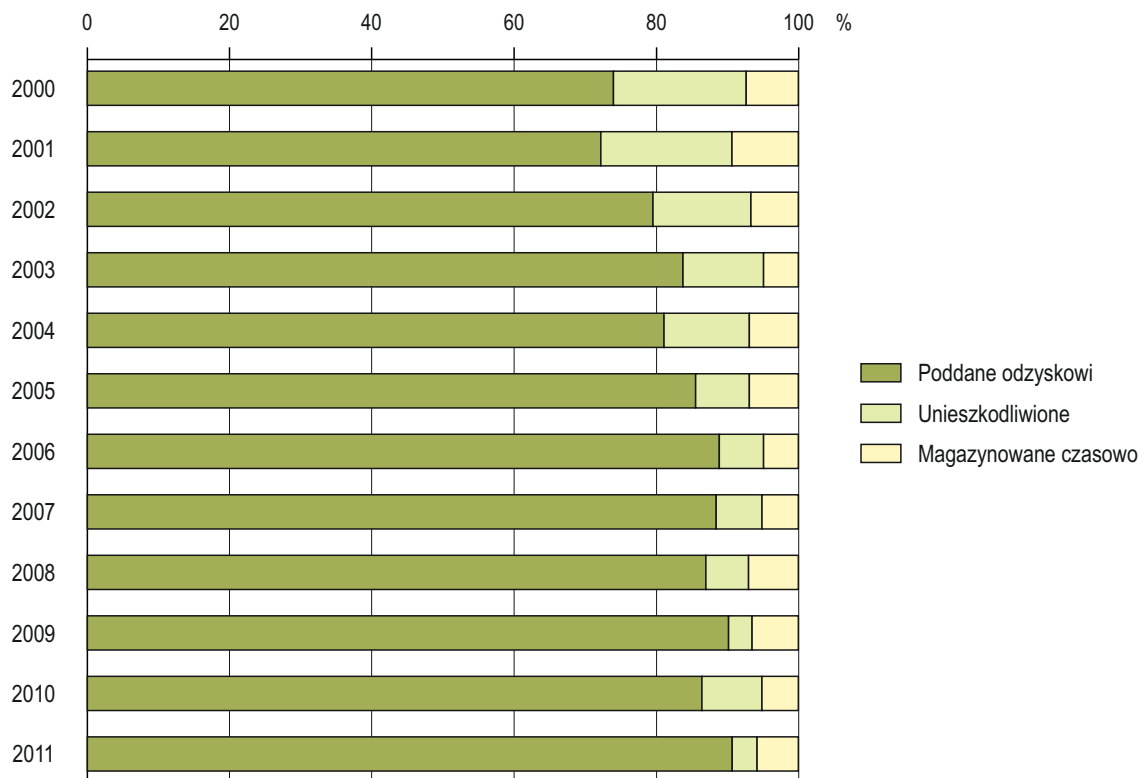
STRUKTURA ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH I KOMUNALNYCH WYMAGAJĄCYCH OCZYSZCZANIA ODPROWADZONYCH DO WÓD LUB DO ZIEMI

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIEM UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA

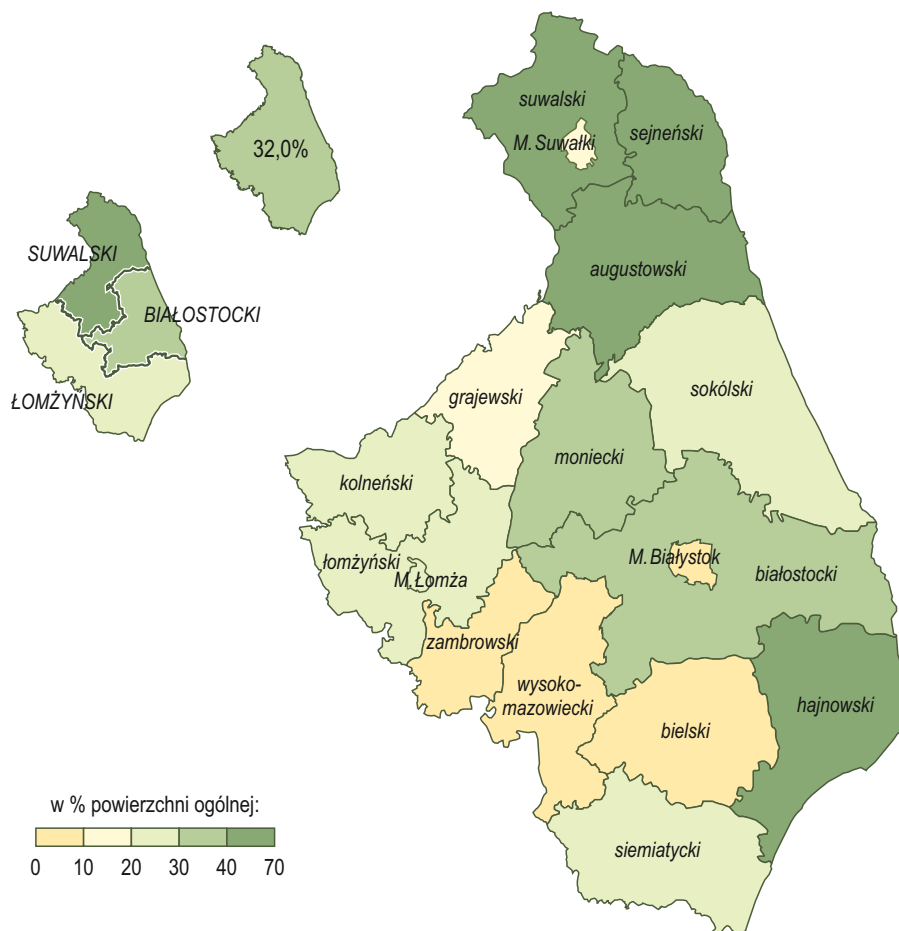
STRUKTURA ODPADÓW^a (z wyłączeniem odpadów komunalnych)

^a Wytworzonych w ciągu roku.

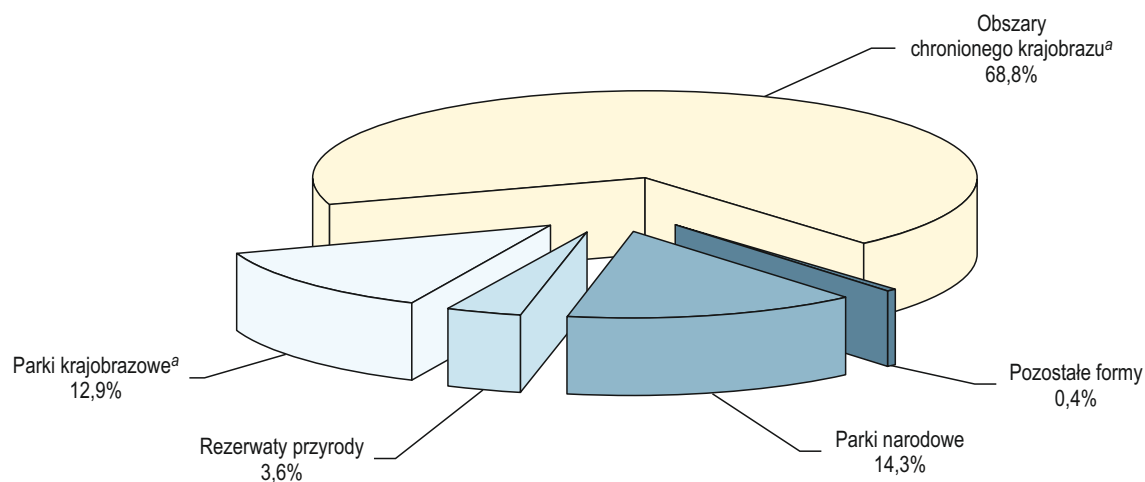
POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R.

Stan w dniu 31 XII

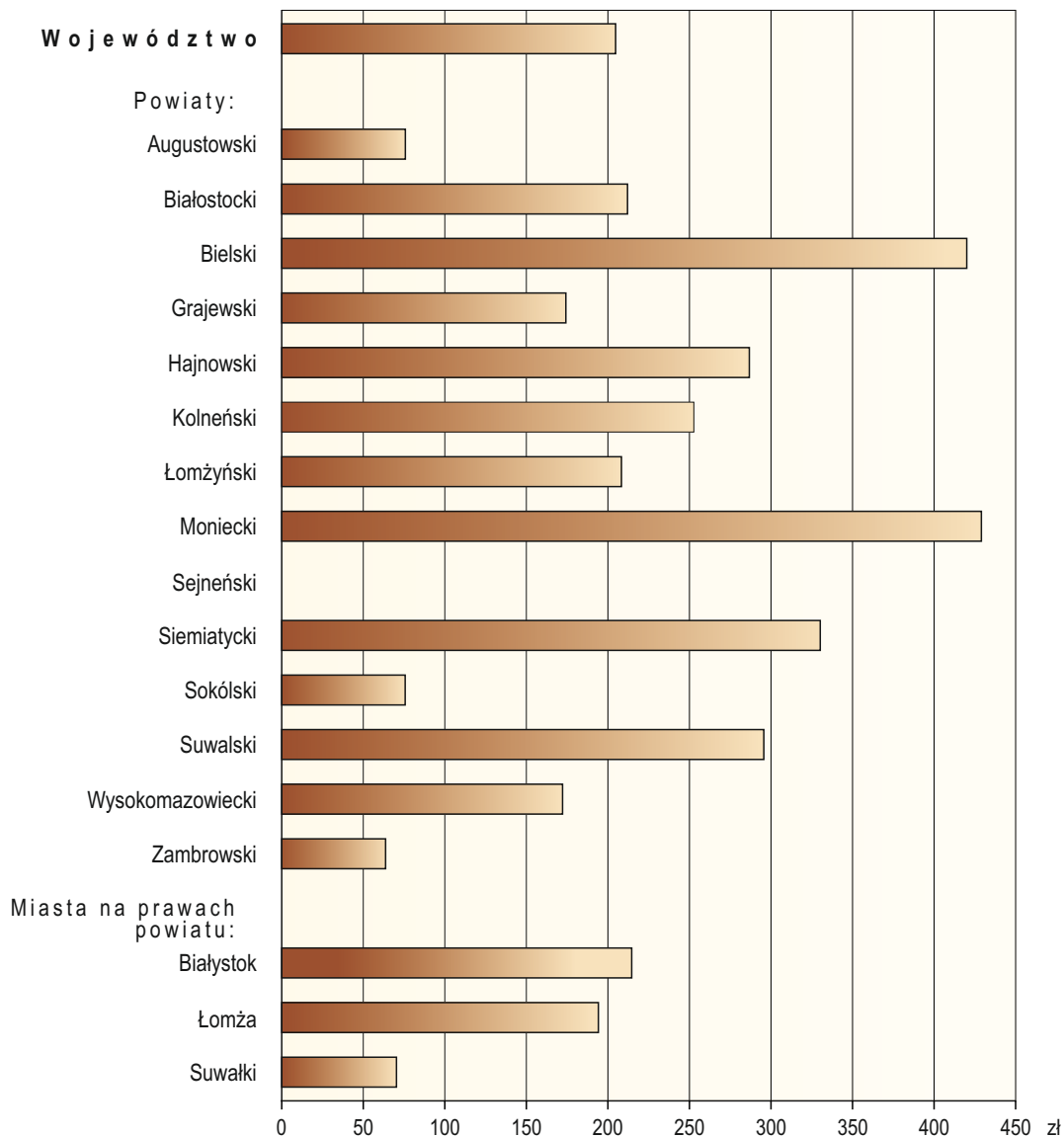
STRUKTURA POWIERZCHNI O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONEJ W 2011 R.

Stan w dniu 31 XII

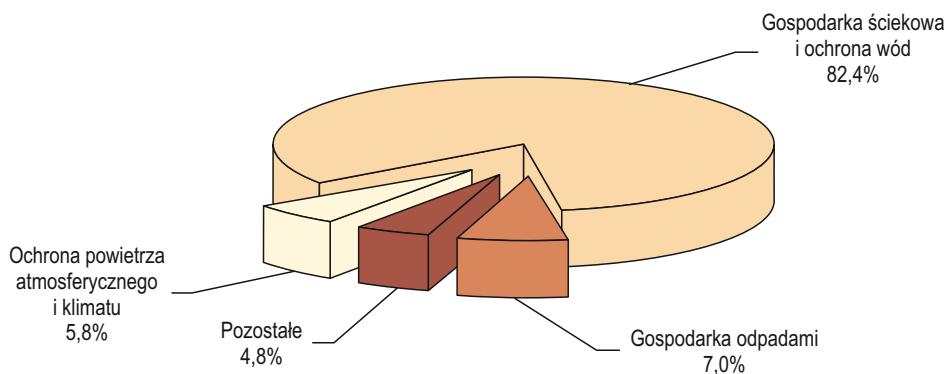

^a Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

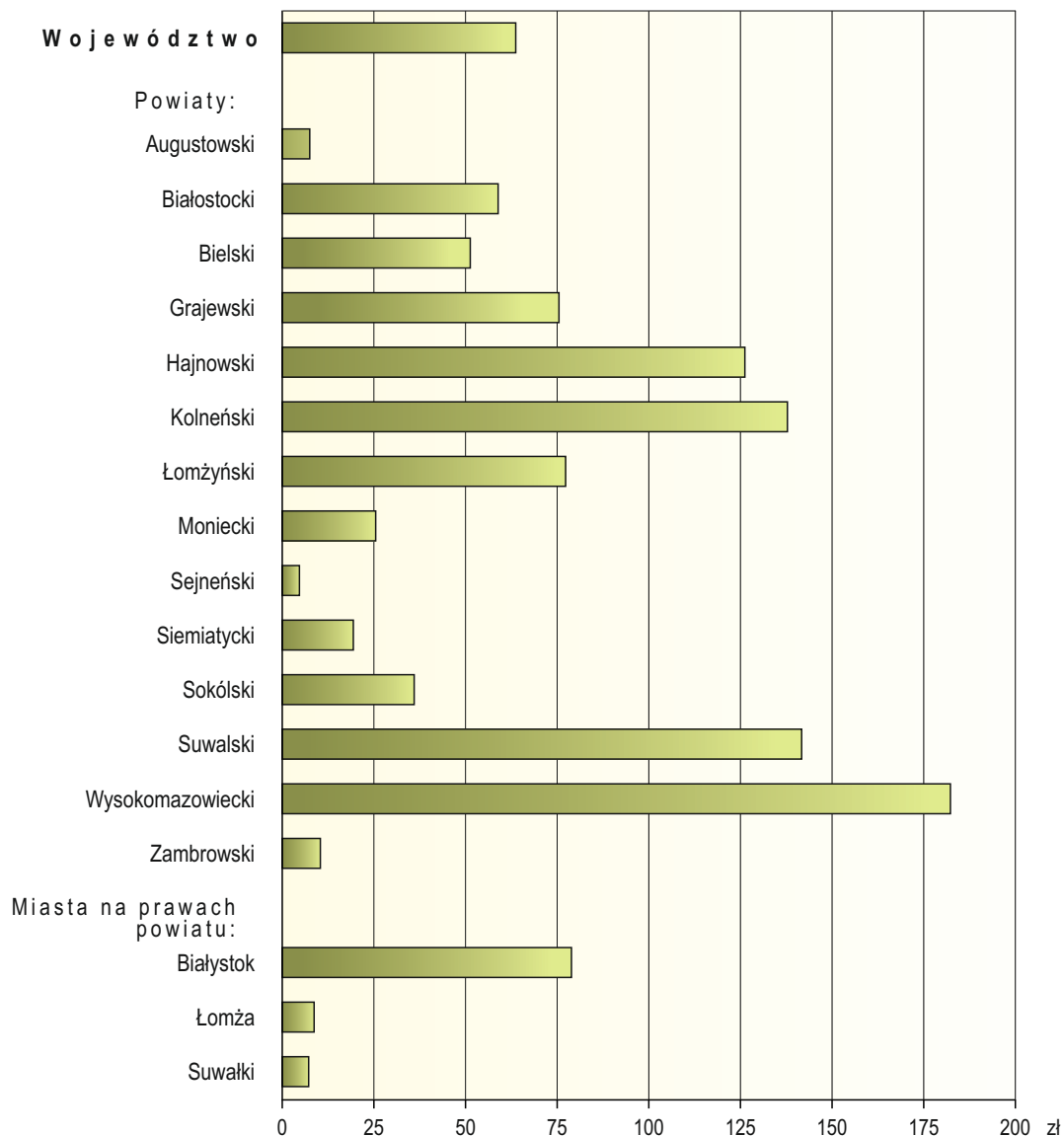
**NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA NA 1 MIESZKAŃCA
WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R. (ceny bieżące)**

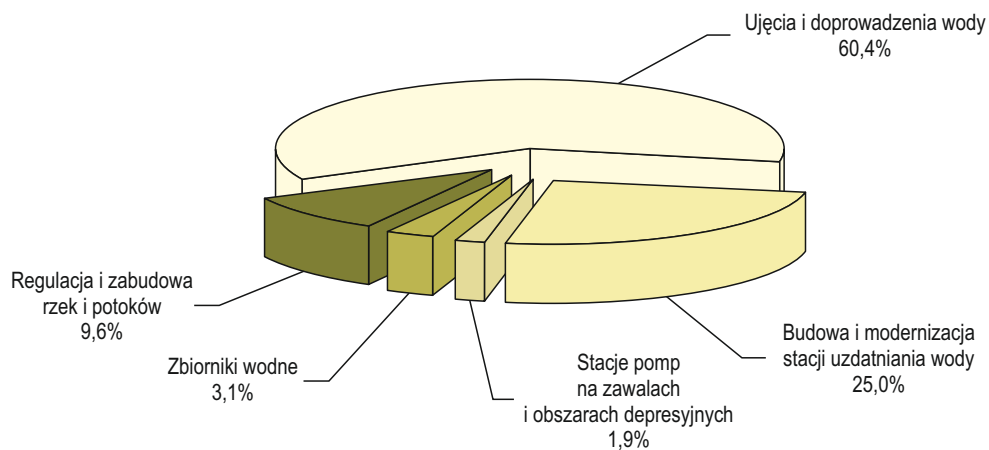
**STRUKTURA NAKŁADÓW NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA W 2011 R. (ceny bieżące)**

**NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ NA 1 MIESZKAŃCA
WEDŁUG POWIATÓW W 2011 R. (ceny bieżące)**

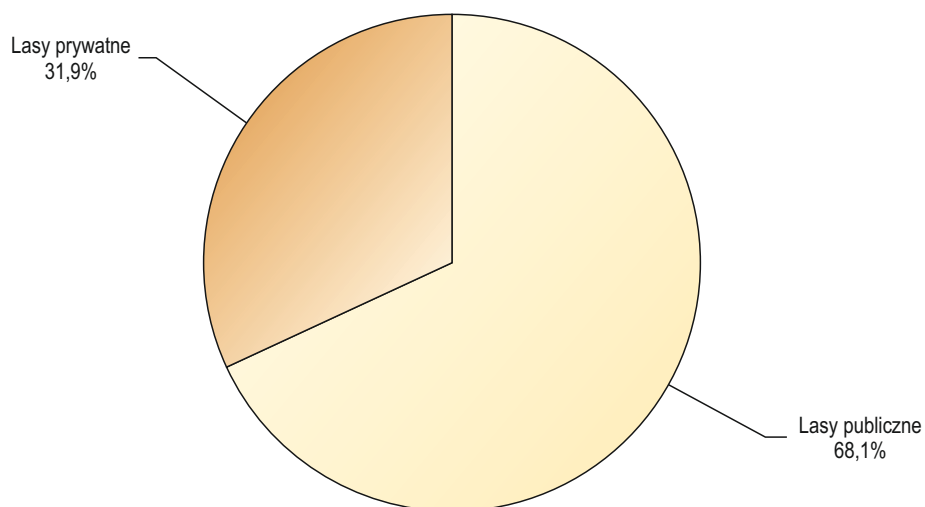

**STRUKTURA NAKŁADÓW NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA W 2011 R. (ceny bieżące)**

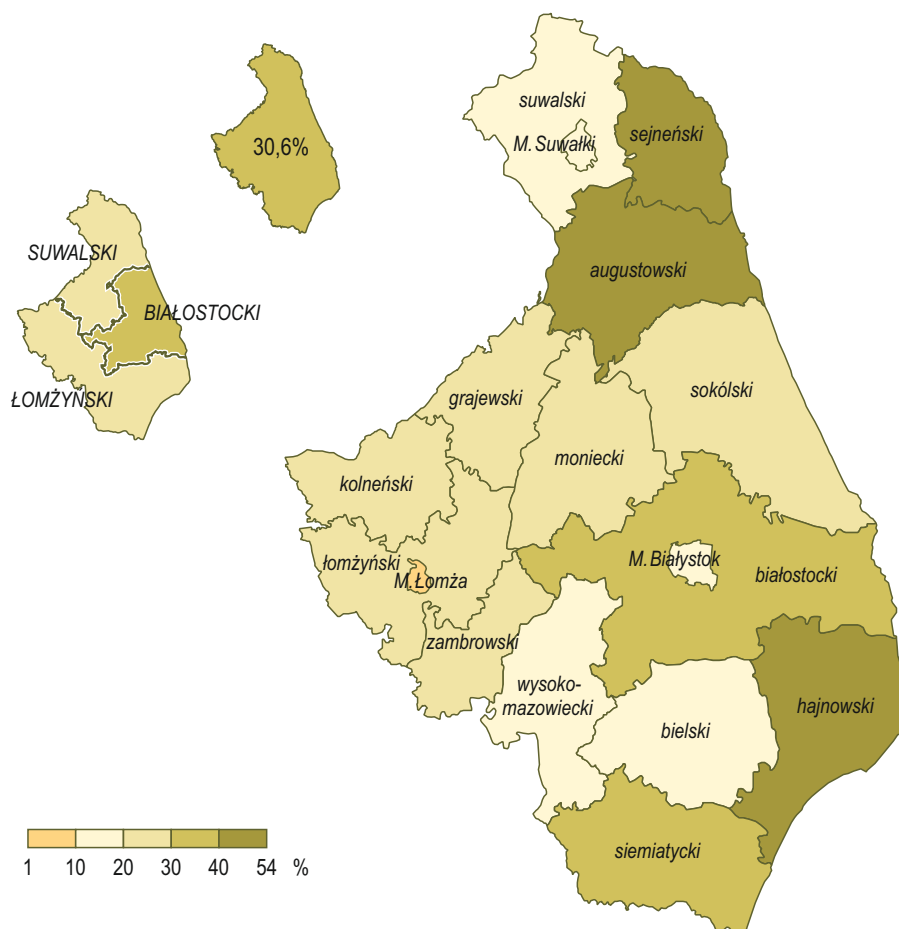
STRUKTURA POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W 2011 R.

Stan w dniu 31 XII

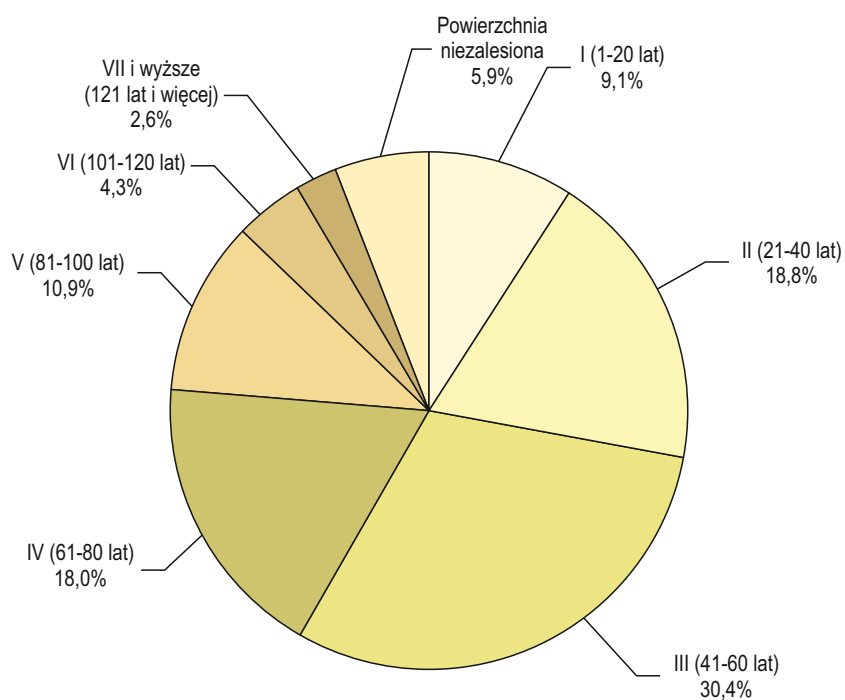
LESISTOŚĆ WEDŁUG PODREGIONÓW I POWIATÓW W 2011 R.

Stan w dniu 31 XII

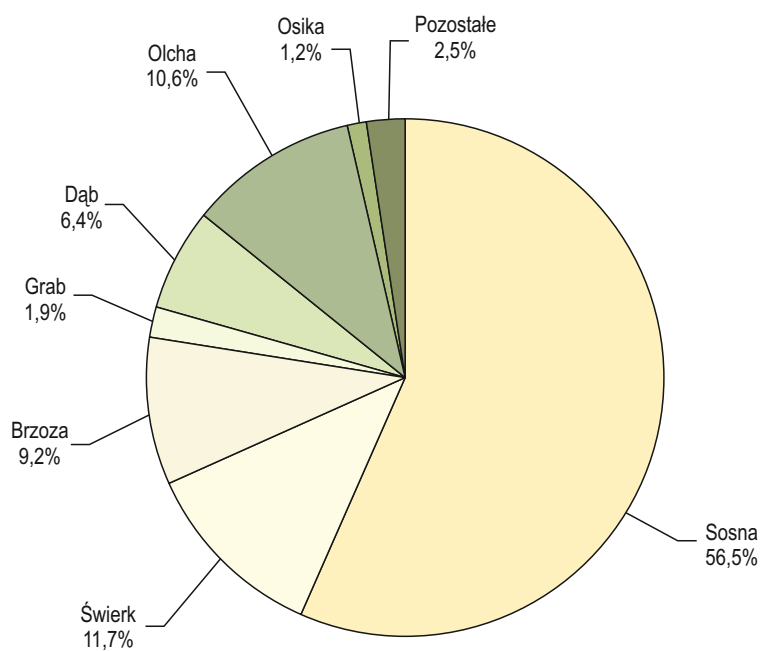

STRUKTURA POWIERZCHNI LASÓW

Według klas wieku drzewostanów

Według gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie

U w a g a. Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów przeprowadzonej w latach 2007–2011 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej.